ARAMINTA HALL

Femei imperfecte

RECOMANDAREA EDITORILOR DE LA NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

ADEVĂRUL ESTE CĂ NICIUN SECRET NU RĂMÂNE ÎNGROPAT PENTRU TOTDEAUNA

„UN THRILLER PSIHOLOGIC SFÂȘIETOR."
PUBLISHERS WEEKLY

TREI

FICTION CONNECTION

ARAMINTA HALL

Femei imperfecte

RECOMANDAREA EDITORILOR DE LA
NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

ADEVĂRUL ESTE CĂ NICIUN SECRET NU RĂMÂNE
ÎNGROPAT PENTRU TOTDEAUNA

„UN THRILLER PSIHOLOGIC SFÂȘIETOR."
PUBLISHERS WEEKLY

FICTION
ONNECTION

TREI

cc

ARAMINTA HALL

Femei imperfecte

RECOMANDAREA EDITORILOR DE LA
NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

ADEVĂRUL ESTE CĂ NICIUN SECRET NU RĂMÂNE
ÎNGROPAT PENTRU TOTDEAUNA

„UN THRILLER PSIHOLOGIC SFÂȘIETOR."
PUBLISHERS WEEKLY

TREI

FICTION CONNECTION

FICTION
CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Araminta Hall

Femei imperfecte

Traducere din limba engleză de Camelia Ghioc

Editori:

Silviu Dragomir

Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:

Magdalena Mărculescu

Redactare:

Carmen Botoșaru

Design copertă: Faber Studio

Ilustrație copertă: ©Natasha Breen/Getty Images

Director producție:

Cristian Claudiu Coban

Dtp:

Eugenia Ursu

Corectură:

Irina Botezatu

Irina Mușătoiu

Titlul original: Imperfect Women

Autor: Araminta Hall

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN (print): 978-606-40-1152-7

ISBN (epub): 978-606-40-1634-8

Pentru minunatele mele femei imperfecte, Polly, Emily M, Dolly, Shami și Emily S

„Omul perfect înseamnă toți oamenii adunați laolaltă, înseamnă un colectiv, înseamnă noi toți care suntem perfecțiunea.“

Socrate

ELEANOR

— Eleanor?

S-a ridicat în capul oaselor — răspunsese la telefon fără măcar să-și fi dat seama —, iar bezna nopții era încă deplină și nimic nu avea noimă. Totul se învârtea în jurul ei și Eleanor și-a lăsat bărbia în piept ca să-și revină și lucrurile să rămână la locul lor.

— Robert?

— Îmi pare rău că te-am trezit.

— Cât e ceasul?

— E 4 și câteva minute.

— Dumnezeule, s-a întâmplat ceva?

— Nu. Mă rog, nu știu. Nancy nu-i aici. Cred că am adormit citind... iar când m-am trezit adineauri, am văzut că nu s-a întors. Iar pe telefon intră direct căsuța vocală.

Lumina felinarelor stradale se strecura printre draperii, iar Eleanor a încercat să se concentreze asupra fâșiei de lumină artificială, de parcă însemna ceva.

— Tu nu știi unde e? A venit cumva la tine după cină?

Vocea lui era la fel de încordată ca un elastic întins la maximum.

— Nu, nu, n-a venit.

Și-a coborât picioarele peste marginea patului și toată enervarea pe care i-o provocase Nancy în seara precedentă, pe care i-o provoca, de fapt, de foarte mult timp, s-a topit într-o băltoacă la picioarele ei.

— Știi ce? Într-un sfert de oră sunt la voi.

— O, Doamne, nu e nevoie să...

— Nu e nicio problemă, Robert. Mă îmbrac și urc în mașină.

Elasticul încordat din vocea lui a plesnit.

— Of, Dumnezeule, atunci crezi că... Să sun la poliție?

— Nu, așteaptă-mă!

Eleanor și-a tras blugii pe ea în timp ce vorbea, iar enervarea i s-a transformat în furie. Îi venea să dea cu ceva de perete. Îi venea să-i urle ceva lui Nancy în față, în fața ei perfectă. Nu avea de gând să lase de la ea de data asta. O să-i povestească totul, fiecare secundă dureroasă, și nu o să omită nici cel mai mic detaliu.

Pe drumul de câteva mile dintre micul ei apartament și conacul lui Nancy, Eleanor și-a ales cu grijă toate cuvintele pe care avea să i le spună, cu prima ocazie, prietenei ei. Cum avea să-i ceară lui Nancy să termine cu aceste jocuri idioate la care îi supunea pe toți și să recunoască, naibii, odată ce făcuse, ca să-și vadă cu toții de viață. De-a lungul anilor, Eleanor o văzuse pe Nancy cum crea mereu mici drame în viața ei, culminând acum cu o dramă mare, și nu putea să nu se întrebe dacă nu cumva făcea asta ca să adauge un pic de sare și piper unei vieți care nu era nici pe departe atât de plină pe cât ar fi putut fi. Uneori se întreba cum era oare să ai un creier sclipitor ca al lui Nancy și să nu îl folosești niciodată cu adevărat. Nancy chiar ar fi putut să fie și să facă orice, însă fusese în repetate rânduri incapabilă să se dedice din toată inima unui

lucru. Uneori părea că Nancy se extrăsese din povestea propriei sale vieți, iar acesta era, categoric, un act de sabotaj.

S-a oprit la culoarea roșie a semaforului și trei adolescente au traversat strada împleticindu-se, înlănțuite, cu chipurile schimonosite de râs. Și atunci s-a întristat deodată, pentru că i s-a părut că apăruseră ca un mesaj din trecutul ei, sau dintr-o ruptură în urzeala timpului, fiindcă erau exact ca ea, Nancy și Mary, în urmă cu 30 de ani.

Când au trecut prin fața mașinii, una din fete s-a întors și i-a întâlnit privirea lui Eleanor, iar zâmbetul i s-a șters pentru o clipă, după care a fost atrasă din nou în conversație de una din prietenele ei. Arătau ca studentele care fuseseră Nancy, Mary și ea când se cunoscuseră, în prima zi a Săptămânii Bobocilor, și nu le venise să creadă ce norocoase erau că se găsiseră așa de repede. Eleanor s-a întrebat dacă fetele astea se întorceau într-un apartament vraiște, unde o să râdă de întâmplările nopții trecute și apoi o să vorbească despre ce fel de oameni vor deveni, despre iubirile pe care le vor trăi, despre ce viață vor avea.

Când a pornit din nou, a încercat să-și aducă aminte ce credeau ele la vremea aia că vor realiza. A presupus că nu deviase prea mult de la planul de-atunci, deși cândva își imagina că pe la vârsta asta avea să fie în fruntea organizației Oxfam și membră prin diverse comitete, nu în fruntea micii organizații de caritate înființate de ea. Mary își dorise să rămână pentru totdeauna în lumea zeilor Greciei și țintea la o viață în mediul academic. Însă Eleanor avea impresia că, în realitate, viața lui Mary aducea mai degrabă cu o pedeapsă primită de la un zeu grec, cu căsnicia ei îngrozitoare care parcă o sleise de orice strop de viață, deși nu putea nega nimeni că își adora copiii, care acum nici măcar nu mai erau copii — naiba știe când zburase timpul! Abia dacă-și mai amintea ce-și dorise Nancy să fie. Eleanor avea impresia că era ceva legat de jurnalism, scopul suprem fiind poziția de redactor de ziar, dacă nu o înșela memoria, cu toate că acum toate astea păreau teribil de fanteziste, fiindcă ideea ca Nancy să fie vreodată mulțumită de ceva nu părea deloc plauzibilă.

Casa lui Nancy și Robert era luminată ca un pom de Crăciun. Eleanor și-a dat seama încă din stradă că Robert o căutase pe Nancy în fiecare încăpere, după cum strălucea clădirea pe aleea întunecată de parcă era gata de petrecere. Robert a apărut la fereastra cu arcadă a livingului și a deschis ușa când ea urca treptele, s-au îmbrățișat în loc de salut, apoi el a tras-o în casă, așa cum făcea de fiecare dată.

— Să pun de ceai? a întrebat el în timp ce coborau spre bucătăria din subsol.

— Pun eu. Stai jos! a spus Eleanor.

A ascultat-o, prăbușindu-se pe un scaun, obosit și frecându-se la ochi, lucru care nu l-a ajutat să arate mai bine, dimpotrivă. Părul lui blond era ciufulit, ca atunci când dormi, a presupus Eleanor, iar asta a stârnit în ea valul familiar de tandrețe pe care o simțea pentru el.

Au stat și și-au băut ceaiul și niciunul din ei nu a spus nimic, fiindcă niciunul nu voia să fie cel care rostea cuvintele, niciunul nu voia să știe ori să spună. Eleanor s-a gândit că, pentru o clipă, ai fi zis că erau doar un cuplu ca oricare altul, pregătindu-se să pornească devreme spre serviciu, bând un ceai în casa lor, un spațiu familiar și confortabil.

— Știi unde e? a întrebat în cele din urmă Robert.

— Nu sunt sigură.

Eleanor a cuprins cana de ceai în palme și a încercat să-și imagineze cum să-i spună ce știa.

— Dar există un alt bărbat, nu-i așa?

A pus întrebarea privind-o drept în ochi.

— Of, Doamne, Robert, îmi vine s-o omor pe Nancy!

Nu putea fi ea cea care-i spunea lui Robert, dar, pe de altă parte, nici nu-l putea minți în față.

— De când e cu el?

— Discuția asta trebuie s-o porți cu ea.

— Dar nu am cum, fiindcă nu e aici.

Eleanor s-a gândit că Nancy o pusese în situații proaste cam toată viața lor, dar probabil că aceasta era cea mai proastă. De data asta, probabil că nu avea să o mai ierte.

— Of, Robert, îmi pare nespus de rău!
— La el s-a dus aseară?
— Când ne-am despărțit, a spus că se duce să se întâlnească cu el. Pe cuvântul meu că nu am știut până atunci!
— Nu e vina ta, Eleanor, a zis el, însă vocea lui era mai aspră ca niciodată. Deci asta crezi că s-a întâmplat? A fugit cu el?
— Sinceră să fiu, nu cred. Încerca să o termine cu el, dar el refuza să o lase să-l părăsească.

Pentru prima dată, Eleanor a simțit un vag fior de frică străbătându-i măruntaiele, fiindcă Nancy tot încerca de ceva timp să pună capăt relației extraconjugale și nu-și putea imagina ce ar fi putut să-i spună celălalt bărbat ca să o facă să-și schimbe decizia așa de radical. Nancy nu era rea și, cu siguranță, nu era genul de persoană care să nu se mai întoarcă acasă, la soțul cu care era de peste 20 de ani. A vorbit din nou, ca să-și alunge temerile.

— Nu mi-a spus mai nimic despre el, doar că există. Aseară era supărată. Chiar încerca de mai mult timp să o rupă cu el.
— Cine e?

Eleanor a simțit un val de greață odată cu ceaiul cald.

— Nu știu, pe cuvânt! Tot ce mi-a spus e că-l cheamă David și că l-a cunoscut la o chestie legată de muncă.

Auzind aceste detalii, el a tresărit ca ars.

— Dar relația e suficient de serioasă încât să facă asta, să plece de acasă?

Eleanor s-a gândit la chipul palid al lui Nancy din seara precedentă, de fapt din seara asta, ceea ce era absurd. Era adevărat că voia să rupă relația, dar în același timp era și vădit îndurerată, iar la Nancy fusese întotdeauna teribil de greu să-ți dai seama ce era real și ce era teatru. Eleanor s-a liniștit spunându-și că Nancy era impetuoasă și îndrăzneață. Nu ar fi fugit de acasă, dar era posibil să fi făcut vreo prostie. Eleanor s-a uitat iar la Robert și la ochii lui albaștri, scrutători, la ființa lui solidă, concretă, și nu a reușit să înțeleagă de ce omul acesta nu-i fusese de ajuns lui Nancy. Se culcase măcinată de remușcări fiindcă nu se purtase mai frumos cu prietena ei, dar acum și-a spus că poate nu fusese suficient de dură cu ea.

— Nu știu. E cu el de vreun an.

Cuvintele ei l-au făcut să se clatine și să facă un pas înapoi.

— Dar, serios, voia să se despartă de el, sau cel puțin asta încerca. Vrea să încerce să refacă relația cu tine.

O, Doamne, Nancy nu merita nici pe departe atâta efort!

— Deci asta ar putea fi doar o ultimă...

Cuvintele lui au rămas în aer, iar sordidul a maculat perfecțiunea bucătăriei lui Nancy.

— Of, Robert, e o situație scârboasă ca dracu'. Nu meriți asta. Îmi pare tare rău.

Eleanor s-a gândit de câte ori stătuse la masa asta și mâncase mâncarea lui Robert și îi băuse vinul, s-a gândit la weekendurile petrecute la casa lor din Sussex, la paturile confortabile și băile fierbinți, la discuțiile din fața șemineului și la plimbările lungi. Și s-a simțit rușinată că îi trădase prietenia.

— Oricine ar fi făcut la fel în situația ta. Adică... Nancy e prietena ta.

— Dar și tu ești prietenul meu, a spus ea atingându-i mâna și minunându-se de finețea pielii lui.

El i-a aruncat un zâmbet forțat și crispat.

— Dacă te face să te simți mai bine, să știi că i-am spus încă de la început cât de tare dezaprob ce face. Nu am încurajat-o niciodată.

El s-a uitat la ceasul de deasupra ușii, iar Eleanor i-a urmărit privirea.

— Cred că ar trebui să mă duc să mă pregătesc de lucru.

— Dar e abia 5:30.

— Lucrăm la un caz important.

— Și totuși... azi? Chiar te duci la birou?

— Nu pot să-mi petrec ziua plimbându-mă prin casă. Și prefer să nu iau nicio decizie până nu vorbesc cu Nancy. E mai bine să-mi țin mintea ocupată.

— Deci ai s-o ierți? a întrebat Eleanor pe un ton care până și ei i s-a părut strident. Fără să ai toate informațiile?

Viața fermecătoare a lui Nancy a reverberat în jurul ei și, pentru o clipă, Eleanor nu a mai suportat, a simțit că se sufocă la gândul că Nancy avea să scape basma curată și din situația asta. Dar și-a

alungat gândul, fiindcă nu trebuia să mai permită ca lucrurile întâmplate în ultimul an să-i otrăvească sentimentele pentru Nancy. O iubea pe Nancy și o prețuia... Nancy o făcea să râdă, răspundea întotdeauna când o suna și avea deseori grijă de ea.

— N-am spus asta.

Eleanor a simțit furia pură din vocea lui. Mâna lui era încleștată de marginea mesei și venele îi ieșeau în relief.

— Dar suntem împreună de foarte mulți ani. Și mai e și Zara. Nu arunci așa pe fereastră peste 20 de ani de căsnicie.

Momentul i se părea ireal, poate pentru că era așa devreme și afară încă era întuneric ca în miez de noapte. Eleanor și-a înghițit nodul de lacrimi din gât, odată cu rușinea — bineînțeles că nu știa cum era cu genul acesta de lucruri, cu ceilalți oameni, cum era să iubești pe cineva ani în șir. Dar atunci Robert s-a ridicat, așa că Eleanor a făcut la fel, fiindcă era clar că voia să o vadă plecată.

— Îți mulțumesc că ai venit, a spus Robert când urcau scările.

S-au oprit în fața ușii.

— De unde ai știut că are o aventură?

Robert a ridicat din umeri și și-a ferit privirea.

— Era evident de la o vreme că ceva nu era în regulă. Cred că pur și simplu e una din explicațiile la care te gândești într-o astfel de situație.

Eleanor l-a prins compătimitor de braț.

— O să treceți voi și peste asta. Sper din toată inima.

El a deschis ușa de la intrare lăsând să intre frigul primelor ore ale dimineții.

— Dacă primești azi vreo veste de la ea, să mă anunți, fiindcă pe mine s-ar putea să nu mă sune.

— Sigur că da. Și tu pe mine.

Tremura de frig, dar Robert nu a părut să observe.

— În fine..., a mai adăugat ea.

S-a întors și a dat să plece, dar, tocmai atunci, o mașină albă a oprit în fața casei. S-a uitat peste umăr la Robert, iar expresia de pe chipul lui i-a spus că nu se înșela. În neclintirea tăcută, vâscoasă a acelui început de zi, au privit împreună cum doi polițiști au coborât din mașină și au pornit spre casa lui Robert.

— Doamne, Dumnezeule! a spus Robert în spatele ei.

În timp ce urcau treptele, uniformele celor doi s-au contopit cu întunericul.

— Domnul Hennessy? a întrebat unul din ei.

— Da, a răspuns Robert.

— Putem intra în casă, vă rog?

Robert a făcut un pas înapoi și asta i-a amintit lui Eleanor de regula cu vampirii care trebuie să fie invitați în casă, fiindcă altfel nu pot intra.

S-au întors în holul de la intrare și lui Eleanor îi venea să-i zgâlțâie pe toți, să-i întrebe pe polițiști de ce nu era surprinsă să-i vadă aici înainte să se crape de ziuă. Nu voia să facă parte din lumea lor, în care totul și orice era mai mult decât posibil, era probabil.

— Putem să ne așezăm undeva? a întrebat polițistul.

Robert a deschis ușa salonului cu pereți vopsiți în galbenul-aprins pe care Nancy îl iubise întotdeauna. ***În fiecare casă ar trebui să existe o cameră mereu însorită,*** a auzit-o Eleanor spunând în timp ce se așeza pe canapea, de parcă erau un grup de prieteni care, întâmplător, se întâlneau înainte să se trezească majoritatea oamenilor.

— Și dumneavoastră cine sunteți? a întrebat-o polițistul.

— A, scuze, dânsa e Eleanor Meakins. E o bună prietenă a soției mele.

Fără explicația necesară, propoziția a rămas suspendată înfricoșător în aer.

— Vă rog să luați loc, domnule Hennessy, a spus polițistul.

— Nu, a răspuns Robert. Prefer să rămân în picioare.

Polițistul și-a scos șapca, iar colegul lui i-a urmat exemplul.

— Îmi pare foarte rău. Cu numai o oră și ceva în urmă a fost găsit cadavrul unei femei cu vârsta între 45 și 50 de ani și avem motive să credem că e soția dumneavoastră, Nancy Hennessy.

La auzul acestor vorbe, Robert s-a așezat lângă Eleanor; ea a simțit cum s-a lăsat perna canapelei și cum trupul lui s-a lipit de al ei. S-a concentrat cât a putut de mult asupra acestui lucru, în timp ce restul lumii se învârtea în jurul ei.

— De ce credeți că e Nancy? a întrebat într-un târziu Robert.
— Avea poșeta la ea și i-am găsit permisul de conducere în poșetă.
Al doilea polițist încă nu scosese nicio vorbă, iar Eleanor s-a întrebat dacă nu cumva era acolo ca parte a vreunui exercițiu de instruire.
— Dumnezeule mare! Ce-a pățit?
Mintea lui Eleanor era complet fixată pe gândul că Nancy își petrecuse noaptea afară pe gerul ăsta.
— Deocamdată nu știm prea bine. Dar se pare că a suferit o traumă craniană.
Eleanor a încercat să priceapă vorbele pe care le auzea. Pomeniseră de Nancy rostind cuvântul *cadavru* și acum vorbeau despre o traumă craniană. Era imposibil să-i fi făcut cineva vreun rău, trebuia să fie o greșeală la mijloc, nu? Gândul o umplea de o furie oarbă și de dorința disperată să alerge la prietena ei și să-i aline suferința.
— Unde e? a întrebat Eleanor. E moartă?
Atât polițiștii, cât și Robert s-au întors să se uite la ea ca la o proastă.
— Da, a spus în cele din urmă polițistul care vorbea. Îmi pare rău, credeam că ați înțeles...
Obrajii i-au devenit de un stacojiu intens.
— Acum e la morgă.
— Unde a fost găsită? a întrebat Robert.
— Pe malul râului, lângă Hammersmith. Îmi cer scuze că vă întreb, dar aveți cumva o fotografie recentă cu soția dumneavoastră?
Robert nu părea că are de gând să se miște, așa că Eleanor s-a ridicat și a luat o fotografie de pe șemineu. A ales una recentă, în care Nancy o ținea pe după umeri pe Zara. Nu existau fotografii proaste cu Nancy, dar aceasta era deosebit de luminoasă, fiindcă soarele era în spatele ei și îi accentua perfecțiunea, conturând-o, aproape ca o aură. I-a dat-o polițistului, iar acesta a privit-o dând din cap.
— Domnule Hennessy, o să vă rugăm să veniți să identificați cadavrul. Sau poate aveți pe cineva care s-o facă în locul

dumneavoastră?

Robert a scos un geamăt profund, ca un mârâit de urs.

— Pot să mă ocup eu, a spus Eleanor.

— Nu, a spus Robert. Eu trebuie s-o fac.

Când a spus asta, privirile li s-au întâlnit, iar Eleanor s-a simțit străbătută de un fulger de groază când și-a dat seama că moartea lui Nancy, și tot ce însemna ea, era mai cumplită decât orice altă moarte, de oriunde în lume. Toți aveau să sufere și nimic nu avea să mai fie vreodată la fel.

În timp ce îl aștepta pe Robert pe unul din scaunele reci de plastic de pe coridorul încăperii de vizionare, nu reușea să-și amintească cum ajunseseră la morgă. A încercat să refacă drumul în minte, să-i dea o oarecare continuitate, dar nu a găsit nicio informație. Robert s-a întors destul de repede, dar avea o privire pierdută și părea să tremure din tot trupul.

— Te deranjează dacă intru și eu? s-a auzit Eleanor spunând, spre propria ei surprindere, iar el i-a făcut semn să intre, așa că a simțit că făcea ce trebuia.

Încăperea era întunecată, sau cel puțin luminile erau slabe, cu flori artificiale prăfuite în vaze și un fotoliu de catifea bleumarin într-un colț. Pe pat, acoperit cu un cearșaf, se vedea conturul unui trup, care, a presupus Eleanor, era al lui Nancy. O femeie stătea în picioare lângă pat, iar când a intrat Eleanor, a înclinat din cap, iar ea i-a răspuns la fel. Femeia s-a aplecat și a ridicat cearșaful, rulându-l în jos, iar Eleanor nu și-a dat seama ce face decât când a fost prea târziu, luând-o pe nepregătite pentru ce urma să vadă. Nu i-a mai rămas altceva de făcut decât să se apropie și să se uite la prietena ei. Preț de o clipă, a simțit un val de ușurare, fiindcă era clar că se înșelaseră, nu era ea. Era doar o imitație a lui Nancy, o păpușă de ceară, o siluetă de carton. Lui Eleanor i-a venit să întindă mâna să-i atingă pielea, care deja arăta ca și cum era golită de orice sens. Frumusețea, care fusese o prezență atât de importantă în viața ei, dispăruse de parcă știa ce avea să vină, de parcă nu suporta să se lase descompusă, să putrezească și să fie

mâncată de viermi. Eleanor a suspinat, șocată de propriile gânduri, iar femeia care ținea cearșaful și-a ferit privirea, deși probabil că văzuse tot ce se putea vedea în această încăpere oribilă. Ce slujbă! Părea imposibil ca cineva să vrea o astfel de slujbă.

Eleanor s-a apropiat mai mult fiindcă ceva nu era în regulă, sau poate că ceva lipsea cu totul, nu-și dădea seama ce. Obrazul stâng al lui Nancy era umflat și o vânătaie galbenă se întindea în sus, până sub bizara chestie ca un turban pe care o purta. Și maxilarul arăta ciudat, ca și cum Nancy fusese la dentist și medicul îi lăsase acolo tampoanele de vată pe care le folosise. Îi venea să-și ferească privirea, fiindcă toate astea spuneau că prietenei ei i se întâmplase ceva foarte urât, și nu suporta să se gândească la violența care trebuie să-i fi lăsat acele semne. Ultimele ei clipe fuseseră pline de durere, asta era limpede ca lumina zilei.

Dar la drept vorbind, cel mai ciudat lucru era că Nancy nu avea deloc păr, sau mai degrabă faptul că avea capul acoperit cu turbanul bizar. Nancy avea întotdeauna părul auriu, lung și drept în facultate, apoi ridicat, ondulat, iar în ultima vreme avea părul până la umeri, tuns bob. Ca lovită de trăsnet, Eleanor și-a dat seama că așa avea să fie pentru totdeauna părul ei, că aceasta o să fie ultima ei tunsoare.

Dar printre toate aceste gânduri era și cel de necontestat că Nancy se întâlnise cu amantul ei... nu cumva el îi făcuse asta? Dacă Eleanor ar fi putut să o oprească pe Nancy, dar nu o făcuse? Și-a dat seama că nici măcar nu încercase. I s-a făcut greață și s-a înfuriat pe această femeie cu care împărțise o mare parte din viața ei... a simțit că se prăbușește sub povara rușinii. Eleanor o iubise pe femeia asta și nu făcuse nimic ca să împiedice să i se întâmple una ca asta.

— De ce are chestia aia în jurul capului? a arătat Eleanor spre turban de parcă ar fi avut vreo importanță.

— Rana de la ceafă e foarte mare, așa că am pansat-o ca să-i ținem capul strâns, a răspuns femeia.

— O să-i faceți autopsie?

— Probabil că da.

— Deci o să fie tăiată? N-o să mai arate niciodată așa?

Eleanor nu înțelegea de ce contau toate astea, dar îi alimentau disperarea ce se acumula în sufletul ei. Își dorea din toată inima să se aplece și să sărute obrazul de alabastru al lui Nancy, dar nu a îndrăznit, nu numai fiindcă era privită, ci și fiindcă se temea de sentimentele pe care gestul le-ar fi putut dezlănțui în ea.

— Sunt profesioniști adevărați. Iar în astfel de cazuri e cu adevărat crucial, fiindcă ne ajută să recuperăm toate probele.

Eleanor a încuviințat din cap, fiindcă... ce altceva mai era de zis? În timp ce ieșea, a știut că femeia întindea cearșaful la loc.

I-a dus acasă un polițist, sau, în fine, acasă la Nancy, casă care deja părea pustie fără prezența ei ori iminența întoarcerii ei. Erau polițiști peste tot, și afară, și înăuntru, toate încăperile erau pline de oameni. Afară erau și câțiva gură-cască, din care vreo doi cu aparate de fotografiat atârnate la gât, iar unul dintre ei s-a repezit și l-a întrebat pe Robert dacă voia să declare ceva, dar a fost repede împins într-o parte. Odată ajunși înăuntru, o polițistă l-a întrebat pe Robert dacă voia s-o anunțe ei pe Zara, a spus că puteau trimite la ea la cămin un ofițer specializat în comunicarea cu familiile, care avea să aibă grijă de ea. Dar Robert a spus nu, el trebuia să facă asta, lucru de care nu prea părea capabil în momentul acela. S-a gândit să se ducă la facultate, să îi spună față în față, dar Eleanor l-a făcut să se răzgândească și au ajuns la un compromis — ofițerul de comunicare avea să fie trimis la facultate ca să fie acolo după ce Zara primea vestea prin telefon. Eleanor l-a lăsat singur și s-a dus în bucătărie cu un alt polițist, unde a pus de ceai, conștientă că nu putea face nimic cu adevărat folositor și că poate de acum înainte toate sarcinile aveau să i se pară fără sens.

Era absurd că totul era la fel: că tot trebuia să iei un pliculeț de ceai din cutia din bufet, să îl pui într-o cană, să umpli ceainicul și să ridici butonul, să asculți susurul apei dând în clocot, să torni apa, să scoți pliculețul, să adaugi lapte. S-a urmărit pe sine însăși executând aceste acțiuni, însă i se păreau la fel de irelevante ca și pliculețul maro folosit pe care l-a aruncat la gunoi.

S-au așezat și și-au băut ceaiul în bucătărie, iar Eleanor și-a spus că era doar un moment din viața ei, atâta tot. Și avusese o mulțime de momente groaznice în viața ei. Probabil că niciunul chiar așa de

groaznic și ireal ca acesta, însă chiar și așa, era încă un moment prin care trebuia să treacă, la fel ca toate celelalte. Important era să rețină că nu ea era personajul principal în această situație, ci Nancy, Robert și Zara. Nu avea voie să se gândească la cina luată cu Nancy în seara precedentă, nici la ce se spusese acolo sau nu se spusese. Nu putea să se piardă cu firea, nu încă.

— Pot să vă pun câteva întrebări? a spus polițistul, dând buzna în gândurile ei.

Afară cerul se luminase, devenind de un cenușiu-mort și, când a ridicat privirea spre fereastră, a văzut copacii golași, desfrunziți, de pe stradă și picuri mărunți de ploaie bătând în geam.

— Sunt sergent-detectiv Daniels și experiența ne arată că, dacă începem să lucrăm repede la aceste cazuri, avem rezultate mult mai bune.

— Cum adică? Ce cazuri?

Pentru o clipă, lui Eleanor i-a scăpat complet înțelesul spuselor polițistului.

— Morți în împrejurări suspecte.

Polițistul părea exasperat și asta a făcut-o pe Eleanor să-și dea seama că situația se transformase în mod oficial în altceva.

— Păi, deci credeți că a fost ucisă? Vreau să spun, nu e posibil să fi căzut sau așa ceva?

Numai că o văzuse pe Nancy, și fața ei spulbera această teorie, însă se agăța cu încăpățânare de ea, fiindcă era cea mai acceptabilă opțiune dintr-o serie de opțiuni oribile.

— În acest stadiu, orice e posibil, a spus calm sergentul Daniels. Dar există indicii care ne fac să credem că nu a fost o moarte accidentală.

— O, Doamne!

Lumea părea să dispară din jurul ei, iar ei să pășească pe un tărâm nou.

— Știm că ați luat cina aseară cu doamna Hennessy.

— Da.

— De aceea, tot ce ne spuneți e extrem de important.

— Probabil că da.

Se auzea vorbind, dar totul părea ireal.

— Cum vi s-a părut doamna Hennessy? Știți unde s-a dus după cină? La ce oră ați plecat de la restaurant?

Eleanor a tras adânc aer în piept, fiindcă știa că acesta era momentul când putea să schimbe totul.

— Am plecat pe la 10 și Nancy s-a dus să se întâlnească cu amantul ei.

Sergentul Daniels s-a aplecat în față, incapabil să-și ascundă entuziasmul.

— Amantul? Și cine e acesta?

— Nu știu.

Eleanor s-a simțit deodată atât de sleită de puteri, că s-a temut că avea să adoarmă pur și simplu, pe loc. Erau prea multe de spus și prea puțin timp.

— Domnul Hennessy știe de amant?

— Da. Mă rog, acum știe. M-a sunat azi-dimineață la ora 4, fiindcă Nancy nu se întorsese acasă, așa că am venit încoace și i-am spus. Dar se prinsese deja.

— Cum se prinsese?

S-a uitat la bărbatul zelos care scria în carnetul lui și a șocat-o din nou să-și dea seama că pentru el situația aceasta era doar o sarcină de serviciu, poate și o promovare dacă totul mergea bine.

— Nu prea știu. A spus că, de la o vreme, nu se mai înțelegeau și că asta bănuiești de obicei că se-ntâmplă.

— Și ziceți că nu cunoașteți identitatea amantului?

— Corect. Lui Nancy îi era foarte rușine de toată situația. Singurul motiv pentru care a vorbit cu mine despre relația asta e că se simțea groaznic de vinovată, dar nu mi-a dat niciodată detalii.

Eleanor și-a amintit cum arăta Nancy în primele zile ale aventurii ei, când practic trebuia să o tragă de mânecă să-și revină ca să poată schimba două vorbe cu ea; dar, pe de altă parte, voia și să o protejeze pe Nancy de ceea ce știa că o să gândească toată lumea, fiindcă nu acesta era adevărul despre prietena ei.

— Nu mi-a spus decât că îl chema David și că l-a cunoscut la muncă.

— Nimic altceva? Niciun nume de familie?

— Normal că v-aș spune dacă i-aș ști numele de familie.

— Dar sunteți sigură că se numește David?
— Da, e singurul detaliu pe care mi l-a spus vreodată despre el. Și numai pentru că am întrebat-o de nenumărate ori. Mi-a zis că nu-l cunosc, așa că nu avea niciun rost să-mi dezvăluie mai multe.

Dar atunci Eleanor și-a amintit ceva din seara trecută, care părea să fie la o mie de ani depărtare.

— A, ba nu, am întrebat-o aseară pe Nancy dacă e însurat și are copii și a zis că da.
— Asta e tot ce a spus? Nu v-a zis numele soției lui sau câți copii are?
— Nu.

Eleanor și-a concentrat atenția asupra unui șir de puncte roșii de pe-o parte a bărbiei polițistului, care păreau a fi o iritație de la bărbierit.

— Știți cumva de când avea această relație?
— Din câte știu eu, de un an și un pic.
— Deci e posibil să fi fost și mai veche de atât?
— E posibil, da.

Dar Nancy nu era capabilă să țină ceva doar pentru ea, așa că lui Eleanor i se părea foarte puțin probabil.

— Și cu cine a mai vorbit Nancy despre asta?
— Nu știu. Nu cred că a mai vorbit cu altcineva. Poate cu prietena noastră, Mary, dar cred că aș ști dacă i-ar fi spus.

S-a gândit la Mary care își trăia liniștită viața și i s-a părut absolut incredibil că aceasta nu era deja distrusă.

— Îi era foarte frică să nu afle Robert, așa că-mi imaginez că n-a mai spus la nimeni.

Sergentul Daniels a notat în carnet.

— Și a zis că l-a cunoscut prin intermediul serviciului?
— Da. Cred că a pomenit ceva de o petrecere.
— Unde lucra doamna Hennessy?
— Păi, de fapt lucrează mai mult de-acasă. Traduce cărți. Vorbește fluent franceza, așa că, dacă o editură cumpăra drepturile de publicare ale unei cărți în franceză, ea o traducea în engleză.

Lui Eleanor i s-a părut că polițistul părea descurajat la gândul nenumăratelor piste pe care trebuia să le investigheze din cauza

răspunsului ei.

— Și când ați plecat aseară de la restaurant, Nancy v-a spus unde se întâlnea cu acest David? Sau ați văzut în ce direcție a luat-o?

Eleanor a simțit că-i iau foc obrajii când și-a amintit cum se despărțiseră.

— De fapt, Nancy a plecat înaintea mea. Eu am rămas să plătesc, așa că nu, nu am văzut încotro a luat-o.

Eleanor s-a întrebat dacă polițistul înțelegea ce prietenă oribilă era.

— Ați plătit dumneavoastră fiindcă Nancy nu avea bani la ea?

— Nu, adică n-am întrebat-o, pur și simplu m-am oferit să plătesc eu, a zis Eleanor și asta a făcut-o să se simtă puțin mai bine. Nancy avea întotdeauna bani la ea.

— Credeți că e posibil să fi avut la ea bani gheață?

— Nu știu. De ce mă întrebați?

S-a văzut că nu voia să-i spună de ce, totuși i-a explicat:

— Când a fost găsită, poșeta era lângă ea, deschisă, și nu avea în ea nici bani, nici carduri.

— Categoric ar fi trebuit să aibă la ea cel puțin un card.

— Avea și telefon?

— Da, sigur. Și telefonul a dispărut?

— Nu l-am găsit. Ați văzut aseară că avea telefonul?

Eleanor a scormonit prin memorie, dar nu vedea decât chipul rugător al lui Nancy.

— Nu, îmi pare rău. Dar sunt absolut sigură că îl avea mereu la ea.

— Da, ca majoritatea oamenilor.

— Doar nu credeți că bărbatul cu care se vedea ar fi jefuit-o?

Categoric, era mai bine să nu fie ucisă de amant, Eleanor s-ar fi simțit mai puțin vinovată.

Polițistul a clătinat din cap, dar apoi i-a spulberat sentimentul de ușurare spunând:

— Jaful nu e singurul motiv pentru care cineva ar fi putut să-i ia tot din geantă.

— Vai de mine, adică putea s-o jefuiască pentru că erau mesaje de la el în telefonul ei? Nu-l puteți localiza, cumva, sau nu puteți citi mesajele chiar și fără telefon?

— Avem o echipă care se ocupă de asta chiar acum, dar nu e așa simplu ca-n serialele polițiste, a zis el și s-a îndreptat de spate, abia abținându-se să nu-și întindă oasele. În fine, ne-ați fost de mare ajutor, domnișoară Meakins.

Eleanor a rămas până când Zara a venit acasă, după care i-a lăsat singuri — lacrimile lor de durere o făceau să se simtă ca o intrusă. Și oricum, mama lui Nancy, Pearl, era pe drum, iar în clipa aia, să dea ochii cu ea era peste puterile ei. A promis că se întoarce dimineață, fără să știe dacă era nevoie de ea sau dacă era dorită prezența ei acolo, numai că Robert părea că-i este așa de recunoscător, încât Eleanor s-a gândit că trebuia să se întoarcă. Când a plecat, se făcuse întuneric și, de data asta, nu a mai oprit-o nimic; ai fi zis că era o reluare a acelei dimineți și că poate Nancy nu era moartă, iar timpul avea să explice toată încurcătura asta... dar indiferent cum ai fi privit lucrurile, nimic nu avea să mai fie vreodată la fel.

A stat în mașină cu mâinile pe volan, simțindu-și trupul strivit, de parcă trecuse peste ea o mașină, apoi dăduse înapoi, și iar înainte și înapoi, peste ea, iar și iar și iar. Avea gura uscată și inima îi bubuia să-i spargă pieptul, transpirase abundent la subsuori, simțindu-și propriul miros. Mary încă nu știa. Nu era o veste pe care să fie în stare să i-o dea la telefon, dar polițistul o avertizase că avea să apară la toate știrile de seară — se apropia ora 6, dar se îndoia că Mary se uita la știri așa devreme, totuși nu poți să știi niciodată. A pornit mașina și a virat spre Kilburn, înaintând încet în trafic, bară la bară, era oră de vârf, bărbați și femei închiși în propriile lor vieți personale, nimic ieșit din comun.

Poarta casei lui Mary atârna aiurea în balamale, așa cum era de ani întregi. Grădina din fața casei era tot o mare încâlceală de buruieni, iar ochiul de geam spart de la ușă era tot fixat cu scotch. A sunat la ușă și i-a deschis Maisie, ceea ce însemna că trebuia să zâmbească.

— Bună, Ellie.

Maisie — cu coșurile ei de adolescentă recent apărute — i-a zâmbit înapoi lui Eleanor.

— Nu știam că treci pe la noi.
— Nici eu n-am știut că o să trec. Mă rog, nimeni n-a știut...
— Mamă, a strigat Maisie, a venit Ellie!

Mary a ieșit din bucătărie ștergându-și mâinile de fustă, cu șuvițe lungi de păr atârnându-i pe față, iar Eleanor s-a trezit gândindu-se că ar putea s-o tundă ea, de parcă asta ar fi rezolvat ceva.

— Ellie, ce surpriză plăcută! a zis venind spre ea. S-a întâmplat ceva? N-arăți prea bine.

Eleanor și-a dat seama că are un nod în gât, așa că, deși a deschis gura să vorbească, tot ce a reușit să facă a fost să înceapă să plângă.

— Mimi! a strigat Mary în sus, către etaj, ia vino!

S-a auzit o bufnitură și Mimi a apărut, fixând-o cu privirea pe Ellie împreună cu sora ei mai mică, iar Eleanor și-a dat seama că totul era greșit, că nu făcea asta așa cum ar fi trebuit.

— Ia-o pe Maisie și mergeți să vă uitați la televizor sau căutați-vă ceva de lucru, a spus Mary. Nu veniți în bucătărie.

Apoi a luat-o pe Eleanor de cot și a condus-o în încăperea încinsă, plină de abur, cu miros de carne tocată.

— Stai jos, i-a ordonat, iar Eleanor s-a supus, fiindcă altfel ar fi leșinat oricum. Ce să-ți dau?

— Vin. Sau whisky. Sau ce ai.

Mary a deschis frigiderul.

— Howard are aici o bere.

— Bună și aia.

Mary i-a dat cutia rece, neagră și s-a așezat lângă ea.

— Els, ce naiba s-a-ntâmplat?

A încercat să găsească cel mai bun mod de a-i spune ce știa, dar nu exista așa ceva.

— A murit Nancy. Poliția pare să creadă că a fost omorâtă.

Berea avea gust de drojdie și-i amintea de ce nu îi plăcea, dar măcar o ajuta să se oprească din plâns.

— Ce, Doamne iartă-mă, spui acolo?

În spatele ochelarilor, ochii lui Mary erau căscați, făcând-o să arate ca un personaj din desene animate.

— Of, Doamne, Mary, a murit!

Mary s-a lăsat moale în scaun și a început să plângă așa cum își dorea și Eleanor să poată plânge, brusc și din toată inima, cu hohote și lacrimi și mucozități. Și-a tras scaunul mai aproape și a îmbrățișat-o pe vechea ei prietenă, și au rămas așa, într-o tăcere întreruptă doar de gemetele și suspinele lui Mary.

Într-un final, hohotele lui Mary s-au mai potolit și, când s-a desprins din îmbrățișare, avea ochii umflați și obrajii plini de pete roșii.

— Dar cum? Adică... de ce? Când?

— Au găsit-o la primele ore ale dimineții, pe o cărare de lângă râu, în Hammersmith, lângă pod. A murit din cauza unei răni mari la cap.

Mary și-a acoperit gura cu mâna făcută căuș, de parcă îi venea să vomite.

— Doamne ferește! Totuși cine e ucigașul? Se știe de ce a fost omorâtă?

— Nu!

Eleanor a simțit pe umeri greutatea tuturor conversațiilor pe care le purtase în ziua aceea.

— A fost violată?

Întrebarea a șocat-o.

— Doamne, nu știu! Nu cred. Adică mă gândesc că polițiștii ne-ar fi spus.

Deși poate că îi spuseseră lui Robert, iar gândul acesta i-a făcut stomacul ghem.

— Atunci a fost un jaf care s-a sfârșit prost sau ce?

— S-ar putea. Avea poșeta lângă ea, dar banii și telefonul au dispărut.

— Dumnezeule mare, nu se poate să fi fost omorâtă pentru un iPhone.

Eleanor a luat-o de mână pe prietena ei.

— Știai că avea o aventură amoroasă?

— Nu. Dumnezeule mare, ți-a zis ea?

Și Eleanor și-a spus că, chiar și după atâta amar de ani, posibilitatea geloziei era mereu prezentă într-o prietenie.

— Da, dar numai fiindcă era disperată.
— Deci poliția crede că el a omorât-o?
— Da, posibil. M-am văzut aseară cu Nancy, iar după aceea ea voia să se întâlnească cu el. Încerca să rupă relația, de vreo două luni, dar el nu accepta despărțirea.
— Cine e?
— Nu știu. Nu mi-a zis.
— De când știi?
— De vreun an.
— De un an e cu el?
— Nu știu. Cred că da, cam așa.

Mary s-a uitat la ea așa cum se uitase toată lumea la ea în ziua aceea. Știa de un an așa ceva despre una din cele mai bune prietene ale sale și nu o făcuse să-i spună cine era tipul ăla? Ce fel de prietenă era? Ce fel de om? A simțit că mai are puțin și leșină.

— Trebuie să-ți fi spus ea ceva!
— Nu prea vorbea despre asta. Știu că-l cheamă David și că l-a cunoscut la muncă, dar asta nu ne ajută cu nimic.
— Doamne, săracul Robert! a spus Mary într-un târziu. Cum se simte? Și Zara?
— Groaznic, cum e de așteptat.

Mary s-a încruntat și a început să plângă iar.

— Of, nici nu pot să mă gândesc prin ce trec!

Eleanor a mai luat o gură mare de bere, înghițind greu.

— Nu pot să cred că se-ntâmplă asta! a spus Mary.
— Mary Mary Mary!

Fără nicio pauză între ele, cuvintele s-au rostogolit pur și simplu pe scări în jos și au dat buzna pe ușa bucătăriei.

— Ce caută Howard acasă?

Eleanor nici nu s-a obosit să-și ascundă tonul aspru.

— A fost acasă toată ziua. Are viroză sau ceva de genul ăsta.

Numele lui Mary a continuat să bubuie în ușă și Eleanor s-a uitat la prietena ei cum s-a ridicat automat.

— Pentru Dumnezeu, spune-i să tacă! i-a spus ea, în timp ce Mary s-a oprit șocată în drum spre ușă, fiindcă prietenei ei nu îi stătea deloc în caracter să vorbească așa.

Dar măcar a făcut-o pe Mary să se așeze la loc.
— Trebuia să faci asta acum mulți ani.
— Ce?
— Să nu-i răspunzi.
— Dar e bolnav.
— Da, mă rog, azi e bolnav. Eu vorbesc în general.
Mary s-a aplecat peste masă, părul gras revărsându-i-se peste brațe.
— Of, Doamne, Ellie, te rog, nu acum! Întâi să trecem peste nenorocirea asta.

În cele din urmă, Eleanor a ajuns acasă relativ devreme, puțin după 8:30, dar se simțea așa de pierdută, încât nici timpul nu i se mai părea ceva real. Se trezise că îi era imposibil să rămână la Mary, fiindcă găsea oarecum grotesc faptul că, cu toată durerea profundă, Mary tot trebuia să tragă de ea și să se ocupe de altele. Cu o casă plină ca a ei, era imposibil să nu fii conștient că viața avea să continue și că cele mai multe lucruri aveau să rămână la fel. Iar lui Howard îi tot trebuiau chestii, pe care Mary prea i le ducea fără să crâcnească, după părerea lui Eleanor, deși prietena ei avea dreptate, nu era momentul să redeschidă vechea discuție. Și oricum, antipatia ei pentru Howard era nesemnificativă în comparație cu durerea pe care o simțea din cauza celor întâmplate cu Nancy.
Așa că Eleanor s-a scuzat și a plecat, promițând să sune dimineață. Dar când a descuiat ușa casei și a pășit în holul anost pe care îl împărțea cu Irena, vecina de la parter, a fost copleșită de groază la gândul că avea să deschidă ușa și să fie întâmpinată de apartamentul ei pustiu. Venind pe aleea casei, văzuse lumină în camera din față a Irenei și acum stătea în fața ușii ei cu mâna ridicată, neștiind dacă să bată sau nu.
Apartamentul lui Eleanor era la etajul unei case care-i aparținuse cândva Irenei în întregime, o casă în care femeia trăise peste 50 de ani, de când venise din Polonia cu noul ei soț, cu atâta vreme în urmă, în care își crescuse copiii și își construise o viață. O viață în care avusese parte de destule pierderi și greutăți

zdrobitoare — părinții ei fuseseră uciși în război, iar apoi, când cei doi copii erau încă foarte mici, își îngrijise soțul bolnav de o maladie fatală. De aceea, Eleanor ezita să o mai împovăreze și cu tristețea ei, dar, pe de altă parte, avea o nevoie disperată ca Irena să o înțeleagă.

Stând în fața ușii, și-a amintit cum, cu 15 ani în urmă, făcuse o ofertă pentru apartament și agentul imobiliar îi spusese jenat că, înainte să-i poată lua în considerare oferta, trebuia să se întâlnească cu Irena. Trebuiau descurajați ceilalți potențiali cumpărători, îi mai spusese agentul, iar ideea îi plăcuse lui Eleanor și acceptase imediat, a doua zi se dusese la Irena și fusese invitată în bucătăria caldă, cu parfum de scorțișoară, unde stătuseră de vorbă și râseseră împreună, ca apoi, acasă, să aștepte lângă telefon, ca o școlăriță entuziastă, disperată să afle dacă dorința i se îndeplinea.

Ea și Irena fuseseră întotdeauna mai mult decât vecine, mai mult decât oameni care schimbau trei vorbe politicoase când se întâlneau. Stătuseră una în bucătăria celeilalte și aflaseră tot felul de lucruri una despre alta, se ajutaseră la greu, își aduseseră una alteia la ușă lapte și medicamente și se incluseseră una pe alta în momentele festive. Apoi, cu câțiva ani în urmă, fiica Irenei, Sarah, o sunase pe Eleanor ca să-i spună că începuse să se îngrijoreze pentru mama ei fiindcă locuia singură, ea și fratele ei fiind la mai mult de o oră distanță în direcții diferite, dar că Irena refuza să se mute. Eleanor o înțelesese perfect că nu voia să se mute și totodată o îngrozise gândul că Irena ar fi putut să nu mai fie lângă ea, așa că îi spusese lui Sarah că putea să o sune oricând își făcea griji pentru mama ei și că avea să meargă ea să o vadă pe Irena cel puțin o dată pe săptămână. Așa că acum, dacă nu era plecată sau prinsă cu munca, lua cina cu Irena în fiecare joi, iar ziua asta devenise o mică oază în mijlocul săptămânii, de care uneori, i se părea, avea mai multă nevoie decât Irena.

Azi nu era joi, ci marți, dar lui Eleanor îi era dor de Irena, așa că a rămas în fața ușii ei până ce becul de pe coridor s-a stins. Îi era dor de ea așa cum îi era pe vremuri dor de mama ei, care cu cinci ani în urmă își pierduse de tot mințile — dar de multă vreme nu mai era

tocmai întreagă la cap —, iar acum nu o mai recunoștea, și nici nu mai putea vorbi. Eleanor a bătut la ușă încercând să nu izbucnească în plâns. Dar de cum a văzut-o pe Irena în ușă, sprijinită în baston, și atmosfera plăcută din apartamentul ei a izbit-o în față, nu s-a putut abține și colțurile gurii pur și simplu i-au căzut, iar lacrimile i-au țâșnit din ochii umflați.

— Eleanor, Eleanor, a spus Irena cu accentul ei care încă îi dădea în vileag rădăcinile poloneze, copilă, ce-ai pățit?

Dar Eleanor nu putea nici să se oprească din plâns, nici să rostească propoziții coerente, așa că Irena a apucat-o de cot și Eleanor a lăsat-o pe femeia mărunțică, care o luase șchiopătând înaintea ei, să o conducă până în bucătăria micuță din spatele casei.

— Stai jos, a spus Irena arătând cu bastonul către un scaun, pe care Eleanor s-a lăsat recunoscătoare. Vrei ceai? Sau vodcă?

— Vodcă, a spus Eleanor cu un scurt hohot de râs.

Irena s-a aplecat și a scos dintr-un bufet o sticlă prăfuită și două păhăruțe nu prea bine spălate pe care le-a pus pe masă, după care s-a așezat și ea.

— Așa, spune-mi ce s-a întâmplat!

Eleanor a luat păhăruțul unsuros de amprente și vechime și a dat pe gât lichidul cald, care a început să-i gonească prin vene.

— O știi pe prietena mea, Nancy?

— Aia cu casa mare și care se plânge tot timpul?

Lui Eleanor i-a fost rușine că felul în care ea o descrisese pe Nancy o făcuse pe Irena să o vadă astfel.

— Da. A murit azi-noapte.

— Doamne ferește!

Irena și-a împreunat degetele osoase pe pieptul scobit și gestul a făcut-o pe Eleanor să se gândească la inima ei și la câtă tristețe fusese nevoită să îndure, și s-a întrebat cum reușise.

— Îmi pare tare rău! Cum a murit?

— Cred că e posibil... adică poliția pare să creadă că a fost ucisă.

Conceptul încă i se părea lui Eleanor complet străin; doar crima era ceva ce li se întâmpla altora, nu?

— Femeia de lângă râu? Am auzit la știri în seara asta.

— Da.

Lui Eleanor îi secaseră lacrimile, dar trupul ei se zguduia de un tremur interior. A mai turnat vodcă în ambele pahare, pe care le-au dat amândouă pe gât.

— Nu știu ce să fac, Irena.

— În noaptea asta, nimic, doar să plângi. Apoi mâine te trezești și faci ce ai de făcut.

Și-a pus mâna pe brațul lui Eleanor — pielea bătrânei era ca hârtia cerată.

— Nu, nu înțelegi. Am văzut-o aseară și nu m-am purtat frumos cu ea, a spus ea, simțind cuvintele ca pe cuțite în piept.

— V-ați certat?

— Nu tocmai, nu. A fost o discuție în contradictoriu pe care o tot avem de ceva vreme. Să zicem că nu prea eram de acord cu felul în care trăia și eram furioasă pe ea că nu părea în stare să-și facă ordine în viață.

— Aha...

Eleanor a făcut un efort să se uite în ochii Irenei, căutând toată dezaprobarea care credea că ar fi trebuit să fie acolo, însă nu a văzut decât îngrijorare, ba chiar blândețe.

— Știi, nu ne batem capul să ne certăm decât cu oamenii pe care-i iubim, a adăugat, iar Eleanor a încercat să zâmbească, dar o durea prea tare fața. Când copiii erau mici și-mi spuneau că sunt rea fiindcă țipasem la ei că nu se purtaseră frumos, ori nu le dădusem voie să mănânce dulciuri la micul dejun, ori toate celelalte lucruri care le supără pe mame, le spuneam că e nevoie de mult mai mult efort să fii sever decât să spui mereu da și că dacă aș fi vrut să am o viață ușoară, i-aș fi lăsat să facă tot ce voiau. Dar le mai spuneam și că-i iubeam prea mult ca să spun mereu da, că dedicam timp și energie ca să-i dojenesc și să mă cert cu ei ca să învețe ce e bine și ce e rău. Mânia nu e întotdeauna semn de cruzime, Eleanor, de cele mai multe ori e semn de iubire.

— Dar ultimele lucruri pe care i le-am spus au fost tare aspre. Mă simt oribil.

Irena a clătinat din cap.

— Nu cred că ți-am mai spus asta, Eleanor, dar după ce a murit soțul meu, m-am simțit vinovată luni întregi. Mă gândeam întruna că aș fi putut să-i alin mai mult durerea, că aș fi putut să-i spun mai des că-l iubesc sau că aș fi putut să-mi ascund mai bine tristețea. Am făcut tot ce mi-a trecut prin cap ca să mă torturez singură. Până ce, într-o zi, mi-am dat seama că nu făceam decât să mă ascund de durere. Că vinovăția mă lăsa să mă concentrez asupra mea, nu asupra faptului că-l pierdusem pe el.

Eleanor a încercat să lase vorbele Irenei să-i pătrundă în suflet, dar durerea parcă îi pustiise inima, de parcă o consumase cu totul și acum Eleanor trebuia să se agațe de ceva, orice, care să o tragă afară din adâncurile hăului.

— Nu știu cum am să trec peste asta.

S-a detestat că i-a spus asta Irenei, o femeie care trecuse prin greutăți incredibile, dar nu se putuse stăpâni.

Irena a cuprins în palmă obrazul lui Eleanor, forțând-o astfel să se uite la ea.

— Vei trece peste asta, fiindcă trebuie!

— Cum ai reușit, Irena?

Vocea lui Eleanor era doar o șoaptă și parcă întreaga lume se contractase, iar ele erau în centrul ei. A scrutat chipul ridat al Irenei, de parcă adânciturile pielii ei lipsite de fermitate ascundeau secrete de preț.

— Îmi amintesc că nu sunt cu nimic ieșită din comun. Am în minte imaginea lumii cu toate luminile ei orbitoare. Cu toate lucrurile ei bune. Și asta îmi amintește că ceea ce mie mi se pare o tragedie cumplită, raportată la scara întregului univers, nu e decât o mică tristețe.

— Cum adică? s-a mirat Eleanor, iar în acest moment, ideea că durerea ei era măruntă nu avea nicio noimă.

Ochii roșii, ca de șoarece, ai Irenei lăcrimau, ceea ce se întâmpla des.

— Într-un fel, tristețea înseamnă sacrificiu. Noi, ca femei, o absorbim pentru ca alții să nu o simtă. Dar într-o zi facem un pas înapoi și spunem gata, mi-am făcut datoria, e rândul altcuiva să preia povara. Așa că o dăm mai departe, următoarea femeie preia

ștafeta și totul o ia de la capăt. La urma urmelor, toate tristețile și sacrificiile noastre sunt mărunte, și e foarte bine așa. Așa merg lucrurile în lume.

A doua zi dimineață, la Eleanor a sunat alarma, ca întotdeauna, pentru știrile de la ora 7. Însă de data asta, nu i-au intrat pe o ureche și i-au ieșit pe alta, nici nu au enervat-o, nici nu i-au atins coarda sensibilă, ca altădată. În schimb, au făcut-o să sară din pat cuprinsă de teroare și, cu inima bubuind să-i spargă pieptul, a ascultat detaliile pe care deja le știa despre prietena ei, însă acum, că le auzea la radio, păreau absolut certe. S-a îmbrăcat repede și s-a dus la micul magazin de familie de lângă casă, unde a fost întâmpinată de chipul lui Nancy aflat pe coperta majorității publicațiilor, de unde zâmbetul ei orbitor radia de parcă nu avea nicio grijă pe lume. Părea deja că se cunosc toate detaliile și Eleanor s-a întrebat cum era posibil ca nimic să nu mai rămână personal ori trecut sub tăcere. I-a vibrat telefonul în buzunar și a ieșit din magazin cu mâna goală, fiindcă nici nu-și dorea, nici nu-i trebuia un suvenir al acestei zile oribile.

— Toate programele de știri numai despre ea vorbesc, a spus Mary.

— Da, știu.

— Cum, Doamne iartă-mă, știu deja de amant? Și de unde au luat o poză cu ea?

— E poza ei de profil de pe Facebook… ieri casa era plină de polițiști, iar afară erau deja ziariști, deci probabil că cineva le-a spus ceva.

Secțiuni întregi de viață, care până acum îi fuseseră complet străine, păreau să facă parte din noua ordine a lumii.

— Te duci azi iar acolo?

— Da, sunt pe drum.

— Of, Doamne! a spus Mary, exprimând întocmai sentimentele lui Eleanor.

În fața casei lui Nancy, numărul tinerilor și tinerelor în costume ieftine se dublase față de ziua precedentă. Când a urcat treptele casei, câțiva au strigat la ea punându-i întrebări, iar în spatele ei

chiar s-a declanșat un bliț. Dar înăuntru, casa parcă fusese conservată în aspic. Totul era exact la fel, tot cumplit, tot sfâșietor, tot oribil. Pearl, mama lui Nancy, ajunsese deja și probabil că era în biroul lui Nancy, așa că Eleanor s-a dus să o caute, cu toate că îi era teamă de ce avea să găsească. Ultima dată o văzuse pe Pearl la înmormântarea tatălui lui Nancy, iar asta fusese în urmă cu vreo 10 ani.

Urcând scările către birou, Eleanor și-a amintit că o enervase cât de repede își găsise Nancy serviciu după pauza de aproape un deceniu pe care și-o luase după ce o născuse pe Zara. Când Nancy îi arătase încăperea intimă, cu pereți de culoarea oului de rață și cu un birou din lemn deschis la culoare, o apucaseră nervii gândindu-se la sediul ei anost, cenușiu, dintr-o clădire municipală, unde ea chiar le dădea de lucru unor oameni, ori la faptul că dacă lucra de acasă, trebuia să stea la masa din bucătărie, fiindcă apartamentul era foarte mic. Dar și-a amintit și că Nancy fusese întotdeauna foarte conștientă că era uneori enervantă. Și cum, coborând scările, îi spusese:

— Mă simt ca o impostoare cu biroul ăsta așa pus la punct, când nu am decât vreo două proiecte.

Eleanor și-a amintit și ce îi răspunsese și că rostise cuvintele calde din toată inima:

— Ei bine, n-ai de ce. E foarte frumos.

— Însă sunt tare bucuroasă că am făcut-o, spusese Nancy coborând în spatele ei. Am amânat mult prea mult. De ani întregi tot vreau să mă întorc la muncă, dar când Zara era mică mă simțeam vinovată. Iar după aceea mi-am pierdut încrederea și n-am crezut că o să mai vrea să mă angajeze cineva. Bine, s-ar putea să nu mă angajeze nici acum, dar măcar încerc. Și, știi, uneori mă trezesc bântuind prin casă și am impresia că o să-mi pierd mințile din cauză că nu am nimic de făcut. Sau, în orice caz, nimic care să conteze, cât de cât.

Ajunseseră la poalele scării și Eleanor se întorsese și văzuse că Nancy era roșie ca focul.

— Doamne, ce rușine îmi e să recunosc asta în fața ta, care ai o carieră așa de grozavă!

— Ce vrei să spui?

Lui Eleanor i se părea ciudat că putea gândi așa urât despre Nancy, dar când aceleași gânduri erau rostite chiar de Nancy, voia să o protejeze de ele.

— Te referi la faptul că-ți crești copilul și te ocupi de casă?

— Da.

— Sigur că contează!

Nancy aproape că avea ochii în lacrimi.

— Știu, dar ai idee ce greu e să te agăți de ideea asta, când numai asta faci? Când unde te întorci dai de femei care „le fac pe toate", cum le place să spună, care se grăbesc la ședințe, în costum elegant și cu un copil în brațe? Viața casnică nu a fost niciodată apreciată la justa valoare.

Auzind vorbele lui Nancy, era greu să nu se gândească la Mary, care era așa de prinsă în capcana vieții domestice, încât uneori treceau săptămâni în șir fără ca Eleanor să o vadă, iar când în sfârșit o vedea, ori o călărea vreun copil, ori era neatentă, distrasă de problema vreunui membru al familiei.

— Interesant e că multe dintre țările în care am lucrat și pe care le considerăm lumea a treia pun mare preț pe viața domestică. E adevărat că femeile tinere și necăsătorite sunt situate de obicei pe cea mai de jos treaptă a societății, dar mamele sunt aproape idolatrizate.

— Da, dar aici idolatrizăm banii, așa că bineînțeles că cei care-i produc sunt mult mai prețuiți.

Atunci, Eleanor simțise un val de rușine dându-și seama că și ea gândea uneori așa și despre Mary, și despre Nancy, deși despre Mary mai puțin, fiindcă avea trei copii mici și niciun ban, ceea ce cumva făcea ca toată situația ei să pară mai merituoasă. Era foarte derutant, fiindcă în facultate toate trei păreau absolut egale din toate punctele de vedere, dar acum, ce-i drept, ocupau poziții care nu aveau nicio legătură cu cine erau ele de fapt. Pentru o femeie, nimic nu era vreodată simplu, și încercase să găsească un mod de a-i spune asta lui Nancy.

— Știi, mă apropii de vârsta la care toată lumea mă întreabă dacă am copii, și când spun că nu, mă întreabă de ce nu am, ori dacă-mi

doresc, întrebări pe care nu le-ar pune niciodată unui bărbat. Iar prin întrebarea asta, într-un fel, mă judecă pentru că, după părerea lor, nu-mi îndeplinesc îndatorirea de femeie dacă nu fac copii. Iar pe de altă parte, lucrez cu o mulțime de femei care au copii și se simt tot timpul vinovate că nu stau destul cu ei și cu siguranță sunt judecate pentru asta de aceiași oameni care mă judecă pe mine că nu am copii, ori pe tine că nu ai serviciu.

— Cum de ni s-a întâmplat așa ceva? spusese Nancy, iar lui Eleanor i se păruse că vede în ochii ei frică adevărată și-i venise s-o strângă la piept și să-i spună că totul avea să fie bine.

În schimb, făcuse un pas spre ea și-i pusese mâna pe braț.

— Știi ceva, Nance? Ești minunată și tot restul sunt tâmpenii. Sincer, poți să faci ce vrei. Și nu trebuie să te simți prost pentru niciuna dintre alegerile tale.

Dar Nancy scuturase brusc din cap, atât de vehement, încât Eleanor își amintea că o înduioșase valul de profundă iubire pentru prietena ei. Vulnerabilitatea lui Nancy era așa de evidentă, încât parcă radia din ea, făcea parte intrinsecă din ea, și nu avea să fie niciodată altfel.

Pearl stătea neclintită, cu palmele pe biroul lui Nancy și privirea ațintită pe fereastră, către grădină. Încăperea era îmbibată de mirosul lui Nancy, ca un strat de trandafiri încălzit de soare. S-a întors când a intrat Eleanor, iar aceasta i-a văzut pielea palidă și moale, ochii roșii, umezi. Fără să se ridice din micul fotoliu de la birou, a întins brațele și Eleanor a prins-o de mâini.

— Îmi pare așa de rău! a spus Eleanor. E îngrozitor!

Pearl a dat din cap, făcând bijuteriile al căror nume îl purta să zăngăne aprobator la urechile și gâtul ei.

— Nu reușesc deloc să înțeleg, a șoptit prăbușită de disperare, dar chipul ei arăta de unde moștenise Nancy frumusețea. Știai de celălalt bărbat?

— Da. Câte ceva. Nu mi-a spus niciodată mare lucru despre el.

— Doar că îl chema David?

— Da.

— Și n-ai idee cine e?

— Îmi pare rău, sincer, dar nu am.

Pearl s-a lăsat pe spătar, fără să dea drumul mâinilor lui Eleanor.

— Totuși ce era în mintea ei, prostuța de ea?

Eleanor a încercat să prindă dojană în tonul lui Pearl, dar nu era nici urmă. Începea să se simtă infectată de secretul lui Nancy, de parcă ea era cea care îi trădase pe toți.

— Mary știa?

— Nu.

Eleanor și-a răsucit pe deget inelul de argint. Și-l cumpărase din Jaipur în urmă cu 15 ani, iar ticul ăsta o liniștea.

— Să știi că încerca să termine cu el.

— Poliția crede că de-aia a omorât-o, nu-i așa? a spus Pearl. O criză de gelozie, sau ceva de genul ăsta.

— Asta spun polițiștii acum, că sigur el e făptașul?

Eleanor avea o mulțime de întrebări, dar știa că trebuia să le păstreze pentru poliție.

— Ei, nu spun nimic categoric, dar mi se pare evident.

— Ce-i drept, Nancy mi-a spus că el n-a reacționat prea bine când ea i-a zis că vrea să rupă relația.

Un polițist o sunase pe Eleanor în acea dimineață ca să o anunțe că trebuia să vină la sediu, să răspundă oficial la niște întrebări. Trebuia să-și pregătească în minte o poveste coerentă.

— Pur și simplu, nu-mi vine să cred că a făcut așa ceva. Sărmanul Robert!

— Cum se mai simte în dimineața asta?

— Groaznic! Acum e cu poliția. Și Zara e, bineînțeles, neconsolată.

Eleanor s-a gândit la toți oamenii pe care îi văzuse de-a lungul anilor devastați de o pierdere. Locuri în care pământul se cutremurase, ori apele mării înghițindu-i. Femei și bărbați care pierduseră tot, care-și pierduseră apropiații. Și-a dat seama că privise întotdeauna ușor disprețuitor durerea oamenilor din Occident, așa cum o știa ea. Când citea articole despre vreo crimă sau despre vreun adolescent mort din cauza unei supradoze, fusese uluită de amploarea reacției și îi venea să-i ducă pe autorii articolelor în locurile știute de ea, locuri în care cuvântul „dezastru“ putea fi folosit la adevărata lui valoare. Dar ce nu știuse ea

niciodată până acum era cum te simți în mijlocul unui moment ca acesta, când niciun cuvânt nu pare suficient ca să cuprindă grozăvia situației și când senzația că este sfârșitul lumii e atât de reală.

— Doamne, ce mă bucur că Hank a murit înainte să vadă asta, a spus Pearl. Ar fi fost tare bine dacă ar mai fi așteptat și ea câțiva ani, ca să mă fi dus și eu.

Eleanor s-a uitat lung la Pearl, năucită de strania monotonie a vocii ei când rostise acele vorbe pe care îi era aproape imposibil să le înțeleagă. S-a gândit la propria ei mamă, care se afla în azilul din Devon, eliberată de povara sănătății mintale, și s-a întrebat dacă ar înțelege că îi murise unul dintre copii.

Mama ei îi venea în minte în cele mai ciudate momente și șocul că nu mai era mama pe care o știa ea o izbea de fiecare dată cu o forță și mai mare. Eleanor și-a imaginat cum ar fi să o poată suna acum ca să vorbească despre Nancy și câtă alinare i-ar aduce. Capacitatea ei fenomenală de a oferi alinare fusese una dintre marile calități ale mamei ei, iar durerea pură, absolută, a lui Eleanor a transportat-o înapoi în timp, în casa copilăriei, în prezența exuberantă, efervescentă, a mamei ei. A auzit râsul din toată inima al mamei plutind în sus pe scara în spirală a casei, pe unde erau mereu curenți de aer rece, trecând pe lângă biroul tatălui ei, prin camerele aflate în dezordine, peste vasele nespălate și suprafețele pline de praf. *Întotdeauna există lucruri mai bune de care să te ocupi decât să faci curățenie,* spunea mama, alergând de la o întrunire caritabilă la alta, trăgându-le după ea pe Eleanor și pe sora ei când erau prea mici ca să fie lăsate singure. Mama ei o plăcuse întotdeauna pe Nancy, dar ar fi dezaprobat opulența în care trăia, fapt care probabil că o influențase pe Eleanor în felul în care o vedea pe prietena ei.

— Înainte de Nancy, am încercat 10 ani să facem un copil, a spus Pearl, iar Eleanor și-a dorit să nu o mai audă. Iar apoi a apărut ea și, cu mâna pe inimă îți spun, nici nu am fi visat să avem un copilaș perfect, cum era ea. Numai că a avut întotdeauna latura asta pe care nu am înțeles-o niciodată, nevoia de a împinge mereu lucrurile prea departe, nu crezi?

— Probabil.
— Chiar și cu facultatea. Nici nu mai țin minte de ce s-a dus la facultate. Tu de ce te-ai dus, Eleanor?
— Fiindcă am..., a zis Eleanor și s-a uitat la propriile mâini, părându-i-se mai mici decât ținea ea minte. Fiindcă am vrut să-mi continui studiile. Nu știu...
— Uneori mi se pare că lucrurile mergeau mai ușor când femeile nu aveau atâtea studii.
Dar Pearl s-a oprit și Eleanor s-a gândit că femeia învățase să uite de perioada în care se născuse și să poarte prezentul ca pe un pulover care îți irită pielea. Și-a șters o lacrimă cu un gest iute și a clipit repede ca să și le stăpânească pe cele care-i umpleau ochii.
— Și știi ceva? Adevărul e că știu de unde a moștenit asta. Exact așa era Hank — se încuia mereu în biroul lui și se lăsa pradă toanelor lui, cum le spuneam noi. Numai că el avea voie să se poarte așa, toți consideram că asta face parte din geniul lui. Mă asiguram că avea tot ce-i trebuie și că viața îl aștepta gata să-l primească atunci când el se hotăra să deschidă ușa. Dar, desigur, Nancy era femeie, deci nu avea această opțiune.
Izbucnirea lui Pearl o cam stupefiase pe Eleanor, așa că a spus ceva complet inofensiv, care până și ei i-a sunat enervant.
— Ce-ai zice să coborâm, să bem un ceai sau vedem noi ce?
Pearl s-a ridicat oftând.
— Nu mai vreau să pun gura în viața mea pe niciun nenorocit de ceai.
Zara era în bucătărie, așezată turcește pe jos, cu câinele în poală, plângând cu fața îngropată în blana lui. Avea părul ciufulit și era îmbrăcată în ceva ce Eleanor a presupus că era halatul lui Robert. Când le-a văzut intrând, a urlat de durere, a țâșnit în picioare și s-a aruncat în brațele lui Eleanor, care s-a clătinat și a făcut un pas în spate. A mângâiat-o pe Zara pe păr, șoptind tot felul de platitudini.
— Nu mai pot, nu mai pot! repeta Zara la nesfârșit, ca pe o nenorocită de incantație.
Eleanor a împins-o către un scaun și a așezat-o la masă, iar Zara s-a prăbușit cu capul pe tăblia din lemn. Pearl s-a așezat lângă ea,

incapabilă să o consoleze. Eleanor a pus ceainicul pe foc. Parcă era în iad.

Când Robert s-a întors, Pearl și Eleanor își băuseră ceaiul, dar al Zarei se răcise în fața ei. Plânsul ei devenise un fel de fundal sonor pentru gândurile lui Eleanor, care goneau și se răsuceau prin nesfârșite cotloane ale memoriei. Stătuse odată într-o groapă imensă, uitându-se cum un gropar arunca nenumărate trupuri mutilate în centrul gropii. Oameni care trebuiau îngropați ca să nu se răspândească boala, însă familiile lor nu aveau să afle niciodată unde ajunseseră cadavrele lor. Pe atunci de-abia ieșise de pe băncile facultății și încă nu se întărise în fața tragediilor. În seara aceea, le scrisese părinților o scrisoare care probabil că oricum nu ajunsese la ei decât după moartea tatălui ei.

— Acum vor să vorbească cu tine, i-a spus Robert lui Eleanor, cu colțurile gurii lăsate și ochii înfundați în orbite.

— Cu mine?

S-a ridicat, simțindu-se încă nepregătită.

— Se pare că au transformat salonul într-un fel de sală de interogatoriu. Vor să vorbească azi cu noi toți.

— De ce, Doamne iartă-mă? a întrebat Pearl.

— Ca să-și facă o imagine completă.

Robert a rostit cuvintele de parcă erau încadrate în ghilimele, ca un citat, iar furia și frustrarea lui bolboroseau așa de aproape de suprafață, că lui Eleanor i se părea că și vedea undele de șoc gonind pe sub pielea lui.

— Iar cât ei fac asta, ticălosul care a omorât-o probabil că ia un avion spre Acapulco.

— Sunt sigură că știu ce fac, a încercat Eleanor să-l calmeze.

Bine măcar că Zara se oprise deocamdată din plâns și chiar ridicase capul să se uite la tatăl ei.

El a făcut semn către scări.

— Te așteaptă.

A ieșit având impresia că era furios pe ea, că poate el se grăbise aseară când o absolvise de orice vină pentru ce se întâmplase cu Nancy.

În salon o aștepta sergentul Daniels, cu care vorbise în ziua precedentă, însă cel care nu scosese o vorbă dispăruse și în locul lui era un alt bărbat, mult mai sever, îmbrăcat nu în costum, ci într-o uniformă elegantă.

— Domnișoară Meakins, a spus sergentul-detectiv Daniels. Luați loc, vă rog!

Era straniu să fie invitată să ia loc în salonul lui Nancy. Eleanor s-a lăsat pe marginea unui scaun, cu fața la ei.

— Așa, a zis el și s-a uitat în jos, pe notițe. O cunoașteți pe Nancy Hennessy de 28 de ani, cred.

— Da, ne-am cunoscut la facultate.

— Și ați fost întotdeauna apropiate?

— O, da, aproape din prima zi, Nancy, Mary și cu mine.

— Domnul Hennessy a pomenit de Mary, a zis el și s-a uitat iar pe carnet. Mary Smithson. O vom contacta azi.

— Am fost aseară la ea.

A simțit privirile lor îndreptate asupra ei și parcă nimic din ce spunea nu suna cum trebuie.

— E foarte îndurerată.

A ignorat-o.

— Ați zice că toate trei sunteți cele mai bune prietene?

Eleanor s-a uitat la bărbatul în uniformă, dar privirea lui scrutătoare era impenetrabilă.

— Da, categoric.

— Vă spuneți totul una alteia?

— Păi... probabil că...

— Vedeți dumneavoastră, s-a aplecat el în față, când nevastă-mea se așază la vorbă cu prietenele ei, n-o mai oprești. Trăncănesc ore în șir și mă îndoiesc că mai rămâne vreun subiect nediscutat. Dacă una dintre ele și-ar înșela bărbatul, sub nicio formă nu ar reuși să păstreze secretul.

Eleanor a simțit că îi năvălește sângele în obraji de furie.

— Nu toate femeile sunt la fel.

Celălalt bărbat a tușit.

— Nu, sigur că nu, îmi cer scuze, domnișoară Meakins. Ce-i drept, am o nevastă tare guralivă.

A încercat să-și ascundă jena râzând, dar a ieșit complet aiurea, ca un chicotit de școlar.

— Adevărul e că mi-e greu să cred că voi trei erați așa de apropiate, dar Nancy nu v-a spus mai nimic despre aventura ei. Poate i-a dat mai multe detalii doamnei Smithson?

— Mary nu știa nimic despre asta. Și eu de ce aș minți? Adică dacă ați ști cine era amantul ei, l-ați putea aresta, nu?, și atunci toate astea s-ar termina.

Deodată, îl ura și pe el, și pe tipul ăla stupid în uniformă, care era clar că făcea un fel de demonstrație de putere, destul de jalnică, cu tăcerea aia a lui. S-a întors spre el.

— Scuze, dumneavoastră cine sunteți?

El i-a întins mâna.

— Inspector-șef Farrelly. Îmi cer scuze, dar deocamdată sunt doar observator.

Ea i-a strâns mâna, era fierbinte și moale.

— Cum adică?

Avea din nou senzația că situația asta era folosită drept exercițiu de antrenament.

— Păi, e cazul detectivului Daniels, dar ca ofițer de investigații superior, sunt responsabil de operațiune, ca să zic așa. În cazul ăsta, încă avem multe întrebări fără răspuns și deocamdată asta e prioritatea numărul unu pentru noi.

Eleanor s-a gândit că individul vorbea ca la o întâlnire de vânzări.

— E imperativ să aflăm identitatea bărbatului cu care Nancy avea o aventură, a spus detectivul Daniels. Uneori credem că facem ce trebuie dacă protejăm pe cineva și e de înțeles, desigur.

— Ce Dumnezeu vreți să spuneți cu asta? a zis Eleanor abia abținându-se să nu țipe. Pe cine să protejez?

— Cât de bine credeți că-l cunoașteți pe domnul Hennessy?

— Pe Robert?

Schimbarea subiectului a luat-o prin surprindere.

— Îl cunosc foarte bine. Îl cunosc de aproape tot atât timp ca pe Nancy.

— Desigur, fiindcă erați toți colegi de facultate, nu?

Lui Eleanor i s-a părut că detectează în vocea lui o urmă de ironie.

— Da. Dar și lucrăm în același domeniu, eu și Robert, așa că...

Eleanor a lăsat fraza în suspensie, furată de gânduri. Considerase întotdeauna că avea o relație specială cu Robert; ba chiar se simțea ușor posesivă când se afla în preajma lui. Odată, cu mulți ani în urmă, când Nancy trecea printr-o perioadă groaznică după nașterea Zarei, Robert o sunase și stătuseră de vorbă mai bine de o oră despre care ar fi putut fi cauza suferinței lui Nancy. După aceea, Eleanor se simțise josnică, dându-și seama că se grăbise mult prea tare să fie de acord cu viziunea exasperată a lui Robert despre prietena ei, în loc să-i spună cum era să fii femeie. Cum pentru femei nu era deloc așa simplu — să îți dorești să fii într-un fel și apoi să te apuci, pur și simplu, să fii așa. Cum îți ieșeau în cale numeroase obstacole și sentimentele te puteau abate din drum, cum viața părea deseori ca un cuțit care-ți julea pielea.

— Cu ce vă ocupați, domnișoară Meakins? a întrebat detectivul Daniels, întrerupându-i șirul gândurilor.

— Conduc o organizație caritabilă care oferă ajutoare umanitare peste hotare.

El a dat din cap aprobator.

— Și fiindcă domnul Hennessy e avocat specializat în drepturile omului, vă vedeți datorită serviciului, la asta vă referiți?

— Da, l-am ajutat de-a lungul anilor la câteva cazuri. Trafic de persoane și alte lucruri de genul ăsta.

— Deci probabil că ați petrecut împreună foarte mult timp, dumneavoastră, domnul și doamna Hennessy, nu?

— Mă rog, eu călătoresc foarte mult. Dar da, sigur că ne-am văzut des.

— Și n-ați fost niciodată...?

S-a înroșit când a rostit cuvintele, dar Eleanor s-a ținut tare, refuzând să-i ușureze situația. Renunțase de mult să mai facă asta pentru oameni.

— Voiam să vă întreb... ați avut vreodată soț?

Aproape că a apucat-o râsul.

— Nu, nu am fost căsătorită niciodată.

— Femeie de carieră, a spus el zâmbind, iar ea s-a gândit că încerca să fie drăguț, săracul, fiindcă îi era milă de ea.

Îi era milă că niciun bărbat nu o ridicase vreodată pe piedestalul de soție. A refuzat să bage în seamă ce a vrut el să spună, iar el a bolborosit mai departe:

— Cum ați spune că era relația dintre domnul și doamna Hennessy?

A simțit că se înroșește, fără să-și dea seama de ce. Răspunsul ei părea important, dar totodată și absurd, fiindcă cum naiba se așteptau să cuprindă tot ce știa despre Nancy și Robert în doar câteva propoziții?

— Au avut perioade bune și perioade proaste, ca orice cuplu. Cu toate astea, relația lor a fost întotdeauna solidă, ceea ce știu că sună improbabil din cauza aventurii ei extraconjugale, dar e adevărat. Nu cred că l-ar fi părăsit vreodată.

— Și atunci de ce îl înșela?

— Nu știu. Așa era Nancy, impetuoasă. Confortul vieții casnice nu a fost niciodată suficient pentru ea, deși îi iubea pe Robert și pe Zara.

Detectivul Daniels s-a lăsat pe spătar și și-a frecat rădăcina nasului; Eleanor și-a spus că juca teatru.

— Trebuie să recunosc că toate astea mă nedumeresc profund. Domnul Hennessy a spus cam același gen de lucruri. Mi-e greu să înțeleg.

Eleanor nu s-a clintit.

— De ce credeți că domnul Hennessy v-a sunat pe dumneavoastră când și-a dat seama că Nancy nu venise acasă?

— Fiindcă în seara precedentă ieșisem la cină cu Nancy. Se întreba dacă nu venise să doarmă la mine.

A simțit urcând în ea un val de căldură.

— Mai făcuse asta?

— Nu, în ultimii 25 de ani.

— Ieri mi-ați spus că Nancy a plecat de la restaurant înaintea dumneavoastră și că ați rămas să plătiți nota. Sunteți absolut sigură că așa a fost și că nu ați plecat împreună?

Eleanor a scos un hohot de râs.

— Ce Dumnezeu vreți să insinuați?

El a clătinat din cap.

— Absolut nimic. Doar că știm că, în situații foarte tulburătoare, oamenii uită deseori diverse lucruri sau le încurcă.

— Ei, eu nu fac nici una, nici alta. Cum spuneam, Nancy a ieșit singură din restaurant pe la 10 fără un sfert, eu am rămas ca să plătesc nota și am ieșit și eu la vreo 10 minute după ea, iar ea deja nu mai era acolo.

— Spuneați ieri că domnul Hennessy știe că Nancy avea o aventură?

— Mă rog, n-am spus tocmai că...

Se împotmolea în propriile cuvinte și nu-și dădea seama de ce.

— Am spus că a zis că o bănuia că avea o aventură.

— Mai discutase despre aceste bănuieli cu dumneavoastră?

— Nu.

Polițistul a scris ceva în carnet.

— Ați mai spus ieri și că doamnei Hennessy îi era frică să nu afle soțul de relația extraconjugală. Mă întrebam ce ați vrut să spuneți cu asta.

Eleanor s-a uitat și la unul, și la celălalt, însă niciunul nu a privit-o în ochi.

— Voiam doar să spun că Nancy nu voia să-și strice căsnicia, așa că nu voia să afle Robert. În caz că n-ar fi putut s-o ierte, presupun.

Detectivul Daniels a ezitat o clipă.

— Dar ați folosit cuvântul „frică". Ați zice că domnul Hennessy e un bărbat gelos?

Încăperea a devenit difuză. Părea imposibil ca ei să creadă asta, însă, pe de altă parte, bineînțeles că da, asta insinuau. Și-a amintit de o statistică pe care o citise cu ani în urmă, care zicea ceva de genul că circa 90 la sută dintre crime sunt comise de persoane apropiate nouă.

— Nu, n-aș zice că e gelos.

El și-a ridicat iar privirea și atmosfera din cameră s-a modificat.

— Și, în final, domnișoară Meakins, puteți să-mi confirmați informația pe care ne-ați dat-o despre bărbatul cu care doamna Hennessy avea o relație extraconjugală? a zis el și s-a uitat la ea, iar

ea a încuviințat din cap. Se numește David, l-a cunoscut la o petrecere de serviciu, e însurat și are copii, corect?
— Da.
Informațiile erau teribil de firave și își dorea să fi avut mai multe să le ofere, mai ales lui Robert și Zarei, împietriți de durere în încăperea de la parter.
— Sunteți absolut sigură că nu a intrat în mai multe detalii? Despre ocupația lui, unde locuiește, sau ceva despre familia lui? Ceva, orice v-ar fi spus, indiferent cât de nesemnificativ vi se pare.
Eleanor se simțea sleită de puteri.
— Îmi pare rău, chiar nu mi-a zis nimic altceva.
— Mulțumesc, domnișoară Meakins.
Detectivul și-a închis carnetul, semn că discuția se încheiase, dar Eleanor a rămas în continuare pe scaun, țintuită în loc de povara tuturor lucrurilor pe care voia să le știe.
— Ne-ați fost de mare ajutor, a spus el, cu vădita speranță că ea avea să plece.
Eleanor a simțit că se înroșește, dar s-a ținut tare și s-a forțat să vorbească, fiindcă se simțea pierdută. Erau așa de multe posibilități și variabile legate de moartea lui Nancy, iar ea nu reușea să-și facă nicio idee despre toate astea, nu reușea să priceapă nici măcar cu ce aveau de-a face.
— Mă întrebam dacă nu ați putea să-mi spuneți... ce s-a întâmplat cu Nancy, mai exact?
— Vă referiți la rănile ei, la cum a murit?
Detectivul Daniels i-a aruncat o privire bărbatului tăcut, care a dat din cap.
— Da.
Eleanor avea senzația că îi rămăsese în gât o coajă de pâine. În același timp, îi venea să-și pună palmele pe urechi ca să nu audă nimic.
A auzit un scrâșnet sec, probabil mișcarea maxilarului lui când a deschis gura ca să vorbească.
— Doamna Hennessy a murit din cauza unei răni de mari dimensiuni în ceafă. Deocamdată, nu putem să ne pronunțăm dacă această lovitură a fost provocată de o armă sau s-a lovit la cap

când a căzut. Dar i-a declanșat o hemoragie internă, în creier, în urma căreia oricum nu și-ar mai fi putut reveni.
— A murit pe loc?
— Probabil că și-a pierdut cunoștința în câteva minute.
Eleanor s-a gândit cât de rar primeai răspunsuri directe la o întrebare.
— Am văzut niște semne pe fața ei.
Detectivul Daniels s-a bâlbâit puțin când i-a răspuns.
— Există indicii că a avut loc o luptă. Așa e, avea câteva răni pe față, ca și cum ar fi fost lovită. Nu erau răni care i-ar fi putut provoca moartea, dar evident că arată că moartea nu a fost accidentală.
Eleanor și-a împreunat mâinile încordate.
— Și a fost cumva... A fost violată sau ceva de genul ăsta?
— Nu, vă asigur că nu a avut loc nimic de genul ăsta.
El a zâmbit, ca și cum tot era o ușurare, ceea ce probabil că era, și-a spus ea.

Zilele erau monotone. Dacă ar fi întrebat-o cineva pe Eleanor cum se simțea, ar fi spus că trăia într-o bulă, că lumea ei se dezintegra, că nu putea să respire, că timpul nu mai avea nicio noimă. Dar n-a întrebat-o nimeni pe Eleanor cum se simțea; în schimb, o întrebau mereu ce făceau Robert și Zara, iar la asta era aproape imposibil să răspundă. Nici nu-și dădea seama cum devenise îngrijitoarea lor oficială, cum ajunsese cumva să se mute în casa lor, cum de era ea persoana care îi proteja de ziariștii din fața ușii. Îi era dor de micul ei apartament, cu pereții albi, imaculați, și de vesela desperecheată și de cuvertura matlasată de pe pat, care fusese a bunicii ei. Îi era dor să se întoarcă la birou și să se ocupe de urgențele acelea de peste mări și țări, care pentru ea fuseseră întotdeauna mai reale decât orice altceva. Îi era dor să termine de citit volumul de Doris Lessing pe care îl abandonase pe la jumătate, să zacă în minunata ei cadă adâncă, a cărei instalare costase aproape la fel de mult ca și cada în sine, să adoarmă seara în patul ei moale, ascultând Radio 4, cu o ceașcă de ceai de mușețel lângă ea.

Îi mai era dor și de vremurile când Nancy nu era o prezență constantă în conștiința națională. Era bizar, fiindcă, într-un fel, Nancy fusese așa o candidată perfectă la celebritate, încât poate că viața pur și simplu complotase să i-o ofere, poate că soarta decretase că chipul ei frumos trebuia publicat în toate ziarele și pe toate ecranele televizoarelor și că toți comentatorii trebuiau să discute la nesfârșit despre viața ei. Eleanor își amintea că o privea pe Nancy la clubul de dezbateri de la facultate și că prezența ei umplea încăperea. Își amintea cum gesticula vehement cu mâinile în timp ce vorbea cu convingere, cum îi străluceau ochii, cum îi vibra tot corpul. Cum toată asistența părea cumva în suspans, de parcă își țineau cu toții respirația ca să audă fiecare silabă, ca să poată aproba energic tot ce spunea ea. La vremea aceea, era foarte mândră că era prietena ei; adevărul era că se simțise deseori mândră să fie prietena lui Nancy.

Robert era deja oarecum cunoscut în cercuri foarte înalte, exclusiviste chiar, iar lui Eleanor i se părea că detectează în tonul presei o anumită satisfacție, provocată de faptul că unor oameni intangibili ca el li se putea întâmpla ceva așa de sordid. În plus, subiectul era absolut fenomenal: o aventură amoroasă și destrămarea unei vieți perfecte.

Nancy Hennessy — citea ea nesfârșite variațiuni ale aceleiași știri — fusese „ucisă cu brutalitate într-un atac bestial ce avusese loc pe o alee întunecată". Ucigașul îi rupsese hainele și o lovise în zona feței, polițiștii declarând că fusese „unul dintre cele mai violente atacuri din ultimii ani" — o descriere care nu se potrivea deloc cu felul în care arăta Nancy când o văzuse Eleanor la morgă. O sursă din interiorul anchetei spunea că „are toate caracteristicile unei crime pasionale". Femeile de la talk show-urile de după-amiază discutau în detaliu despre pericolele aventurilor extraconjugale și apoi deviau în conversații despre parteneri găsiți pe internet și site-uri unde puteai întâlni oameni ca să faci sex fără obligații, de parcă Nancy făcuse așa ceva. Se întrebau dacă o omorâse amantul când ea îl anunțase că voia să-l părăsească, ori poate soțul dorise să se răzbune. Toate îi păreau zgomot de fond, ca

un scârțâit pe care Eleanor îl auzea mereu fie că voia, fie că nu voia.

Dar toți fuseseră nevoiți să-l asculte, fiindcă nu se putea face nimic până nu avea loc înmormântarea, și a durat ceva vreme până când cadavrul a fost înapoiat familiei. Odată eliberat din custodia autorităților, Eleanor a planificat totul cu Zara, care slăbise și acum semăna șocant, oribil de tare cu Nancy. Zara avea o mulțime de opinii despre ce i-ar plăcea mamei ei, iar Robert a acceptat absent toate sugestiile ei și i-a spus că nu conta, orice alegea avea să fie minunat. Eleanor a găsit agenda lui Nancy într-un sertar al biroului și a sunat la toți cei de acolo ca să-i invite la înmormântare, recunoscătoare că, datorită publicității, toți știau de moartea ei.

Eleanor se simțea zvârlită în miezul incandescent, arzător, al iadului. Se trezea în fiecare dimineață cu inima strânsă și o durere surdă de cap, care creștea în intensitate și se întindea pe tot parcursul zilei. Și nu doar pentru că unul din oamenii pe care îi iubea cel mai mult pe lume fusese smuls de lângă ea, ci și pentru că era într-o permanentă stare emoțională intensă. Nu mai exista nicio certitudine, zilele ei nu mai aveau nicio structură, nu mai era nicăieri la adăpost de sentimentul de deznădejde, care amenința s-o tragă în adâncuri și s-o sufoce.

Eleanor crezuse întotdeauna că alesese o viață necomplicată, fără relații și fără copii, tocmai ca să poată oricând să-și facă bagajele și să alerge spre necunoscut. Numai că în fosta ei viață nu se simțise niciodată așa, nu avusese niciodată senzația asta stranie de cădere liberă, nu îi fusese niciodată imposibil să știe ce avea să simtă de la o oră la alta. Își păstrase capul pe umeri în țări unde cutremurele dislocaseră pământul, ori fuseseră devastate de cicloane, ori sfâșiate de războaie, și nu se simțise niciodată pe cale să se dizolve, așa cum se simțea acum.

Pentru prima dată după o veșnicie, Eleanor s-a trezit că se gândea obsesiv la moartea tatălui ei, petrecută în urmă cu 25 de ani, exact când ea pornea în viață, după absolvirea facultății. Se topise și murise sub ochii lor, devorat de un cancer cumplit, neiertător. Eleanor auzea iar șuieratul pompei de oxigen și bipul

aparatului care împărțea morfina ca pe bomboane, toate mereu însoțite de plânsul mamei ei, care atunci înlocuise pentru totdeauna faimosul ei râs. Când Eleanor plângea noaptea, în pat, uita uneori pentru care dintre ei plângea.

A devenit mai ușor să își umple pur și simplu timpul, ceea ce însemna să-și petreacă vremea acasă la Nancy, unde era mereu nevoie de ea și era mereu ceva de făcut.

Robert și-a angajat un avocat. S-a întors de la interogatoriul poliției și și-a anunțat intenția, tare și acuzator, de parcă Eleanor îl bănuia, nu poliția.

— Nu au spus-o direct, dar e evident că sunt suspect, a spus el în timp ce mâncau ceva comandat la nimereală. Mă tot întreabă la nesfârșit dacă știam de aventură și ce am simțit când am aflat.

Eleanor își simțea respirația ca pe o forță fizică înlăuntrul ei.

— Ce vor să sugereze?

— Presupun că se gândesc că, dacă știam că Nancy mă înșală și voia să mă părăsească, atunci aș fi avut un motiv s-o omor.

— Dar nu știai. Eu ți-am spus, în noaptea când s-a întâmplat.

Era așa de încordat, că Eleanor a simțit o fluturare rapidă în piept. De zile întregi, Robert parcă nu mai era el, dar bineînțeles că așa ceva era de așteptat, nu?

S-a frecat la ochi — avea cearcăne vinete de parcă fusese bătut.

— Știu. Dar nu sunt sigur că mă cred.

— Dar de ce să nu te creadă?

Alunecaseră în vizuina iepurelui și acum nimic nu mai era la fel.

— Nu se poate să creadă că ai vreo legătură cu asta.

Robert s-a aplecat și mai tare peste caserola de plastic și a băgat în gură câteva linguri de mâncare.

— Nu am un alibi, a spus în cele din urmă. Adică nu m-a văzut nimeni în noaptea aia. Când am ajuns eu acasă de la muncă, Nancy plecase deja să se vadă cu tine și nu am mai vorbit cu nimeni până te-am sunat pe tine, la 4 dimineața.

Spune-mi doar că n-ai nicio legătură cu asta, îi venea lui Eleanor să țipe la el, sperând că asta îi atenua senzația de neliniște, dar în spatele ei s-a auzit un zgomot și, când s-a întors, a văzut-o pe Zara în ușă, cu o expresie hotărâtă pe chip și încruntată.

În ziua înmormântării a plouat, iar cerul era așa de negru și amenințător, că parcă întreaga lume era în doliu. Au venit mulți oameni, deși Robert hotărâse să țină ceremonia în Sussex, la reședința lor de la țară. Eleanor nu a putut să nu-și spună că Nancy ar fi fost foarte încântată de numărul impresionant de oameni aflați acolo, de profunzimea durerii lor. S-a uitat în jur, la mulțimea de femei și bărbați mohorâți, toți în negru, toți cu ochii roșii, și s-a întrebat de unde cunoștea Nancy atâția oameni. Eleanor s-a gândit fără să vrea la propria ei înmormântare și la cât de puțină lume ar veni, iar apoi s-a întrebat de ce fusese mereu perfect mulțumită să se țină la distanță de toată lumea.

În biserică, Robert și Zara stăteau pe rândul din față, cu umerii aduși, zdrobiți de o durere viscerală, însă oamenii tot se duceau la ei și îi băteau pe spate sau îi făceau să se ridice ca să îi îmbrățișeze, ceea ce a făcut-o pe Eleanor să-și dea seama că Nancy fusese parte integrantă dintr-o comunitate. Iar la acest gând, a apărut panica pe care credea că și-o înăbușise, acea senzație crescândă de imponderabilitate, care amenința mereu să se învârtă din creștet în jos, tot mai iute, până o transforma în pulbere.

A simțit o mână pe braț și, când s-a întors, a văzut-o pe Mary așezându-se lângă ea. Prietena ei a sărutat-o pe obraz și căldura atingerii a fost suficientă ca să o readucă pentru o vreme cu picioarele pe pământ. A strâns-o de mână pe Mary.

— Ești singură? a întrebat Eleanor.

— Nu, fetele sunt în spate cu Howard. El se simte în continuare foarte rău, așa că s-ar putea să fie nevoit să plece.

Eleanor s-a întors și l-a văzut pe Howard într-o strană, lângă ușă. Arăta șocant de rău, cu obrajii supți, adus de spate, o imitație proastă a bărbatului pe care îl cunoștea de o viață. Până și barba îi albise, îmbătrânindu-l cu zeci de ani.

— Dumnezeule, arată groaznic! E bolnav din seara aia, de când am venit să-ți spun de Nancy?

Eleanor și-a dat seama că nu întrebase de el nici măcar o dată, deși vorbise de multe ori cu Mary de atunci.

Mary a dat din cap.

— Pur și simplu, nu reușește să-și revină. Doctorii nu știu ce are. Acum vorbesc chiar de o formă de cancer. Săptămâna viitoare trebuie să se interneze în spital pentru analize.

— Of, Mary, îmi pare rău! Habar n-am avut că mai treci și prin asta.

Părea groaznic de nedrept că Mary nu putea să o jelească pe Nancy cum trebuia, fără să mai aibă și altă grijă pe cap. Deși era o răutate să gândească așa, având în vedere că nici măcar Howard n-ar fi putut să planifice o boală astfel încât să coincidă cu asta. Eleanor a încercat să stoarcă din ea o brumă de compasiune pentru omul ăsta, dar știa prea multe despre el pentru ca sentimentul să fie cu adevărat sincer.

De-a lungul anilor, se certase de câteva ori cu Nancy din cauza lui Howard, fiindcă Nancy nu reușea să înțeleagă de ce omul o călca așa de tare pe nervi pe Eleanor, lucru pe care, în schimb, Eleanor îl înțelegea, fiindcă Howard arăta lumii o față desăvârșită. Ar fi fost mult mai ușor pentru prietenia dintre ele dacă Mary i-ar fi mărturisit și lui Nancy cum se purtase Howard în ultimii 10 ani, deși Eleanor înțelegea și de ce nu o făcuse. E greu să recunoști în fața cuiva care părea să aibă atât de multe, ca Nancy, că viața ta s-a transformat într-un mare rahat.

Mary s-a aplecat spre urechea ei:

— Mi-e groaznic de milă de el, se simte așa de rău!

— Da? Ți-e milă de el?

Eleanor și-a regretat pe loc vorbele. Poate că ar fi bine să ia exemplul lui Nancy și să fie mai mărinimoasă în chestiunea cu Howard, fiindcă era un mod de a-și susține prietena. S-a uitat iar în spate și le-a văzut pe fiicele lui Mary și Howard stând de-o parte și de alta a tatălui lor, dar fiul lor nu se vedea nicăieri.

— Unde e Marcus?

— N-am idee.

— Dar Nancy n-a fost nașa lui, ca și mine?

Din ochii lui Mary au țâșnit lacrimi.

— Ba da. Nu știu ce se întâmplă cu el. Știi că de vreun an încoace se poartă tot mai aiurea! Ei bine, deodată, e mult mai rău. I-am

amintit ieri de înmormântare și a zis că vine, dar aseară n-a venit acasă și n-a răspuns toată dimineața la telefon.

Însă atunci s-a așternut tăcerea peste toată adunarea și vicarul și-a ocupat poziția în față, iar Eleanor a auzit-o pe Zara trăgând adânc aer în piept, apoi hohotind încet, fără să se mai oprească.

— Nancy ar fi fost foarte încântată să vadă că ați venit așa de mulți aici, a spus Robert, iar lui Eleanor nu i-a venit să creadă că ajunseseră deja la partea asta.

Probabil că intonase și ea imnurile atent alese, însă nu-și amintea să o fi făcut.

— I-au plăcut întotdeauna la nebunie petrecerile și probabil că e foarte enervată că o pierde pe asta.

S-au auzit râsete discrete, iar Mary a strâns-o de mână.

— De fapt, la o petrecere am și cunoscut-o pe Nancy. O remarcasem cu luni înainte și mi se părea pur și simplu cea mai frumoasă fată pe care o văzusem în viața mea. M-am ținut după ea ca un câine până când mi-am făcut, în sfârșit, curaj să vorbesc cu ea. Însă mi-am dat seama foarte repede că Nancy era mult mai mult decât prezența ei fizică frapantă.

S-a uitat în jos și a înghițit în sec, ceea ce a făcut-o pe Eleanor să-și dorească să se ducă la el și să-l strângă în brațe.

— Era înțeleaptă, avea umor, era un spirit viu, iar compania ei era extraordinar de amuzantă.

S-a uitat la fiica sa și buzele lui au schițat un zâmbet forțat.

— A fost, totodată, o mamă minunată pentru Zara, lucru pentru care îi voi fi întotdeauna extrem de recunoscător.

Eleanor vedea umerii slăbuți ai Zarei scuturându-se de plâns în haina de catifea neagră a lui Nancy.

— Când Zara a călcat pe urmele lui Nancy și a mers la școală la St. Hilda, îmi amintesc cât de mândră a fost Nancy de ea.

S-a oprit și și-a pus mâna pe frunte. Eleanor îl auzise în nopțile anterioare plimbându-se prin camera lui și îi auzise prin pereți vocea scăzută și tonul apăsat și și-a dat seama că probabil repeta acest discurs. Numai că acum părea pierdut, aproape ca și cum uitase nu doar cuvintele, ci și unde se afla, ba chiar și cine era. S-a

uitat prin încăpere și i-a întâlnit privirea, iar ea i-a zâmbit blând, deși era foarte posibil ca el să se fi uitat prin ea.

— Timpul e așa de ciudat, nu-i așa? a spus el, lăsându-și mâinile să cadă pe lângă corp. Totul parcă s-a petrecut doar cu un minut în urmă și totuși acum... acum s-a terminat.

I s-a înecat vocea și expresia i s-a schimbat.

— O să ne fie tuturor teribil de dor de ea, a spus el, apoi s-a îndreptat clătinându-se spre scaunul lui.

Eleanor nu s-a putut uita cum era coborât sicriul în groapă, așa că a rămas puțin mai în spate, după un bărbat înalt care îi bloca vederea. Nancy dispăruse de mult, încă din ziua în care fusese dusă la morgă, însă tot părea imposibil ca trupul ei să putrezească pur și simplu în pământ. Pearl stătea la capătul gropii, ținând-o de braț pe Zara, iar imaginea lor era poate și mai sfâșietoare decât acel gând. Eleanor s-a gândit că tot ce era Nancy era ca o piatră aruncată într-un iaz, din care reverberau cercuri concentrice tot mai îndepărtate de ea.

Au mers cu toții ca un cârd de lebede negre pe potecă, de la biserică spre casă, bătuți de vânt și stropiți de noroi pe pantaloni și ciorapi, arătând ca membrii unei societăți secrete. Dacă ar fi trecut cineva prin zonă, s-ar fi holbat la ei, minunându-se de strania procesiune, apoi și-ar fi întors privirea, ca să nu fie contaminați de durere.

În casa insuportabil de aglomerată era groaznic de cald, în ciuda gerului de afară. Robert și Zara stăteau la ușa de la intrare, primind condoleanțe și îmbrățișări și invitații, ascultând anecdote. Era evident că amândoi băuseră ceva, fiindcă pentru prima dată de la moartea lui Nancy aveau culoare în obraji. Câteva persoane aveau ochii umezi, dar sentimentul general era de eliberare, iar murmurul conversațiilor începea să aducă a petrecere.

Mary a găsit-o în mulțimea de oameni, nici nu-și scosese paltonul.

— Nu stau. Am vrut doar să vorbesc cu Robert și cu Zara, a zis Mary.

— Mi-ar plăcea să pot pleca și eu, a răspuns Eleanor. Dar nu cred că pot să-i las singuri.

— Cât mai stai?

Eleanor se întrebase același lucru.

— Nu știu.

Mary i-a pus mâna pe braț.

— Trebuie să fug. Howard e în mașină și nu e deloc bine. Dar vorbim mâine!

S-a aplecat și și-a lipit ușor buzele de obrazul lui Eleanor.

— Te iubesc.

— Și eu pe tine.

Nancy începuse tradiția asta, și-a spus Eleanor urmărind-o pe Mary cum se strecura cu greu printre grupurile de oameni. Niciuna dintre ele n-ar fi fost suficient de curajoasă ca să-și declare iubirea, însă lui Nancy o astfel de declarație îi zbura de pe buze cu naturalețe. *Doamne, uneori am impresia că vă iubesc pe voi două mai mult decât pe Robert,* spunea Nancy.

Cât o să mai stea acolo? În zilele următoare, întrebarea asta i-a tot dat târcoale lui Eleanor. S-a întors la muncă, dar stătea puțin și oamenii ei preluau cea mai mare parte a sarcinilor. O asigurau că nu îi deranja, dar credea că probabil erau doar politicoși, fiindcă fiecare avea viața lui și nu poți purta la nesfârșit povara durerii altuia, la un moment dat devine enervantă. A mai petrecut câte o noapte și acasă, iar o dată a ieșit la cină cu o prietenă, dar s-a simțit vinovată. Într-o duminică, a ieșit la plimbare cu Mary, dar ea nu voia să vorbească decât despre faptul că Howard se simțea tot mai rău, cu toate că analizele făcute în spital încă nu scoseseră la iveală nimic grav, sau, în orice caz, nimic fatal. Cu toate astea, Eleanor se simțea deseori atrasă de casa lui Nancy, așa cum încă o mai considera, și de nefericirea ce o umplea, de parcă le datora ceva celor care locuiau acolo, de parcă faptul că păstrase secretă aventura lui Nancy o condamnase să fie pentru totdeauna la dispoziția lor. Nu că ei ar fi făcut-o să se simtă așa. O făceau să simtă că făcea parte din familie, că era singura persoană în fața căreia puteau lăsa garda jos, că era importantă pentru ei. Iar acel sentiment era îmbătător, ba chiar periculos.

În seara celei de-a noua zile după înmormântare, a intrat în casă și a simțit că ceva se schimbase în atmosferă. Zara a ieșit din salon, a luat-o de mână și a tras-o după ea înainte să apuce să-și scoată haina. Robert stătea în mijlocul camerei, cu brațele încrucișate la piept și ochii ațintiți la televizor. A durat o clipă până ce Eleanor să reușească să se concentreze la ce se uitau ei, adică la imaginea neclară a unui bărbat care era băgat într-o mașină de poliție, în timp ce parcă o mie de blițuri i se declanșau în față. Apoi camera s-a mutat pe un tânăr reporter cu chip sever și părul lipit de cap de ploaia torențială.

— Scriitorul francez Davide Boyette, în vârstă de 55 de ani, a fost arestat în această după-amiază la ora 4, în legătură cu ancheta aflată în desfășurare asupra morții lui Nancy Hennessy, ucisă luna trecută. Doamna Hennessy, care avea o relație extraconjugală începută cu un an în urmă, a fost găsită pe o potecă de pe malul Tamisei, în Londra, omorâtă în bătaie, într-un atac descris de poliție ca fiind prelungit și violent. Doamna Hennessy lucra ca traducătoare de cărți din franceză în engleză și se pare că a tradus și câteva din romanele domnului Boyette. Era fiica lui Sir Hank Rivers, compozitorul imnului reginei, și a lăsat în urmă un soț, Robert Hennessy, avocat specializat în drepturile omului, și pe fiica lor de 19 ani, Zara. Davide Boyette e căsătorit cu britanica Wendy Harper și cei doi locuiesc în Harrogate împreună cu cele două fiice. Poliția a refuzat să dea declarații.

— Poftim?

Eleanor a simțit că o lasă brusc picioarele, așa că a trebuit să se așeze pe canapea.

— L-au găsit pe bărbatul cu care avea mama o aventură, a spus Zara cu ochii mari și arzători.

— Dar... adică cine e?

S-a uitat la Robert, dar acesta rămăsese în aceeași poziție, numai că acum avea privirea pironită în podea.

— Ei, îl știi, a spus Zara. Nu se poate să nu fi auzit de el, scrie sub numele D.H. Boyette. Cărțile alea cu crime.

— Vai, Doamne, da, sigur că da!

Tras la față și palid, Robert a închis televizorul.

— Știai de asta? a întrebat Eleanor.
— A trecut poliția pe aici azi-dimineață, a răspuns el. Se pare că au verificat toți scriitorii cu care a lucrat Nancy. Tradusese patru din romanele lui și îl întâlnise de câteva ori la editura cu care lucra. Anul trecut au participat amândoi la petrecerea de Crăciun de la editură, ceea ce se potrivește cu cronologia evenimentelor. Și, desigur, îl cheamă David, mă rog, Davide, dar asta îți spusese deja, de parcă era suficient ca să fie clar cine era. Și e căsătorit și are doi copii.

În mod inexplicabil, s-a simțit jignită că Robert n-o sunase mai devreme să-i spună.

— Și sunt siguri că el e?
— Dumnezeu știe, a spus el.
— Dar a recunoscut?

Lui Eleanor îi venea să leșine.

— Nu, neagă tot. Spune că abia dacă o știa. Spune că s-au întâlnit de vreo două ori la editură și că a fost la petrecerea de acum un an, dar că nici măcar n-a văzut-o acolo, darămite să vorbească cu ea. Poliția interoghează oameni ca să afle dacă i-a văzut cineva împreună, dar deocamdată nimic.
— Păi și atunci, cum? Adică... de ce?
— Acum e într-un turneu de promovare a unei cărți, a spus Zara, și, în noaptea când s-a întâmplat totul, el era într-un hotel din Richmond, însă nu l-a mai văzut nimeni după ora 9. Trebuia să participe la o cină, dar a spus că îl doare capul și că se duce să se culce. Și, după spusele soției lui, a mai avut și alte aventuri.

Eleanor s-a uitat pe lângă Zara la Robert, care cu fiecare cuvânt auzit parcă se cufunda și mai mult în adâncul său.

— Adu-i tatălui tău ceva de băut, a spus ea ridicându-se și luându-l de braț.

L-a condus la un scaun și l-a obligat să se așeze, deși nu a fost greu, fiindcă părea ascultător. Zara i-a dat două pahare cu whisky și le-au băut amândoi dintr-o înghițitură, simțind căldura cum se răspândea cu iuțeală în trup.

— Arată ca un idiot patentat, a spus Robert.

Telefonul a sunat în hol și Zara s-a dus să răspundă. Cu paharul gol în mână, Eleanor s-a ridicat și s-a uitat în jos, la creștetul lui Robert.

— Ellie! a strigat Zara. E Mary!

Nu existau suficiente dovezi ca să îl pună sub acuzare pe Davide Boyette. Nici ca să îl pună sub acuzare pe Robert. Nu aveau nici amprente, nici martori, ceea ce nu era deloc surprinzător, având în vedere că și cel mai amator infractor știa să își pună mănuși, iar noaptea în care murise Nancy fusese așa de geroasă, că trebuia ori să fii nebun, ori să fii pus pe fapte rele ca să stai pe-afară. Telefonul lui Nancy scosese la iveală mesaje șterse de la amantul ei, ceea ce dovedea că încercase să o rupă cu el și că el fusese foarte furios. Dar telefonul folosit de amant era un *prepay* care nu fusese niciodată conectat la internet, deci nu putea fi localizat, iar în agenda ei era trecut doar ca D. Totodată, nu mai fusese folosit din noaptea crimei și nu își spuneau numele în niciun SMS. Cât despre Robert, nu exista nicio probă care să-l plaseze pe malul râului, iar el susținea în continuare că nu știuse sigur de aventură până ce nu i-o confirmase Eleanor, moment în care Nancy era deja moartă. Lăsând la o parte faptul că niciunul din prietenii și colegii lui Robert nu îl considera capabil de violență și în căsnicia lui nu fusese niciodată nici cea mai vagă urmă ori sugestie de violență.

Dar poliția dădea foarte clar de înțeles tuturor că făptașul era sigur fie soțul, fie amantul. Și toți erau dispuși să-i asculte, fiindcă deja devenise subiectul despre care vorbea toată lumea. Ziarele trânteau pozele celor implicați pe prima pagină de atâtea zile, că nu mai era posibil să spui că în curând totul avea să fie dat uitării. Viețile lor sau cel puțin fragmente din viețile lor au devenit proprietate publică. Reporterii au urmărit-o pe Zara chiar și când s-a întors la Oxford, iar ea i-a spus lui Eleanor că îi venea să leșine de fiecare dată când ieșea din casă. Soția lui Davide Boyette a apărut la televizor și a spus că, deși era convinsă că nu era capabil să omoare pe nimeni, fusese un coșmar să trăiască cu un fustangiu și că avea să facă tot ce-i stătea în putință ca el să nu-și mai vadă niciodată fiicele. Publicul a ovaționat, oameni care nu îi

cunoscuseră niciodată. Comentatorii au început să se întrebe pe ton voit insinuant dacă Robert era în stare să facă fericită o femeie atât de frumoasă cum era Nancy sau să discute despre furia pe care o percepeau ascunsă în privirea lui rece, albastră. Părea că nu avea să se mai oprească ori să dispară niciodată și că nimic bun nu avea să se mai întâmple vreodată. Iar în tot timpul acesta, lui Eleanor îi era dor de prietena ei, cu o durere adâncă care uneori o lua prin surprindere, părând că nu o s-o părăsească niciodată.

— Vrei să mergi diseară la operă? a întrebat-o Robert într-o zi, când a sunat-o la serviciu.

— Credeam că merge Zara cu tine.

Și-a frecat fruntea, acolo unde începea să se întețească durerea. Adevărul era că trebuia să stea la muncă până târziu, ca să termine rapoartele.

— Tocmai m-a sunat să anuleze întâlnirea.

I-a auzit respirația în telefon și și l-a imaginat singur, închis în birou.

— De fapt, nu vine acasă weekendul ăsta.

— Sunt sigură că e doar ocupată.

— Nu, știi bine că e mai mult decât atât. E furioasă pe mine.

— Păi, nu are niciun drept să fie.

Eleanor și-a lăsat bărbia în piept, încercând să elibereze tensiunea din ceafă și umeri.

— Mă învinovățește, și probabil că are dreptate. Vreau să spun că dacă aș fi fost mai plăcut și afectuos, Nancy nu ar fi simțit nevoia să mă înșele cu bărbatul acela îngrozitor.

Eleanor a închis ochii ca să alunge imaginea lui Robert așezat la birou, întârziind plecarea către casa mare și goală care îl aștepta.

— Sau poate chiar mă crede vinovat. O mulțime de oameni cred asta. Acum, când intru în întâlniri, cele mai multe femei mă privesc aspru printre gene și-mi dau seama că deja m-au judecat.

— Termină, Robert! Sigur că Zara nu crede asta. Uite, bine, merg. La ce oră vrei să ne vedem?

— La 7:30, la metrou, la Covent Garden.

— Bine. Ne vedem acolo.

— Mulțumesc, Ellie, a spus el, iar respirația ei s-a accelerat, fiindcă el nu-i mai spusese niciodată așa.

Cu mulți ani în urmă, după o petrecere la care merseseră toate trei la sfârșitul anului doi de facultate, fusese cât pe ce să-i spună lui Nancy că ea îl cunoscuse prima. Acum s-a întrebat ce întorsătură ar fi luat viețile lor dacă ar fi făcut-o, fiindcă Nancy nu i-ar fi stat niciodată în cale, ba chiar ar fi încurajat-o să încerce să aibă o relație cu el.

Nancy și Mary dansau în sufragerie, iar ea își punea ceva de băut în bucătărie, când intrase Robert. Îl remarcase mai devreme, fiindcă înalt și blond cum era, contrasta puternic cu aerul mizer al petrecerii. Purta o cămașă bleu, pantaloni chino și mocasini, iar ea nu și-a putut stăpâni zâmbetul, ceea ce el interpretase greșit drept o invitație de a se prezenta. Dar părea ușor pierdut, așa că l-a întrebat la ce facultate era și, când spusese că la Drept, ea pufnise și ridicase din sprâncene.

— Nu, nu așa, a spus el fluturând mâinile în fața feței.

Ea a râs, s-a întors, s-a sprijinit din nou de chiuvetă și a sorbit din băutură.

— Nu știam că sunt mai multe moduri de a studia Dreptul.

Îmbujorarea lui era adorabilă.

— Păi, diploma e aceeași. Voiam doar să spun că nu mă atrage ideea de a deveni vreun mare mahăr corporatist care-i apără pe autorii unei noi deversări de petrol, sau care scapă vreo celebritate de o acuzație de viol. Vreau să fac lucruri bune.

Atunci a fost rândul ei să roșească, fiindcă vorbele lui păreau aproape identice cu dorințele cele mai secrete din adâncul inimii ei. A încercat să păstreze un ton degajat.

— Te înțeleg. Studiez engleza, dar de fapt vreau să lucrez la o organizație care oferă ajutor în zone sinistrate. Pur și simplu nu reușesc să mă obișnuiesc cu ideea de a face ceva lipsit de importanță, când e atâta nevoie de ajutor în lume.

Pe chipul lui a apărut un zâmbet larg.

— Da, exact așa mi se pare și mie. Uneori, când sunt la cursuri, mă uit în jur și aproape că pot vedea deasupra capului fiecăruia dintre

colegi simbolul lirei sterline.

Și-a ascuns zâmbetul stârnit de cuvintele lui și s-a simțit ca atunci când mănânci o cutie întreagă de șerbet.

— Vrei și tu?

A înclinat în direcția lui sticla pe care le-o ducea lui Mary și Nancy.

— Mulțumesc, da, te rog.

I-a întins paharul de plastic, iar când ea l-a luat, degetele li s-au atins în treacăt și a fost ca atunci când scoteai ceva din priză și un fir nu era bine izolat și ștecărul scoate scântei în mâna ta. Când i-a dat paharul înapoi, a avut grijă să îl privească în ochi și a fost sigură că a simțit și el același lucru, a fost sigură că nu numai ea simțea atracția.

Rămăseseră așa vreo două ore, sprijiniți de dulapurile din bucătărie, discutând și bând bourbonul vâscos, râzând la auzul zgomotelor petrecerii decadente din încăperea alăturată. Se mișcase abia când venise Nancy s-o caute ca să-i spună că plecau. Le-a făcut cunoștință, dar Nancy avea privirea încețoșată, așa că plecaseră în grabă toate trei, ceea ce însemna că nu făcuseră schimb de numere de telefon, iar apoi, când mergeau spre casă, nici nu-i venise să vorbească despre el cu Nancy sau Mary, fiindcă i se părea ceva prea personal și special.

Toată ziua următoare a stat la biroul ei, gândindu-se la modalități de a găsi numărul de telefon de la căminul lui, și se lăsase dusă mult prea departe de fantezia unei întâlniri cu el și unde ar fi dus-o și ce ar fi discutat. Pe la 5 sunase în sfârșit telefonul, iar ea își ținuse răsuflarea când o auzise pe Nancy alergând să răspundă, dar durase prea mult, așa că atunci când Nancy venise în camera ei, nu fusese pregătită pentru ce urma să audă.

— Era băiatul ăla de aseară, Robert, a spus Nancy, prăbușindu-se pe patul lui Eleanor. Știi tu, ăla pe care mi l-ai prezentat când am venit să te iau din bucătărie.

Eleanor s-a uitat la prietena ei, la corpul ei suplu făcut covrig ca al unei pisici, la cum își mușca o pieliță de la o unghie, la părul ei

blond care-i cădea în valuri pe umeri și și-a spus că nu era vina ei că se născuse așa de frumoasă.

— Ce voia?

Și-a mai acordat un moment de speranță, fiindcă încă era posibil să fi căutat-o pe ea.

— Sincer, a fost cam ciudat. M-a invitat să beau ceva cu el. Adică... n-am schimbat nici două vorbe. Tu stăteai de vorbă cu el. Era drăguț?

Eleanor simțise că-i dau lacrimile.

— Da, a fost foarte simpatic.

Nancy a ridicat ochii.

— Vai de mine, îți place de el? Normal că nu ies cu el dacă îl placi.

— Nu, nu. Termină cu prostiile, sigur că nu-l plac. Nu e deloc genul meu.

Eleanor își simțise trupul cuprins de un val de fierbințeală. Ba chiar se gândise o clipă să spună adevărul, dar nu voise să fie alegerea a doua, după Nancy, ceea ce era ridicol când se uita la zeița tolănită pe patul ei. Și-a plecat iar capul către birou.

— Du-te! E drăguț.

Ca să-și înfrâneze gândurile, Eleanor a sunat-o pe Zara, care a răspuns imediat. Auzea televizorul urlând în fundal.

— N-ai teme?

Și-a regretat întrebarea înainte s-o termine.

— Ba da, dar n-am chef. În fine, scriu o carte.

Eleanor descoperea că Zara, ca și mama ei, avea talentul de a o debusola.

— O carte?

— Un roman.

— Serios?

— În perioada asta, e singurul lucru care mă face să mă opresc din plâns.

— Ei, asta e bine. M-a sunat tatăl tău. A spus că nu mai vii încoace.

— Nu.

Mai că o vedea pe Zara cum face botic, cu buza de jos lăsată.

— E dezamăgit.

— O să-i treacă.
— Ești nedreaptă cu tatăl tău. E un om bun.
— N-ai fost acolo. N-ai locuit cu noi.
— Ce vrei să spui?
— Se lua tot timpul de ea. Tot timpul îi spunea că nu făcea nimic bine. Și nu voia niciodată să facă niciunul din lucrurile amuzante care-i plăceau ei. Nu voia decât să meargă la Sussex și să citească ziarul.

Eleanor și-a amintit cum Nancy se plângea exact de aceste lucruri și a enervat-o că, evident, vorbise cu Zara despre asta, ceea ce i s-a părut total neloial față de Robert.
— Nu prea e corect față de tatăl tău. Muncește foarte mult.

Zara a pufnit și Eleanor s-a văzut nevoită să îndepărteze o clipă telefonul de la ureche, fiindcă avea senzația că vorbește cu Nancy.
— Oricum, nu poți să fii furioasă pe el din cauza asta. Să știi că mama ta îl iubea.
— Și dacă n-a fost Davide? Fiindcă adevărul e că ea a spus că pe tip îl cheamă David.
— Da, dar normal că nu avea să-mi spună că îl cheamă Davide. Ar fi dat de gol prea mult despre el. Dar ai dreptate, poate că nu a fost el. S-ar putea să fie un cu totul alt David.
— Sau poate că n-a fost nicidecum amantul.

S-a lăsat tăcerea și lui Eleanor i s-a părut că o aude pe Zara înghițind în sec chiar și prin telefon.
— De ce crezi că poliția l-a interogat atâta pe tata?
— Fiindcă nu și-ar fi făcut treaba ca lumea dacă nu l-ar fi interogat.
— Dar uneori se înfuria groaznic. El și mama se certau des.

Vocea Zarei revenise în copilărie și suna de parcă avea 10 ani.

Eleanor a fost nevoită să închidă o clipă ochii ca să-și stăpânească gândurile ce i-o luaseră razna, căci nu se putea ca tot ce știa să se zdruncine din temelii, fiindcă n-ar fi putut supraviețui unui asemenea cataclism.
— Toate cuplurile căsătorite se ceartă, Zara. Și toată lumea se înfurie. Nu înseamnă nimic.
— Uneori aproape că înțeleg ce a găsit mama la Davide Boyette.

Pentru o clipă, niciuna dintre ele n-a spus nimic, fiindcă era o declarație oribilă.

— În fine, a spus în cele din urmă Eleanor, nu-ți face griji, mă duc eu cu tatăl tău în seara asta.

Însă după ce a închis, s-a trezit că îl caută pe Google pe Davide Boyette, lucru pe care îl evitase cu îndârjire săptămâni în șir. Erau o mulțime de poze cu el online, de la ședințe foto elegante pentru scriitori, la clipuri cu el vorbind la festivaluri de carte și articole din reviste. Avea un aspect neîngrijit, cu păr grizonant, ciufulit, și o barbă șic, tunsă la un milimetru, cu fața colțuroasă. În toate fotografiile îi sclipeau ochii de parcă tocmai spusese o poantă porcoasă. Își dădea seama ce găsise Nancy atrăgător la el, la urma urmelor era exact opusul lui Robert, iar Nancy își petrecuse cea mai mare parte din viață căutând lucruri cât mai diferite.

Nu mai fusese de ani la operă și uitase cum muzica îți putea ridica moralul și te putea transporta către alte locuri. S-a uitat de câteva ori la Robert, dar el avea o expresie împietrită, cu maxilarele încleștate și ochii sticloși. A renunțat să mai încerce să asculte și pur și simplu a lăsat sunetele să pună stăpânire pe ea, dându-și permisiunea să le simtă în fiecare parte a trupului, profund și senzual. În pauză au băut șampanie, priviți cu coada ochiului de cei din jur, iar alcoolul i s-a urcat direct la cap, făcând ca partea a doua a operei să fie și mai feerică decât prima.

— N-ai vrea să vii până la mine să bem ceva? a spus Robert după ce s-a terminat și erau afară, în frig. Nu suport ideea de a merge la un bar, unde cineva m-ar putea întreba de Nancy.

— Mi-ar plăcea, a răspuns Eleanor, dându-și după urechi părul tuns bob, fiindcă brusc își simțea mâinile inutile.

Vai, ce șic ești, îi spusese odată Nancy în timp ce se băteau pe oglindă înainte de a pleca la o petrecere, iar Eleanor fusese șocată că cineva ca Nancy putea să invidieze pe cineva, cu atât mai mult pe ea. *Dar ești așa de frumoasă,* îi răspunsese ea, *nu ai nevoie să fii șic. Eu trebuie să muncesc la aspectul meu, tu ești așa de la sine.* Nancy se încruntase la ea însăși în oglindă. *Ai remarcat că profesorul Sutcliffe se uita azi țintă la mine când vorbea despre Keats?*

Eleanor nu remarcase. *Ei, se uita,* spusese Nancy, *fiindcă știe că frumusețea poate fi atât un blestem, cât și o binecuvântare.*

După frigul nopții, casa părea foarte caldă, dar era în același timp goală, de parcă o bombă distrusese etajele. Robert a turnat de băut pentru amândoi și s-au așezat unul lângă altul pe canapea.

— Apropo, ai o rochie foarte frumoasă, a spus Robert.

Eleanor s-a uitat în jos la mătasea maro — se temuse că o să arate otova pe silueta ei scundă, rotundă.

— Mulțumesc.

S-a întrebat cu ce se îmbrăca Nancy la operă, cu siguranță ceva perfect.

— Au trecut aproape două luni, a spus Robert. Mă gândeam acum câteva zile cât mă bucur că s-a întâmplat după Crăciun! Închipuie-ți cum ar fi fost să fim nevoiți să trecem prin asta de sărbători.

— Și curând o să se facă frumos afară. Cred că o să te simți mai bine când o să poți intra iar în rutina de la Coombe Place.

A dat din cap zâmbind.

— Știi că discutam cu Nancy să mă pensionez mai devreme și să ne mutăm acolo, poate să vindem casa asta și să ne luăm acolo un mic apartament?

— Nu.

Nu reușea să și-o imagineze pe Nancy în rolul de nevastă de la țară.

— Poate că o spunea doar ca să-mi cânte în strună, dar părea sinceră. Mai ales în ultima lună.

Eleanor și-a pus mâna peste a lui Robert.

— Nancy a fost întotdeauna foarte complicată. Probabil că era într-adevăr sinceră.

S-a întors spre ea cu o privire disperată.

— Chiar îți spusese că voia să o termine cu..., a început el, dar s-a oprit, arătând de parcă avea un gust neplăcut în gură. Mă rog, cu... Davide? Prefer să știu adevărul.

— Știi că s-ar putea să nu fie Davide Boyette. Poliția nu a găsit absolut nimic care să-l incrimineze.

Era ca un băiețel rănit, iar ea nu voia decât să îi aline suferința.

— A, da, știu. Dar chiar spunea că o rupe cu el?

Nu avea să-i spună niciodată cum era Nancy la început, cât de radioasă era, cât de fericită, cum Eleanor nu o mai văzuse niciodată. Dar era la fel de adevărat că, la sfârșit, ceva se schimbase radical și părea disperată să scape de bărbatul pentru care riscase totul.

— Da, chiar voia s-o rupă cu el, dar el nu era de acord. Sunt sigură că asta s-a întâmplat în noaptea aia. Sunt sigură că i-a spus categoric că totul se terminase între ei și s-au certat.

Robert s-a aplecat suspinând cumplit, dar a amuțit imediat, punându-și amândouă palmele peste gură. Lui Eleanor i s-a părut că privea un om care se îneca, un om care trebuia la propriu să fie readus la viață. L-a îmbrățișat, iar el a cuprins-o cu brațele de talie, agățându-se de ea, cutremurându-se de plâns, cu capul lipit de sânul ei. Ea l-a sărutat pe creștet și l-a mângâiat pe spate, cum ar fi făcut cu orice animal aflat în suferință. Și deodată, toată furia ei față de Nancy a apărut iar, făcând-o să simtă furnicături pe piele, iritată, exasperată. El s-a îndreptat de spate, ajungând față în față cu ea, iar buzele lui roșii și umflate contrastau cu obrajii supți și palizi.

N-a știut că avea să-l sărute până nu a făcut-o, dar de cum s-a întâmplat, a știut că sărutul nu era cast. Reacția lui a fost frenetică, limba lui explorând fiecare colț al gurii ei. A prins-o de fese și a tras-o spre el — iar Eleanor s-a trezit întinsă sub Robert, așteptând, dornică. Rochia ei de mătase s-a ridicat cu ușurință, a auzit fermoarul de la pantalonii lui, iar apoi l-a simțit în ea și a fost ca și cum ajunsese acasă... a fost tot ce își dorise dintotdeauna, așa că a trebuit să se ciupească de mână ca să nu uite că și-o trăgea cu soțul celei mai bune prietene de-ale ei și că nu era în regulă să se bucure de acest moment.

— Ah, Doamne! a strigat el dându-și drumul, cu ochii închiși și fața atât de contorsionată, că era imposibil să-ți dai seama de sensul strigătului.

— Îmi pare rău, a spus el desprinzându-se de ea.

— N-ai de ce, a răspuns Eleanor.

S-au așezat unul lângă celălalt pe canapea, iar Robert a luat-o iar de mână, așa că ea și-a pus capul pe umărul lui. N-au rostit nicio

vorbă, dar ea s-a întrebat dacă și el se uita tot la pozele cu Nancy de pe șemineu.

Ce s-a întâmplat nu poate să însemne nimic, și-a spus Eleanor de o mie de ori pe zi. Bărbatul acesta e în doliu după cea mai bună prietenă de-ale tale. Iar ea stă la picioarele patului tău. Și n-o să dispară niciodată. Nu vrei să dispară. Nu ai voie, pur și simplu nu ai voie să îl iubești.

Într-o zi l-a făcut să râdă. A fost spontan și natural, așa că Eleanor a fost sigură că era sincer, a fost sigură că ceva i s-a părut amuzant, a fost sigură că uitase pentru o clipă. Se plimbau prin pădurea de lângă Coombe Place și ea i-a arătat un pițigoi albastru și i-a spus că îi amintea de Winston Churchill.

Dar erau zile în care avea senzația că era total absent. De parcă se retrăsese după un zid înalt și încuiase poarta. Ea pălăvrăgea despre știri sau vreme sau ce legume plantase el, iar chipul lui se închidea în spatele unei expresii împietrite și îi răspundea în rafale scurte de cuvinte sacadate.

Simțea că pierduse dreptul de a vorbi despre Nancy, ca și cum îi pângărea numele când i-l rostea. Firește că Zara nu știa nimic despre ce făceau ea și Robert, orice-ar fi fost asta, și voia să vorbească despre mama ei tot timpul. O suna pe Eleanor aproape în fiecare zi, uneori noaptea târziu, plângând. Nancy ajunsese să fie idolatrizatca o sfântă, ceea ce Eleanor observase că se întâmpla deseă ori cu cei care muriseră, cu atât mai mult când era vorba de mama ta. Dar uneori îi venea să o zgâlțâie pe Zara și să-i aducă aminte că Nancy nu fusese nici pe departe perfectă, nici pe departe nevinovată. Însă nu putea, fiindcă ar fi însemnat să își trădeze prietena și mai rău decât o făcea deja.

O visa mereu pe Nancy. Visa lucruri pe care le făcuseră împreună, lucruri pe care nu le făcuseră niciodată, lucruri despre care vorbiseră, lucruri despre care nu vorbiseră niciodată. Se visa pusă în situații imposibile împreună cu ea, visa că țipa la ea, că Nancy țipa și ea. Dansau cu obrajii lipiți, se zgâriau pe față, făceau

schimb de corpuri, Nancy i-a furat copiii, numai că erau de fapt copiii ei. Cântau și râdeau și plângeau împreună. Iartă-mă, a spus Eleanor o dată, când s-a trezit, dar a avut impresia că lui Nancy nu-i păsa.

Apoi s-a făcut deodată primăvară, de parcă închiseseră cu toții ochii și-și doriseră asta, iar în cele din urmă, puterea supremă, oricare-ar fi fost ea, le oferise acest mic moment de respiro. Discuțiile despre caz dispăruseră din presă, iar poliția nu îi mai contactase de ceva vreme, nu că ar fi închis cazul, i-au asigurat ei, dar nu mai găsiseră nicio probă nouă și toate pistele investigate nu duseseră nicăieri.

Eleanor se simțea luată pe sus de o forță exterioară, iar această senzație neobișnuită, localizată în piept, o făcea să îi fie tot mai greu să se concentreze asupra propriei ei vieți. Știa că Mary avea nevoie de ea, fiindcă Howard pur și simplu nu își revenea — îi făcuseră nenumărate analize și tot ce îi putuseră spune cât de cât sigur era că nu avea o maladie fatală —, dar mai știa și că nu o vizita cât ar fi trebuit de des fiindcă atracția exercitată de Robert era întotdeauna mai puternică.

Singurul lucru pe care îl mai făcea cu oarecare regularitate era să-și petreacă acasă serile de joi, fiindcă atunci o vizita pe Irena. Deci poate că n-a fost tocmai o surpriză când fiica Irenei, Sarah, a tras-o un pic înapoi, în propria ei viață. I-a dat telefon lui Eleanor într-o luni după-amiază ca să-i spună că tocmai vorbise cu mama ei care, după voce, părea bolnavă și o ruga pe Eleanor să treacă pe la ea în seara aceea ca să vadă cum se simte. Eleanor planificase să ia cina cu Robert și era așa de nerăbdătoare să se întâlnească cu el, încât s-a gândit să inventeze un motiv și să o mintă pe Sarah. Dar știa și că, dacă Irena era bolnavă, nu ar recunoaște și ar trebui presată ca să îi lase pe alții să aibă grijă de ea.

În drum spre casă, a cumpărat pâine proaspătă și supă, precum și o prăjitură cu ghimbir, niște lapte și ouă. Nu s-a mai obosit să urce până la apartamentul ei, a bătut direct la ușa Irenei de cum a intrat în casă. Irenei i-a luat o veșnicie să răspundă la ușă, iar Eleanor s-a înfricoșat; a lăsat sacoșele jos și, chiar când căuta

cheile, ușa Irenei s-a deschis, în sfârșit. Femeia părea și mai micuță, dacă era posibil, pielea ei căpătase o paloare gălbui-pământie, iar părul alb îi atârna în șuvițe subțiri în jurul feței, când de obicei îl purta prins la spate.

— M-a sunat Sarah, a spus Eleanor în loc de salut. A spus că păreai bolnavă, așa că ți-am adus ceva de mâncare.

— Of, fata aia..., a spus Irena, însă Eleanor a observat că femeia a făcut un pas înapoi, ceea ce nu-i stătea în fire, dându-i astfel voie să aibă grijă de ea.

A ignorat frica ce i se cuibărise în suflet la gândul că vechea ei prietenă e bolnavă și a intrat până în bucătărie. În apartament era neplăcut de cald, deși nu fusese o zi friguroasă, iar Eleanor a simțit imediat țâșnindu-i prin pori o transpirație lipicioasă.

— Du-te și stai jos. Încălzesc repede supa și ți-o aduc.

— Nu e nevoie.

Dar Irena o luase deja spre living, așa că Eleanor s-a dus în bucătărie, și-a scos haina și a început să pună cumpărăturile la locul lor. S-a întristat văzând puținele lucruri din dulapuri și frigider, de parcă viața Irenei se redusese la cele mai mărunte daruri de la ea. Într-o zi, și bucătăria ei avea să arate așa, și-a spus ea punând cu zgomot o cratiță pe aragaz, și s-a rugat în sinea ei ca cineva ca ea să observe asta. În timp ce supa se încălzea, a întins niște unt pe pâine, a făcut ceai și a tăiat o felie groasă de prăjitură, pe care știa că Irena nu avea s-o mănânce niciodată. Când totul a fost gata, a aranjat mâncarea pe o tavă și a dus-o în camera din față, unde Irena stătea în fotoliul ei cu spătar înalt și se uita pe fereastră.

— Înflorește liliacul, a spus când Eleanor a pus tava jos.

Eleanor s-a uitat pe geam la tufa mov, bogată, la toate milioanele de floricele ce alcătuiau fiecare inflorescență spectaculoasă. Părea uluitor că natura făcea un asemenea efort în fiecare an.

— Vrei să-ți culeg niște flori?

Irena a fluturat din mână.

— Nu acum. Stai jos!

Eleanor s-a așezat, iar Irena a început să ciugulească din mâncare. Avea fața umflată de la răceală, nasul roșu și pete

purpurii în obraji.
— Tare aș vrea să mă suni când nu te simți bine. Pot să-ți pregătesc cina, sau orice vrei, să știi.
— N-am nimic. Sarah își face prea multe griji.
— Ți-ai luat temperatura?
Irena a țâțâit iritată, așa că Eleanor a tăcut și și-a întors iar privirea spre liliacul care se legăna la fereastră. Asta a făcut-o să-și dea seama că și la Coombe Place avea să înflorească liliacul, acolo unde se ducea weekendul următor, și cu toate că gândul o umplea de tristețe, fiindcă știa că Nancy nu avea să mai vadă niciodată liliacul înflorit, era bucuroasă să-și petreacă timpul singură cu Robert.
— Cine-ți ocupă gândurile? a întrebat Irena, trezind-o pe Eleanor.
A încercat să râdă.
— Nimeni.
— Zâmbeai.
Eleanor s-a înroșit.
— Adevărul e că da, mă gândeam la cineva.
— Dar în același timp încercai să nu te gândești?
— De unde știi?
Irena a ridicat din umeri.
— Am și eu o vârstă...
— Nici nu-mi dau seama ce fac.
Eleanor s-a uitat iar la liliac, la simpla și pura lui existență.
— Cred că s-ar putea să mă fi îndrăgostit.
— Dar ăsta e un lucru bun, nu?
Irena mâncase doar un pic de supă și un colțișor de pâine. Acum sorbea din ceai, ca și cum terminase masa.
— Nu poți să mai mănânci puțin?
— Spune-mi de iubirea ta, Eleanor. O să mă facă să mă simt mult mai bine decât orice supă.
Irena avea cel mai cald zâmbet, și-a spus Eleanor arzând permanent de dorința disperată de a vorbi despre Robert.
— Se pare că sunt... nici nu știu cum s-o descriu... că sunt, să zicem, implicată într-un fel de relație cu Robert. Soțul lui Nancy.

Zâmbetul Irenei a alunecat de pe chip ca o falie de teren instabil, obrajii i s-au clătinat și a mijit ochii. Lui Eleanor i s-a strâns inima și și-a dorit să nu-i fi spus nimic, ba chiar s-a simțit mânioasă pe această femeie blândă, care nu avea cum să priceapă ce însemnau acele vorbe.

— Iartă-mă, te-am șocat, a spus în cele din urmă Eleanor.

Dar Irena a clătinat din cap.

— La vârsta mea nu te mai șochează nimic. Dar știi când ceva e greșit.

— Nu e greșit!

Vocea ei a sunat mai aspru decât intenționase.

— Iartă-mă, doar că-l cunosc de foarte multă vreme. Cam de când o cunoșteam pe Nancy. Nu e ceea ce pare. Nu e nimic sordid.

A simțit că i se aprindeau obrajii și inima îi bătea dureros, o simțea în gât.

— Poate că nu e sordid, dar nu e corect.

Irena vorbea blând, dar ochii ei erau duri ca niște pietricele.

— Nu e corect față de el, și nici față de Nancy, dar, mai important, nu e corect față de tine, Eleanor.

I-a venit să plângă, dar și-a înăbușit lacrimile. Fusese o prostie din partea ei să creadă că bătrâna asta putea să înțeleagă, putea să își aducă aminte cât de cât cum era să arzi pentru cineva, să știi că nu puteai exista decât dacă îl aveai.

— Înțeleg că înseamnă foarte mult pentru tine, a spus Irena, iar Eleanor nu a îndrăznit să ridice ochii spre ea. Dar tu însemni foarte mult pentru mine, Eleanor, și vreau să fii atentă. Vreau să ai grijă de tine. Să fii blândă cu tine.

Eleanor a scos un hohot de râs aspru, un sunet ce contrasta strident cu sentimentele exprimate de Irena. S-a ridicat, fiindcă se temea că altfel o să leșine.

— Cred că ar trebui să faci o baie cât sunt aici. Eu mă apuc de spălat vasele.

— N-am nevoie să mă culci ca pe bebeluși, a spus Irena, dar s-a ridicat și a pornit cu pași târșâiți spre baie.

Eleanor a spălat vasele plină de nervi, simțind cum îi fierbea sângele în vene, iar mintea ei refuza să se oprească prea mult

asupra vreunuia din lucrurile pe care i le spusese Irena. Dar când a terminat de făcut curat și Irena și-a terminat baia, peste ele s-a așternut calmul, ca praful pe mobilă.

— Îmi pare rău dacă am spus prea multe, a zis Irena instalându-se iar în fotoliul ei de la fereastră, refuzând să se culce, fiindcă spunea că vrea să se uite mai târziu la o emisiune.

— Nu spui niciodată prea multe, a răspuns Eleanor, copleșită brusc de un val de afecțiune. Trec dimineață să văd ce faci, înainte să plec la muncă.

— Eleanor!

Irena a strigat-o din ușa sufrageriei, făcând-o să se întoarcă, dar tot ce-și dorea acum Eleanor era să fie singură în apartamentul ei răcoros, cu un pahar de vin în mână și cu Robert în gând.

— Te rog să-mi promiți un singur lucru.

— Orice.

— Nu uita că ești extraordinară.

Era un lucru ridicol, dar Irenei i-a răspuns:

— Cum zici tu!

Ceea ce măcar i-a stârnit femeii un zâmbet.

A pornit grăbită pe coridor, dar s-a împiedicat și și-a pierdut echilibrul, cât pe ce să cadă. S-a sprijinit în genunchi și a văzut că mocheta era de fapt din două bucăți lipite una lângă alta, însă una se dezlipise și stătea un pic ridicată. A așezat-o la loc și a netezit-o, dar și-a propus să o repare cum trebuie. Poate că ar mai trebui să vorbească și cu Sarah să îi ia Irenei o alarmă de pus la gât, cum văzuse în reclame la televizor.

Robert a sunat-o la prima oră, tremurând, fiindcă o visase pe Nancy țipând la el ceva ce nu-și amintea, cu sângele șiroind pe față. Eleanor a stat cu el la telefon până l-a liniștit, iar în final și-a dat seama că întârziase deja foarte mult la prima întâlnire și că, dacă mai trecea și pe la Irena, avea să-și dea peste cap toată ziua. A trecut prin fața ușii Irenei cu capul plecat, spunându-și că probabil n-ar trebui oricum să bată, fiindcă nu există remediu mai bun pentru o răceală decât somnul.

După-amiază, Robert a sunat din nou și a spus că luase bilete la teatru, fiindcă simțea nevoia să fie înconjurat de oameni. Eleanor știa că după aceea avea să-și petreacă noaptea la el, dar lăsase acasă niște documente de care avea nevoie a doua zi, așa că era nevoită să plece puțin mai devreme de la birou. Când venea grăbită pe aleea casei, Irena i-a făcut semn din fotoliul de la fereastră să intre, ceea ce a făcut-o să se simtă neliniștită.

Când Eleanor a ajuns la ușă, Irena era deja în pragul apartamentului ei, așa că nu a avut de ales și i-a permis să o conducă în aerul închis și cald dinăuntru.

— Vrei un ceai? a întrebat Irena când treceau pe lângă bucătărie.

— Nu prea pot să stau. Mă duc la teatru.

Irena s-a așezat în fotoliul ei, așa că Eleanor a luat loc în fața ei, pe marginea scaunului, gata să țâșnească spre ușă cu prima ocazie.

— Te duci cu Robert?

Întrebarea a luat-o prin surprindere pe Eleanor, fiindcă i se păruse foarte puțin probabil că Irena avea să-și amintească numele lui.

— Da, a spus ea și s-a detestat că a roșit.

Irenei îi străluceau ochii și era ușor îmbujorată, ceea ce Eleanor spera că era de la răceală.

— Mă gândesc la asta de când mi-ai spus.

Eleanor a dat din cap și un imens nod de lacrimi i s-a urcat în gât, sufocând-o.

— Trebuie să te oprești, Eleanor.

— Nu cred...

S-a poticnit în cuvinte, trăgând aer în piept ca să-și controleze impulsul de a țipa la bătrână.

— Adică, sincer vorbind, nu știi nimic despre situația noastră.

— Dar nici nu e nevoie să știu ceva despre situația voastră. Țin la tine și nu vreau să te văd că suferi.

— Irena, te rog!

Eleanor simțea că începea să i se facă rău de la stomac.

— Știu că totul pare complicat și greșit, dar sunt în regulă. Serios, totul e în regulă.

Irena a scuturat din cap.

— Una din puținele părți bune ale bătrâneții e că poți să spui exact ce gândești. Ești prietena mea, Eleanor, așa că e treaba mea să-ți spun uneori lucruri pe care nu vrei să le auzi. Nu suport să mă bag în viața altuia, dar nu poate să iasă nimic bun din ce faci.

Lui Eleanor îi venea să-și pună palmele pe urechi, fiindcă vorbele Irenei sunau a blestem. S-a mulțumit să se uite la ceas.

— Trebuie să plec, altfel ratez începutul piesei.

A dat să se ridice, dar Irena i-a pus mâna pe braț.

— Știi, Eleanor, de cele mai multe ori, dragostea e fantastică. Magică și fantastică. Dar uneori dragostea e periculoasă. Uneori îți sfâșie inima și-ți distruge viața. Uneori, pur și simplu nu merită.

La aceste vorbe, Eleanor s-a ridicat, lăsând mâna Irenei să cadă de pe brațul ei.

— Îmi pare rău, dar chiar trebuie să plec.

Irena a dat din cap.

— Ne vedem mâine la cină, ca de obicei?

Dar Eleanor nici nu a putut să se întoarcă spre ea, așa de concentrată era asupra dorinței disperate, copleșitoare, de a ieși de acolo. N-a trântit ușa după ea, dar i-ar fi plăcut să o smulgă din balamale, să o facă pulbere.

A doua zi la prânz, Mary a sunat-o pe Eleanor și a întrebat-o dacă nu ar vrea să treacă pe la ea în drum spre casă. Și-a dat seama din tonul prietenei ei că era cu moralul la pământ, așa că a acceptat și s-a dus direct la Mary de cum a reușit să iasă pe ușa biroului. Era o seară caldă, ceea ce a făcut-o pe Eleanor să-și spună că de-acum era cât se poate de clar că venise primăvara, ceea ce însemna că, în mod miraculos, planeta continuase într-adevăr să se rotească.

— Ce e cu tine? a întrebat-o Mary de cum s-au așezat în grădină, cu câte un pahar de vin în mână.

— Poftim? Nimic! a zis Eleanor, dându-și seama că n-ar trebui să aibă un ton așa de vinovat. La ce te referi?

Dar Mary nu a avut timp să răspundă, fiindcă Marcus a ieșit în grădină pe ușa din spatele casei. Eleanor s-a răsucit în scaun să se uite la el și ce a văzut a șocat-o. Cum stătea așa, cu mâna streașină la ochi ca să se protejeze de lumina palidă a înserării, Marcus arăta

de parcă renunțase la viață, de parcă încerca să evadeze din realitate. Avea tenul cenușiu și în jurul gurii avea pete de un roșu-furios, contrastând cu cearcănele negre. Hainele de pe el păreau murdare și părul îi era unsuros.

— Mamă, ai să-mi dai niște bani?

— Bună, Marcus, a spus Eleanor.

— A, da, salut, a zis el, aruncându-i o privire.

— Ce mai faci?

A simțit că Mary se foia în scaun, lângă ea.

— Bine.

— Cum e la facultate?

— M-am lăsat.

— Aha. N-am știut. De ce?

S-a uitat iar la mama lui, iar aceasta a spus:

— Poșeta e în bucătărie.

În casă s-a auzit un clopoțel și Mary a dat să se ridice.

— Mă duc eu, mamă, a spus Marcus. Cred că vrea doar un ceai.

— Bine, mulțumesc, Marcus. Deci ieși în oraș?

— Îhîm… Fac ceaiul și am tăiat-o!

— Când te întorci acasă?

— Habar n-am. Pa!

Eleanor s-a uitat la Mary, așteptând ca prietena ei să spună ceva, dar aceasta a tăcut.

— Marcus se simte bine? a încercat ea într-un final.

Mary își făcea griji pentru fiul ei de ceva timp și Eleanor și-a dat seama că nu dăduse suficientă atenție acestei situații, că lăsase alte lucruri să treacă pe primul loc, când era evident că ceea ce se întâmpla aici era foarte grav.

— Ce vrei să spui? a sărit Mary.

— Păi, știu că ziceai că ești îngrijorată din cauza lui. Și nu arată prea bine.

— Știu, a zis Mary sorbind din vin. Ți-am spus, nu știu ce se întâmplă cu el. Vara trecută a început să iasă mai des în oraș și să se întoarcă târziu acasă… și știu că fumează și bea. Dar acum pare să fie mai rea starea lui și, sinceră să fiu, nu știu ce să fac.

— Ai vorbit cu cei de la facultate?

— Doar în sensul că mă tot sună să-mi spună că lipsește de la cursuri. Tot ce mai trebuie să facă acum e să dea nenorocitele de examene finale, dar el refuză cu încăpățânare.
— Atunci ce-ar fi să-l duci la un doctor?
— Așa ar trebui, dar nu știu ce să-i spun și am fost ocupată până peste cap cu Howard.
— Nu cred că l-am mai auzit vreodată pe Marcus oferindu-se să-l ajute pe Howard.
Mary a început să râcâie cu degetul mare de la picior în peticul de iarbă.
— Adevărul e că mi-a fost de mare ajutor. Mă face să cred că adorabilul meu Marcus încă mai e pe acolo, pe undeva. De fapt, cred că de-asta mi-e așa de greu. A fost întotdeauna un băiat așa de dulce și sensibil... și dintr-odată a devenit parodia asta de adolescent.
— Normal că e tot dulce. Cu siguranță, e doar o etapă sau ceva în genul ăsta.
Eleanor și-a dat seama în timp ce rostea cuvintele că Marcus și Zara erau de-acum oficial adulți și asta a făcut-o să se simtă ciudat și oarecum nervoasă, de parcă îi venea să dea o tură în goană în jurul micii grădini sau așa ceva.
Mary și-a tras nasul dramatic, făcând-o pe Eleanor să se uite la ea și să remarce că tenul ei frumos căpătase o paloare cenușie și sub ochi avea pete vineții. Uneori se întreba ce se întâmplase cu ele toate.
— Părinții tăi nu pot să te ajute cu Howard?
Cu excepția nunții lui Mary, Eleanor mai vizitase doar o dată casa părinților prietenei ei și își amintea că era un loc plin de fericire, căldură și râsete. Și-o amintea pe mama lui Mary cu permanentul ei blond-deschis și pe tatăl ei, provenind din Bangladesh, care gătea curry cu un gust de te simțeai ca pe malul oceanului. În mod pervers, o făcea să i se facă dor de părinții ei, unul mort și altul ca și mort de atâția ani, încât era o festă de-a dreptul josnică pe care i-o juca propriul creier.
— Mă sună foarte des. Dar îmbătrânesc și nu mai sunt așa dispuși să plece de acasă cum erau până acum. Iar Naomi e ocupată până

peste cap cu copiii și serviciul. Bineînțeles că ar veni dacă aș ajunge într-o situație disperată, dar adevărul e că nu ar fi o soluție practică.

— Ai mai aflat ceva de boala lui Howard?

— Nu. I-au prescris niște antidepresive și atât. Cred că e o ultimă încercare disperată de a-i da de cap.

— Și cu serviciul ce face?

— Poate să se pensioneze la cerere anul viitor, așa că șefii lui așteaptă să vadă ce se mai întâmplă până atunci. Au fost foarte înțelegători.

Eleanor uita deseori că Howard era cu mai bine de 10 ani mai mare decât ele. Diferența nu se simțise până acum. S-a uitat la Mary, care se trăgea de o șuviță de păr, și s-a întrebat dacă luase vreodată în calcul posibilitatea că el se putea îmbolnăvi cât ea era încă tânără, ceea ce era un gând absolut stupid, fiindcă evident că nu o făcuse. Iar asta a făcut-o să se gândească la toate lucrurile legate de Robert pe care ea nu le luase în calcul, la toate modurile în care putea s-o facă să sufere, la toate felurile în care, pentru prima dată în viața ei, își permisese să devină cumplit de expusă și vulnerabilă.

— Câți ani ziceai că are?

— 59. Însă acum arată cam de 159.

— Of, Doamne, ce rău îmi pare că trebuie să treci prin asta!

Mary n-a spus nimic o vreme și Eleanor s-a temut că mersese prea departe, dar exact atunci prietena ei a zis:

— Știi, e foarte ciudat, dar boala asta a lui mi-a adus în viață un fel de liniște și un spațiu pe care nu le-am mai avut niciodată în această căsnicie. Și am umplut acel spațiu cu amintiri, lucru care nu a fost prea grozav. M-am simțit foarte straniu, ca și cum mă uitam la mine din afară.

— Dar ce-ai de gând să faci?

Eleanor și-a dorit să o poată ajuta pe Mary, așa cum îi ajuta pe alții. Dar situația era ca un labirint și ea nu vedea nicio ieșire.

— Nu știu. O să pară egoist din partea mea, dar dacă nu se face bine, nu pot să las ca situația asta să devină permanentă în viața mea.

— Nu e deloc egoist să gândești așa. N-ar fi egoist nici dacă Howard ar fi fost soțul perfect. Însă nu poți spune că ți-a dat prea multe motive ca acum să-ți dorești să ai grijă de el. Vreau să zic că nu a fost chiar cel mai bun soț din lume, nu?

Lui Mary i-a scăpat o lacrimă, pe care a șters-o cu un gest așa de agresiv, că parcă încerca să se lovească.

— La început a fost minunat.

Eleanor s-a simțit copleșită de tristețe pentru prietena ei.

— Știu, scumpo. Dar ultimii 10 ani, sau cam așa ceva, nu au fost deloc grozavi.

Mary mai că a izbucnit în râs.

— E ironic că simt asta acum, nu crezi? M-am întrebat chiar dacă aș putea să-l părăsesc.

— Poate că e doar ce ai spus — pentru prima dată de când te-ai căsătorit, ai și tu puțin spațiu pentru tine.

Adevărul e că nu știa ce sfaturi să-i dea, fiindcă nu-și putea imagina cum e să-ți împarți viața cu cineva atâția ani, iar asta a făcut-o să se gândească la Robert și Nancy. Se simțea de parcă toate terminațiile ei nervoase erau expuse, parcă o dureau până și dinții.

— Am senzația că nu am fost alături de Nancy la final, a încercat ea să deschidă discuția, căutând o cale de a explica ce simțea.

— Știu ce vrei să spui. În ultimul an, nu am vorbit aproape deloc cu ea... față de cum vorbeam noi pe vremuri.

Mary se juca cu părul înfășurându-și o șuviță strâns pe deget, iar ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Îți aduci aminte de ideea aia tâmpită care ne-a venit acum vreun an, ca Nancy să lucreze voluntar la o organizație de caritate? De fapt, era acum mai bine de un an, fiindcă am vorbit despre asta la prânzul nostru de Crăciun, pe care anul trecut nu l-am ținut. Deci trebuie să fi fost acum două Crăciunuri.

— Crăciunul trecut, Nancy a fost cea care a anulat prânzul nostru tradițional, nu?

— Da.

— Cred că a făcut-o fiindcă era în perioada în care încerca să pună capăt aventurii ei și era în necaz până-n gât.

— Sau poate că încă era supărată pe noi. Fiindcă, după cum îți amintești, la prânzul din anul precedent i-ai povestit că iei cina cu Irena în fiecare săptămână și i-ai sugerat să viziteze și ea un vârstnic, iar ei nu i-a picat bine deloc. Nu mai ții minte?
— Ba da!
Amintirea a făcut-o pe Eleanor să se crispeze.
— Mă gândeam la asta acum vreo două seri și, știi ce?, nu cred că a mai vorbit cu mine după prânzul acela. Nu cu adevărat. Poate de aceea nu mi-a spus de aventura ei. Cred că am jignit-o mult mai rău decât ne-am dat seama.
Eleanor și-a amintit cât de jenantă fusese discuția aceea, dar cu siguranță nu se putea să fi avut un impact chiar așa de mare. La urma urmelor, Nancy i se destăinuise după aceea, îi spusese de aventura ei, dar era la fel de adevărat că deseori părea că regreta momentul de sinceritate.
— Nu cred că asta a fost cauza. Ne-am cerut scuze și ea a știut că nu am spus-o cu răutate.
Mary a dat aprobator din cap:
— Probabil. Știi? E aiurea, dar nu m-am simțit niciodată destul de bună pentru Nancy.
— Destul de bună?!
Însă Eleanor știa ce voia să spună Mary.
— Da, ca și cum nu eram genul de persoană cu care Nancy să fie prietenă. Ca și cum se întâmplase numai pentru că ne-am cunoscut în acea primă noapte la facultate. În oricare alte circumstanțe, noi trei nu ne-am fi cunoscut niciodată. N-ai avut niciodată impresia asta?
Eleanor s-a aplecat după paharul de la picioarele ei și a băut o gură zdravănă de vin.
— Ba cred că da... oarecum...
— Dacă tu nu mi-ai mai fi dat niciun semn de viață, aș fi fost în cinci minute la ușa ta, gata s-o dărâm din balamale. Dar cred că am bănuit întotdeauna că, într-un fel sau altul, aici avea să ajungă relația mea cu Nancy.
Eleanor s-a uitat în sus, la cerul portocaliu, brăzdat de sute de dâre de chimicale, ce se revărsau într-o ploaie otrăvită peste ei toți.

— Mă culc cu Robert.
— Mi-am închipuit.
Răspunsul lui Mary a șocat-o, fiindcă însemna că poate se deschisese mai mult decât își dăduse seama.
— De unde știi?
— E evident.
— Vai de mine!
— Nu pentru toată lumea, mă refer doar la mine.
O mașină de poliție cu sirena pornită a trecut în goană.
— Sunt o persoană îngrozitoare, a zis Eleanor.
Mary a întors capul ca să se uite în ochii ei.
— Nu, nu ești. Dar nu are cum să se termine bine.
Fixată de privirea ei înțeleaptă, lui Eleanor i-a venit să plângă.
— N-aș fi făcut niciodată nimic dacă Nancy ar fi fost în viață. Nici el.
Numai că, Dumnezeule mare, sentimentul acesta era mai puternic decât așa de multe alte considerente, că nu mai putea fi sigură că spunea adevărul. Poate că Nancy simțise și ea asta pentru amantul ei și Eleanor nu făcuse decât s-o judece ca o școlăriță țâfnoasă și afectată.
O vreme nu au mai spus nimic, apoi Mary a zis:
— A iubit-o enorm, Els. Sper că știi asta.
— Sigur că știu, a răspuns ea, prea repede.
Dar adevărul era că vorbele au lovit-o, făcând-o să recunoască ceva ce încerca să uite.
— Nu vreau să te văd că suferi, asta-i tot. Haide, Els, fii sinceră! Tu chiar nu te gândești niciodată, nicio clipă, că s-ar putea să fie vinovat?
— Nu, bineînțeles că nu. Cum poți să mă întrebi așa ceva?
Lumina lunii dansa pe ochelarii lui Mary.
— Având în vedere cât de mult o iubea, nu cred că ar fi putut suporta s-o piardă în favoarea altui bărbat.
Eleanor s-a simțit străbătută de un fior. Era adevărat, de câteva ori, când era în pat cu el, se uitase la mâinile lui puternice care-i cuprindeau trupul și se gândise la toate lucrurile pe care le puteau

face și la toate lucrurile pe care nu avea cum să le știe despre el. Pământul s-a clătinat deodată.

— Dar nu știa de aventura ei.

— Ți-a spus că bănuia. Și, crede-mă, întotdeauna știi, chiar și când ești în faza în care nu vrei să recunoști nici față de tine însuți.

Ca la comandă, la etaj, prin fereastra deschisă a dormitorului lui Mary și Howard, s-a auzit un clopoțel.

— Fir-ar al naibii să fie! a spus Eleanor. Nu te scoate din minți?

— Nu așa de tare ca atunci când nu știam unde era sau cu cine, sau ca atunci când răspundeam la telefon și nu vorbea nimeni, sau când una din studentele lui a apărut la ușa noastră și a trebuit să mă prefac că nu o aud plângând.

— Asta sună cam pervers, Mary.

— Poate, dar cred că toți ne adaptăm la orice situație și devine normală pentru noi. Dar acum, serios vorbind, Els, tu nu ești nevoită să te adaptezi. Până și cele mai ușoare relații sunt ape greu de navigat și nu vreau să te văd că te izbești de stânci.

— Nu sunt într-una din tragediile tale grecești.

Eleanor a încercat să râdă, dar hohotul i-a murit pe buze.

— Toți suntem într-o nenorocită de tragedie greacă, a spus Mary.

Clopoțelul s-a auzit iar prin fereastra deschisă, ca o somație fantomatică și, de data asta, Mary s-a ridicat.

— Mai bine mă duc să văd ce vrea.

Eleanor s-a uitat cum silueta mică a prietenei ei se îndepărta, înghițită de bezna din bucătărie. Motivele pentru care Mary stătea cu Howard i se păruseră întotdeauna un mister, dar pentru prima dată a simțit că începe să înțeleagă. Inima ei nu putea face o alegere mai proastă decât Robert și, cu toate astea, de el se îndrăgostise și nu avea cum să explice asta vreodată cuiva, nici măcar ei înseși. Nici nu voia să încerce, voia doar să se bucure de asta.

Și-a amintit cum venise cu Nancy s-o vadă pe Mary după ce o născuse pe Maisie, cu 13 ani în urmă, când de ani parcă tot ce făcea prietena ei era să crească bebeluși în abdomenul ei umflat, să îi împingă din ea acasă, fiindcă Howard nu credea în spitale, apoi să

umble cu ei permanent atașați de corpul ei fiindcă Howard credea în anxietatea de separare.

Sarcina fusese foarte dificilă pentru Mary, având în vedere că nici nu-și revenise bine după nașterea lui Mimi și, cu toate astea, atunci își găsise Howard să înceapă să se poarte urât. Pe durata acelor nouă luni, Eleanor răspunsese la nenumărate telefoane primite în toiul nopții de la Mary, care era disperată că Howard fie nu venise acasă, fie țipase la ea sau o umilise din vreun motiv banal. Și apoi, exact înainte să nască, o fată despre care Mary susținea că nu avea mai mult de 19-20 de ani apăruse la ușa lor și, după spusele lui Mary, fusese evident că era ceva între ei.

Cumva, nimic din toate astea nu fusese un șoc pentru Eleanor. Nu numai că Howard îi fusese antipatic dinainte, dar nici nu se simțise niciodată în largul ei în prezența lui. Pusese întotdeauna asta pe seama faptului că Howard era căsătorit când îl cunoscuse Mary și apoi, când rămăsese însărcinată cu Marcus, el se tot gândise și se răzgândise de o mie de ori până să-și părăsească, în sfârșit, nevasta. Și avea mereu un ușor aer de superioritate enervant.

Nancy adusese un coș cu fructe, iar Eleanor își amintea că gestul îl făcuse pe Howard să scoată exclamații de încântare. O ținea în brațe pe Mimi și făcuse mare circ, legănând-o și arătându-i culorile din coș. Avea aerul unui bărbat ocupat și distrat, care încerca cu disperare să mențină o stare de normalitate, atât cât putea, rol pe care Eleanor era de părere că îl juca foarte bine. Le spusese să urce și că Mary abia aștepta să le vadă, așa că ele navigaseră cu grijă printre jucării și hârtii și haine azvârlite peste tot și o găsiseră pe Mary întinsă în patul răvășit, cu Maisie sugând la sânul ei uriaș, brăzdat de vene, arătând înspăimântător de palidă și obosită. În cameră era sufocant de cald și mirosea aspru, a fier, ceea ce o făcuse pe Eleanor să se uite în jur până ce dăduse cu ochii de un morman de cearșafuri pline de sânge ce se împuțeau într-un colț.

— Plânge Marcus? întrebase Mary uitându-se pe lângă ele către ușă.

— Nu știu, spusese Eleanor.

— Of, Doamne, nu pot să suport!

Vocea i se înecase și ochii i se umpluseră de lacrimi.

— Vrei să mă duc să văd? se oferise Eleanor. Poate vrei să-ți fac un ceai? Să pun cearșafurile alea în mașina de spălat?

Mary își îndreptase iute atenția înapoi la ele în cameră, iar în obrajii livizi i se ridicase un val de sânge.

— Vai, îmi cer scuze. Te superi?

Eleanor luase de pe jos cearșafurile împuțite, iar Nancy se așezase pe pat, lângă prietena lor. Nancy avea să se priceapă să o liniștească pe Mary, își spusese ea ieșind din cameră. Coborâse și o luase spre bucătărie, simțind cum creștea în ea o furie nemiloasă. Marcus era așezat la masă, iar Howard era aplecat deasupra lui, cu Mimi în brațe.

— Doamne, Marcus! îi spunea. Abia a născut, nu are nevoie să stai tu pe capul ei în fiecare secundă.

La intrarea lui Eleanor ridicase privirea, dar chipul îi rămăsese inexpresiv, de parcă o provoca să zică ceva. Eleanor bănuia că știa că Mary îi spusese de fată, ceea ce probabil că îl făcuse să o deteste, dar probabil că amândoi aveau să fie nevoiți să se prefacă, să pretindă că nu era așa, iar ea să-și ascundă gândurile roșii ca sângele.

— Mary vrea un ceai, spusese Eleanor, refuzând să-și ferească privirea. Iar cearșafurile astea trebuie spălate.

S-au privit fix câteva secunde, timp în care orice părea posibil, chiar și violența fizică. Dar în cele din urmă, Howard zâmbise și arătase spre mașina de spălat.

— Lasă-le acolo, mă ocup eu!

Îi întorsese spatele și ridicase tonul, prefăcându-se:

— Nu știu cum le face Mary pe toate. Eu nici nu mai știu cum mă cheamă.

Eleanor lăsase cearșafurile pe podea, apoi clătise trei căni și făcuse ceai. Cu cănile de ceai în mână, spusese:

— Marcus, vrei să vii cu mine sus? Mi-ar plăcea să stăm puțin de vorbă.

Marcus se uitase la tatăl lui, cu buza de jos tremurând, cu muci uscați la nas. Howard zâmbise forțat, dar aprobase din cap, apoi o lăsase jos pe Mimi și se dusese la mașina de spălat. Eleanor îi

zâmbise lui Marcus, iar acesta se strecurase jos de pe scaun și o rupsese la fugă după ea pe scări.

Când Mary s-a întors în grădină, după ce se ocupase de Howard, se întunecase de-a binelea și se făcuse răcoare. Avea în mână o altă sticlă de vin și, când s-a așezat, i-a mai turnat lui Eleanor în pahar.

— Doamne, cât e ceasul? a întrebat Eleanor.

— 8 și un pic.

— Fir-ar să fie!

— Trebuie să ajungi undeva?

Trebuia să fie la Irena, ca în fiecare joi, numai că gândul de a sta iarăși în apartamentul ăla înăbușitor era prea mult pentru ea. Vorbele Irenei din seara precedentă îi stăruiseră în minte toată ziua, de parcă i se implantaseră în carne și acum erau în sângele ei. Nu putea să le mai audă, fiindcă se îndoia că avea să mai poată nega și a doua oară.

— Ce zici? Să fim un pic decadente și să comandăm ceva de mâncare? a spus Mary.

— Da, a răspuns Eleanor, relaxându-se, odată luată decizia.

Câteva ore mai târziu, când a ajuns acasă, pe sub ușa Irenei se vedea un fir de lumină, dar Eleanor era obosită și avea capul greu din pricina vinului și a lui Robert. La jumătatea scărilor a ezitat, fiindcă era imposibil să uite noaptea morții lui Nancy, când Irena o strânsese la piept, nelăsând-o să dispară risipită în cele patru zări. Dar, pe de altă parte, dacă Irena avea dreptate și ea făcea cea mai mare greșeală a vieții ei? I se părea imposibil să o piardă pe Nancy și apoi să piardă și contactul cu propria ei esență, să uite cine era.

A intrat în casă și s-a dus direct la culcare, dar a descoperit că nu putea dormi. Umbrele copacilor ce dansau în vânt la geamul ei se jucau pe perdelele deschise la culoare și ceva din jocul lor o sâcâia, ca și cum uitase ceva important. A inspirat adânc și aerul i s-a revărsat fără opreliști în corp, ceea ce a făcut-o să-și dea seama cât de calmă era, cât de lipsită de griji. Și atunci a știut ce uitase: uitase să fie anxioasă, uitase că viața în ansamblul ei este cumplit de înfricoșătoare.

Eleanor s-a ridicat în capul oaselor, cu inima bubuindu-i de parcă voia să recupereze timpul pierdut. Robert, a realizat ea, avea același efect hipnotic ca și copacii ce se legănau; o ademenise într-un fals sentiment de siguranță, ba chiar într-o stare de stagnare aproape totală. Dar dacă avusese întotdeauna dreptate și dragostea era o minciună periculoasă ce ascundea adevăruri mult mai profunde și mai sinistre? S-a gândit la Nancy și la Mary, la mama ei și la ea însăși și s-a întrebat dacă, până la urmă, nu era asta soarta tuturor femeilor? — să fie subjugate de un bărbat, să renunțe complet la cine erau până uitau ce era important.

Un val de panică, așa cum ajunsese de-a lungul anilor să numească starea asta în sinea ei, a traversat-o din creștet până-n tălpi. Dacă Zara avea dreptate, iar amantul, care-o fi fost el, nu avea nicio legătură cu moartea lui Nancy? Iar Mary... sigur avea dreptate și ea — Robert o adorase pe Nancy, poate prea mult ca s-o lase să-l părăsească. Ceea ce, desigur, o făcea să se întrebe ce căutau împreună, ce naiba spera ea să obțină din încurcătura asta bizară? Sau, poate, întrebarea mai pertinentă era ce obținea el din această situație?

Hotărâseră deja să petreacă weekendul în Sussex și adevărul era că, în dimineața următoare, când s-a trezit, Eleanor tot voia să meargă. O fi fost o situație urâtă, poate chiar periculoasă, dar era și îmbătătoare. Dacă asta era iubirea, atunci era mai puternică decât toată vinovăția sau îndoielile care o măcinau. A auzit cum se trântea o ușă jos, în apartamentul Irenei, un memento îngrozitor că trebuia totuși să își ceară scuze pentru că nu venise la cină în seara dinainte. Dar mai știa și că ar fi trebuit să-i spună Irenei că pleacă din oraș, și ea ar fi întrebat-o unde, iar când ar fi auzit că pleca cu Robert, chipul i s-ar fi mâhnit într-un fel care ar fi făcut-o pe Eleanor să se rușineze. Eleanor a decis să facă un compromis — a găsit o prăjitură cu nuci în bufet și a scris un mesaj scurt pe o felicitare colorată: *Nu sunt acasă în weekend, dar m-am gândit că ți-ar plăcea prăjitura asta. Trec să te văd duminică seară. Cu drag, E. x.* A lăsat prăjitura și mesajul la ușa Irenei, încercând să ignore dezgustul de sine ce îi sufoca pielea ca o peliculă soioasă. Nimic nu

avea s-o oprească să treacă pe la Irena duminică seara, la întoarcerea acasă, când o să poată avea o discuție ca lumea și Eleanor o să-i poată explica de ce nu era nimic rău în ce făcea cu Robert, de îndată ce avea să găsească ea însăși răspunsul.

Robert a luat-o de la birou după program și au gonit pe autostrăzile netede către casa pe care o iubise întotdeauna, dar nu o băgase în seamă cum trebuia, până acum. Coombe Place o preocupa acum mult prea mult și gândurile ei deveneau periculoase. Eleanor considera că bucătăria era prost proiectată și că ea nu ar fi folosit niciodată nuanțele alese de Nancy, fiindcă erau aproape excentrice, excesiv de rafinate, iar casa era mare, vastă, ca un vechi prieten. Pereții, credea ea, cereau griuri și nuanțe de alb, iar podelele nu ar fi trebuit acoperite cu covoare. A început să-și imagineze lucrurile ei prin casă, vedea pe pereți unele dintre fotografiile ei.

Când au ajuns în acea seară la 9, au intrat în casă pentru prima dată după două săptămâni și aerul era prăfuit și închis, ca și cum casa îi certa că lipsiseră atât timp. Ori poate, și-a spus pășind în urma lui Robert, casa o ura fiindcă nu era Nancy, fiindcă pretindea că știe ea mai bine ce se potrivește în casă decât știa adevărata ei stăpână.

Înainte să apuce să-și scoată haina, din poșetă s-a auzit înfundat telefonul. Era fiica Irenei, Sarah.

— Bună, Eleanor. Iartă-mă că te bat la cap cu telefoanele, dar nu reușesc să dau de mama și mă întrebam dacă ai văzut-o în seara asta. Sau dacă ai putea să dai o fugă până jos.

Eleanor a încercat să vorbească pe un ton degajat:

— Sinceră să fiu, nu am fost pe acasă. Am plecat din oraș, direct de la birou.

— Ești plecată tot weekendul?

— Da.

Ar fi trebuit să se trezească devreme și să bată la ușa Irenei sau să fi făcut efortul să meargă pe acasă după muncă și să treacă pe la ea, chiar se gândise la asta, dar știa că Robert voia să evite aglomerația.

— A, stai liniștită, a spus Sarah cu falsă voioșie. Sunt sigură că nu e nimic. Se întâmplă des să nu răspundă la telefon. Îmi fac eu griji aiurea, fiindcă a fost bolnavă săptămâna asta.
— Arăta mult mai bine, să știi.
Deși Eleanor s-a gândit la ultima lor întâlnire și că nici măcar nu o întrebase cum se simțea, preocupată numai de faptul că Irena o făcuse să se simtă prost.
— Deci ai văzut-o aseară, ca de obicei?
— Da.
Lui Eleanor aproape că i s-a tăiat respirația de tupeul cu care mințea. Nici măcar nu-și dădea seama ce obținea cu asta, de ce simțea mereu nevoia să fie privită ca un om bun.
— Se simțea bine.
— Aha, păi atunci e clar că-mi fac griji degeaba. Apropo, îți mulțumesc din suflet că o vizitezi joia. O bucură nespus vizitele tale.
A simțit un bolovan în stomac, dar a zis:
— Și pe mine.
— Bine atunci, mulțumesc încă o dată.
— Trebuia să ne oprim să luăm ceva de mâncare, a spus Eleanor aruncându-și telefonul în geantă, fiindcă antreul vast o făcea deodată să-i fie o foame de lup.
Robert își revedea corespondența de pe măsuța din hol, dar a venit spre ea și a îmbrățișat-o strâns. A ridicat privirea spre el, iar el i-a dat bretonul la o parte privind-o în ochi într-un fel pe care ea nu prea îl înțelegea.
— Hai! a spus el și a condus-o în sus pe scări.
Până acum nu stătuseră decât într-unul din dormitoarele pentru oaspeți, dar de data asta a condus-o în camera pe care o împărțise cu Nancy.
— A, nu, nu pot, a spus ea oprindu-se în prag.
— E doar o cameră. Nu suport salteaua cealaltă. Asta are forma corpului meu.
Ea a zâmbit, dar nu s-a clintit. Nu putea să se întindă pe partea lui Nancy.
— Nu înseamnă nimic, a adăugat el.

S-a apropiat și i-a descheiat cămașa de mătase, apoi și-a strecurat mâna înăuntru, sub sutienul ei, ceea ce a făcut-o să geamă.

Felul în care făceau dragoste era întotdeauna frenetic, aproape animalic. Eleanor se auzea scoțând sunete pe care nu le mai scosese niciodată și își simțea corpul viu în prezența lui. Îl dorea în ea tot timpul, nu-i trebuia niciun preludiu, voia doar să-l simtă în fiecare părticică a trupului, să se rupă în două, să o răscolească până ce toată ființa îi era întoarsă pe dos, voia orice și totul. Iar Robert părea și el plin de aceeași disperare. Cu mișcări dure și flămânde, a mușcat-o de gât și a tras-o în poziții ciudate.

După aceea au zăcut cu trupurile împletite printre cearșafuri și Eleanor s-a întrebat dacă Robert le schimbase după moartea lui Nancy. S-a ridicat în capul oaselor și și-a aranjat hainele, fără să știe prea bine ce făcea. *Sunt din in irlandez,* a auzit vocea lui Nancy, *și le dau la spălătorie profesională ca o bogătașă decadentă ce sunt.* S-a temut că, dacă întorcea capul, avea s-o vadă pe Nancy lângă pat, privindu-i.

A simțit mâna lui Robert pe spate.

— Ce s-a întâmplat?

— Tu nu te simți niciodată vinovat?

Nu a îndrăznit să se uite în jur. În cameră mirosea a trandafiri.

— Mă simt în multe feluri.

— Ăsta e felul tău de a te răzbuna pe ea?

Eleanor nici nu-și dăduse seama că gândea asta, până nu a rostit vorbele.

A tras-o lângă el și, lungiți față în față, i-a răspuns:

— Sigur că nu.

— Dar nu, serios acum, vreau să spun...

Voia să îl întrebe lucruri ce păreau copilărești. Sunt mai bună ca ea? Știu că nu sunt la fel de frumoasă, dar sunt mai deșteaptă, mai bună la suflet? S-a lăsat pe spate și i-a venit să urle.

— Ellie, știi că nu e vorba despre asta.

Și-a apăsat pumnii în orbite până a văzut fulgere albe.

— Nu știu nimic. Habar nu am ce căutăm împreună. Îți dai seama ce-ar fi dacă află Zara?

— N-o să afle.

Era aproape cel mai rău lucru pe care i-l putea spune.

— Atunci, ce e între noi?

— Ce mă întrebi, de fapt? Dacă vrei să știi adevărul, mi-am pierdut soția acum cinci luni și sunt distrus. Știi că te consider extraordinară și că așa te-am considerat întotdeauna. Dar... mă întrebi dacă ce se întâmplă acum s-ar fi întâmplat și dacă Nancy era în viață? Nu, nu s-ar fi întâmplat.

— Bineînțeles că nu asta întreb.

Și-a luat mâinile de pe față și s-a întors iar pe o parte, cu vârful nasului aproape de al lui.

— Crezi că ai fi iertat-o?

— Nu știu. Asta e partea cea mai proastă, că nu știu detaliile, că nu știu dacă voia să plece sau nu.

— Ții minte cum ne-am cunoscut?

S-a încruntat, încercând să-și amintească, și Eleanor a știut că ar trebui să țină minte această clipă, fiindcă îi revela tot ce voia să știe.

— Prin Nancy, presupun. Adică sigur că-mi amintesc de tine în facultate.

Ea a râs cât de vesel a putut.

— Mă bucur că-ți amintești de mine.

— Nu, adică... știi ce vreau să spun. De fapt, chiar mă gândeam la asta acum vreo două zile și m-a făcut fericit.

— Ce anume?

— Mă gândeam la cum nu ți-am dat atenția cuvenită înainte, nu la modul serios. Adică îmi plăcea de tine și abia așteptam să te văd, desigur, dar erai prietena lui Nancy, nu a mea, așa că a existat întotdeauna o distanță.

— Corect!

Îi era aproape imposibil să creadă că el nu își amintea petrecerea aceea sau felul în care mâinile lor se atinseseră, sau ce discutaseră. Purtase în suflet amintirea aceea atâția ani... dar dacă nu exista și în mintea lui, era ca și cum nu se întâmplase niciodată. A știut că trebuia să țină minte acest moment, când el fie mințea, fie chiar uitase, fiindcă ea nu însemnase niciodată nimic pentru el.

— Nu, serios, într-un fel e minunat, nu crezi?
— Ce e minunat?
— Că putem fi doar niște oameni oarecare unul pentru altul și apoi, deodată, ești mult mai mult. Într-un fel, îți dă speranță în viitor.

Ce viitor? i-a venit să-l întrebe. Dar știa ce jalnic ar suna cuvintele rostite cu voce tare. Parcă îi strângea cineva inima în pumn, făcând-o să picure sânge din ea.

A doua zi, Robert a trebuit să ia prânzul cu unul din așa-zișii lui vecini, un cuplu care locuia de fapt la un sfert de oră distanță. Mereu se întâmpla așa când erau în Sussex — lumea se aduna în jurul văduvului singuratic. Eleanor înțelegea că era prea devreme și prea complicat să meargă cu Robert la aceste prânzuri la care nici nu voia să meargă de altfel, dar bănuia că în curând avea să se trezească așezat lângă o femeie necăsătorită.

După plecarea lui, s-a așezat pe unul din șezlongurile de ratan și a savurat aroma de iarbă ce plutea în aer, lăsând soarele să-i încălzească oasele în timp ce încerca, și nu reușea, să citească o carte. Grădina era cam cum își imagina că arăta raiul, dar asta nu îi era de ajuns, așa că orele care se așterneau în fața ei păreau nesfârșite. O singurătate cunoscută i s-a strecurat în suflet, ceea ce a făcut-o să-și iasă suficient de mult din minți încât să-i treacă prin cap să-i dea un mesaj ca să îl întrebe când se întorcea acasă. Și toate astea erau absolut penibile, având în vedere că, într-un fel sau altul, își petrecuse majoritatea weekendurilor din viața ei de adult singură și întotdeauna se simțise grozav, mergând la galerii de artă, la prânz cu prietenii, la plimbări în parc și la filme văzute în după-amiezi ploioase. Bărbații veniseră și plecaseră, dar nu prinsese niciunul rădăcini, niciunul nu păruse cu adevărat potrivit pentru ea, niciunul până la Robert.

Iar la rândul lui, acest gând o făcea să se simtă oribil, fiindcă nu credea că își petrecuse ultimii aproape 30 de ani tânjind după soțul prietenei ei. Doar că acum nu mai putea fi așa de sigură, nu putea să jure cu mâna pe inimă că nu cultivase o legătură între ei, că uneori nu-și lăsase privirea să poposească asupra lui o secundă

mai mult decât trebuia, că nu exagerase în mintea ei acea primă întâlnire dintre ei. Presupunea că nu-și permisese niciodată să gândească astfel, fiindcă o iubea pe Nancy, dar, pe de altă parte, intensitatea sentimentelor pe care le avea acum pentru Robert sugera că nu puteau să apară din senin. Iar dacă era adevărat, atunci ce fel de persoană era ea, de fapt?

Eleanor a lăsat cartea să-i cadă din poală pe pietriș și nu s-a mai obosit s-o ridice. Fusese nebună să-și închipuie că putea să concureze în lumea aceasta pe care o urmărise atâția ani, o lume în vârful căreia stăteau Nancy și Robert, ca un cuplu de titani cu păr de aur. Erau fiecare imaginea perfectă în oglindă a celuilalt, cu frumusețea și inteligența lor, cu banii și puterea lor, cu prietenii și influența lor. Acum își dădea seama că Nancy fusese cea care o includea și pe ea în lumea asta, Nancy fusese cea care o iubea, iar Robert nu avusese nimic împotrivă fiindcă și el ținea la ea și îi plăcea compania ei, dar în primul rând fiindcă o iubea prea mult pe Nancy ca să îi refuze vreodată ceva. Deodată, era foarte clar că motivul pentru care nu-și amintea că pe ea o cunoscuse prima era că, în ochii lui, strălucirea lui Nancy eclipsase orice altceva.

Eleanor s-a ridicat, amețită de gânduri, într-un mod neplăcut de familiar. Plopi înalți, eleganți, se legănau în fundul grădinii, iar dincolo de ei vedea clopotnița bisericii, unde, cu doar cinci luni în urmă, fusese ceremonia de înmormântare a lui Nancy. În acest loc perfect, ea era doar o impostoare, o intrusă în viața pe care și-o construiseră Nancy și Robert. S-a întors și a intrat înapoi în casa răcoroasă, dar nu părea să-și găsească locul nicăieri, așa că a rătăcit prin camere, înecându-se cu propriile lacrimi. Până la urmă, mai era o singură încăpere în care nu intrase și poate că era cea către care se îndreptase în tot acest timp: biroul lui Robert.

A deschis ușurel ușa și a înaintat în aerul stătut din spațiul ce părea nefolosit și neglijat. Pereții erau tapetați cu rafturi dezordonate, pline cu dosare și mape și cărți înghesuite pe ele aparent la întâmplare. La fereastră era biroul vechi cu tăblia de piele acoperită cu hârtii și căni în care crescuse pe ici, pe colo o dungă albă și pufoasă de mucegai. Pe jos erau alte hârtii și, într-un colț, aterizase o pereche de pantofi de damă cu șiret. S-a așezat la

birou și ochii i-au căzut imediat pe o fotografie cu Nancy zâmbitoare, într-o ramă argintie. Nu imaginea a frapat-o, fiindcă la urma urmelor casa era plină de astfel de poze, ci mai degrabă farmecul prăfuit al faptului că Robert o ținea pe birou, când cu siguranță nu trebuia decât să se ducă în camera de alături ca să o vadă în realitate. Poate doar dacă o pusese acolo după moartea ei, deși părea puțin probabil. Eleanor nu-și amintea să-l fi văzut intrând în camera asta de când venea cu el în Sussex.

În colț, lângă bibliotecă, era un fotoliu poziționat în așa fel încât cine stătea în el putea să vorbească cu persoana de la birou. Șezutul era lăsat și o carte pe jumătate citită stătea întoarsă pe unul din brațe. Eleanor s-a întins și a întors-o ca să vadă ce era — *Deep Water,* de Patricia Highsmith. Nu-și imagina că Robert citea așa ceva, însă știa oricum că Nancy era cea care stătuse în fotoliul acela, citind acea carte. Și-a dat seama pe loc de ce nu intra Robert niciodată aici, de ce ușa era mereu închisă. Tresărind de groază, a realizat că acesta fusese mai mult decât dormitorul lor... locul lor! Aproape că o vedea pe Nancy ghemuită în fotoliu cu picioarele sub ea, citind încruntată, în timp ce Robert ofta studiind vreun detaliu de caz. Din când în când, ridicau ochii și își zâmbeau, mulțumiți de acest semn de atenție.

Și atunci s-a simțit prinsă în capcană, ca și cum Nancy și Robert râdeau împreună de ea. I-a venit să spargă ceva, să rupă în două cartea și să arunce poza pe geam. Dar s-a mulțumit să deschidă sertarele biroului, răscolind fără niciun drept hârtiile personale ale lui Robert, în singurul act de răzvrătire care i-a venit la îndemână în acest moment.

Pe fundul unuia dintre sertare era o felicitare, iar în interiorul ei, o foaie îndoită. A scos-o cu mâini tremurătoare și inima în gât. Pe față era o acuarelă a bisericii din fundul grădinii și înăuntru Nancy scrisese: *Îmi pare rău, dragul meu Robert, îmi pare nespus de rău, acum și întotdeauna. Nu e intenția mea să îți provoc atâta tristețe și furie. Știu că trebuie să mă străduiesc mai tare și știu cât de exasperantă sunt. Cred că, la un moment dat, am uitat de tot ce însemnăm unul pentru altul, de tot ce am însemnat întotdeauna. Te rog, fii blând cu mine!*

Eleanor a mai citit o dată textul, dar tot i se părea că ceva nu era în regulă. Imaginea unei Nancy umilă, rugătoare... nici nu-i trecuse vreodată prin minte. Îi venea să zgârie cuvintele de pe hârtie, de parcă ascundeau sub ele un cod secret, dar ele se încăpățânau să rămână opace. Fiind nedatat, era imposibil să știi când fusese scris mesajul — putea să fie vechi de 20 de ani, ori doar de câteva luni. Numai că, chiar și așa, nu avea niciun sens, fiindcă Eleanor nu-și amintea să fi existat vreodată un moment în relația dintre Nancy și Robert când aceasta să manifeste remușcări sau îngrijorare.

A desfăcut scrisoarea ca să citească răspunsul lui Robert la scuzele lui Nancy. Dar încă de la primele rânduri i s-a părut ceva în neregulă, fiindcă era bătută la mașina de scris și nu-și putea imagina că Robert ar fi folosit vreodată una, și nici nu avea așa ceva în birou.

Vai, dragostea mea, aveam așa de multe să-ți spun azi, după ce ai plecat! Uneori am senzația că nu mă asculți cu adevărat și că te pierzi în propriile tale gânduri. Deci te rog să citești cu atenție aceste rânduri și să te gândești la ce-ți spun.

Te iubesc pentru cât de intens îți trăiești sentimentul de vinovăție, dar, la urma urmelor, e o emoție banală. Unele lucruri există în afara parametrilor moralei normale fiindcă sunt perfecte. Însă noi trăim într-o lume imperfectă, care are nevoie de reguli și coduri meschine, fiindcă cei mai mulți oameni sunt proști și lipsiți de orice capacitate de înțelegere. Noi doi suntem mai presus de astfel de emoții și tocmai de aceea ne-am simțit atrași unul de celălalt și ne-a fost imposibil să nu ne îndrăgostim. Ce facem noi nu poate fi greșit, din simplul motiv că e perfect.

Eleanor a revenit la realitate, uitându-se pe geam, la priveliștea oferită de grădină, când a avut brusc o revelație: cuvintele astea nu puteau fi scrise de Robert. Citea, de fapt, o scrisoare de la amantul lui Nancy, o scrisoare pe care Robert probabil că o găsise, o scrisoare pentru care Nancy îi cerea iertare lui Robert fiindcă fusese nevoit să citească așa ceva.

Înțeleg că e greu să te scuturi de povara vinovăției, mai ales când te gândești la familiile noastre. Dar nu cumva faptul că noi le zdruncinăm din temelii se va dovedi benefic pentru ei toți în viitor? Spui mereu cât de frică îți e să nu afle Zara, dar eu cred că ar putea fi exact ce îi trebuie. E leneșă și răzgâiată, la fel ca și copiii mei, până la urmă. Toți au nevoie să fie treziți la realitate, să fie forțați să ridice privirea de la măruntișurile pe care le cred așa de importante.

Când vor afla de noi, vor urla și vor zbiera, fiindcă nu vor înțelege. Dar cu timpul o vor face. Trebuie doar să ne ținem tari. Am putea învăța lumea să iubească. Cu iubirea noastră am putea pune capăt războaielor și am putea vindeca boli.

Fii curajoasă și puternică, doamna mea perfectă, eroina mea, unica și neprețuita mea, fiindcă așa ești de fapt.

Eleanor a rămas perfect nemișcată multă vreme după ce a terminat de citit, cu ochii țintă la poza lui Nancy, aflată în fața ei. La început a fost pur și simplu uluită că Nancy s-a putut combina cu cineva care folosea cuvintele așa cum le folosea bărbatul acesta, ca o mină de teren ascunsă într-un pământ sfâșiat de război. Dar apoi i-a venit în minte un alt gând: era evident că Robert citise această scrisoare înainte de moartea lui Nancy, din moment ce ea își cerea iertare din cauza asta.

S-a ridicat, dar a luat-o cu amețeală, așa că s-a aplecat peste biroul lui Robert. Fotoliul înfundat vorbea despre o intimitate inimaginabilă și, dintr-odată, încăperea părea înțesată cu secrete care făceau aerul irespirabil. Dumnezeule, cum trebuie să se fi certat; cu câtă furie trebuie să fi țipat! Dar trebuie să se fi și iubit, cu atâta intensitate și pasiune, că se agățaseră unul de altul chiar și puși în fața acestei scrisori și a trădării colosale pe care o dezvăluia. Poate că Eleanor nu știa mare lucru despre iubire, dar știa clar că o asemenea pasiune nu putea exista prea departe de ură.

Mintea îi gonea cu 1 000 de kilometri la oră, dar Eleanor știa că trebuie să se calmeze ca să priceapă ce se întâmplă. Anumite lucruri erau acum evidente. Era clar că Robert știuse de aventura lui Nancy înainte de moartea ei, ceea ce însemna că atunci când o

rugase să vină la el, în noaptea crimei, și o făcuse să-i spună de relație, fusese un joc. Dar și Nancy o mințise; spre sfârșitul relației, când amantul o hărțuia, Eleanor o implorase să se ducă la poliție, dar Nancy spunea întotdeauna că nu voia să riște să afle Robert. Și de ce ascundea Robert scrisoarea asta, care putea conține indicii sau chiar ADN? Ce avea de câștigat lăsându-l pe Davide Boyette să fie suspectul principal, dacă nu faptul că distrăgea atenția poliției de la el? Și-a scos telefonul din buzunar și a făcut o poză cu scrisoarea, fără să știe prea bine de ce, convinsă că nu avea s-o arate niciodată nimănui, dar dorindu-și să aibă acces la ea, măcar ca să-și dovedească ei înseși ceva.

Când Robert s-a întors acasă, Eleanor era înapoi pe șezlong, cu cartea din nou în poală. El s-a lăsat greu pe șezlongul de lângă ea, cu un aer obosit. Fără să-și scoată ochelarii, ea l-a întrebat:

— Cum a fost la prânz?

El s-a frecat pe frunte.

— Au fost foarte amabili.

S-a ridicat iar, aproape imediat, iar ea a recunoscut nevoia lui de a se mișca întruna.

— Doamne, ce-aș bea ceva! Vrei și tu?

— Da, te rog.

S-a dus în salonul întunecat și ea a auzit zgomot de sticle deschise și clinchetul cuburilor de gheață în pahar. El a ieșit din nou la lumina soarelui, cu două pahare înalte cu gin, iar la prima sorbitură, a simțit taninul și înțepăturile bulelor de gaz.

— Tu cu ce te-ai ocupat? a întrebat el.

— A, nu cu mare lucru. Am citit puțin, știi tu.

Robert s-a dus la capătul terasei și a rămas cu spatele la ea.

— Îmi pare rău, Ellie, a spus el în cele din urmă.

Ei i s-a oprit inima.

— Pentru ce?

S-a întors, s-a așezat la capătul șezlongului ei și i-a luat tălpile în palme, făcând-o să se înfioare și să-l dorească.

— Păi, pentru tot. E de rahat, nu-i așa?

— Ei, nu știu, nu chiar tot.

— Dar totul e o mare mizerie. Noi ne vedem pe furiș, Nancy e moartă, Zara mă urăște. Parcă sunt în cădere liberă și nu știu ce se întâmplă.

Ea s-a ridicat în capul oaselor, mai aproape de el, și i-a pus o mână pe obraz. Gândise lucruri așa urâte despre el, dar acum, că era aici, a simțit toate acele gânduri risipindu-se. Trebuie să fi înțeles ea greșit, cumva, sigur îi scăpa ei ceva.

— Încă nu a trecut destul timp ca să judeci limpede. Fii mai îngăduitor cu tine!

Și atunci a văzut că el plângea. Lacrimile îi picurau de pe vârful nasului și aterizau ca o ploaie de vară pe pietrele fierbinți de la picioarele lui.

— Of, Robert!

S-a ridicat în genunchi ca să-l poată strânge la piept.

El și-a îngropat fața în umărul ei udându-i tricoul de lacrimi, care apoi au început să i se adune în scobitura claviculei.

— Mi-e așa de dor de ea! Mi-e dor de ea de simt că mor!

Eleanor s-a văzut nevoită să închidă ochii, fiindcă avea senzația că se afla pe un pervaz îngust, la 500 de metri deasupra pământului și vântul îi vâjâia pe lângă urechi.

După ce au făcut dragoste, au luat cina în pat. S-au dus la bucătărie ca doi adolescenți și și-au făcut sendvișuri cu brânză, pe care le-au mâncat însoțite de o sticlă de vin, fără să le pese că scăpau firimituri în așternuturile oricum murdare. Fereastra era deschisă și aerul era greu de aroma de regina-nopții. Nancy plantase tufe de regina-nopții în jurul casei, tocmai cu scopul de a parfuma serile de vară. Soarele apusese, dar cerul încă era luminat, iar la orizont stăruia o nuanță de roz-somon.

— Să știi că nu e nevoie să-ți ascunzi sentimentele de mine, a spus Eleanor. N-o să mă rănești dacă vorbești despre Nancy.

— Doar că e o situație de tot căcatul.

— N-ai fi părăsit-o, nu-i așa?

Eleanor a lăsat sendvișul pe noptieră, fiindcă începuse să aibă gust de cretă.

— Nu, probabil că nu.

— Ai vorbit cu ea despre aventura ei? Despre bănuielile tale, vreau să spun.

Nu putea să se uite la el și își dorea din suflet să se lase întunericul și să se ascundă în el ca într-o mulțime de oameni.

— Nu.

Minciuna lui a durut-o.

— De ce nu?

— Fiindcă mi-a fost teamă de ce ar fi putut spune.

În copacii de afară, păsările cântau un ultim rămas-bun de la ziua ce se încheia.

— Și totuși ce te-a făcut să crezi că te înșela?

Și-a ținut respirația, dându-i încă o șansă, dorindu-și din suflet să-i spună și să-i dovedească că se înșela.

— A, sincer să fiu, era mai mult o senzație. Când cunoști pe cineva de atât timp, cum ne cunoșteam eu cu Nancy, îți dai seama de tot felul de lucruri. E aproape ca un fel de telepatie.

A răsucit pe deget un capăt al cearșafului de in, simțind o greutate în creier.

— Deci n-ai avut, de fapt, nicio dovadă?

A întors capul spre ea și aproape că a început să râdă, așa de convingător, că ei i s-a strâns stomacul.

— Nu! Ce vrei să spui?

Auzindu-l cum minte, inima i s-a ridicat în gât.

— Eu știu? Pur și simplu nu reușesc să pricep. Dacă aș fi măritată cu cineva aproape 30 de ani și aș bănui că mă înșală, l-aș întreba direct, n-aș putea să n-o fac.

— Da, dar așa ești tu, Eleanor.

Aerul era greu de implicația vorbelor lui nerostite. Robert a oftat.

— Eu și Nancy evitam confruntările deschise. Aveam un fel de a ne spune lucruri fără să spunem, de fapt, nimic.

— Și n-ai fi lăsat-o nici pe ea să te părăsească, nu-i așa? a spus în cele din urmă Eleanor.

Robert s-a lăsat în jos în pat, ajungând cu capul pe pernă. Părul lui blond era răsfirat pe lenjeria albă. Dintr-odată, camera era

cufundată aproape total în întuneric și Eleanor vedea lumina lunii proaspăt răsărite reflectată pe profilul lui mândru.
— Cred că nu, a spus el întorcându-se pe o parte și lăsând-o să se uite la vertebrele lui puternic reliefate prin piele.

A doua zi, când erau în drum spre Londra, Sarah a sunat iar, dar Eleanor a lăsat să intre mesageria, iar apoi nici măcar nu a ascultat mesajul semnalat de micul I roșu apărut lângă simbolul pentru telefon. Avea o durere de cap groaznică, pulsa de la maxilarul încleștat în sus, dar abia aștepta să o vadă pe Irena, ceea ce avea să facă de cum ajungea acasă. Poate vorbeau iar despre Robert. Poate că avea să-i zică chiar de scrisoare, fiindcă Irena era singura persoană pe care o știa în stare să-i spună ce însemna cu adevărat.

Robert conducea prea repede, așa că păduricea de pe marginea autostrăzii se vedea doar ca o ceață, și abia trecuse de ora 4 când au intrat pe strada ei. Toată ziua avusese o senzație apăsătoare că începuse un fel de numărătoare inversă și se întreba dacă duminicile în Sussex îi dăduseră aceeași senzație și lui Nancy.
— Lasă-mă aici, a spus ea. Nu are niciun sens să te pun să întorci la capătul străzii.
— Ce se întâmplă?

Se uita pe lângă ea, așa că i-a urmărit privirea și a văzut lumini pâlpâitoare la capătul străzii.
— Nu sunt în fața casei tale?
— Nu, a mințit ea.
— Vrei să vin cu tine? Să mă asigur că totul e în regulă.
— Nu, stai liniștit. Probabil că nu e nimic.

Numai că, în timp ce rostea cuvintele, a simțit o gheară în inimă și palmele i-au transpirat.
— Ei, dacă ești sigură că nu e cazul... Sună-mă să-mi spui ce s-a întâmplat!

Ea a deschis portiera și s-a dat jos.
— Sigur. Îți mulțumesc pentru acest weekend minunat.

Când a închis portiera, Robert zâmbea, iar lui Eleanor i s-a părut că zâmbea de ușurare. Dar nu putea să se gândească prea mult la asta, fiindcă, cu cât se apropia de clădire, cu atât era mai limpede

că poliția era chiar în fața casei ei. A intrat pe alee și a văzut două polițiste în holul clădirii, una cu o stație prinsă pe umăr, cealaltă cu brațul pe umerii unei femei care plângea în hohote.

— Pot să vă ajut cu ceva? a auzit o voce în spatele ei și, când s-a întors, a văzut o altă polițistă.

— Locuiesc aici.

Auzind-o, femeia care plângea s-a întors și Eleanor a văzut că era Sarah, cu chipul schimonosit și urâțit de lacrimi și durere. Era evident ce se întâmplase, iar gândul ăsta i s-a prelins în minte ca o otravă.

Sarah s-a desprins de polițistă și a venit spre Eleanor.

— Am încercat să te sun acum vreo două ore. Nu am reușit să dau de mama tot weekendul, iar când am văzut că nu răspunde nici în dimineața asta, am venit încoace. Iar când am ajuns aici... Vai, Doamne...

Vorbele i se învălmășeau unele peste altele.

— Se simte rău?

— Nu, a clătinat Sarah din cap. A murit.

A fost ca o lovitură, o palmă pe obrazul lui Eleanor.

— Dumnezeule mare!

A simțit că o lasă picioarele și, o clipă, a crezut că o să cadă.

— Ce s-a întâmplat?

— Paramedicii cred că a fost un atac cerebral. Am găsit-o căzută pe hol. Se pare că s-a împiedicat de un colț de covor desprins, dar ei spun că nu a murit din cauza asta. Probabil că a făcut atacul la ceva timp după ce a căzut.

Lumea s-a dat cu totul peste cap, făcând-o pe Eleanor să simtă un val de greață.

— Vai, Sarah, îmi pare așa de rău! Când s-a întâmplat?

Sarah și-a suflat nasul.

— Paramedicii spun că probabil în ultimele două-trei zile. Era o prăjitură de la tine în fața ușii, ceea ce înseamnă că nu a ieșit din casă tot weekendul, presupun. Când ai lăsat-o acolo?

— Vineri dimineață, înainte să plec la lucru.

Un gând rece îi trecea prin minte lui Eleanor.

— Joi dimineață s-a întâlnit cu grupul ei de prieteni pensionari, iar tu ai fost la ea joi seara, deci trebuie să se fi întâmplat în noaptea aceea sau vineri dimineață, că am încercat să dau de ea la telefon vineri după-amiază.

Chipul ei era răvășit.

— Of, Doamne, nu știu de ce nu am venit ieri. Sau chiar vineri. Probabil că a zăcut pe jos ore în șir, poate chiar zile. Pur și simplu, mă omoară gândul ăsta.

Sarah își cuprinsese corpul cu brațele, ca într-o îmbrățișare, iar Eleanor s-a întins spre ea și i-a pus o mână pe braț.

— N-ar fi contat. Dacă veneai, vreau să zic.

Sarah s-a șters la nas cu dosul palmei.

— Dar poate că ar fi contat. Nu pot să suport gândul că a murit așa, singură.

— Probabil că oricum nu mai era conștientă, deci nu a știut ce i se întâmpla.

Deși Eleanor știa bine că era foarte posibil să fi fost conștientă și să fi știut tot. Poate că zăcuse în hol ore în șir, așteptându-și moartea, știind ce o aștepta. Era odios că o femeie extraordinară ca Irena avusese parte de un asemenea sfârșit.

— Sper că nu. Doamne, sper că nu. Arăta așa de straniu întinsă pe jos! Adică mi-am dat seama imediat că e moartă. Cumva, se vedea că se stinsese, că nu mai era nici urmă de viață în ea.

Eleanor a încuviințat din cap, amintindu-și cum arăta Nancy.

— Dar tare mă bucur că te-a văzut joi seara. Să știi că era foarte bucuroasă că locuiești deasupra ei. Toți eram. Eram mult mai împăcați cu decizia ei de a locui singură.

— Și eu eram încântată. Mama ta era o femeie extraordinară. O să-mi fie dor de ea.

Ceea ce era cumplit și ireversibil de adevărat. Și totodată mult, mult mai rău decât ar fi putut să-și imagineze Sarah. Eleanor și-a amintit de ușa trântită pe care o auzise vineri dimineață în apartamentul Irenei. Nu, nu, nu se putea să fi fost Irena căzând la pământ, nu?

Deodată, Eleanor s-a simțit amețită, de parcă stătuse prea mult la soare.

— Să mă anunți, te rog, când e înmormântarea.

Își dorea cu atâta disperare să fie acum în apartamentul ei, că parcă o apăsa un bolovan în creștet. Și-a păstrat zâmbetul pe față, dar în sinea ei se zvârcolea de durere, așa că se temea că, dacă mai stătea aici, avea să se prăbușească hohotind de plâns pe aleea nemăturată a casei sale.

— Sigur că da.

Eleanor a dat din cap și a trecut pe lângă ea. În apartamentul ei, aerul era încins și stătut, aproape ca într-o relicvă străveche, și îi amintea așa de tare de ea însăși, încât i-a venit să vomite. Și-a dat seama pe loc că nu putea îndura să îi vadă pe fiul și pe fiica Irenei că vindeau apartamentul, așa cum, cu siguranță, aveau să facă la un moment dat. Nu putea îndura să vadă cum viața continua ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, să vadă necunoscuți mutându-se în casă, ca și cum nimic nu era real sau material.

A stat o vreme în mijlocul salonului ei, uitându-se la arțarul de la fereastră care se unduia în adierea vântului. Cerul din fundal era azuriu, cu norișori fini. Nu credea în Dumnezeu, nici în rai sau iad, dar părea imposibil ca Nancy să nu fie pe undeva. Că nu ședea pe vreun nor, conversând cu îngerii, că nu știa tot ce se întâmpla.

S-a dus la geam să se uite la cerul în care nu se putea să nu fie Nancy, dar atenția i-a fost atrasă de zgomotul din fața casei. Irena era acolo, uitându-se în sus, așa cum făcea întotdeauna când venea acasă, făcându-i cu mâna dacă o zărea pe Eleanor la fereastră. Numai că, de data asta, Eleanor n-a reușit să vadă decât silueta Irenei înfășurată într-un sac negru, scos pe ușă de doi bărbați asudați și cărat pe alee către o ambulanță privată discretă. S-a întrebat dacă așa fusese luată și Nancy de pe malul râului.

Eleanor și-a simțit picioarele de parcă toate oasele din ele se sfărâmaseră și nimic nu o mai susținea în poziție verticală. S-a dus să se așeze pe canapea. Totul părea extrem de îndepărtat și gândurile îi goneau fulgerător prin creier, refuzând să se potolească. A simțit că i se întăresc mușchii și a știut că, în câteva clipe, orice mișcare avea să fie stângace, dezarticulată. Inima dădea să-i spargă pieptul, ca într-un film horror prost, iar ochii o usturau.

Avea senzația bizară că cineva trăgea o perdea de tifon între ea și lume și că avea să fie nevoie de un efort titanic ca să o îndepărteze.

Îi spusese lui Sarah că moartea Irenei nu era din vina ei și asta era adevărat, dar îi era imposibil să se absolve ea de răspundere. Iar asta, desigur, sincer vorbind, era adevărat și în cazul morții lui Nancy. Ba chiar era o posibilitate cât se poate de reală ca Eleanor să fi fost răspunzătoare de ambele morți. Prea preocupată de propriile probleme sau preconcepții sau judecăți de valoare ca să se oprească să ajute două femei pe care le iubise din toată inima și care o iubiseră și ele, care avuseseră nevoie de ajutorul ei.

„Te sun mâine să-ți spun cum a fost“, fuseseră ultimele cuvinte pe care i le adresase Nancy și Eleanor știa că atunci când le auzise își ținuse capul plecat, prefăcându-se că își căuta ceva în geantă. Simțise aproape fizic disperarea lui Nancy vibrând în aer ca o coardă și tot nu își ridicase privirea, tot fusese mai importantă pentru ea iritarea pe care i-o provoca prietena ei.

— Doamne, Dumnezeule! a spus, dar apoi și-a pus repede mâna peste gură, apăsând tare ca să nu se dea în vileag.

Dar gândurile deja puseseră stăpânire pe ea, se instalaseră permanent în mintea ei în timp ce ea și-o trăgea cu soțul lui Nancy, iar acum își căutau calea către suprafață, sfredelindu-i pielea cu tăișul lor. *Ai vrut să se întâmple asta, îi spuneau, abia așteptai să profiți de șansa asta ca să fii cu Robert. Ai fost suficient de proastă și vanitoasă ca să crezi că avea să se îndrăgostească de tine, să crezi sincer că o iubise pe Nancy, dar că tu puteai să-i ștergi din minte amintirea ei. Ai vrut să-i iei locul, nu-i așa? Dinadins ai refuzat să o ajuți, ca să schimbi viața ta tristă și insignifiantă cu viața ei extraordinară. Numai că viața ei nu ți se potrivește; nu ești cu nimic mai presus de surorile vitrege urâte care încearcă să-și îndese picioarele în condurul de cleștar, cu încercarea ta de a lua ce nu-ți aparține, mizerabilă proastă și penibilă ce ești! Iar când Irena a văzut limpede situația, în loc să o asculți, i-ai întors spatele, încercând cu atâta disperare să nu auzi adevărul: acela că ai fost dispusă să o sacrifici pe ea, ca să fii tu fericită, deși e doar o prefăcătorie.*

Fotoliul părea prea înalt, așa că Eleanor s-a lungit pe podea, sperând să-și îndrepte spatele pe lemnul tare. Ziua s-a scurs, cerul

s-a întunecat, iar ea nu a tras draperiile și nici nu și-a îngăduit să se ducă la baie, deși o durea vezica de plină ce era. Trupul a început să protesteze, dar era o nimica toată față de tsunamiul care i se forma în minte. Se temea că, dacă se mișca, avea să se spargă în așa de multe cioburi, că ar fi fost imposibil să se mai lipească vreodată la loc.

Nu reușea să alunge din minte imaginea Irenei căzută pe jos, singură și speriată, exact unde zăcea acum ea. Numai că ea se putea mișca dacă voia, putea să scape măcar de presiunea din corpul ei, dacă nu de frica din suflet. Irena fusese neajutorată, probabil că avusese dureri, oase rupte și vânătăi. Poate că o strigase pe Eleanor, poate chiar o auzise coborând și lăsându-i la ușă rahatul ăla de prăjitură. N-ar fi fost nevoie decât să bată la ușă, ea să răsucească cheia în broască, n-ar fi durat decât o clipă. Chiar dacă n-ar fi reușit să-i salveze viața Irenei, poate măcar ar fi fost cu ea când a murit. I-ar fi ținut capul fragil în poală, ar fi sărutat-o pe fruntea ridată, i-ar fi șoptit cuvinte afectuoase unei femei înțelepte și demne, care ar fi meritat o soartă mult mai bună decât moartea de care avusese parte.

Eleanor a plâns o vreme, dar i s-a părut că nu merită să se descarce, așa că și-a înăbușit lacrimile și a zăcut fixând cu privirea tavanul crăpat, forțându-se să recunoască cât de crunt o dăduse în bară. Dintr-odată, era evident câtă dreptate avusese Irena în privința lui Robert — că se aruncase în relația cu el atât de total și fără rezerve, încât nu se gândise nicio clipă la cât de nebunește se purta, ori măcar la cine era el cu adevărat. S-a gândit la felicitarea și la scrisoarea din biroul lui și i s-a întors stomacul pe dos. Trebuia să pună capăt acestei demențe, și totuși fără Robert lumea părea imensă și înfricoșătoare. Nu-i venea să creadă că funcționase atâta vreme singură, că se amăgise că viața ei era împlinită și că avea sens. În mintea ei s-a căscat o prăpastie întunecată, amenințând să o tragă înăuntru, întorcând-o pe dos. A orbecăit în gând după cineva la care să poată suna, cu toate că știa că să facă asta era peste puterile ei. Nu-și mai amintea nici cine era ea, pentru că, privind lucrurile din poziția în care se afla, construise o versiune

exterioară a propriei persoane, care nu avea absolut nicio legătură cu realitatea.

Datorită meseriei sale, părea o persoană plină de compasiune, dar brusc, era o compasiune abstractă. Deodată, ajuta mii de oameni, dar nimeni nu se putea apropia de ea suficient cât să îi mulțumească, ori nu se apropia ea destul ca să ducă ceva până la capăt. Nu o ajutase pe Nancy la sfârșitul aventurii ei extraconjugale, nu o ajutase pe Mary când căsnicia ei se ducea de râpă, nu o ajutase pe mama ei când își pierdea mințile, nu o ajutase pe sora ei când o părăsise soțul, lăsând-o singură cu doi băieței, nu o ajutase pe Irena când ar fi fost nevoie să-i așeze covorul și să-i ducă supă. Iar acum nu îl ajuta pe Robert, și nici pe sine, ci îl târa cu ea tot mai adânc în apele negre ale fricii și incertitudinii. Nici măcar nu era sigură că Robert avea nevoie de ajutor, sau dacă nu cumva ea înțelesese totul îngrozitor de greșit.

Inevitabil, s-a făcut dimineață, iar ea și-a dat seama că, deși obosită și amorțită, se poate totuși ridica, ba chiar poate să-și facă și duș, să se îmbrace cu haine curate și să înghită forțat o jumătate de felie de pâine prăjită cu o ceașcă de ceai. Dar a făcut toate astea automat, de parcă fiecare mișcare era rezultatul unui efort de Sisif, de parcă creierul era cu un pas în urma trupului. A sunat la birou ca să anunțe că nu se simțea bine și că o să stea acasă, dar apoi și-a dat seama că nu-și putea petrece toată ziua singură în apartament, așa că a sunat-o pe Mary, care i-a spus să vină la ea.

Într-o oră, Eleanor era acasă la Mary, în locuința ei haotică și aglomerată pe care ajunsese să o considere o prelungire a prietenei sale, precum cochilia imensă a unui melc. Însă azi, cu fetele la școală, Marcus dormind și Howard catatonic în fotoliul lui, casa era neobișnuit de tăcută. Lui Eleanor aproape că i-a venit să plece de cum a pășit în atmosfera sufocantă, dar și-a văzut singurătatea reflectată în ochii lui Mary, așa că a venit în bucătărie și a acceptat o ceașcă de ceai.

— Tu cum te mai simți? a întrebat Eleanor când s-au așezat față în față la masa plină cu mormane de reviste, cărți, creioane și o

mulțime de alte obiecte diverse, care nu aveau ce căuta în bucătărie.

— Nici nu mai știu.

Mary și-a masat ceafa cu nodurile degetelor.

Nu se simțea pregătită să îi spună lui Mary de Robert, deci era bine că avea ce să o întrebe.

— Cum se simte Howard? Au avut efect antidepresivele?

Mary a clătinat din cap.

— Acum spun că ar avea o cădere nervoasă. Ori poate o tulburare bipolară.

— Ce înseamnă asta?

— Tulburare bipolară care apare brusc la pacienți de vârstă mijlocie. Dar e bizar, fiindcă te atacă la fel de agresiv fizic, ca și mintal. Poate fi declanșată de stres excesiv, iar să conducă departamentul politic a fost groaznic de stresant, mă gândesc că poate s-a adunat...

— Poate.

— Și a mai fost și întotdeauna teribil de temperamental, nu crezi? Am presupus întotdeauna că îl enervam eu sau că îi stricam dispoziția, dar m-am întrebat în ultimul timp dacă nu cumva era de fapt groaznic de stresat. Dacă cineva s-ar uita la cum s-a purtat în ultimii 10 ani, ar putea spune că de multă vreme este în pragul unei căderi nervoase.

— Of, Doamne, Mary!

— Știu...

Lui Mary au început să-i tremure buzele, iar colțurile i s-au lăsat. Eleanor îi vedea prin tricou clavicula scobită.

— Dar, sinceră să fiu, îmi fac mai multe griji pentru Marcus. Acum e drogat mai tot timpul.

— Tot așa o ține? Ce crezi că se întâmplă cu el?

— Nu știu. Dar deocamdată pare hotărât să se distrugă.

Mary și-a înghițit cu greu nodul din gât și Eleanor și-a dat seama că făcea eforturi să nu plângă; deodată, și-a imaginat-o pe prietena ei plângând în hohote, singură, chiar la masa la care stăteau acum.

— Nu e bine să fii singură așa de mult timp. M-am gândit mult prea mult la viața noastră și la toate cele. Ar fi trebuit să-l iau pe

Marcus de lângă Howard când era mai mic. Ar fi trebuit să-i iau pe toți.

— Acum nu mai are niciun sens să te gândești la asta.

— E singurul lucru la care mă pot gândi. Cred că disprețul lui Howard față de ceilalți, sau cum vrei să-i spui, aproape că e mai rău decât dacă i-ar fi lovit. Iar Marcus a fost întotdeauna principala lui țintă. Încep să cred că, de fapt, nu l-a plăcut niciodată, iar în adâncul inimii lui, Marcus trebuie să fi știut asta.

— Dar nu se poate să fie adevărat.

— Ei, știu și eu? Doar copiii nu au fost niciodată în plan, nu? Poate că Howard nu i-a vrut de fapt niciodată. Fiindcă acum, că mă gândesc, încep să-mi dau seama cât e de egoist... or, nu poți fi egoist când ai copii. Când relația noastră a început să meargă prost, spunea deseori despre copii că au fost o povară care l-a ținut în loc.

Ideea de familie îi dădea amețeli lui Eleanor; mai precis, felul în care se agățau unii de alții și se contopeau unii cu alții. De-a lungul anilor, se întrebase dacă ar fi ajuns să facă ce făcea dacă în copilărie nu și-ar fi văzut mama lucrând cu organizații de caritate, iar gândul o făcea să se simtă imaterială. Avusese dreptate să păstreze distanța față de ceilalți și nu era de mirare că totul se ducea de râpă de când se îndrăgostise de Robert.

— Nu poți să te învinuiești pentru asta.

— Ba sigur că pot.

Peretele din spatele aragazului era împroșcat de-a curmezișul cu pete roșii care arătau ca sângele, dar probabil că era sos de roșii.

— Ce-ai zice dacă ar lucra ca voluntar pentru mine? a zis ea înainte să se gândească prea bine la ce spune.

Însă rostită cu voce tare, nu părea să fie o idee rea.

— Marcus? a dat Mary din cap. Nu prea e de încredere.

— Putem să o luăm ușurel. Avem acum mai multe proiecte în desfășurare la Londra. S-ar putea să fie exact ce-i trebuie.

Lui Mary au început să-i strălucească ochii și Eleanor a înțeles cât de mult însemna asta pentru prietena ei.

— Vai, Els, ar fi grozav! Deci... vorbești serios?

— Sigur. Nu știu de ce nu m-am gândit la asta mai demult.

Propriile cuvinte au izbit-o pe Eleanor ca o palmă și, pe neașteptate, a început să plângă.
— Doamne, ce-ai pățit? a întrebat Mary profund îngrijorată.
— Sunt un monstru de egoism, a spus Eleanor. Nu mă gândesc niciodată decât la mine.
— Ce tot spui acolo?
— Ieri a murit Irena, a zis și inima i s-a strâns.
— Irena, vecina ta? Îmi pare rău. Dar nu...
— Din vina mea.
— A murit din vina ta? a întrebat Mary fără să-i vină să creadă.
— Ții minte că joia trecută am fost aici, da?
Mary a încuviințat.
— Mă duc la Irena în fiecare joi, dar am rămas aici până mai târziu fiindcă vorbeam despre Robert. Când m-am dus acasă, n-am avut chef să trec pe la ea, iar vineri dimineață nici măcar nu am băgat capul pe ușă să văd cum e, deși plecam în weekend la Coombe Place. Și știam că fusese bolnavă în timpul săptămânii. Și am mințit-o pe fiica ei când m-a sunat vineri seară fiindcă nu reușea să dea de maică-sa, am mințit-o și i-am spus că o văzusem cu o seară înainte. Așa că n-a venit să vadă ce era cu ea, până duminică, când Irena era deja moartă.
— Asta e trist, e groaznic, dar nu e vina ta.
Lacrimile lui Eleanor s-au întețit, transformându-se într-un plâns urât, teatral, jenant.
— Ba este. Am fost așa de obsedată de Robert, că nimic altceva nu a mai contat absolut deloc. Așa mi-am dat seama că sunt o persoană groaznic de egoistă.
— Ești persoana cea mai lipsită de egoism pe care o cunosc.
— Ba nu, doar ți se pare. Dar nu sunt.
Mary și-a frecat fața cu mâinile osoase, închizând o clipă ochii.
— Care e, de fapt, adevărata problemă, Els?
— Asta e.
— Și Robert?
— Nu știu ce caut cu el. E o nebunie.
— Nu e așa orice iubire romantică?
— Nu știu.

— Mie mi se pare că ești extrem de severă cu tine.

Eleanor murea să-i spună lui Mary de scrisoarea pe care o găsise în biroul lui Robert, dar părea așa de incriminatoriu, că nu a reușit să rostească cuvintele, așa că a spus doar jumătate de adevăr.

— Când eram în weekend la Robert, am găsit un mesaj pe care i-l scrisese Nancy. Tonul din felicitare era complet diferit de tonul ei obișnuit. Îi cerea iertare, de parcă îl înfuriase rău de tot, sau cam așa ceva. Aproape ca și cum i-ar fi fost frică de el.

— Viața lor nu avea cum să fie așa de perfectă cum părea.

— Sigur că știu asta. Dar mesajul... nici măcar nu părea scris de Nancy.

— Căsnicia e foarte ciudată. Pe cât e de plină de iubire, pe atât e de plină de ură. E absolut imposibil să facem speculații despre ce se întâmplă într-un cuplu când sunt singuri, în spatele ușilor închise.

Eleanor s-a întrebat dacă nu cumva vorbea și despre ea și Howard. Nu reușea să își imagineze vreo fărâmă de tandrețe între ei și totuși trebuie să fi existat și tandrețe, altfel cu siguranță nu ar fi făcut trei copii, iar ea nu ar fi încă aici, nu?

— Dar asta nu înseamnă că eu cred că ar trebui să continui să te vezi cu el, a spus Mary. O să ai numai de suferit.

— Deja sufăr.

— Fir-ar ai dracu' de bărbați! a spus ea și și-a umflat obrajii, iritată. Obțin întotdeauna ce vor. Noi suntem întotdeauna cele care trebuie să dispărem.

— Nu e vina lui Robert. Cred că și-a pierdut mințile de durere. Într-una din zilele astea, o să se trezească și o să-l apuce scârba când o să mă vadă în pat lângă el.

— Of, Els...

Mai era timp să îi spună lui Mary de scrisoare, dar la ce bun? Nu dovedea nimic și existau nenumărate motive pentru care Robert nu spusese nimănui că o avea; poate chiar uitase de ea, și-a spus ea disperată. Nu, trebuia să găsească alte modalități de a ameliora situația, iar Marcus era un prim pas în direcția cea bună, deși era sigură că putea face mai multe pentru Mary, ba chiar și pentru Nancy.

Mary și-a tras scaunul lângă Eleanor și a luat-o de umeri. Era micuță, numai piele și os, dar tot era tare bine să fie îmbrățișată de ea, așa că Eleanor și-a pus capul pe umărul prietenei ei și și-a lăsat lacrimile să curgă în tăcere.

Mai târziu, când Eleanor a ajuns acasă, a sunat-o pe Zara și a întrebat-o dacă voia să ia prânzul cu ea a doua zi. A mințit și i-a spus că avea o întâlnire în Oxford, fiindcă nu voia ca Zara să știe că făcea drumul special ca să o vadă, dar Zara a fost așa de încântată de idee, că Eleanor s-a simțit și mai prost, fiindcă o neglijase și pe ea în favoarea lui Robert.

S-au întâlnit într-un restaurant propus de Zara, aglomerat și zgomotos, plin de oglinzi care o făceau pe Eleanor să se simtă ușor amețită. Zara era deja într-un separeu, decorat în stilul unui hotel de lux rusesc din anii 1940. Sorbea dintr-un pahar de vin și-și trecea degetul în sus și-n jos pe ecranul telefonului.

— Arăți bine, a spus Eleanor când s-a așezat, ceea ce în cazul Zarei nu era niciodată o minciună.

— Cred că am slăbit din cauza stresului.

Zara a încercat să zâmbească, dar colțurile gurii i-au alunecat în jos.

— Sper că ai grijă de tine.

— Uneori nu văd rostul, a spus Zara ridicând din umeri.

— Vai, Zara, e ridicol. Sigur că are rost.. Cum merge la școală?

Zara i-a turnat vin lui Eleanor și și-a umplut din nou și propriul pahar.

— Bine. Cum ți se pare cartea mea?

Eleanor s-a gândit la toate documentele descărcate în calculatorul ei, dar pe ultimele nu mai avusese puterea să le deschidă. Toate rândurile pe care le citise păreau fie un urlet de jale, fie un catalog al eșecurilor parentale.

— Înțeleg de ce o scrii. Ai terminat-o?

— Nu-ți place fiindcă nu vorbesc frumos despre tata?

— Nu e vorba de asta. Doar că cred că ar trebui să ai grijă. Ai putea să-l rănești foarte tare pe tatăl tău.

Zara a oftat.

— El e întotdeauna tot ce contează, nu-i așa? L-ai mai văzut în ultimul timp?

Eleanor a clătinat din cap.

— Ar fi foarte îndurerat dacă ar vedea unele din lucrurile pe care le-am citit.

Zara s-a uitat la ea și ochii ei erau așa de plini de Nancy, că Eleanor a trebuit să-și plece privirea.

— Încă mai cred multe dintre lucrurile pe care le-am scris, a spus ea sfidător.

— Doamne, cât semeni cu ea! nu s-a putut stăpâni Eleanor.

— Da? a zâmbit Zara.

— Da, nu se poate să nu știi, a dat din cap Eleanor. Dar poate că nimeni nu-și cunoaște mama până nu înaintează el însuși în vârstă. Și unii dintre noi nici atunci. Doamne, Zara, știi, dintre toți oamenii pe care i-am cunoscut vreodată, probabil că Nancy era ultima persoană la care m-aș fi gândit vreo clipă că o să moară tânără.

Însă în timp ce vorbea, s-a întrebat dacă era adevărat. Viața lui Nancy ar fi putut avea nenumărate variante, ceea ce probabil că era valabil pentru oricare dintre ei. Doar că ei existau într-o realitate concretă, pe când Nancy era creată de ei, nouă și extraordinară, de fiecare dată când vorbeau despre ea. Și, așa cum e mai ușor să-ți iubești partenerul când e la distanță, la fel e mai ușor să gândești frumos despre cei morți.

Un chelner le-a adus mâncarea, dar Zara nici nu a luat furculița în mână.

— Nu știu ce-am să mă fac.

— Ei, haide, a încercat Eleanor să o convingă, încercând să schimbe tonul conversației sumbre. Ai o viață minunată înaintea ta. Ești la Oxford, scrii o carte. Și vei cunoaște pe cineva, te vei îndrăgosti și vei avea la rândul tău copii.

Zara a ridicat din umeri.

— Cred că sunt incapabilă să am o relație de durată.

Eleanor a simțit aceleași palpitații anxioase pe care i le provoca și Nancy, făcând-o să-și dorească cu disperare să-i spună ceva plăcut, fără să știe ce.

— Ei, hai, știi că nu-i adevărat!
— Tare aș vrea să mai fie aici!
Ochii Zarei erau plini de lacrimi.
Eleanor a fost nevoită să tragă adânc aer în piept ca să poată vorbi.
— Normal că vrei. Toți vrem asta.
— Știu că sună oribil, Ellie, dar sunt groaznic de furioasă pe ea. Și pe tata.
— De ce?
— Sunt furioasă pe ea că s-a pus într-o asemenea situație și a ajuns să fie ucisă; și sunt furioasă pe tata că ori a omorât-o, ori n-a iubit-o așa cum trebuia, a bolborosit Zara, știind ce groaznic sunau cuvintele ei.
— Doar nu crezi sincer că tatăl tău ar fi putut s-o omoare, nu?
I-a venit în minte scrisoarea.
Zara s-a aplecat peste masă.
— Nu știu, presupun că nu. Dar e ca și cum capacitatea mea de a cântări caracterul cuiva a fost distrusă de ei doi. Nu am încredere în nimeni. Și cum o să-mi afecteze asta relațiile? Dacă tot ciclul ăsta distructiv se va perpetua la nesfârșit?
S-a oprit, și pe obraz i-a alunecat o lacrimă.
Eleanor s-a uitat la tânăra din fața ei, fiica unei femei pe care o iubise, o tânără care trecea prin momente îngrozitoare, care căuta răspunsuri.
— Vorbește cu mine, Zara, a îndemnat-o ea, așa cum ar fi trebuit să-i spună lui Nancy în acea ultimă seară, așa cum își dorea din tot sufletul s-o fi făcut, fiindcă, dintr-odată, sufletul îi era plin de o profundă iubire pentru prietena ei, o iubire ce părea să se întindă din trecut până în acest moment, trăgând după ea tot ce era important.
Zara s-a înroșit.
— Și, sincer, mama era la fel de rea ca tata. Păi, ne-a sacrificat pe toți pentru nenorocitul ăla de Davide, sau cine-o fi fost el.
Eleanor s-a aplecat peste masă, peste mâncarea lor neatinsă, și a luat-o pe Zara de mână, simțind-o alunecoasă, transpirată. Simțea o puternică dorință de a-i lua apărarea lui Nancy, ca și cum o

înțelegea pentru prima dată pe deplin, ca și cum toți anii de prietenie însemnau deodată mult mai mult decât își imaginase.

— Știi? Mama ta era o persoană foarte complicată. De fapt, toți suntem complicați, Zara, nimeni nu scapă neatins. Nancy era deșteaptă, dar a greșit în multe privințe și nu a știut să-și structureze viața cum trebuie, iar asta o scotea din minți de frustrare. Nu cred că aventura asta a însemnat mare lucru pentru ea. Cred că doar a vrut să încerce ceva diferit.

Zara arăta ca o copilă care mai avea mult prea multe de învățat, așa că Eleanor a continuat.

— Eu nu am copii, dar nu cred că atunci când îi faci primești ca prin magie răspunsurile la toate problemele vieții. Cred că tot mai faci tâmpenii. Și asta nu înseamnă că nu-i iubești cu fiecare fibră a ființei tale. Înseamnă doar că nu te iubești pe tine.

Zara a suspinat sfâșietor, ca o explozie, iar Eleanor s-a speriat că i-a spus ce nu trebuia.

— Când mă gândesc de câte ori am venit de la școală și am alergat direct la mine în cameră sau nu am vorbit cu ea la cină sau mi-am dat ochii peste cap când spunea ceva... Trebuie să se fi simțit cumplit de singură, iar ăsta e cel mai groaznic sentiment din lume.

— Cred că foarte multe femei se simt așa, a recunoscut Eleanor, întrebându-se dacă era bine să împovărezi o tânără cu niște lucruri adevărate, înainte să le afle pe pielea ei.

— Dar tu sigur nu, așa-i? Nu, cu cariera ta extraordinară.

Zara s-a uitat la ea și gândurile lui Eleanor au zburat către o cină din urmă cu... să fi fost 10 ani, poate mai bine, când Nancy îi spusese aproape același lucru. Vederea i s-a întunecat și chipul din fața ei s-a încețoșat și s-a clătinat. Atunci nu știuse ce să spună, dar credea că acum ar putea da un răspuns.

— Sigur că și eu. Uneori mă gândesc că femeile sunt prea absorbite de viață — o disecăm, o cercetăm, îi scoatem la lumină ungherele întunecate. Și uneori asta e minunat, dar alteori e groaznic. Și nu ar trebui să urâm bărbații fiindcă nu fac la fel, așa cum nici ei nu ar trebui să ne urască fiindcă o facem. Este foarte, foarte greu să găsești o rațiune în toate astea și să crezi că ceva,

orice, are vreun sens. Dar am un singur sfat pentru tine: nu te simți vinovată pentru ceea ce simți! E o colosală risipă de energie.

Avea senzația că juca rolul adultului în situația de față, dar poate că asta însemna să fii adult — să ai capacitatea de a te preface mai bine. Fiindcă ea nu aplica în propria viață — nici în cea sentimentală cuvintele pe care tocmai le rostise. Cu mișcări frenetice, Zara și-a șters lacrimile de pe obraji. Eleanor a simțit că undeva, în mintea ei, începea să prindă formă un gând limpede. Dar părea încă foarte departe, ca și cum, oricât de tare s-ar fi străduit, tot nu reușea să-l apuce, dar datorită acestei senzații a știut ce trebuia să spună mai departe.

— Ce a făcut mama ta și ce s-a întâmplat cu ea nu are nicio legătură cu tine ori cu tatăl tău, Zara. V-a iubit pe amândoi din tot sufletul. Dar adevărul e că nu se iubea pe sine și de aceea a făcut niște prostii colosale. Știu că nu sunt mama ta, departe de mine gândul, dar te iubesc și o să fiu întotdeauna alături de tine. Te rog să nu uiți asta niciodată!

Ochii i s-au umplut de lacrimi și și-a amintit ce îi spusese Robert nu demult, că partea fantastică a iubirii e că poate oricând să se extindă ca să includă mai mulți oameni. Și era adevărat, și-a spus ea ținând-o pe Zara de mână, iubirea chiar era infinită, putea fi într-adevăr generoasă.

Robert i-a dat telefon a doua zi dimineață, când Eleanor își pregătea micul dejun, și a întrebat-o dacă voia să iasă seara la cină. Nu a întrebat-o ce căutase poliția pe strada ei duminică, atunci când o lăsase acasă.

— Nu pot, a spus ea. Vecina mea de la parter, Irena, a murit duminică.

— Îmi pare rău. Erați apropiate?

— Da.

— Poate că o ieșire la cină ți-ar mai ridica moralul, ce zici?

Ea a râs fără tragere de inimă.

— Nu pot, Robert. Serios, nu am dispoziția necesară. Ar fi trebuit să am mai multă grijă de ea, așa că mă simt foarte aiurea.

— Cum adică?

— Am trecut puțin pe la ea și știam că era răcită... văzusem covorul din holul ei, era dezlipit, și ar fi trebuit să fac ceva în privința asta, ori s-o sun pe fiica ei... Mă simt teribil de vinovată de toată treaba, asta-i tot.

El a pufnit disprețuitor.

— Ce motiv ai avea să te simți vinovată? Nu era responsabilitatea ta.

Eleanor a dat să-i explice, dar apoi și-a dat seama că nu avea rost. Femeile, și-a spus, poartă cu ele vinovăția și responsabilitatea atât de firesc, ca pe o a doua piele, încât aceasta le trage în jos și le împiedică să-și atingă vreodată potențialul maxim. Mai știa și că un bărbat pus în fața adevăratelor proporții ale vinovăției din sufletul unei femei o va considera automat și categoric nebună, lucru pe care îl auzea deja în tonul lui Robert. Nebunie, nevroză, emoții exagerate, toate sunt atribute aruncate cu prea mare ușurință în cârca femeilor, dar, așa cum Eleanor începea să își dea seama după doar câteva luni de iubire, erau doar rezultatul faptului că bărbații nu sunt capabili să ia în calcul simplul fapt că femeile sunt diferite de ei.

— Știi ce? Te sun eu peste câteva zile, s-a mulțumit ea să spună.

Uneori, și-a spus ea, răspunsurile sunt la îndemână, nu trebuie decât să întrebi. Și ceea ce voia acum, mai mult decât orice, erau niște răspunsuri reale, clare. Agentul lui Davide Boyette a fost ușor de găsit și a fost de acord să transmită e-mailul pe care i-l scrisese Eleanor. Răspunsul a apărut pe ecranul monitorului ei doar câteva ore mai târziu: accepta bucuros să se vadă cu ea, atâta vreme cât era dispusă să vină ea la el. Ultimele șase luni fuseseră dificile și încă nu era capabil să facă drumuri lungi.

Și-a spus de multe ori că ar trebui să se întoarcă din drum, dar nu a făcut-o. Descoperise că, odată ce te hotărai să faci astfel de lucruri, trebuia să mergi până la capăt. Autostrada era aproape pustie, cenușie și dreaptă, iar bura de ploaie ce cădea îi mânjea parbrizul. În scurt timp avea să iasă de pe autostradă și apoi, îi spusese el, mai avea de mers o oră bună prin mlaștinile din Yorkshire. Unii fac cale întoarsă când vin prima dată în vizită, îi spusese el în cele câteva e-mailuri eliptice pe care le schimbaseră

chiar ieri. *Cred cu toții că e imposibil să locuiesc aici, tocmai la dracu-n praznic și le e teamă să nu se rătăcească.* Eleanor a gândit că nu era nevoie de mlaștini ca să rătăcești drumul, dar, evident, nu a spus-o cu voce tare.

Parcurgea kilometrii în goană și se gândea la Howard și la ce însemna să îți pierzi mințile. Unde se ducea gândirea și cu ce era înlocuită? Și chiar și atunci când mințile rămâneau intacte, corpul avea deseori de suferit, mai ales inima. S-a gândit la Robert, și gândul a fost tăios ca briciul, făcându-i inima să se zbată în piept ca o pasăre în colivie. A trecut-o un val de fierbințeală, iar palmele transpirate au început să-i alunece pe volan.

Ceva, mai mult o părere, i-a atras atenția și nu s-a putut abține să nu se întoarcă să se uite. Ceea ce a văzut arăta ca un tablou antic: colinele satanice străvechi, peste care se așternea un cer cu vârtejuri de nori violet, străpunși într-un cerc perfect de un fascicul de lumină orbitoare ce cădea prin văzduh până la pământ, ca un reflector. Așa, nereligioasă cum era, i s-a părut a fi o ofrandă divină, ca un semn, ca ceva intenționat. Însă habar nu avea ce semnifica.

Un claxon i-a spulberat gândurile și ea și-a întors privirea înapoi la drum exact la timp ca să vadă că intra pe banda a treia, iar o mașină elegantă venea în goană din spate. Și-a îndreptat mașina la timp, a încetinit și a inspirat profund. Doamne, cât de multe lucruri se decideau în fracțiunile de secundă când te uitai în altă parte și aveai mintea preocupată cu planuri! Totul era teribil de aleatoriu, iar acest gând o înspăimânta de moarte.

Davide nu exagerase deloc când spusese că locuia la mama naibii, dar în cele din urmă Eleanor a ajuns la o poartă deschisă și o potecă ce ducea, ca într-un basm, la o căsuță din piatră gri, cu un horn ce fumega alene și un Fiat rablagit în fața ușii, iar ea s-a întrebat din nou ce naiba căuta acolo.

A stat o vreme în mașină, studiind priveliștea mohorâtă, și inima i s-a strâns de frică și de dorința de a întoarce și a se duce direct acasă. Dar atunci s-a deschis ușa și a ieșit un bărbat care semăna mai degrabă cu un marinar scăpat dintr-un naufragiu decât cu scriitorul rafinat pe care îl văzuse pe internet. Își lăsase părul și

barba să crească mult mai lungi, ochii își pierduseră sclipirea și pielea îi atârna și avea o culoare bolnăvicioasă. S-a apropiat de mașină, iar Eleanor a fost nevoită să deschidă portiera și să coboare în spațiul lui personal, a trebuit să dea ochii cu cel care, poate, fusese ultimul om pe care îl văzuse Nancy.

Interiorul casei era mult mai curat decât dădea impresia de afară, și mult mai intim, deși era sufocant de cald, focul ardea în cămin, cu toate că afară era o temperatură foarte plăcută. Davide mai avea pe el și un pulover, iar Eleanor s-a întrebat dacă era posibil să fi fost încă în stare de șoc și ce ar putea însemna asta. Să fi fost șocul cauzat de pierderea lui Nancy, ori de ce îi făcuse el lui Nancy, ori de faptul că fusese acuzat pe nedrept? Când Eleanor s-a așezat, labradorul mare și bătrân s-a cuibărit la picioarele ei. Ceasul ticăia neabătut.

— Ai fost amabil că ai fost de acord să ne vedem, Davide, a spus ea în cele din urmă, când au terminat cu toate formalitățile.

El a zâmbit și Eleanor și-a spus că tipul avea o privire caldă.

— Nu e nicio problemă. După cum îți imaginezi, nu primesc prea mulți vizitatori.

În vocea lui încă se mai simțea o urmă de accent franțuzesc, dar în același timp avea „r"-ul celor din Yorkshire, așa că accentul lui era în final de pretutindeni și de nicăieri.

— Și eu locuiesc singură.

Nu prea știa de ce spusese asta.

— Și-ți place?

Ea a ridicat din umeri.

— Da. Cred că da. Ție?

El a scuturat emfatic din cap.

— O, nu! Deloc!

Instinctiv, Eleanor s-a uitat pe geam, la întinderea mlăștinoasă de dincolo de casă.

— Păi, atunci, de ce stai aici? De ce nu într-un oraș?

Davide s-a aplecat spre câinele care se mutase înapoi la picioarele lui și l-a scărpinat după urechi.

— Ei, nu prea mă dau în vânt după oameni, numai după cei care-mi plac.

— Am reținut corect, ai copii?
— Da, două fete, de 12 și 14 ani, a spus zâmbind din nou. Locuiesc în Harrogate cu mama lor. Nu e departe. Le văd de vreo două ori pe săptămână.
Gândul acesta a mai binedispus-o puțin pe Eleanor.
— A, asta e bine.
El a dat aprobator din cap.
— Dar ar fi și mai bine dacă ar locui toate aici, cu mine.
Eleanor a luat o gură de ceai. Aproape totul ar putea fi mai bine pentru toată lumea, peste tot, și-a spus ea.
— Îmi pare rău.
— O, nu, n-are de ce să-ți pară, a spus el într-un fel cam enervant, ca și cum o ademenise dinadins într-o discuție emoțională, ca la final să o fenteze. Presupun că e numai vina mea, că sunt un nenorocit.
A întins mâna după pachetul de țigări de pe masa de lângă el.
— Te deranjează dacă fumez?
— Sigur că nu.
I-a întins și ei pachetul, dar l-a refuzat.
Davide și-a aprins țigara, spunând:
— Mi-a părut bine când am primit e-mailul tău. În ultima vreme, m-am tot gândit să-l contactez pe soțul lui Nancy.
— E un om foarte bun. Dar nu sunt sigură că ar fi bine.
— Ești sigură că nu a omorât-o el? a râs el forțat.
— A, sută la sută. Robert nu ar face rău nici unei muște. Și să știi că a iubit-o pe Nancy.
Răspunsul ei a sunat extrem de convingător, deși scrisoarea încă îi mai stătea pe creier. Propria prefăcătorie a făcut-o să-și dea seama că Davide putea foarte bine să o mintă.
Davide s-a aplecat și și-a aruncat în foc țigara pe jumătate fumată.
— Ce voiai să mă întrebi, Eleanor? Adică de ce ai făcut 300 de kilometri după atâta vreme, ca să mă vezi?
Parcă toate clipele scurse între moartea lui Nancy și acest moment se comprimaseră până nu mai rămăsese nimic din ele.
— Nu prea știu, a recunoscut ea.

Davide s-a ridicat și s-a dus la o masă aflată la fereastră, unde a turnat două pahare de whisky, iar ea l-a acceptat pe al ei cu recunoștință.

— În ultima vreme, am început să mă simt foarte descumpănită. E ca și cum toți am acceptat că Nancy a murit și că nu o să știm niciodată ce s-a întâmplat cu ea.

— N-o să-ți fiu de mare ajutor în privința asta, a spus Davide scormonind în foc cu un vătrai de cupru.

Era mai ușor pentru Eleanor să-i pună întrebarea asta când el stătea cu ochii fixați la flăcări.

— Presupun că am vrut doar să stau în fața ta și să te aud că spui că nu ai avut niciodată o legătură amoroasă cu ea?

Ar putea să ia vătraiul ăla, și-a spus ea, ș*i să-mi dea una cu el în cap.*

— Doamne ferește, parcă ești nevastă-mea! s-a lamentat el.

Eleanor a ridicat privirea și a văzut că el stătea cu ochii mijiți și și-a dat seama uluită cât de profund fusese impactul lui Nancy asupra lor și că, chiar și moartă, avea mai multă influență decât aveau majoritatea oamenilor cât erau în viață.

— Îmi cer scuze.

— Problema e că, dacă mergi pe firul acestei idei până la concluzia logică, mă întrebi, practic, dacă am ucis-o.

— Nu neapărat.

Davide s-a așezat la loc.

— Ba da, asta mă întrebi. Foarte puțini oameni sunt uciși la întâmplare, de străini, iar poliția spune că au fost toate semnele unei crime pasionale. Și, dacă nu a ucis-o soțul când a aflat că îl înșela, atunci trebuie să o fi ucis amantul, fiindcă îl părăsea. Tu ești cea care a spus poliției că încerca s-o rupă cu amantul, nu?

— Da.

— Și tot tu le-ai spus că amantul se numea David și că se cunoscuseră la muncă?

Eleanor s-a uitat la lichidul chihlimbariu din pahar; probabil că era o nesăbuință că stătea de vorbă cu acest bărbat.

— Da, așa mi-a zis ea.

Davide s-a lăsat pe spătar și atmosfera din încăpere s-a schimbat.

— Nu dau vina pe tine. De fapt, nu dau vina pe nimeni. E pur și simplu una din acele coincidențe nefericite și totuși cataclismice că mă numesc Davide, că ne-am cunoscut în viața profesională și că nu am un alibi solid pentru noaptea respectivă.

— Mai spune-mi o dată ce alibi ai!

— Eram într-un turneu de promovare a unei cărți. Am fost la o întâlnire cu cititorii, apoi m-am dus la hotel și m-am culcat. De obicei, ieșeam la cină cu toată echipa, dar în seara aceea mă durea capul și eram obosit. A naibii lege a lui Murphy! Nici n-am sunat-o pe nevastă-mea, pe Wendy, fiindcă vorbiserăm mai devreme și-mi spusese că Holly, fata noastră cea mare, avea febră, așa că nu am vrut să risc să o trezesc dacă dădeam telefon. Așa că ultima persoană care m-a văzut a fost recepționera de la hotel și bineînțeles că ora a fost înregistrată și era 21:30. Și, da, sigur că Richmond e la o aruncătură de băț de Hammersmith, așa că aveam tot timpul să mă strecor afară din hotel, să-i crăp capul lui Nancy și dimineață să iau micul dejun cu PR-ul meu.

Eleanor a fost șocată de brutalitatea vorbelor lui, dar i-au dat curaj.

— Dar nu ai făcut-o.

— Normal că n-am făcut-o, ce naiba? Abia dacă o cunoșteam. Am fost prezentați unul altuia odată, când ne-am nimerit amândoi la editură. Iar după aceea am mai văzut-o de vreo două ori la diverse evenimente. Dacă nu ar fi fost așa de frumoasă, nici nu cred că aș fi ținut-o minte.

Eleanor a dat din cap.

— Mă întreb ce a făcut-o să aleagă numele tău.

A privit-o printre gene de parcă era proastă.

— Sunt sigur că nu a avut nicio legătură cu mine. David nu e tocmai un nume rar. Probabil, când ai întrebat-o cum îl chema pe amantul ei, tocmai citise de vreun David în ziar sau chelnerul avea în piept un ecuson pe care scria David. Ori poate că nu mințea și chiar îl chema David. Cine naiba știe?

Au rămas o vreme tăcuți; se lăsa ceața și pe Eleanor o făcea să simtă că nimic din ce făcea sau spunea în încăperea asta nu conta.
— Dar atunci, de ce s-a îndoit de tine soția ta?
— N-a crezut nicio clipă că am omorât-o. Însă a crezut că eram amantul ei, mai ales după ce i-a văzut poza în ziare. Sigur ai citit ce soț de rahat sunt, și aproape tot ce a spus Wendy era adevărat. Dar le iubesc așa de mult pe ea și pe fete, că niciuna din celelalte femei n-a însemnat nimic pentru mine.
Pe Eleanor aproape că a bufnit-o râsul, fiindcă și-l putea imagina pe Davide spunându-i asta bietei Wendy, scoțând din el o scuză așa de jenantă și uzată, că sigur femeii îi venise să-l înjunghie cu vreun cuțit aflat la îndemână în bucătărie.
— Dar Nancy nu a fost una din femeile tale? a întrebat ea pe un ton exagerat de veninos.
Davide a tresărit.
— Dar te rog, nu te sfii să-mi arăți ce gândești despre mine.
— Iartă-mă!
El a zâmbit.
— Îți ceri scuze întruna, știai asta?
Eleanor simțea că îi venea să plângă.
— Chestia e că...
Dar lacrimile s-au revărsat și ea a fost nevoită să și le șteargă cu dosul mâinii. Voia să spună ceva ce nu avea de fapt nicio legătură cu subiectul de față, dar știa că voia să o spună, fiindcă nu o să mai stea niciodată față în față cu Davide în această cameră.
— Chestia e că nu m-am purtat deloc frumos cu ea când ne-am văzut ultima dată.
Nu-i venea să creadă că recunoștea asta în fața unui străin, însă i-a fost mai ușor decât când îi spusese Irenei.
— Înțeleg...
Lacrimile îi șiroiau pe față. Și-a dat seama că avea să continue tot așa, simțea cuvintele ca pe o prezență fizică înlăuntrul ei.
— Am gândit uneori lucruri foarte urâte despre ea, de-a lungul anilor. Iar de când a murit, aproape că am dat vina pe ea pentru propria ei moarte.

Eleanor a tras adânc aer în piept, dar tot nu a risipit amețeala pe care i-o dădea faptul că se confesa astfel.

— Dar adevărul e că vina era a mea. O prietenă bună i-ar fi spus în seara aia să nu se ducă la întâlnirea cu David sau cum dracu' l-o fi chemând. Dar mă enervase. Sinceră să fiu, mă enerva deseori, cu toate că o iubeam foarte mult. În seara aia, mai că i-am dorit răul. Nu fizic, normal, dar am vrut să țipe cineva la ea și să-i spună cât era de egoistă. Așa că m-am uitat după ea cum dispărea în noapte și am rămas să-mi termin vinul, spunându-mi că o s-o sun dimineață.

Eleanor hohotea de plâns, înghițind în sec printre cuvinte, de parcă se temea să nu se înece cu ele.

Davide i-a vorbit cu voce calmă și blândă.

— Sunt sigur că ar înțelege. Nu mi s-au părut niciodată convingătoare scenele alea pe patul de moarte, cred sincer că sunt inventate de oameni ca mine. De cele mai multe ori, oamenii mor pe neașteptate și e absolut imposibil ca ultimele vorbe spuse de cei dragi să fie întotdeauna afectuoase sau profunde. Nu cred că contează ce i-ai spus ultima dată, mai important e cât de mult ai iubit-o cât a fost în viață.

Eleanor s-a înroșit, fiindcă bineînțeles că lucrurile stăteau mult mai rău decât își putea imagina vreodată Davide și atunci a simțit că i se făcea rău, fiindcă ce făcuse cu Robert părea deodată groaznic de rușinos, de parcă scotea la iveală un adevăr despre ea pe care refuza să îl privească în față.

Davide și-a pus coatele pe genunchi și și-a împreunat mâinile.

— Nu se poate să nu fii de acord cu mine că e oarecum ironic că sunt suspectat de uciderea lui Nancy.

— Din cauza cărților pe care le scrii?

— Da. În tot acest coșmar, mă tot gândeam că, dacă aș fi fost vinovat, ar fi fost o povestire al dracului de tare. Dar n-am putut să nu remarc și altceva. Dăm foarte mare amploare când mor cei ca Nancy. Uite câtă atenție a atras cazul ei, dar cu ce e mai tragic decât al adolescentului înjunghiat în locuințele sociale, sau decât cazul a 20 de oameni aruncați în aer la un punct de control, sau cel al unui bătrânel a cărui inimă cedează din senin?

Eleanor s-a simțit tulburată, ca și cum era pe cale să înțeleagă ceva, ca și cum în toată discuția exista pe undeva potențialul unei revelații, trebuia doar să reușească să se concentreze. Știa că avea legătură cu ceva mai important decât Nancy, dar parcă nu reușea nicidecum să vadă dincolo de ea.

— Vecina mea de jos, la care țineam foarte mult, a murit acum vreo săptămână. A fost o moarte foarte diferită de a lui Nancy — avea aproape 90 de ani și a făcut o comoție cerebrală acasă la ea. Dar toată treaba m-a făcut să mă simt ca o ipocrită, fiindcă nu am simțit că moartea ei a fost o tragedie la fel de mare ca a lui Nancy. Ori poate că niciuna n-a fost tragică. Nu reușesc să-mi dau seama.

— Asta spun și eu. Ne vine ceva în minte și Google ne dă răspunsul, dar moartea nu e întotdeauna așa.

— Nici iubirea, a spus Eleanor cu gândul la Robert.

— E adevărat, a zâmbit el.

— Vrei să spui că n-ar trebui să-mi pese așa de tare de moartea lui Nancy?

Davide a oftat și s-a lăsat pe spătar.

— Nu, ar trebui să-ți pese. A fost prietena ta dragă, așa că e normal să-ți pese. Presupun că spun asta într-un sens mai general. Poate că de fapt spun să nu te mai învinovățești așa de mult. Nu trebuie să ai impresia că ai fi putut face ceva să împiedici cele întâmplate, ori că trebuie să înveți ceva profund din toată chestia asta. Uneori, viața e infectă și gata, iar noi trebuie să mergem mai departe.

— Dar e teribil de deprimant gândul că nimic nu are sens. Ori că nu putem schimba nimic.

Eleanor și-a simțit stomacul ghem și ochii i-au fost atrași către fereastră, unde ceața crea o senzație de atemporalitate.

— Cred că schimbarea e întotdeauna posibilă, dar trebuie să înțelegem ce anume vrem să schimbăm. Sau cel puțin asta am învățat eu în ultimele șase luni, a zis Davide și s-a uitat la ceas. Scuze, te-am deprimat cu trăncăneala mea fără sfârșit.

Era adevărat, se simțea deprimată, dar nu din cauza celor spuse de Davide. Și Nancy, și Irena erau moarte și poate că ea avea ceva de învățat din asta, ori poate că nu. Poate că totul era aleatoriu, ori

poate că exista totuși un înțeles ascuns, dacă încercai suficient de tare să-l găsești, dacă săpai după el cât trebuia.

A doua zi, când Eleanor s-a întors acasă, se simțea cuprinsă de un frig ce-i îngheța oasele, așa că s-a înfășurat în pături, dar după aceea a început să transpire prin fiecare por. Se simțea slăbită și tremura de-i clănțăneau dinții. Nu a avut putere să-și facă de mâncare, dar oricum nu ar fi reușit să țină ceva în stomac. S-a târât în pat, unde a ațipit cu întreruperi, urmărind trecerea timpului în umbrele de la fereastră, simțind cum pustietatea apartamentului de dedesubt se strecura în sus, la ea, de parcă voia să o devoreze. Telefonul a sunat de câteva ori și știa că era fie Robert, fie Mary, dar nu a avut energie să răspundă, fiindcă mintea îi era deja plină până la refuz doar de Nancy și de vinovăția zdrobitoare care o mistuia.

În cele din urmă a adormit, conștientă că până dimineață trebuia să se simtă bine, fiindcă era ziua înmormântării Irenei și nu avea de gând să o dezamăgească din nou. Dar zorii nu i-au schimbat aproape deloc starea de spirit, deși era o zi senină și strălucitoare. Însă îi scăzuse febra, așa că a reușit să se smulgă din pat, să se târască la duș, sub stropii căruia și-a revenit suficient la viață ca să se poată îmbrăca și merge pe jos până la metrou.

Slujba funerară avea loc la un crematoriu local, o clădire municipală aflată într-un cimitir din nordul Londrei, despre care nici nu știuse că exista. Participanții erau mult mai puțini în comparație cu mulțimea care fusese la Nancy, dar Eleanor și-a reamintit că Irena avea aproape de două ori vârsta lui Nancy. A plâns când sicriul Irenei a intrat în flăcări prin ușile deschise, dar nu a simțit durerea sfâșietoare pe care o trăise lângă mormântul lui Nancy, deși o iubise pe Irena și se simțea zdrobită de povara cumplită a vinovăției de fiecare dată când se gândea la ea.

Parastasul s-a ținut în căsuța lui Sarah dintr-o suburbie îndepărtată, iar lumea a vorbit despre o viață care avusese parte din plin de tristețe, dar fusese o viață trăită din plin, deci atmosfera generală era caldă și jovială, lipsită de regret. Stând singură, cu o ceașcă de ceai și o felie de prăjitură în față, Eleanor a avut un

moment bizar când aproape că i s-a părut că înmormântarea lui Nancy și cea a Irenei nu aveau nimic în comun, nici măcar nu erau același tip de eveniment. Familia și puținii prieteni rămași în viață ai Irenei păreau să împărtășească un sentiment de acceptare a faptului că moartea ei era în firea lucrurilor, un eveniment trist, desigur, dar totodată un motiv de a-i celebra viața. Eleanor s-a întrebat o clipă, în mod nedrept, dacă nu cumva Irena fusese mai puțin iubită decât Nancy, ori poate pentru că moartea ei fusese mai puțin spectaculoasă, era mai puțin importantă.

Eleanor își punea haina, pe hol, când Sarah a ieșit din sufragerie cu obrajii aprinși și ochii limpezi și lucioși de atâta plâns.

— Bine că te-am prins, Eleanor, a spus ea. Mama ți-a lăsat ceva și am vrut să ți-o dau.

— Mie?

Pe Eleanor a cuprins-o sincer groaza întrebându-se ce putea fi.

— Nu e mare lucru, a spus Sarah urcând grăbită la etaj.

S-a întors imediat ținând în mâini o cutiuță de lemn.

— Tata a făcut-o pentru mama când s-au cunoscut. A ținut întotdeauna foarte mult la ea.

— Vai, nu pot să...

Eleanor a ridicat palmele în față, încercând să împingă cutia înapoi către Sarah.

— Adică ar trebui să rămână la tine și la fratele tău.

— Mama ne-a lăsat destule. Și-și dorea foarte tare să ai tu cutia asta. În ultimii câțiva ani, mi-a zis de o mie de ori să nu cumva să uit să ți-o dau. A trecut asta chiar și în testament.

Atunci Eleanor a întins mâna, fiindcă nu o putuse contrazice niciodată pe Irena. Sarah i-a pus în palmă o cutiuță nu mai mare decât o cutie de chibrituri, din lemn de culoarea mierii, cu laturile îndreptate și lustruite, dar cu capacul gravat cu niște cuvinte în poloneză, a presupus Eleanor.

— Ce înseamnă? a întrebat, trecându-și degetul peste literele străine.

— *Ești iubită.*

— Oh...

Surpriza provocată de acest răspuns mai că a făcut-o să scape cutia din mână. Însă după aceea și-a simțit sufletul plin de tristețe, și parcă sentimentul acesta o umplea până la refuz. Îi venea să-i spună lui Sarah că nu merita cutiuța și nici toată bunătatea pe care cu siguranță o conținea. Că nu era cine știe ce iubită și nici demnă de iubire.

— Ce frumoasă e!

— Mama ne spunea întotdeauna asta.

Eleanor a ridicat ochii și a văzut că lui Sarah îi dăduseră iar lacrimile.

— Spunea că aceste cuvinte înseamnă mai mult decât te iubesc, spunea că îți amintesc că tu hotărăști ce înseamnă să fii iubit, îți amintesc de responsabilitatea pe care o ai când iubești și ești iubit. Spunea că dacă cineva te iubește, atunci trebuie să fii bun cu tine, ca să nu distrugi această investiție emoțională, a zis și a râs încet. Tipic pentru mama. Dar să știi că avea dreptate. Acum le spun și eu același lucru copiilor mei.

— Am iubit-o pe mama ta, a spus simplu Eleanor, fiindcă nu mai era altceva de zis.

— Și ea te-a iubit pe tine, a răspuns Sarah.

În noaptea aceea, Eleanor a dormit buștean, cum spunea mama ei, așa că atunci când s-a trezit nu-și amintea cine ori unde era, nici ce scop avea pe lume. Dar senzația a durat doar o clipă, apoi realitatea s-a prăbușit peste ea. Când s-a dat jos din pat, se simțea înțepenită și amețită, așa că s-a dus direct la duș.

Sarah îi spusese că, dacă ești iubit, trebuie să fii bun cu tine, dar nu prea vedea cum ar fi fost posibil, când ea nu putea să fie bună nici măcar cu oamenii pe care îi iubea. Și-a întors fața spre jetul de apă, dorindu-și imperios curățenie deplină. Ce-și dorea de fapt era să-și ispășească pedeapsa pentru ce făcuse, să fie judecată pentru cine era. Și atunci și-a dat seama: trebuia să-i ceară iertare lui Nancy. Avea să stea la mormântul lui Nancy, avea să se destăinuie prietenei sale și avea să-i ceară iertare. Și fiindcă era sâmbătă, n-a văzut niciun motiv pentru care să nu urce în mașină să se ducă până acolo și gata. A oprit apa, s-a șters, s-a îmbrăcat rapid, apoi a

adunat cele câteva lucruri de care avea nevoie pentru călătorie, cu mintea vibrându-i de emoție la gândul drumului care o aștepta, imaginându-și deja ce voia să spună.

Era prea cald pentru pardesiu, dar când s-a dus să-și ia cheile de pe măsuța din hol a văzut cutiuța de la Irena acolo unde o lăsase în seara precedentă și arăta ca un talisman, ca ceva ce o putea proteja. Purta o fustă în dungi cu nasturi în față până jos, care știa că o făcea să pară grasă, dar, cumva, asta îi dădea satisfacție. Avea în față două buzunare adânci și a lăsat cutia să cadă într-unul din ele, unde i s-a lipit în tăcere de picior.

Mergând spre mașină, Eleanor s-a gândit că era adevărat că Nancy fusese uneori egocentristă și enervant de obsedată de propria persoană, dar, în același timp, fusese bună și generoasă și nu judecase pe nimeni niciodată. Era convinsă că ce îi spusese Zarei în timpul prânzului era adevărat; purtarea lui Nancy era mai degrabă consecința urii de sine decât a vreunui defect de caracter. Eleanor trebuia să îi ceară iertare prietenei ei nu doar pentru tot ce făcuse în ultimele șase luni, dar și pentru tot ce gândise despre ea. Fusese nevoie să intervină moartea ca s-o înțeleagă pe deplin pe Nancy, una din cele mai vechi și mai apropiate prietene ale ei.

S-a oprit la o tarabă cu flori aflată lângă metrou. Taraba era plină de culoare și parfum îmbătător, dar nimic nu părea potrivit pentru Nancy — crinii erau prea funerari și trandafirii prea erau genul de flori pe care le oferă un iubit. S-a oprit până la urmă la un buchet de lalele galbene. Și-a amintit de o zi, la începutul unui alt an, când se uita cu Nancy pe fereastra bucătăriei din Sussex. Eleanor scosese o exclamație de încântare la vederea lalelelor apărute în toate straturile și Nancy spusese că așa le plantase, la întâmplare, să crească sălbatice și libere. Venise la fereastră lângă Eleanor și se uitaseră împreună la flori, până când Nancy spusese:

— Cred că motivul pentru care iubesc așa de tare lalelele e că îmi dau foarte multă speranță când le văd apărând așa de viu colorate din pământ, exact când aproape că te-ai obișnuit cu gândul că nu vei mai vedea niciodată ceva frumos.

Eleanor a plătit grăbită florile și s-a întors la mașină, unde le-a desfăcut din ambalajul de hârtie, a ales cele mai înflorite și viu

colorate trei lalele și le-a așezat cu grijă lângă ea, pe scaunul pasagerului. Avea să le pună pe mormântul lui Nancy, câte una pentru fiecare dintre ele — ea, Mary și Nancy, trei lalele mici, luminoase și vesele, strălucind în contrast cu cenușiul vieții.

Drumul era surprinzător de liber, așa că era încă destul de devreme când s-a dat jos din mașină cu florile în mână și a fost întâmpinată de un vânt tăios stârnit de nicăieri, care a făcut-o să se întrebe dacă Nancy era furioasă. Și, sincer vorbind, cum să nu fie? Ea trebuia să zacă în pământul ăsta înghețat, în timp ce viața celorlalți continua, prietenii uitau să o viziteze, totuși lumea vorbea despre ea, dar nimeni nu-și bătea capul să afle ce i se întâmplase cu adevărat, în timp ce soțul ei și-o trăgea cu cea mai bună prietenă a ei.

Eleanor a urmat poteca ce ocolea biserica și a luat-o către marginea cimitirului. Odată, Robert îi spusese că avea să fie îngropat peste Nancy, dar ea se întreba dacă asta o să se întâmple vreodată. Era foarte posibil, și-a dat ea seama, ca Robert să se recăsătorească într-o zi și ca acea căsnicie să dureze mai mult decât cea cu Nancy. Dacă trăiau toți încă 40 de ani, Nancy avea să devină doar o perioadă din viața lui, o etapă. Iar dacă Nancy era doar atât, atunci ea ce mai era? Un simplu punct, probabil complet uitat după o vreme.

Exact când se apuca să traverseze marea de morminte ca să ajungă la al lui Nancy, aflat tocmai în spate, s-a oprit o clipă, fiindcă i s-a părut că Robert adăugase ceva pe piatra funerară. Dar când s-a apropiat, a văzut o mișcare și, după alți câțiva pași, și-a dat seama că erau de fapt trei coțofene, îmbrâncindu-se pe piatra funerară, cârâind și ciupindu-se, bătând din aripi când își pierdeau echilibrul.

— Bună, a spus ea când a ajuns față în față cu ele.

Aproape că i-a venit să râdă, fiindcă atunci când au privit-o cu ochii lor negri, i-au amintit incredibil de mult de ea, Nancy și Mary. Păsările s-au încăpățânat să rămână pe loc, iar în mintea ei a început vechea poezioară pentru copii pe care și-o recita de fiecare dată când vedea coțofene. A făcut o plecăciune către păsări, așa cum o învățase mama ei să facă dacă vedea o singură coțofană, ca

să se apere de ghinionul pe care poezioara spunea că îl purta pe aripile ei monocromatice, dar ele tot nu s-au clintit.

— Deci nu una, ci trei aduceți de data asta suferință, le-a spus ea, iar asta a părut să meargă, fiindcă și-au luat zborul, înțelegând că nu era nicio plăcere să îi accentueze durerea.

Atunci s-a uitat la cuvintele de pe piatra lui Nancy, care i se păruseră perfecte când le alesese Robert, dar acum îi păreau o povară colosală, ca și cum nimeni nu ar trebui să ducă pe umeri o asemenea responsabilitate.

NANCY LOUISE HENNESSY
Iubită mamă, soție, fiică, prietenă

„Pășește-n Frumusețe, ca o noapte Când nu sunt nori și ceru-i înstelat“[1]

Fără dată, fiindcă se pare că Nancy detesta să vadă date pe pietrele de mormânt. Eleanor presupusese că motivul era că nu voia să știe nimeni câți ani avea, dar Robert o corectase; nu, motivul e că, întotdeauna când se plimbau prin cimitire, ea calcula vârstele oamenilor și se întrista foarte tare când cineva murise tânăr. N-ar fi suportat să se întristeze din cauza ei cineva care s-ar fi plimbat prin acest cimitir, spusese Robert mângâind piatra ei de mormânt.

Acum Eleanor a întins și ea mâna și și-a plimbat degetul pe inscripție, pipăind adânciturile. Deodată, viața i s-a părut cumplit de scurtă și simplă și cel mai probabil lipsită de cine știe ce însemnătate ori, în general, de vreun sens. Și-a simțit picioarele ca de plumb și le-a lăsat să i se înmoaie sub ea, căzând în genunchi, apoi s-a întors ca să se sprijine cu spatele de piatra de mormânt. Și-a întins picioarele în față, iar norii învârtejiți de vânt s-au dat în lături, lăsând un mănunchi de raze de soare să cadă pe ea, făcând-o să închidă ochii. Lalelele i-au căzut din mână lângă ea și da, arătau într-adevăr vesel pe verdele-închis al ierbii, dar arătau și teribil de mici, iar asta, fără să știe de ce, i-a rupt inima.

S-a gândit la Nancy, aflată sub ea, cuprinsă de pământul reavăn, fără să poată simți soarele, ori ploaia, ori vântul, ori atingerea cuiva. Nu reușea să-și amintească cât de adânc erau îngropați oamenii, poate un metru optzeci, da, parcă așa. O despărțea de Nancy doar o distanță cât înălțimea lui Robert, dacă săpa ajungea la ea în aceeași zi. S-a tras mai jos până a ajuns cu capul pe pământ și spatele drept, întinsă peste Nancy. Și-a lipit palmele de pământ și și-a aruncat ghetele din picioare, simțind imediat răceala tăioasă a vântului pe glezne. Părul i s-a împrăștiat în iarbă, iar mirosul pământului umed, fecund, i-a pătruns în nări. Cerul de deasupra ei era iar albastru-cobalt, traversat în goană de nori delicați și păsări pe care nu le recunoștea scoteau țipete ascuțite.

Lacrimile îi șiroiau fierbinți pe obraji și picurau pe pământ de-o parte și de alta a feței. Și le-a imaginat picurând încet în jos, prin pământ, până la Nancy. Și-a imaginat că o atingea o ultimă dată.

— Iartă-mă, a spus ea către văzduh. Îmi pare așa de rău...

— Ellie?

A deschis iute ochii și l-a văzut pe Robert deasupra ei, ceea ce a făcut-o să se ridice mult prea repede, astfel încât a amețit și înaintea ochilor au început să-i joace puncte albe.

— N-am știut că vii în Sussex, a spus el. Ai zis că-mi dai telefon și am tot așteptat. Am fost îngrijorat.

— Îmi pare rău.

A trebuit să-și ferească privirea, uitându-se în jos, spre pământul unde în iarba turtită se vedea forma corpului ei.

— Am încercat să-mi pun ordine în gânduri. Am simțit că totul devenise prea copleșitor pentru mine.

— S-a întâmplat ceva?

A făcut un pas către ea și amândoi au fost foarte conștienți de faptul că ea a făcut automat un pas înapoi.

— Nu. Adică da. Vreau doar să știu ce s-a întâmplat.

Și-a luat inima în dinți și s-a uitat la el, dar el s-a mulțumit să ridice din umeri.

— Nu prea cred că mai contează cine a omorât-o. Mi-am dat seama de asta în ultimele șase luni. Toți vrem să știm tot timpul

cine e responsabil, cine e vinovatul, dar asta n-o s-o aducă înapoi, nu are, până la urmă, absolut nicio importanță.

Eleanor știa că putea să-l întrebe direct de scrisoare, dar erau singuri într-un cimitir și prezența lui i s-a părut deodată intimidantă. În schimb, a spus:

— Nu mai pot face asta, Robert.

În ochii lui s-a văzut sclipirea lacrimilor, dar și-a încleștat maxilarele, ca să nu le lase să-i curgă pe obraji.

— Ce vrei să spui?

— Încă o iubești la nebunie pe Nancy.

— Probabil că o voi iubi tot restul vieții.

A dat din cap și a privit în gol, pe deasupra ei.

— Ai dreptate, meriți mai mult de-atât, Ellie. Meriți să fii iubită pe deplin și fără rezerve.

Ea nu și-a mai putut stăpâni lacrimile, iar acestea i-au șiroit pe obraji, sistematic și pe tăcute, fiindcă știa că îl iubea indiferent de ce făcuse, fiindcă așa e dragostea.

— Îmi e tare frică să fiu singur, a spus el în cele din urmă.

— Nu e așa de rău să fii singur.

— A, nu e rău dacă ești puternic, cum ești tu.

Eleanor a fost șocată că el credea asta despre ea, surprinsă că era văzută într-o lumină cu care nu era deloc familiarizată.

— Însă pentru mine, pur și simplu, nu ar fi firesc. Nu pot funcționa așa. Și nu mă refer la sensul practic, ci, în mod fundamental, nu așa sunt construit.

Ea a dat din cap, dar el a continuat, ca o placă stricată:

— Sunt foarte îngrijorat ce o să se aleagă de Zara fără Nancy, nu vreau să se simtă singură.

— Zara o să fie în regulă. I-am spus deja că o s-o ajut cât de mult pot.

Atunci a privit-o lung în ochi.

— Doamne, întotdeauna spui exact ce trebuie, așa-i, Ellie?

S-a simțit deodată cu vreo 20 de ani mai tânără.

— Da?

El s-a oprit și a oftat din adâncul plămânilor, iar ea i-a simțit respirația pe obraji.

— Ai fost incredibil de bună cu mine și cu Zara. Nu ți-am spus niciodată cât de mult a însemnat asta pentru mine.

Când i-a răspuns, nu și-a putut ascunde tonul tăios.

— Nu e nevoie să-mi fii recunoscător.

— Uite, vezi? De-aia nu am spus-o până acum. Nu reușesc să mă fac înțeles cum trebuie.

Atunci Eleanor n-a avut de ales și i-a spus ce gândea:

— Nu am făcut-o fiindcă îmi era milă de tine, am făcut-o fiindcă m-am îndrăgostit de tine.

Niciunul n-a mai spus nimic câteva clipe, dar apoi Robert a zis:

— Am gestionat foarte prost toată situația. Știu că te-am rănit și e ultimul lucru pe care l-aș fi dorit.

A simțit că i se strânge inima și i s-a pus un nod în gât.

— Nu mă așteptam să mai am vreodată astfel de sentimente pentru cineva, mai ales acum, așa de curând după Nancy.

Robert a tras un șut în pământ.

— Ceea ce vreau să spun e că și eu te iubesc, dar încă o iubesc și pe Nancy și știu că ambele sunt imposibile concomitent.

S-a uitat în ochii lui Robert, știind că părea disperată.

— Nu merit să fiu iubită, Robert.

El a făcut un pas către ea și a apucat-o de braț strângând-o așa de tare, că a durut-o.

— Poftim?! Ellie, să nu mai spui niciodată asta!

— Dar e adevărat.

Avea senzația că lacrimile nu o să i se mai oprească niciodată.

— Nu sunt un om bun. Omenii pătesc lucruri rele din cauza mea. Nu mă pricep la iubire.

Mărturisirea era brutală și dureroasă, dar se simțea bine să o rostească, de parcă putea recunoaște acum tot ce era rău despre ea, ca apoi să se poată închide în sine pentru totdeauna.

Robert a întins mâna și i-a șters cu degetul lacrimile de pe față, făcând-o să se clatine puțin, iar cutia de la Irena, pe care dimineață o pusese în buzunarul fustei, dintr-un impuls, i s-a lovit de picior. Atingerea a fost ciudat de caldă, plină de toată bunătatea pe care știa că o conținea cutia. ***Ești iubită***, și-a spus ea, ***ești iubită***, dar, în

sufletul ei, cuvintele îi păreau la fel de improbabile ca viscolul în iulie.

— Nici eu nu sunt un om bun, a spus el. Și nu cred că mă pricep la iubire.

A încercat să-i cerceteze chipul ca să înțeleagă la ce se referea, dar arăta dintr-odată impenetrabil, ca de ceară.

Robert a arătat spre mormântul lui Nancy, aflat în spatele ei, pe care Eleanor fusese întinsă puțin mai devreme.

— Am făcut și eu de multe ori același lucru.

A făcut o pauză, și cântecul păsărilor i-a învăluit din toate părțile.

— Te-a iubit, Ellie.

Lui Eleanor i-a venit să-i adune cuvintele și să le pună într-un borcan pe care să-l țină pe noptieră.

— Și eu am iubit-o.

— Iar asta e de-ajuns. Probabil că e momentul să începem toți să ne continuăm viețile.

S-au uitat unul la altul și, sub privirea lui, Eleanor s-a simțit cu adevărat văzută, într-un fel care a făcut-o să se înfioare.

— Trebuie să plec.

El a ridicat mâna, dar apoi a lăsat-o să cadă. Aerul dintre ei părea încărcat de înțelesuri, de parcă momentul avea numeroase potențiale finaluri. Abia putea să-și miște picioarele, dar a reușit să se pună în mișcare, îndepărtându-se de el pas cu pas, pe poteca desfundată. A simțit că o urmărea cu privirea, de parcă ochii lui erau cuțite înfipte în spatele ei, până a dat colțul după biserică.

Mergând, simțea în continuare cutia Irenei pe picior și și-a dorit cu disperare să creadă cuvintele de pe capac. Dar ideea părea doar o ocazie în plus să dea greș. În schimb, avea senzația că se prăbușea de la mare înălțime, fără parașută, de parcă tot terenul solid pe care credea că stătea îi fusese tras de sub picioare.

Robert a apărut de după colțul bisericii, cu chipul împietrit și aspru și pumnii încleștați. Eleanor nu a nimerit să folosească cheile, până le-a scăpat pe jos, fiind nevoită să se aplece și să bâjbâie frenetic după ele, încercând să-și întărească, prin puterea

voinței, picioarele tremurânde, rugându-se să reușească să urce în mașină și să plece.

[1] Byron, „Pășește-n frumusețe”, traducere de Octavian Cocoș. (*N.t.*)

NANCY

Telefonul a sunat iar și, de data asta, Nancy a răspuns, fiindcă sunetul îi sfredelea creierul, și-apoi, dacă vorbea cu el, poate se oprea, cu toate că își spunea asta de mult prea multe săptămâni și nimic nu părea să fie vreodată suficient pentru el.

— De ce nu răspunzi?

Avea vocea răgușită, de parcă îl ustura gâtul.

— Nu vreau. Nu mai am nimic de spus.

— Nu mai am nimic de spus.

I-a imitat destul de bine vocea.

— Ei bine, eu tot nu sunt de acord cu absolut nimic din ce ai spus în scrisoare și nu cred că mi-ai dat o explicație serioasă.

— Dar am discutat totul în detaliu de o mie de ori.

Atunci vocea lui s-a înmuiat și asprimea a dispărut.

— Nu gândești limpede.

Nancy s-a uitat la reflexia ei palidă, tensionată, din oglinda înaltă atârnată pe coridor și s-a întrebat dacă nu cumva el avea dreptate, dacă gândise vreodată limpede.

— Știu că mă iubești.

— Ba nu. Îl iubesc pe Robert.

— Nu, nu poate fi adevărat. Dacă îl iubeai pe Robert, n-ai fi petrecut tot anul trecut riscând totul ca să fii cu mine.

Ea a închis ochii ca să alunge amintirea acelui an, să alunge disperarea, să alunge amintirea umilințelor îngrozitoare suferite.

— Am crezut că te iubesc, așa e. Poate chiar te-am iubit la început.

Simțea cum i se umpleau ochii de lacrimi și a încercat să-și înghită nodul din gât, dar zadarnic, i s-au revărsat pe obraji și i s-au simțit și în voce, lucru pentru care s-a detestat.

— Dar a fost o nebunie și nu-mi vine să cred că am permis ca lucrurile să ajungă așa departe.

Lacrimile ei au părut să le anuleze pe ale lui, iar el și-a îmblânzit tonul.

— Ești doar speriată, iubito, ceea ce e de înțeles. Dar acesta e momentul perfect să începem împreună o nouă viață. Zara e la facultate, iar copiii mei au mai crescut.

— Te rog. Te rog să nu o pomenești pe Zara, nici pe copiii tăi.

Lacrimile i s-au oprit, înlocuite de o furie oțelită.

— Toți copiii tăi încă locuiesc acasă și nu ai avea sub nicio formă cum să pleci, chiar dacă aș vrea să o faci.

— Ei, nu ar fi ea unica mamă singură din lume, iar eu nu i-aș abandona. Și, oricum, e așa de obsedată de ei, că probabil că nici nu ar remarca dacă nu aș mai fi acolo.

Nancy a simțit că i se făcea greață.

— Orice mi-ai spune, nu ai să mă faci niciodată să cred că e așa cum o descrii, nici pe departe.

— Nu știi nici jumătate din adevăr.

— Dacă o să continui să vorbești așa, închid telefonul.

— Nu face asta!

A vorbit înainte să apuce să se controleze și Nancy a auzit un suspin în tonul lui, sugerând că era disperat.

A decis să profite de avantaj.

— Uite, nu că ar fi treaba ta, dar la anul Robert o să mai reducă din volumul de muncă și am decis să ne mutăm în Sussex, iar în Londra să ne luăm doar un apartament, așa că oricum toate astea ar fi trebuit să se termine.

A încercat să-și mențină tonul egal, calm, fiindcă dacă nu reușea, avea să-i spună adevărul și anume că i se părea dezgustător atât fizic, cât și emoțional.

Dar de cum i-a răspuns, Nancy și-a dat seama că judecase greșit momentul — vocea lui era dură și răgușită.

— Deci despre asta a fost vorba de la început? Te-ai distrat, dar la înghesuială alegi banii în locul unui orgasm în fiecare noapte.

— Du-te-n pizda mă-tii!

— Întotdeauna te-ai dat în vânt după stilul de viață pe care ți l-a cumpărat, cu toate că e un ciudat lipsit de caracter și fără conștiință sau etică. Dar asta nu e iubire. Iubire este ce e între noi. Senzația că nu poți trăi fără cealaltă persoană.

Nancy mai că și-a pierdut cunoștința. Încercase totul, dar nimic nu părea să dea rezultat și, mai mult decât atât, era groaznic de obosită, sleită de aceste certuri permanente, până ajunsese doar umbra femeii care fusese. Și îndurase toate astea în secret, așa că, chiar și după o zi întreagă de astfel de telefoane, tot trebuia să pregătească cina și să zâmbească și să-l asculte pe Robert, ori poate

să vorbească la telefon cu Zara. Uneori povara i se părea aproape imposibil de îndurat, dar numai ea era vinovată.

— Te rog, nu mai pot să trăiesc așa.

— Atunci nu te mai minți singură. Acceptă că trebuie să fim împreună și gata.

— Nu încerc să mint pe nimeni, nici pe tine, nici pe mine.

Chiar și pentru propriile urechi, vocea i-a sunat jalnic.

— Îți spun adevărul. Mă urăsc pentru toată situația asta, mă urăsc și mă disprețuiesc și nu am idee de ce ai vrea să ai de-a face cu mine. Am să încerc să salvez ce a mai rămas din căsnicia mea și mi-aș dori să faci și tu același lucru.

După aceste cuvinte, a închis telefonul, tremurând, deși căldura era dată la maxim.

Telefonul a sunat imediat, așa cum se întâmpla deseori, așa că l-a înșfăcat fără să se uite la el.

— Da! Ce mai vrei?

— Nancy! a spus Robert perplex.

I s-au înmuiat puțin genunchii, făcând-o să devină conștientă de încordarea rece a mușchilor.

— Vai, Doamne, iartă-mă!

— Ce Dumnezeu se întâmplă?

În acel moment, își dorea cu atâta ardoare ca el să fie acasă, cu ea, încât era pregătită să îi spună orice, chiar dacă ar fi însemnat să îi mărturisească ce se petrecea de când pusese capăt legăturii, sau măcar o mare parte din ce se petrecea.

— Nu mai suport.

— Cum adică?

— Mă sună. Non-stop. Nu mai suport.

— Dar n-ai spus că s-a terminat între voi?

— S-a terminat, Robert, jur! Însă pur și simplu nu mă lasă în pace.

Tensiunea apărută între ei a făcut-o să izbucnească.

— Fir-ar a dracului de treabă!

Și l-a imaginat în biroul lui, ascultând-o pe ea, încă o persoană jalnică ce avea nevoie de ajutorul lui.

— Va trebui să-mi spui cine e. Trebuie să mă ocup de problema asta.

— Nu pot. Trebuie să mă crezi pe cuvânt.

Aripile panicii i-au fluturat în stomac, fiindcă iar făcuse o prostie.

— Mă descurc singură, zău!

— Iau un taxi. Ajung acasă în jumătate de oră.

Nancy s-a dus în sufragerie și și-a cuprins corpul cu brațele, dezgustată de sine. Slăbise așa de tare în ultimele două-trei luni, că își simțea fiecare oscior și pielea întinsă. Nu se putea opri din plâns și totuși i se părea că e așa de jenant de indulgentă cu ea însăși, că îi venea să se dea cu capul de pereți. Avea prea multă energie în ea ca să se așeze undeva, așa că a rămas în mijlocul camerei, simțind furnicături pe piele, tremurând... și nimic nu i se părea că era real sau că era posibil să se mai întâmple vreodată.

Poate dacă se mai vedea cu el încă o dată, ar fi priceput mesajul? Poate că trebuia să stea față în față cu el și să vorbească calm și coerent? Sigur că mai făcuse asta, dar poate că de data asta avea să fie altfel. Numai că nu-i putea spune lui Robert că avea să facă asta, fiindcă el ar insista să vină cu ea, ori ar urmări-o, ori ar încerca să o oprească. Și dacă făcea asta și el afla adevărul, nu ar mai ierta-o niciodată, apoi ar afla toată lumea și toată lumea ar urî-o, iar ea nu ar mai avea altă soluție decât să se arunce de pe un pod.

Dar apoi Nancy și-a amintit că, în seara următoare, ieșea la cină cu Eleanor și părea a fi singura șansă pe care o avea ca să se vadă cu el fără știrea nimănui. Îi ignorase SMS-urile, dar acum a trebuit să se uite la ele ca să îi trimită și ea unul. Le-a citit în ciuda faptului că știa că nu ar trebui, apăsând pe buton ca să treacă prin lista de explozii verbale scrise cu majuscule. Aproape că a fost suficient ca s-o oprească, dar știa cum urma să se termine dacă nu se mai întâlnea cu el încă o dată. În cele din urmă, avea să apară la ușa ei, fiindcă până la final setea lui de răzbunare ar fi fost mai puternică decât orice altceva. Și, cu acest gând în minte, s-a întrebat dacă se va schimba vreodată ceva, sau își va petrece tot restul vieții temându-se de ce ar putea el să spună sau să facă, poate chiar și peste ani și ani. Dar trebuia să încerce, fiindcă ce altceva putea să facă, așa că a tastat cuvinte pe care nu-i venea deloc să le scrie: **Hai**

să ne întâlnim mâine la 10 p.m., sub pod. El i-a răspuns aproape instantaneu: **Ne vedem acolo.**

S-a dus pe hol și a deschis ușa de la intrare, fiindcă auzea motorul unui taxi oprit în fața casei și știa că era Robert. El a urcat scările în fugă spre ea și ea a simțit fluturi în stomac văzându-i trupul suplu strâns în costumul albastru, părul blond care-i sălta la fiecare pas, căzându-i în ochi, trandafiriul obrajilor îmbujorați, buzele pline. Au intrat în antreu și Robert a tras-o spre el; ea i-a îmbrățișat talia pe sub haină, ca să-i simtă căldura trupului.

— Am doar o oră la dispoziție, a spus el.

Atunci, ea s-a întors și l-a condus în sus pe scări, fiindcă dorința lor era năvalnică și așa era de vreo câteva săptămâni, de când ea îi spusese de aventura ei extraconjugală. Dormeau împreună de aproape 30 de ani, dar nu se doriseră niciodată așa cum se doreau acum. Era o reacție bizară, Nancy știa asta, și, cu toate astea, poate că era totodată explicabilă — fiindcă înfruntaseră împreună, fără ocolișuri, trădarea ei și deciseseră tot împreună că încă se mai doreau. Și poate că asta i-a făcut să se simtă puternici, sau uniți, sau dezirabili, nu reușea să-și dea seama exact, știa doar că voia să simtă trupul soțului ei lipit de al ei și în ea cât mai des posibil. Mai știa și că, dacă ar fi simțit asta înainte, nimic din toate astea nu s-ar mai fi întâmplat, fiindcă părea să fie răspunsul la o întrebare pe care nici nu-și dăduse seama că și-o pusese.

Nancy a surprins imaginea lor în oglinda lungă a șifonierului, lungiți de-a curmezișul patului, Robert splendid între picioarele ei, înfășurate în jurul lui, ea cu trupul arcuit în sus și brațele întinse în lături, de parcă o țintuise de pat. Și-a spus că, în acel moment, erau perfecți, erau mai frumoși decât fuseseră vreodată. Că trupurile lor, uzate și deteriorate de aproape 50 de ani de viață, erau mai frumoase decât erau când se cunoscuseră și aveau doar 20 și ceva de ani.

După aceea, Robert s-a întins pe spate, iar Nancy și-a pus capul pe pieptul lui, simțindu-i brațul pe umeri.

— Te iubesc, Robert, a spus ea. Îmi pare așa de rău...

— Ți-ai cerut destul scuze. Cât de des te sună?

Mințise de atâtea ori în ultimul an, că nici nu mai era greu să continue cu minciunile, ca și cum creierul i se modificase cumva structural.

— A, nu prea des. De vreo două ori pe săptămână. Doar că în dimineața asta nu a fost prea drăguț, iar tu ai sunat imediat după el.

— Dar ce spune? Te amenință?

— Nu, Doamne ferește!

— Cred sincer că ar trebui să vorbesc cu el. Trebuie să-mi spui cine e.

— Nu, serios, Robert. Nu vreau să ai deloc de-a face cu el. Mă tem că, dacă îl vezi sau vorbești cu el, n-o să mă mai poți ierta.

Ceea ce era periculos de aproape de adevăr.

— De ce? Ce are? Îl cunosc?

— Nu, nici vorbă. Doar că ar deveni totul prea real pentru tine.

— E al dracului de real și acum!

Era conștientă că timpul se scurgea și că în curând el avea să fie nevoit să facă un duș și să se îmbrace la loc, fiindcă erau o mulțime de alți oameni care voiau ceva de la el, iar ea voia să spună ceva semnificativ, dar nu-i venea nimic în minte.

— Ce iubești la mine? a întrebat ea în cele din urmă.

Robert a început să râdă, iar capul ei s-a săltat odată cu pieptul lui.

— Nu mi-ai mai pus o întrebare de-asta de ani de zile. Mi-a fost dor de ele.

— Da? Am crezut mereu că te enervează.

— Nu, mă fac să simt că-ți pasă.

A strâns-o puțin mai tare lângă el.

— Cred că dintre multele lucruri pe care le iubesc la tine, ar trebui să aleg optimismul.

— Optimismul? Dar nu sunt deloc optimistă, s-a bâlbâit ea.

— Ba sigur că ești. Te îngrijorează o mulțime de lucruri, dar reușești să mergi mai departe. Asta e optimism.

Nancy n-a putut răspunde, fiindcă se temea să n-o apuce plânsul, căci cum era posibil ca, după atâția ani, Robert să mai

spună încă lucruri care o luau prin surprindere? Și cum de fusese ea cât pe ce să arunce totul pe fereastră?

— Vezi? Am spus ce nu trebuia.

A sărutat-o pe creștet.

— Nu, dimpotrivă, ai spus exact ce trebuia.

Și-a amintit de o după-amiază în urmă cu câteva luni când îi pusese aceeași întrebare bărbatului căruia îi spunea David, într-un moment aproape identic, întinsă în brațele lui pe patul din apartamentul în care se întâlneau și pe care ajunsese să-l urască din cauza ferigilor care atârnau de peste tot, chiar și din tavan. Iubesc ceea ce a iubit la tine întotdeauna orice bărbat, spusese el, perfecțiunea ta. Acum s-a gândit că probabil acela fusese pentru ea începutul sfârșitului, fiindcă avusese o senzație clară de limpezire, ca și cum ceața în care trăise până atunci se risipise brusc.

— Mi-ai fi spus dacă n-aș fi găsit scrisoarea? a întrebat Robert.

— Nu.

Numai că Nancy nu era sigură că nu lăsase scrisoarea în geantă dintr-o dorință subconștientă ca el să afle și să o ajute, exact așa cum făcuse.

— Dar numai fiindcă nu puteam îndura să afli, pentru că nu voiam să te rănesc și nu voiam să mă părăsești.

— Nu cred că aș putea să te părăsesc.

Vocea lui a sunat ciudat de pierită.

S-a ridicat sprijinită în cot și s-a uitat la el.

— Robert, te rog mult să-mi promiți ceva.

— Ce?

— Să nu spui niciodată nimănui de relația asta. Nu aș suporta să afle Zara și să mă disprețuiască și mai mult decât o face deja.

El a întins mâna și i-a dat după ureche o șuviță de păr.

— Zara nu te disprețuiește. E doar vârsta.

— Dar te rog! M-ar urî dacă ar ști ce am făcut... Doamne ferește, ar fi groaznic dacă ar citi vreodată scrisoarea aceea! Ce a spus despre ea...

S-a cutremurat involuntar, gest care până și ei i s-a părut teatral, dar nu era ceva ce putea controla.

A privit-o curios.

— N-aș face oricum așa ceva.

Dar a izbit-o posibilitatea că, într-o zi, aventura ei extraconjugală ar putea fi făcută publică și că totul depindea de cât era el de ranchiunos.

— Este foarte, foarte important pentru mine. Nimeni nu trebuie să vadă vreodată scrisoarea aceea, a insistat ea. Orice-ar fi! Chiar dacă Zara află cumva, într-o zi, trebuie să-mi promiți că ea categoric nu va vedea vreodată scrisoarea aceea. Pur și simplu, nu aș putea suporta să creadă că am fost cu un bărbat care gândea așa despre ea.

— Nici eu nu aș suporta asta, a spus Robert cu atâta tristețe, încât ea l-a mângâiat pe obraz.

— Îmi pare așa de rău, Robert! Dar mai că aș prefera s-o las să gândească orice vrea despre mine, decât să o las să creadă că am fost vreodată de acord cu ce spunea el. Trebuie să-mi promiți, te rog!

— O ardem data viitoare când mergem în Sussex.

Robert a dat să se ridice, dar ea l-a oprit punându-i mâna pe braț.

— Ellie e singura persoană căreia i-am spus și chiar și ei nu i-am zis mai nimic.

A simțit cum trupul lui se lăsa la loc.

— Tare aș vrea să-mi spui cine e.

Un val fierbinte a străbătut trupul lui Nancy.

— Nu pot, Robert. E nimic, nimeni. De fapt, e complet inofensiv, a mințit ea. Va pricepe în curând și va înceta să mai sune. Sincer, deja îl simt că începe să cedeze.

Era singura cale să se mai suporte, ținându-l pe David separat de toți ceilalți din viața ei, numai că începea să simtă că artificiul se spulbera. Se temea că atunci când avea să permită celor două lumi ale ei să se combine, totul avea să ia sfârșit. Îi era tot mai greu să păstreze aparențele, de parcă realitatea o lovea în față. Prima dată când i se prezentase, ea găsise romantic felul în care își folosea numele, dar acum înțelegea că fusese o necesitate, o manipulare, un șiretlic isteț pe care îl folosise evident intenționat, iar ea fusese suficient de proastă ca să îl creadă.

Robert s-a dezlipit de ea, s-a ridicat și a pornit spre baie, iar ea știa că avea tot dreptul să o urască, dar tot nu putea îndura gândul că nu o iubea cu fiecare atom al ființei lui. Ciudat era că ceea ce o atrăsese prima dată pe Nancy la Robert devenise exact lucrul care o enerva cel mai tare la el, iar acum era lucrul pe care îl prețuia cel mai mult la el. Robert era la fel de constant și ferm ca mersul lui hotărât, probabilitatea să te dezamăgească vreodată era aproape zero. După tinerețea ei... să zicem colorată, avusese nevoie disperată de o astfel de stabilitate. Traiul cu tatăl ei o făcuse să creadă că bărbații erau înșelători și instabili și nestatornici, fiindcă acum poate că bea șampanie râzând în gura mare, ca în clipa următoare să se încuie în cameră și să nu mai mănânce zile în șir. Nu-și dorise în ruptul capului să ajungă ca mama ei, îngrijitoarea fermecătoare a unui bărbat sclipitor, indiferent cât de amuzant putea el să fie, indiferent câte invitații primea la tot felul de petreceri. O făcuse pe Nancy să păstreze distanța față de bărbați, până l-a cunoscut pe Robert și și-a dat seama că nu reușea să-i găsească niciun cusur, că nu și-l putea imagina capabil să pună vreodată între ei o ușă încuiată. Acum s-a întrebat ce mutație suferiseră acele sentimente ca să ajungă să fie plictisită de el, ori să își dorească spontaneitatea care o speriase așa de tare la tatăl ei. Parcă își pierduse mințile de uitase toate acestea, de trebuise să cunoască un alt bărbat ca tatăl ei ca să-i aducă aminte că, de fapt, nu îi plac extremele și că, de fapt, nu îi place pericolul.

A auzit dușul și i s-a făcut frig, așa că s-a băgat în pat, trăgându-și pătura până sub bărbie, cum îi făcea mama ei când era mică. Începuse să aibă impresia că nu îl merita pe Robert, cu gentilețea, bunătatea și calmul lui. Nici măcar nu țipase la ea când găsise scrisoarea, în schimb fusese cuprins de o tristețe așa de profundă, că se temuse că îl distrusese iremediabil. Nu o amenințase niciodată că o părăsește, așa cum ar fi făcut ea în locul lui. Pur și simplu, stătuse cu ea în fața focului în Sussex și vorbise cu ea, încercând să înțeleagă ce se întâmplase, de ce avusese nevoie de un alt bărbat. Iar din vorbele pe care și le spuseseră, Robert a redevenit în ochii lui Nancy bărbatul de care se îndrăgostise cu atâția ani în urmă.

Firește că fusese o binecuvântare faptul că scrisoarea arăta că voia să pună capăt aventurii, deși i se făcea rău la gândul că Robert trebuise să citească acele vorbe oribile, acele clișee și banalități. Se cutremura la gândul că Robert ar fi putut găsi una dintre scrisorile de la început, pe care și le scriseseră cu atâta abandon nerușinat, în care detaliaseră tot ce își făcuseră unul altuia, toate felurile în care se răvășeau unul pe altul. Arsese toate acele scrisori după ce le primea, dar nu înainte de a devora și memora fiecare cuvânt. Dar acum își făcea griji că cele pe care le scrisese ea încă existau. Bărbatul pentru care riscase totul era neglijent și probabil că le lăsase pe undeva unde puteau fi găsite într-o zi. Ori poate că avea să le scoată la iveală și să le arate tuturor, dacă ea continua să îl refuze, etalându-le ca pe trofee la care nu ar râvni nimeni niciodată. Și-a imaginat cum oamenii pe care îi iubea îi întorceau pe bună dreptate spatele și era ca și cum cineva o împușcase în abdomen, iar măruntaiele i se revărsau acum pe cearșafurile albe.

— Te simți bine?

Nu-l auzise pe Robert intrând înapoi în cameră, dar iată-l punându-și la loc hainele șifonate, iar Nancy s-a întrebat câte lucruri nu știa nici ea despre el.

— Te-ai culcat vreodată cu altcineva? De când suntem căsătoriți, vreau să spun.

— Nu, a spus el băgându-și cămașa în pantaloni.

— Mă urăsc așa de tare...

El s-a aplecat să-și ia haina de pe jos, a scuturat-o să îndrepte stofa și apoi a îmbrăcat-o.

— Nu face asta, Nancy! a spus privind-o în ochi. O dată în viața ta, ai decența să nu deturnezi orice situație ca să fii tu în centrul atenției. Nu te aștepta să te consolez în privința asta.

L-a privit pe deasupra păturii știind că avea dreptate, dar tot aștepta lucruri imposibile de la el. Dar atunci a văzut cum expresia de pe chip i se îmblânzea. A venit spre pat și s-a așezat pe margine, cu umerii lăsați.

— Nu e vina ta, a șoptit el. M-am gândit foarte mult și înțeleg că nu am fost cel mai bun soț din lume.

— Robert, nu spune asta...

— Ba nu, fii atentă! Nu spun că ai avut tot dreptul să mă înșeli, ori că am fost un nenorocit sau ceva similar. Spun doar că nu te-am înțeles pe deplin. Noi doi suntem foarte diferiți și cred că asta m-a speriat, fără să-mi dau seama. În mintea mea am catalogat felul tău diferit de a fi ca pe ceva rău, când de fapt nu era asta: pur și simplu, eram diferiți. Nu am vrut să te fac să simți asta, dar cred că, cumva, s-a întâmplat. Și sunt sigur că te-a făcut să te simți groaznic, poate mult mai prost decât era cazul. Și te rog să mă ierți pentru asta.

S-au privit și Nancy a avut senzația că aceasta era prima conversație autentică pe care o avuseseră vreodată. Sau poate că era prima dată când el o înțelegea cu adevărat. Aproape că nu putea îndura faptul că își dorea o viață ce promitea atât de mult, dar era atât de precară acum, cu amenințarea lui David plutind peste ei! Robert s-a ridicat și Nancy a simțit că ratase ocazia de a-i răspunde.

— Trebuie să plec. Ne vedem diseară!

Auzind cum se închidea ușa de la intrare, Nancy s-a întors pe o parte și și-a strâns genunchii la piept, simțindu-se tulburată încă. O durea capul și și-a presat tâmplele cu degetele, ca să oprească gândurile rele. *Dar am fost cu tine toată viața ta, de ce te-am părăsi acum?* o ironizau ele, și era corect.

Era uimită de cât de tare o înfricoșau chiar și acum și o apăsau de parcă în mintea ei se așternuse o ceață, iar ea nu mai putea gândi coerent, cum se amplificau până ajungeau mai mari decât suma părților lor. Încă din copilărie fusese uneori copleșită de acest sentiment; făcea ceva complet banal, cum ar fi să se joace cu păpușile sau să mănânce sau să citească o carte, și era brusc asaltată de un sentiment de profundă deznădejde, care se înfășura în jurul ei și o trăgea în jos, înghițind-o complet, până ce, era sigură, avea să se sufoce. Ridica privirea și se uita în jur, încerca să se agațe de ferestre sau de decorul familiar, dar era ca și cum cineva pusese un paravan între ea și lume, nimic nu mai era limpede și era convinsă că existența ei era undeva în afara realității acceptabile.

Robert o curtase asiduu când îl cunoscuse, la o petrecere într-un cămin studențesc sordid, unde ea băuse și fumase mult prea mult.

Când o sunase a doua zi, fusese nevoit să-i amintească cine era și atunci ea presupusese că voia să vorbească cu Ellie, fiindcă cei doi își petrecuseră seara stând de vorbă în bucătărie. Nu, răspunsese el prea repede, apoi se bâlbâise când îi mărturisise că venise la petrecere numai pentru că știa că ea o să fie acolo, dar nu avusese curajul să vorbească cu ea, sperând că, dacă vorbea cu prietena ei, o să se alăture și ea conversației. *Eleanor e grozavă*, spusese el, *dar nu în felul acela*. După aceea, în mod bizar, Ellie fusese cea care o convinsese să iasă cu el, cu toate că Nancy se întrebase dacă nu cumva îl plăcea ea, fiindcă ar fi fost tipic pentru Ellie să se dea elegant deoparte. Dar chiar după prima seară împreună la bar, fusese bucuroasă că ea era cea pe care o plăcea. I se păruse grozav de deștept și cuviincios, iar vocea i se pierdea uneori când îi vorbea și mâna îi tremura când își aprindea o țigară. Suna când spunea că o să sune, i-a spus că o iubea, i-a vorbit despre un viitor concret și, prin toate astea, o făcuse să simtă că viitorul ei era plin de posibilități minunate, că o așteptau nenumărate lucruri, că viața ei avea să se schimbe radical.

Până anul trecut, el fusese totodată și singurul bărbat cu care se culcase vreodată, ceea ce acum, întinsă în patul ei conjugal în plină zi, i se părea ireal. Părea greu de crezut că femeia care era acum era fata întinsă în pat în camera de oaspeți a părinților lui Robert în urmă cu aproape 30 de ani, cu corpul strâns într-o cămașă de noapte de mătase așa cum cerea clișeul, cu picioarele inofensiv de netede și părul curat și dulce mirositor. Își amintea cum, așteptându-l să vină și s-o scape de povara virginității, se gândise la ultimul curs despre Keats și la cum profesorul Sutcliffe se uitase fix la ea în timp ce vorbea. Asta o făcuse să se teamă deodată că Robert nu avea cum să fie interesat de fapt decât de frumusețea ei și că, în realitate, era mult mai potrivit pentru Eleanor. Și dacă acest lucru era adevărat, atunci Keats avea dreptate, frumusețea ei avea să se ofilească și să moară ca orice lucru pe lume... și atunci ce avea să se aleagă de ei? Pentru o clipă, își dorise să fie desfigurată într-un accident, dar regretase pe loc gândul, ceea ce fusese și mai rău, fiindcă astfel își dăduse seama că era posibil ca frumusețea să

fie calitatea ei pe care chiar și ea o iubea cel mai mult, când în realitate nu era decât o înșelăciune.

Dar atunci se întredeschisese ușa și îl văzuse pe Robert în lumina de pe coridor, iar prezența lui era atât de palpabilă, de concretă, că spulberase orice alt sentiment. Se apropiase de pat în vârful picioarelor, trăsese pătura și sărise lângă ea. El avea picioarele bocnă, dar o sărutase pe umăr.

— Ești OK? întrebase el. Să știi că nu trebuie să o facem.

Dar își amintea că își spusese că, dacă nu o făcea acum, atunci când? Era într-un pat confortabil, într-o casă frumoasă, alături de bărbatul pe care îl iubea și aveau timp și putere și frumusețe. Cât fusese cu Robert în acele zile ciudate dintre Crăciun și revelion, parcă pășea în propriul ei viitor. Un viitor care i se cuvenea, un viitor care i se potrivea. Să-i întoarcă spatele ar fi fost o demență, categoric un act de sabotaj. De fapt, ar fi fost ca și cum ar fi îmbrățișat nebunia tatălui ei, ca și cum s-ar fi lăsat în voia sentimentelor care amenințau mereu s-o tragă în abis. Așa că Nancy se întorsese pe o parte ajungând cu buzele așa de aproape de ale lui Robert, încât îi simțea respirația. El își plimbase palma în jos pe corpul ei și îi spusese că era frumoasă și că o iubea.

O sărutase și simțise în gură limba lui cu aromă mentolată, făcând-o să închidă ochii. Parcă plutea întinsă pe mare, în larg, lăsându-se rotită iar și iar de maree. Se apropiase mai tare de el și-și lipise șoldurile de ale lui, nevrând să piardă realitatea solidă a ființei lui, nevrând să descopere că putea într-adevăr să alunece și să se piardă într-un ocean fără fund. O duruse și sângerase, dar presupusese pe bună dreptate că nu avea să fie întotdeauna așa neplăcut.

Și toate astea o aduseseră aici, în acest moment, în această încăpere rafinată, în această casă elegantă, în această viață care sclipea în jurul ei. Acum i se părea absurd că nu-i fusese de ajuns și că asta o făcuse să se plângă și să se împotrivească la fiecare pas timp de atâtea decenii. Fiindcă Nancy se cunoștea suficient de bine pentru ca măcar să recunoască faptul că, pentru ea, nimic nu fusese vreodată de ajuns, că gustul cenușiu al nemulțumirii, prezent constant pe limba ei, era dușmanul ei permanent.

Terapeutul ei avea o teorie conform căreia părinții ei avuseseră prea multe așteptări de la ea, ca unic copil, adorat și special, iar realizările extraordinare ale tatălui ei și firea lui maniacală nu o ajutaseră deloc. Își petrecuse copilăria înconjurată de adulți sclipitori și îi fusese întotdeauna greu să-și facă prieteni, până le întâlnise pe Eleanor și Mary și își dăduse seama că mai erau oameni din generația ei cărora le plăceau mințile ascuțite. Dar mai era ceva, un nivel profund la care terapeutul ei nu prea reușea să ajungă, dar care răzbea ușor-ușor la suprafață. În ultimul timp, își amintea tot mai des de câte ori îi spuseseră oamenii că viața era la picioarele ei, ceea ce, în subconștient, crezuse întotdeauna că era adevărat. Nu se putea să fii așa frumoasă, așa plină de relații în lumea bună, să fii așa bogată și adorată ca ea, și să nu ți se întâmple numai lucruri minunate. Dar cum definești noțiunea de *minunat*, cine decide ce e destul, cine stabilește aceste lucruri?

Uneori, Nancy avea impresia că mintea ei o putea înghiți cu totul, de parcă avea în ea un loc în care putea să dispară pentru totdeauna. Singurul lucru care o trăgea de pe marginea prăpastiei în acele momente erau prietenele ei, așa că acum, când întunericul dădea să-i iasă prin piele, a întins mâna după telefon.

Eleanor a răspuns după câteva apeluri, dar părea grăbită, așa că Nancy și-a imaginat că o întrerupsese de la ceva important.

— Scuze, poți să vorbești?

— Ce-ai pățit?

Prietena ei avea un ton grăbit, care nu îi plăcea deloc.

— Nu știu. Sunt puțin speriată, atâta tot.

— Speriată? S-a întâmplat ceva?

— Doar că...

Oftatul lui Eleanor a ajuns până la ea.

— Of, Nance, de vreo două luni încerc din răsputeri să te ajut, dar îți spun sincer că nu știu ce mai pot face.

— Știu, iartă-mă!

— Să știi că ar cam trebui să iei decizia să te ajuți singură, chiar dacă asta înseamnă să-i spui lui Robert sau să dai telefon la poliție. Chiar nu știu ce să-ți mai spun.

Nancy a înghețat de frică la gândul că Eleanor putea să afle că Robert știa, sau că Robert putea să afle tot ceea ce nu știa, sau că poliția ar avea grijă să știe toată lumea. Noua frică s-a amestecat cu frica ce deja îi curgea prin vene, așa că, pentru o clipă, s-a întrebat dacă nu cumva o să înceapă să urle necontrolat. Dar și-a înghițit nodul din gât și și-a calmat vocea când i-a răspuns.

— Iartă-mă, mă port prostește. Nu am nimic, zău!

— Ești sigură? a întrebat-o Eleanor, apoi a ezitat o clipă. Într-un minut, intru într-o ședință, dar am putea sta de vorbă după aceea, sau poate trec pe la tine mai târziu dacă s-a întâmplat ceva, ce zici?

— Nu, nu, sincer. Am avut un moment mai prost. Acum mă simt mai bine.

— Dar a făcut ceva anume, adică... altceva, față de normal?

— Lasă, îți povestesc totul mâine la cină.

— Dacă ești sigură că nu e nimic...

— Da, sunt, du-te la ședință!

După ce a închis, Nancy a fost nevoită să-și sprijine capul în mâini și să-și apese tâmplele câteva clipe. Înțelegea de ce Eleanor era exasperată de ea, după luni de susținere în care Nancy desființase fiecare sugestie pe care i-o făcuse. Dar, pe de altă parte, nu se putea ca Eleanor să nu-și amintească cum era să simți că-ți pierzi mințile, că nu mai poți să te susții psihic, ca și cum cea mai urâtă versiune a ta abia aștepta să țâșnească la suprafață. Și nu se putea să fi uitat că Nancy fusese cea care o scosese ușor-ușor din capcana acelor emoții, după ce se întorsese dintr-o misiune umanitară peste hotare, în urmă cu șapte ani, și găsise că vechea ei viață era de-a dreptul înfricoșătoare.

Nancy o cocoloșise, o protejase, o luase în Sussex, o ascultase când o suna noaptea târziu și nici măcar o dată nu o făcuse pe Ellie să se simtă prost sau penibil sau ca și cum epuizaseră opțiunile.

— Dacă nu am luat deciziile cele mai bune? repeta Eleanor la nesfârșit. Dacă am ratat șansa de a avea copii și într-o zi voi regreta? Ori o să ajung o fată bătrână pe care nu o vizitează nimeni, iar când o să mor, n-o să mă găsească nimeni până nu raportează careva la poliție mirosul care vine din casa mea...

— Asta e o prejudecată, îi răspundea Nancy, adăugând deseori: Dai crezare mitului idiot cum că femeile trebuie să fie neapărat mame.

Și uneori, Nancy îi spunea:

— Nu e adevărat ce gândești!

În cele din urmă, într-o zi, Eleanor zâmbise, cu lacrimile încă licărindu-i în gene.

— Ai dreptate. Nu mi i-am dorit niciodată cu adevărat. Sau, mă rog, mi-am dorit celelalte lucruri mult mai mult. N-aș fi reușit niciodată să fac ceea ce am făcut, dacă aș fi avut copii.

— Și nu trebuie să-ți faci griji că ai să mori singură, a răspuns Nancy, simțind cum i se umplea inima de iubire pentru prietena ei. Poți să te muți la mine când o să fii prea bătrână ca să-ți mai pese.

Eleanor izbucnise în râs.

— Pun pariu că lui Robert i-ar plăcea la nebunie.

— Aaa, el o să fie atunci ori mort, ori senil. Putem să ne mutăm în Sussex și să fim două băbuțe țăcănite care își citesc una alteia cărți lângă șemineu și beau gin la micul dejun. Poate o să vină și Mary. Lumea o să înceapă să spună că suntem excentrice și, într-o zi, vreo tinerică genială o să scrie o piesă de teatru despre noi.

Lui Nancy tot i se părea un viitor de vis, dar se îndoia că va fi așa după tot ce făcuse, se îndoia că Eleanor sau Mary ar mai vrea să se mute cu ea dacă aflau cum era cu adevărat.

Nancy a avut nevoie de aproape toată energia ca să se smulgă din pat și să tragă niște haine pe ea, înainte să se întoarcă Robert acasă în seara aceea. Când a venit el, ea se pieptănase și se fardase puțin și era mulțumită că el nu o să creadă că toată după-amiaza plânsese în pat, ori că avea mintea plină de gânduri oribile, din cauza cărora îi venea să se ducă într-un colț întunecos și să urle până nu mai putea. O ajutau și cele două pahare de vin băute; făcuse un sos simplu pentru paste și o salată și au mâncat în bucătărie cu o lumânare aprinsă între ei, pe masă.

Robert arăta obosit, dar tot a întrebat-o ce făcuse în după-amiaza aceea, iar ea a mințit și a spus că mai avansase puțin cu traducerea complicată la care lucra. El i-a povestit că avusese o mică ciocnire cu Dido în privința abordării cazului refugiaților

sirieni pe care îi reprezentau. S-a plâns de cât de tipicară putea să fie când era vorba de cele mai mărunte detalii legale, însă Nancy nu l-a ascultat aproape deloc, fiindcă Robert se plângea mereu de Dido, dar ea știa că, în același timp, o admira și că lamentările lui nu aveau niciodată nicio consecință. Dacă cineva care venea de la muncă ar fi trecut pe lângă casa lor și s-ar fi uitat în bucătăria lor de la demisol, scena i s-ar fi părut intimă și caldă, ba chiar de invidiat.

— Mă duc sus, a spus Robert. Mâine iar am o zi grea.

— Bine. Urc și eu imediat.

Nancy știa că încă era mult prea agitată ca să poată dormi; dacă rămânea singură, putea să termine sticla de vin și așa să adoarmă. Robert s-a ridicat.

— A, apropo, mâine iau cina cu Ellie.

El s-a întors și Nancy i-a văzut îndoiala din privire.

— Da? Unde?

Ea a încercat să vorbească pe un ton degajat.

— Restaurantul acela grecesc de lângă biroul ei, îl știi.

— Bine. S-ar putea să trebuiască oricum să lucrez până târziu.

— Pare cam deprimată, așa că probabil o să întârzii puțin, dar nu mult, cred că ajung acasă pe la 11.

După ce a terminat cu tot dansul ăsta, Nancy s-a jurat să nu-l mai mintă niciodată pe Robert.

El i-a întors spatele ridicând din umeri și a ieșit din cameră zicând doar atât:

— Mmm... Bine!

Era foarte posibil să fie întotdeauna așa de acum înainte, și-a spus Nancy în timp ce punea vasele în mașina de spălat. Probabil că Robert nu avea s-o mai creadă niciodată fără rezerve, iar gândul ăsta era ca un cuțit în inima ei. Intenționase să ia sticla de vin în sufragerie și să se uite la televizor, dar acum până și asta i s-a părut un efort prea mare, așa că s-a așezat la loc la masă și și-a mai turnat un pahar. Cine s-ar fi uitat acum în bucătăria ei probabil că n-ar mai fi găsit nimic de invidiat la această scenă — o femeie singură, cu o sticlă de vin și o lumânare ce licărea în fața ei. S-a întins și a pus degetul în balta de ceară fierbinte adunată în jurul

flăcării, savurând durerea arsurii ce i se răspândea prin toată mâna.

În viața ei fusese invidiată de o mulțime de oameni, în toți anii de școală și facultate și, în general, în lume, și-a spus ea în timp ce usturimea sfâșietoare îi anestezia toată ființa. Numai că ceea ce invidiaseră ei nu merita nici pe departe un asemenea consum emoțional: cum arăta, cu cine era măritată, cum își decorase casele, unde își făcea vacanțele, cum se îmbrăca. Nu exista nimic dincolo de aparențe și chiar își făcea griji că, probabil, dincolo de suprafață nu se întâmpla nimic.

Și-a adus aminte cum râdea într-o zi cu Mary și Ellie de femeile adunate la poarta școlii Zarei.

— Ar trebui să ne tatuăm toate pe frunte fluturașul de salariu al soților noștri, ca să rezolvăm o dată pentru totdeauna competiția secretă dintre noi, spusese ea, iar prietenele ei râseseră, dar își dăduse seama că habar nu aveau despre ce vorbea ea.

Iar după aceea i se făcuse rușine fiindcă avusese senzația că dezvăluise o latură urâtă a ei în fața singurelor două femei la care ținea, așa că se temuse că, după ce pleca, aveau să se minuneze de cât de banală era viața ei. Îi venise să le sune în seara aceea pe Ellie și Mary ca să jure că ea nu era așa de fapt, că era tot fata care stătuse de vorbă cu ele până în zori despre ce aveau să devină în viață, chiar dacă încă nu realizaseră nimic.

Era posibil, a presupus ea, ca Zara să aibă acum propriile versiuni ale acelor conversații, planificându-și viitorul ca pe o linie pe o hartă, pe care nu trebuia decât să o urmezi ca să o transformi în realitate. Gândul îi dădea amețeli, de parcă timpul era un *roller coaster* din care nu putea coborî. Ar fi trebuit să fie o mamă mai bună, să o avertizeze pe Zara că ambiția poate să dispară pe neobservate, ori să-i spună să nu creadă mereu că o așteaptă ceva grozav, mai bun, dincolo de orizont, ori să facă alegeri și să nu le regrete. Ori, ori... nu avea chiar niciun drept să-i dea sfaturi fiicei ei.

Nancy s-a ridicat și și-a scos dintr-un sertar ceea ce considera ea țigări pentru urgențe. A deschis o fereastră și s-a așezat pe blatul de lucru, ca măcar să încerce să sufle fumul afară, cu toate că știa că era inutil și chiar și dimineață avea să plutească în aer o

duhoare stătută, iar Robert avea să țâțâie dezaprobator. S-a cutremurat stând în frigul tăios ce intra pe fereastră, dar știa că de fapt motivul venea din interiorul său, de parcă trupul ei încerca să se scuture de orice urmă de amintire a anului trecut.

Spusese că ultimul an fusese ca o formă de nebunie și exact așa i se părea și acum. Aproape ca și cum mintea ei fusese răpită de o idee, deși Nancy nu își amintea care ar fi putut fi aceea și nu era sigură că știuse vreodată. A dat un bobârnac țigării fumate până la filtru, azvârlind-o pe geam, după care și-a aprins imediat alta, sorbind substanțele mortale cu sete, până în adâncul plămânilor.

După a doua țigară s-a simțit amețită, așa că s-a dat jos de pe blat și a întins mâna după paharul cu vin, pe care l-a dat pe gât pe nerăsuflate. Dar asta a făcut-o să se simtă și mai rău și s-a aplecat peste chiuvetă, temându-se că avea să verse. Dar merita să îi fie rău — merita ciumă bubonică, molime și damnare veșnică. Merita toate lucrurile de care se temea, și chiar mai rău de atât.

Ascuțișul trădării pe care o comisese i se înfipsese între coaste ca o săgeată, iar otrava ei i se împrăștiase în sânge. Adevărul e că avea senzația că-și pierdea mințile, ceea ce credea că era foarte posibil, având în vedere amploarea disocierii la care fusese nevoită să recurgă numai ca să poată funcționa, pur și simplu, pe parcursul ultimului an. Pentru ea, David existase ca o entitate separată, fiindcă numai așa ceea ce făcea nu părea real, dar acum abordarea asta nu mai era posibilă. Așezată la masa din bucătărie, și-a dat seama că aproape că îl considerase o creație a fanteziei ei, ignorând faptul că era făcut nu numai din carne și oase, ci și din emoții și dorințe. Trebuia să privească în față nu doar cine era el, ci și ce făcuse din ea.

Totul se petrecea de mai bine de un an, fiindcă acum erau în ianuarie și începuse cu un an înainte, la o petrecere dată de editură în preajma Crăciunului. Ce e drept, încerca de vreo două luni să scape de el, dar tot mai rămânea o perioadă foarte lungă când nu îi păsase nici cât negru sub unghie de nimeni și nimic, în afară de ea și de propria ei dorință dezgustătoare.

Petrecerea era organizată ca să fie sărbătorit succesul uriaș și surprinzător al unei cărți de non-ficțiune intitulată *Politica criminalității.* Nancy nu lucrase propriu-zis la carte, dar editura lucra cu o mulțime de autori francezi de cărți polițiste, traduse de ea, și care contribuiseră la carte. Nu era sigură că avea să fie prezent vreunul dintre ei, și nici nu îi cunoscuse personal pe cei mai mulți, dar în decembrie se plictisea întotdeauna, fiindcă agenda lui Robert se umplea, iar ea stătea singură seară de seară, întrebându-se de ce îi luase atâta să creeze ceva concret, care să fie numai al ei. Invitația aprinsese în ea o scânteie de mândrie că cineva o prețuia profesional suficient de mult încât s-o invite, iar asta o făcuse să plutească de bucurie zile în șir înainte de eveniment.

Nancy, Ellie și Mary aveau o tradiție: în săptămânile dinainte de Crăciun, luau împreună un prânz decadent, iar anul acela, norocul a făcut ca prânzul să fie în aceeași zi cu petrecerea. Se dusese la prânz plină de speranță și încântare, dar de fapt, întâlnirea o indispusese groaznic, deoarece, cu cât vorbeau mai mult, cu atât mai clar îi era că prietenele ei aveau vieți infinit mai bogate și mai pline de substanță decât era viața ei. Și, în loc ca realizarea să o bucure, ca pe orice om normal, o acrise teribil, până-n străfunduri, în toată ființa.

Când venise nota, Ellie se aplecase spre ea și-i spusese:

— M-am gândit la tine mai devreme.

— Da? a întrebat Nancy, simțind cum i se încălzea sufletul la gândul că ocupase o frântură din ziua prietenei ei.

— Da, cumpăram ceva de mâncare pentru Irena, știi tu, vecina mea de jos. Iau cina cu ea în fiecare joi.

— A, da.

— Da. Și mi-am zis că poate ți-ar prinde bine să faci și tu așa ceva. Adică să vizitezi pe cineva în vârstă. Sunt o groază de organizații cu care te pot pune în contact. E un gest extraordinar. Îți aduce și ție tot atâta bucurie cât le aduce și lor.

Nancy se uitase și la Ellie, și la Mary, și văzuse că amândouă se înroșiseră puțin și evitau cu obstinație să se privească. Bineînțeles că Eleanor, virtuoasa naibii, își vizita vecina vârstnică, dar lui

Nancy i se părea ceva oribil. Nu voia să audă poveștile tragice ale altora, nu voia să i se amintească de faptul că totul se năruie până la urmă. Dar în primul rând, nu voia să și le imagineze pe prietenele ei încercând să găsească moduri în care să-și umple ea zilele, fir-ar a dracului de treabă!

— Discutați amândouă despre mine? a întrebat ea.

— Nu, normal că nu.

Dar Eleanor a răspuns prea repede, iar Mary nu putea s-o privească în ochi.

— Dar ce credeți voi că am ajuns?

Și chiar în timp ce punea întrebarea, și-a dat seama că i-ar plăcea foarte mult să primească un răspuns de la una dintre ele.

— Iartă-mă, a spus Eleanor. Sincer, chiar am crezut că ți-ar plăcea.

— Te iubim, a zis Mary. Doar că uneori nu pari deloc fericită.

Nancy s-a uitat când la una, când la alta, neștiind ce să spună.

— Voi două sunteți fericite?

Mary a ridicat din umeri.

— În general, aș zice că da.

Eleanor s-a foit puțin înainte să răspundă.

— Sigur că nu sunt fericită mereu. Dar când nu sunt, sper că voi două o să mă ajutați. Cum ați mai făcut-o.

Deodată, Nancy a simțit că fațada atent construită a vieții ei se tocise și că, de fapt, toată lumea știa dintotdeauna cât de greu i se părea totul. Ori poate, și gândul era și mai înspăimântător, era mai jalnică și demnă de milă decât crezuse. Poate că prietenele ei vedeau la ea lucruri de care nici nu era conștientă, ceea ce îi dădea senzația că poate pierdea contactul cu realitatea și că, de fapt, orice era posibil.

— Poate ar trebui să plec, a spus Nancy luându-și poșeta de pe spătarul scaunului. Mă duc la o petrecere de serviciu în seara asta și, înainte, am de făcut câteva lucruri.

Eleanor și-a pus mâna pe brațul ei.

— Îmi pare rău, Nance, sincer. Nu m-am gândit. Nu am vrut să te fac să te simți prost.

— Nu-i nimic.

S-a străduit să zâmbească.

— Da, Nancy, iartă-ne, a spus și Mary.

A simțit o dorință disperată să plece cât mai repede.

— Zău așa, niciuna dintre voi nu are de ce să-și ceară scuze.

A plecat în grabă, convinsă că Eleanor și Mary aveau să mai comande o cafea ca să-i discute toate problemele, chiar și cele pe care nu știa că le are.

După aceea, toată după-amiaza i-a mers din rău în mai rău, așa că se simțea de parcă toate eșecurile ei o sufocau și o trăgeau în jos, către locuri care nici nu știuse că existau. S-a gândit să nu se mai ducă la petrecere și gata, dar știa că asta avea s-o facă să se simtă și mai prost. Așa că a probat și a renunțat la nenumărate ținute, și-a întins machiajul și nu a reușit să-și facă părul să-i stea cum voia și, una peste alta, când a intrat în atriumul cu pereți de sticlă al editurii, se simțea de-a dreptul prost.

Cartea se vânduse, evident, extrem de bine, fiindcă locul era plin ochi. Tineri cu fese ferme și pomeți senzaționali împărțeau pahare de șampanie și toată lumea se împărțise deja în grupulețe vesele. Nancy a băut prea repede un pahar cu șampanie, apoi a dat o tură prin încăpere, încercând să găsească o conversație căreia să i se alăture. Vreo două persoane au fost amabile și au schimbat câteva vorbe cu ea, dar se simțea ca o intrusă plicticoasă, ceea ce, laolaltă cu prânzul de mai devreme, o făcuse să se simtă de parcă toată săptămâna precedentă se îmbătase cu iluzia grandorii.

S-a hotărât să se ducă la baie, apoi acasă, așa că și-a croit drum către coridorul aflat în celălalt capăt al încăperii, pe care a mers până a găsit toaleta femeilor. Odată încuiată ușa cabinei, mai că a apucat-o plânsul, fiindcă se simțea ca ultima ratată; oamenii de aproape 50 de ani aveau sau nu aveau cariere strălucite, iar ea nu avea, deși categoric ar fi putut să aibă. S-a trântit pe vasul de toaletă, simțind ceva umed pe dosul coapsei, și a făcut pipi cu zgomot.

La plecare, a trântit ușa, sperând că lăsase o urmă pe peretele alb, impecabil, dorindu-și doar să urce într-un taxi și să se ducă acasă, unde să deschidă o sticlă de vin și să găsească ceva de văzut pe Netflix.

— Mi s-a părut mie că tu ești, dar nu eram sigur.

S-a întors și a fost ușor debusolată să îl vadă într-un mediu nefamiliar lui.

— O, salut! Nu știam că o să fii aici.

— Am contribuit și eu la cartea asta.

S-a simțit prinsă pe picior greșit.

— Scuze, nu mi-am dat seama. Sigur că da. E logic.

El a pășit spre ea și Nancy și-a spus că își purta bine vârsta, ca pe o cămașă șifonată, de fapt, exact ca pe cămașa albastră șifonată pe care chiar o avea pe el. Era încălțat cu pantofi scâlciați și barba îi crescuse puțin mai lungă decât de obicei, ceea ce îi dădea un aer de lup.

— Apropo, ai o rochie foarte frumoasă.

S-a uitat în jos, la rochia de lână roșie de pe ea, și a roșit.

— Mulțumesc.

— Dar probabil că tu ai putea pune pe tine și un sac de gunoi și tot ai arăta bine.

A simțit un val fierbinte urcându-i în trup și nu prea știa ce se întâmpla, fiindcă prietenia lor, dacă o putea numi așa, nu inclusese niciodată flirtul. O fixa pe față, așa că ea a făcut la fel și i-a văzut ochii foarte strălucitori și insondabili, părând mai degrabă să o disece decât să o privească.

El a pășit prin atmosfera încărcată electric și a făcut cei trei pași care îi despărțeau, ajungând așa de aproape de ea, încât îi simțea respirația de fumător. A întins mâna.

— David. Îmi pare bine.

— David? a spus ea încercând să râdă, dar reușind să scoată doar un sunet strident. Ce tot spui, Howard?

Fiindcă în fața ei stătea soțul uneia dintre cele mai bune prietene ale ei, spunându-i lucruri pe care nu ar fi trebuit să i le spună, într-un fel căruia știa că ar fi trebuit să-i întoarcă spatele. Dar în minte i-a răsărit imaginea de mai devreme a lui Mary și Eleanor, cu expresiile lor îndurerate, cu condescendența lor de căcat. Și oricum avea să pună capăt momentului într-o clipă.

El a fixat-o cu privirea.

— David e al doilea prenume al meu.

Și-a mușcat buza, de parcă nu știa dacă să vorbească sau nu, iar ea nu reușea să se hotărască dacă îl dorea cu disperare sau nu.

— A fost ciudat să te văd acolo, a spus el arătând cu capul către petrecerea zgomotoasă. M-a luat prin surprindere, nu mă așteptam. Nu sunt obișnuit să te văd așa.

— Așa cum?

El s-a apropiat și mai mult și îi simțea căldura trupului.

— Vulnerabilă, să zicem. Păreai puțin debusolată, când eu te-am văzut întotdeauna ca fiind extrem de sigură pe tine.

I-a venit să plângă, ceea ce era absurd, numai că parcă privise adânc în sufletul ei, până acolo unde era ea, cea adevărată. Avea senzația ridicolă că știa totul despre ea, așa cum nimeni altcineva nu ar fi putut ști.

— Nu am fost niciodată sigură pe mine, a spus, dar cuvintele abia s-au auzit, aproape șoptite.

— Sincer să fiu, a fost o senzație foarte bizară să te văd așa, atât de vulnerabilă.

S-a oprit, căutându-i privirea fugară, apoi a continuat.

— Deci cum spuneam, mă numesc David. Îmi spui și tu cum te cheamă?

Nancy s-a uitat la Howard și a știut că felul în care răspundea avea să determine ceva colosal de important, de aceea tot corpul i se trezise la viață, de parcă vibra de energie, ca și cum își amintea o emoție sau o promisiune, ceva ce ea uitase. I-a luat mâna fierbinte și încă mai era timp să-i spună să se ducă acasă, la prietena ei cea mai bună, iar ea să rămână persoana care crezuse toată viața că era. Numai că acea persoană o umplea de scârbă pe Nancy. S-a gândit la casa ei goală și la sticla de vin, la peșterile fără fund din mintea ei. La urma urmelor, era doar un cuvânt, doar un suflu de aer; merita și ea un moment de nebunie, fiindcă asta era tot ce avea să fie.

— Louise.

El și-a lăsat capul pe-o parte.

— Ți se potrivește.

A întins mâna și și-a plimbat-o pe piciorul ei în sus, de la genunchi, de unde începea despicătura rochiei, până între picioare.

Senzația, întotdeauna prezentă, că exista undeva, în afara propriului corp, s-a spart în o mie de cioburi și ea a simțit brusc că revine cu totul în propria ființă, așa cum nu ținea minte să mai fi fost vreodată. Nu și-a putut opri un suspin și a știut pe loc că avea să facă orice i-ar fi cerut el, dacă așa păstra senzația asta de prezență totală în moment.

El și-a mișcat mâna spre spate ca s-o tragă mai aproape, dar ea încă i-o simțea pe picior, de parcă trezise în ea emoții pe care nici nu știuse că le avea. În clipa următoare, fața lui era lipită de a ei și limba lui era în gura ei, iar atingerea bărbii pe pielea ei era ciudată, dar nu neplăcută. Cu cealaltă mână îi pipăia sânul, iar ea nu se putea gândi decât la buzele lui pe sfârcul ei și la penisul lui înlăuntrul ei. Îi venea să se întindă pe podea chiar atunci și acolo. Să spună: *la naiba cu toți și toate!* Dar el s-a tras înapoi.

— Nu aici, a spus. Te sun eu mâine.

Și apoi s-a întors și a plecat, iar ea a trebuit să se sprijine de perete, fiindcă tremura din tot corpul și nici măcar nu era sigură că se întâmplase ce se întâmplase.

A doua zi se trezise cu o durere de cap surdă și o amintire ce părea mai mult un coșmar, care a persistat ca un parfum ieftin chiar și după ce s-a dat jos din pat, a făcut un duș și a băut o cană de cafea tare. A evitat să se privească în oglindă, căci prin creier îi fulgerau frânturi de amintiri, zdruncinând-o. Probabil că lui i-ar fi fost foarte ușor să facă rost de numărul ei, dar se îndoia că avea să-și bată capul cu asta. În orice caz, nu voia ca el să o sune. Data viitoare când o să se vadă avea să fie jenant, dar o să găsească un moment ca să-i ceară scuze între patru ochi și să-i spună că fusese foarte beată. Numai că nu s-a dus la sală ca în fiecare vineri dimineață și a avut grijă să își bage mobilul în buzunarul de la spate al blugilor chiar și când a ieșit să ducă gunoiul.

A sunat-o chiar înainte de amiază, când ea deja trecuse de la rușine la furie, la dorință și apoi iar la rușine. Dar când a văzut numărul necunoscut pe ecranul telefonului, pielea de pe picior, pe unde își trecuse el mâna, a început să o furnice și nu s-a mai putut gândi decât la cum ar fi fost ca trupul lui să fie acolo, întreg și prezent, lipit de ea, înlăuntrul ei.

— Vii să ne vedem peste o oră? a întrebat el.
— Tu vorbești serios? a întrebat ea, șocată de lipsa lui de ocolișuri.
— Am cheile de la apartamentul unui prieten. El e în America. Pot să ajung acolo într-o oră.

Aerul clandestin al aranjamentului lor spunea cam totul despre această situație.

— Unde e apartamentul? a întrebat Nancy, aproape chicotind, așa de absurdă i se părea toată treaba, de parcă urmărea totul de undeva, din afară.
— Baron's Court. E blocul ăla ca un conac, de lângă gară.

Și-a dus degetele la buze și i-a simțit atingerea limbii.

— Da, pot să ajung într-o oră.
— Apartamentul C, Palliser Sourt 14.

A închis înainte să apuce măcar să noteze adresa, iar apoi a trebuit să se așeze, cu capul în palme, fiindcă i s-a încețoșat privirea. A închis ochii, dar o vedea doar pe Mary, Mary, Mary.

Numai că dimineață se răsese pe picioare în duș și apoi își pusese chiloți și sutien asortate. A icnit tare, cât pe ce să vomite când a recunoscut asta în sinea ei.

Și-au tras-o înainte să scoată vreo vorbă. Ca animalele, gâfâind, asudând. Iar ea nu mai avusese niciodată asemenea senzații. Niciodată nu simțise acele valuri unduitoare vibrând prin trupul ei. Niciodată nu simțise în fundul gâtului gustul dorinței pure și înspăimântătoare. Niciodată nu înghițise sperma sărată pe care, în mod normal, o scuipa în toaletă. Niciodată nu dorise ca cineva s-o întoarcă pe burtă și să-i tragă șoldurile în sus. Niciodată nu mai închisese ochii și nu uitase unde se afla, ba chiar și cine era. Niciodată nu mai fusese atât de complet prezentă în trupul ei.

Abia după aceea, când împărțeau o țigară, întinși pe un pat rotund, străin, cu ferigi în ghivece suspendate cu fire de macrame atârnând deasupra lor, abia după aceea a fost înghițită de rușine pură, ca de un foc mistuitor.

— Uau! Arzi toată, a spus el, iar ea s-a întrebat dacă nu cumva se îmbolnăvea cu adevărat.
— Doamne ferește, ce-am făcut? a întrebat ea, ca și cum el ar fi avut răspunsul.

A tăcut o clipă, iar inima i s-a făcut grea ca un bolovan, de teamă că el regreta ce făcuseră.

— Cred că am făcut ceva ce era inevitabil.

Vorbele lui au umplut-o fără să vrea de încântare.

— Și mie mi-e frică, a spus el. Adică îmi dau seama că e o demență. Dar mă înnebunești.

Și atunci ea a plâns, cu capul pe pieptul lui, unde lacrimile i s-au amestecat cu părul lui. A strâns-o în brațe și a sărutat-o pe creștet, iar ea a fost învăluită de un calm profund, intens.

— Nu trebuie să se mai întâmple niciodată, a spus Nancy, inhalându-i aroma caldă, nuanțată de mirosul înțepător de transpirație.

Voia cu disperare să știe că ce spusese era adevărat, că avea să aibă grijă să nu se mai întâmple niciodată, dar deja se îndoia de tăria ei de a-și menține decizia.

Degetul lui a urmat linia coloanei ei și parcă lăsa în urmă curent electric. Apoi și-a pus buzele unde fusese degetul, iar ea a trebuit să își arcuiască spatele, fiindcă plăcerea era prea mare. A întors-o și și-a lipit buzele de ale ei, iar ea și-a simțit gustul pe limba lui.

S-a desprins de ea.

— Mi-am dorit dintotdeauna să se întâmple asta. Din prima clipă când te-am întâlnit.

— Termină cu prostiile!

— Nu, e adevărat.

S-a aplecat iar spre ea și a sărutat-o, iar ea a avut senzația că oasele i se dizolvă sub atingerea lui.

Dar de data asta, ea s-a desprins de el.

— Nu pot... vreau să spun...

A descoperit că nu putea rosti nici numele lui Robert, nici pe al lui Mary, așa că s-a mulțumit cu:

— Familiile noastre.

— Nu are niciun sens să vorbim despre ei. Aici e cu totul altceva.

O făcea să se simtă disperată și voia să scoată de la el promisiuni de finaluri de basm.

— Ai mai făcut așa ceva?

— Presupun că ai auzit zvonurile, nu?

— Nu.

Numai că s-a întrebat deodată dacă ăsta era motivul pentru care îl ura Eleanor și a apucat-o gelozia la gândul că Mary i se confesa lui Ellie și ei nu, iar furia a străpuns-o ca un pumnal. Întotdeauna se uitaseră amândouă cam de sus la ea, și-a spus, de parcă știau despre viață lucruri pe care ea nu avea cum să le afle vreodată, deși nu era vina ei că se născuse într-o poziție privilegiată în viață, însă poate că era vina ei că nu făcuse nimic cu acest avantaj.

El s-a lăsat pe spate cu brațele sub cap, așa că ea și-a simțit privirea atrasă irezistibil, pe loc, de curba bicepsului lui și de adâncitura claviculei.

— Dacă vrei să știi, nu am avut cea mai ușoară căsnicie. De fapt, uneori am impresia că a fost grea, pur și simplu aiurea.

A făcut o pauză de parcă voia să-și aleagă cu grijă vorbele.

— E obsedată de copiii noștri, ceea ce înseamnă că eu sunt lăsat pe dinafară, dacă are sens ce spun. Nu e vina ei. Doar că nu cred că ne-am dat seama cât de diferiți suntem și cât de dificil o să ne fie.

Nancy s-a simțit ușurată că nici el nu rostise cu voce tare numele lui Mary.

— În plus, devine turbată de gelozie. Tot timpul e convinsă că mă culc cu altcineva, ceea ce e teribil de obositor.

— Dar are vreun motiv să creadă asta?

Nancy și-a ținut respirația fiindcă nu suporta să fie doar una dintr-un lung șir.

— Nu, Doamne ferește, sigur că nu.

A întins mâna și și-a trecut degetul pe brațul ei, lăsând în urmă mici ridicături, ca un siaj al atingerii lui.

— Sper că nu crezi că aș face lesne așa ceva. Nu mi-am făcut un obicei din a risca totul. Și poate că ne-am îndepărtat, dar asta nu înseamnă că nu țin la Mary sau că nu o respect.

Inima lui Nancy a început să palpite de parcă încerca fără succes să-și recapete ritmul normal. Ceea ce făceau era așa de oribil că, practic, asta anula orice urmă de rațiune.

— Și eu o iubesc, a spus ea.

În plus, el descria o versiune a lui Mary pe care Nancy o recunoștea și i s-a părut că o făcea cu afecțiune și considerație.

— Dar tu? Căsnicia ta e chiar așa de minunată?

Întrebarea a luat-o prin surprindere și n-a știut cum să răspundă.

— Presupun că și noi am avut o căsnicie dificilă. Știu la ce te referi când spui că sunteți diferiți, deși în cazul meu e mai degrabă vorba că ne dorim lucruri diferite. Dar nu, nu e minunată, nici pe departe.

Nancy ar fi stat o veșnicie lipită de trupul lui, cu bărbia pe pieptul lui, uitându-se în sus la el. Deja era posesivă, aproape furioasă fiindcă fusese marginalizat, dorindu-și cu disperare să-i aline durerea.

El i-a zâmbit.

— De-a lungul anilor, mi-ai părut deseori neînțeleasă, dacă ăsta e cuvântul corect. Ca și cum Robert vede doar una din laturile tale. Pun pariu că nu a remarcat niciodată vulnerabilitatea aceea pe care am văzut-o eu aseară.

Vorbele lui i-au dat fiori, dar totodată nu și-a permis să îi dea dreptate cu voce tare.

— Încearcă. E un om bun. Cred mai degrabă că nu înțelege vulnerabilitatea, fiindcă e un sentiment complet străin lui.

— Da, iar căsniciile lungi sunt al naibii de dificile. Presupun că nici eu nu am fost cel mai bun soț. Bănuiesc că i-am reproșat lui Mary sentimentele ei de nesiguranță, când poate că am contribuit la ele în vreun fel pe care nu îl înțeleg. Cred că am cam folosit munca drept diversiune. Deși, când mă implic prea tare în acea latură a vieții mele, se înfurie și mă acuză că o înșel și uite-așa o luăm de la capăt cu tot cercul ăla vicios de căcat.

— Îmi pare rău.

Deodată, Nancy nu pricepea cum a putut Mary să se îndoiască vreodată de acest bărbat, care părea să înțeleagă viața într-un mod care, cu siguranță, făcea totul mai frumos.

— Sigur, ironia e că eram căsătorit când am cunoscut-o, așa că de fapt ea e singura amantă pe care am avut-o în viața mea.

— Poate de aceea își face griji.

Era o conversație mult prea bizară, mai ales când Nancy și-a dat seama că îi lua partea lui Howard împotriva lui Mary, iar asta era

pur și simplu de neconceput. Și cu toate astea, ceea ce spunea părea foarte rezonabil.

— Doamne, ce frumoasă ești! a spus el, uitându-se în jos la ea. Nu vreau să vorbesc cu tine despre chestiile astea. Mai ții minte ce am spus aseară când am făcut cunoștință?

Ea a dat din cap.

— De acum, pentru mine vei fi doar Louise. Numai așa o să-ți spun. Iar eu pot fi doar David pentru tine. Așa, putem exista împreună, doar noi doi, în afara tuturor celorlalte lucruri. Putem să ne facem fericiți unul pe altul. Incredibil de fericiți.

Ideea era ridicolă, dar și incontestabil minunată. Îi oferea o insuliță în marea de căcat care o înconjura, și nimeni nu mai făcuse asta pentru ea. Știa că ceea ce făceau era greșit, cumplit de greșit din toate punctele de vedere posibile, dar, cu toate astea, nimic nu i se păruse vreodată atât de necesar pentru însăși existența ei. Când a vorbit, l-a privit în față.

— Bine, David.

Și avea dreptate, această separare, această dedublare făcea ca totul să fie mai bine. A știut pe loc că numai așa putea exista această legătură, oricare-ar fi fost ea. Trebuiau nu doar să se prefacă, ci să fie și permanent convinși că nu erau cine erau de fapt.

S-au privit în continuare ca niște adolescenți îndrăgostiți lulea, incapabili să-și ia ochii unul de la altul, iar privirea cu care o fixa era atât de intensă, că Nancy s-a simțit complet subjugată de ea. Ca și cum ochii lui erau vrăjiți și o trăgeau în adâncuri, către un loc după care tânjea la fel de tare pe cât se temea de el. Avea aceeași senzație de amețeală pe care o avusese în seara precedentă, când o sărutase. Senzația că el știa despre ea ceva ce nu mai știa nimeni; ceva ce avea să-i dezvăluie și ei, iar în lumina acelei revelații, ea avea să se înțeleagă pe sine, iar viața o să devină mai ușoară și poate că sentimentul permanent de frică o să se risipească.

*

Nancy s-a îndepărtat de chiuvetă și s-a întors. De pe buze i-a scăpat un geamăt adânc și atunci au început să-i șiroiască lacrimile pe obraji, fiindcă părea imposibil să se fi întâmplat, părea imposibil ca ea să fie această persoană esențialmente oribilă. Cu toate astea, creierul ei s-a repezit să o liniștească și, deși știa că nu o ajuta cu nimic, și-a spus că de fapt ea abia dacă îl cunoștea pe Howard înainte să devină David. Nu era ca și cum ea, Mary și Eleanor avuseseră de-a face prea mult cu partenerii celorlalte, ca și cum ele își erau de ajuns și nu voiau să le încurce nimeni din afară. Era adevărat că Ellie petrecuse ceva timp cu ea și Robert de-a lungul anilor, dar pe Howard și Mary nu îi vedeau aproape niciodată împreună, ca un cuplu.

Cam singura dată când își amintea să fi fost cu toții împreună fusese la o cină în urmă cu mai bine de un deceniu, când stătuseră toți la masa din bucătărie la care stătea ea acum. Ellie tocmai se întorsese dintr-una din călătoriile ei de câte un an, iar Nancy îi invitase pe toți la ea, gândindu-se cât de frumos era să fie toate împreună, ca pe vremuri, dar și cu partenerii lor.

În seara respectivă, Robert venise târziu acasă, ceea ce ea a crezut că făcuse dinadins, fiindcă mârâise nemulțumit când îi spusese de cină.

— Am uitat și gata, ce mama naibii? a spus el urcând grăbit scările ca să se schimbe, iar lui Nancy i s-a părut că asta era și mai rău.

Cum stătea spumegând de furie, Zara a apărut în capul scărilor.

— Pot să-mi iau ceva de băut? a întrebat ea.

— Repede, a spus Nancy. Trebuie să apară fetele.

Dar apoi s-a gândit că ar fi drăguț ca Eleanor și Mary să o vadă pe Zara, care trebuie să fi avut vreo opt sau nouă ani și crescuse brusc grozav de înaltă și frumoasă, ca o versiune miniaturală a ei.

— Nu vrei să stai să le saluți? a spus ea, iar Zara a ridicat din umeri.

Nancy era sigură că ținea minte bine că Eleanor îl adusese cu ea în seara aceea pe Frederich. Era greu să-i reții pe toți bărbații cu care se întorcea Eleanor din nenumăratele ei călătorii, dar era sigură că, de data aceea, fusese Frederich, fiindcă el rezistase puțin mai mult decât majoritatea. Ei veniseră primii, cu urmele unei

certe încă vizibile pe chipurile încruntate. Frederich fusese vădit impresionat de casă, ceea ce a făcut-o pe Nancy să se simtă puțin cam penibil, având în vedere cu ce se ocupa el. Eleanor s-a extaziat la vederea Zarei și a început să-i pună o mie de întrebări, printre care unele despre care Nancy și-a dat seama că ea nu i le pusese niciodată, iar când a văzut-o pe Zara că se relaxează, s-a detestat din toată inima. Robert a coborât și el, s-au turnat băuturi în pahare, iar Frederich părea drăguț și ea a crezut că, până la urmă, s-ar putea ca seara să decurgă bine.

Apoi Zara a urcat în camera ei, ea a verificat rața de la cuptor, fiindcă nu voia să o usuce, și a observat că era 9 fără un sfert, ceea ce însemna că întârzierea lui Mary și Howard era de-acum o mojicie.

— Pot să te ajut? a întrebat Eleanor din spatele ei, făcând-o pe Nancy să tresară puțin și să se frigă la mână, căci a atins ușa cuptorului când s-a ridicat.

— Nu.

S-a întors spre prietena ei.

— Apropo, arăți extraordinar. Ai slăbit și ai pielea foarte frumos bronzată.

Eleanor a început să râdă.

— Avantajele meseriei.

— Frederich pare foarte drăguț, a spus Nancy sugându-și peticul de piele arsă.

— Așa și e.

Dar Eleanor s-a uitat în jos și lui Nancy i s-a părut că a surprins ceva în acest gest.

— E totul în regulă?

Când Eleanor a răspuns, a încercat să aibă un ton vesel.

— Da, sigur. Doar că mi-e cam groază să petrec o săptămână întreagă cu fiica lui. Ne-am mai întâlnit, dar scurt și... mă rog, știi tu.

— Deci e serioasă treaba cu Frederich?

Eleanor a ridicat din umeri.

— Să zicem că nu prea.

Nancy a vrut s-o întrebe pe Ellie cum reușea să fie așa de distantă, dar s-a auzit soneria.

— Ah, în sfârșit, probabil că e Mary.

S-au dus amândouă la ușă și, când au deschis-o, în prag părea să fie o hoardă de refugiați, toți îmbrăcați în haine lălâi care ziceai că au fost târâte prin noroaie. Marcus și Mimi plângeau amândoi, iar Nancy s-a trezit că își spunea că Marcus era prea mare pentru așa ceva și că era scârbos de plin de muci pe față. Bebelușul, dacă se mai putea numi bebeluș un copil de aproape trei ani, iar Nancy nu credea că se mai putea, era atașat de Mary cu ajutorul unei bucăți de cârpă înnodate în jurul ei de parcă nu trăiau într-o țară occidentală bogată.

— Scuze de întârziere, a spus Mary năvălind cu familia în antreu.

Părul ei, mai lung decât îl văzuse vreodată Nancy, părea să aibă nevoie de un șampon, iar ochelarii erau așa de murdari, că aproape că nu i se vedeau ochii. Eleanor era deja în genunchi, ajutându-i pe Marcus și Mimi să-și scoată hainele.

Howard a avansat din spatele hoardei, zâmbind larg, agitând o sticlă de vin bun.

— Îmi pare tare rău că am întârziat, a spus el cu un aer de resemnare răbdătoare. Când am ajuns acasă, totul era haos, așa că a durat ceva.

A râs forțat, iar Nancy își amintea că i-a zâmbit pe deasupra creștetului lui Mary, fiindcă observase și ea cât de absentă devenise de când o născuse pe Maisie și că trebuia să îi fie greu lui Howard să țină totul pe linia de plutire. Poate că acela fusese primul ei act de trădare, deși atunci nu păruse așa, și, categoric, nu fusese asta intenția ei, sau, mai degrabă, era sigură că nu fusese.

— Nu mi-am dat seama că îi aduci pe toți, a spus ea cât de vesel a putut.

— Păi, doar nu era să-i lăsăm acasă, a spus Mary care evident nu auzise în viața ei de bone.

— Du-te tu înăuntru, i-a spus Nancy lui Howard arătând spre salon. Robert o să-ți aducă ceva de băut.

Apoi a durat o veșnicie să-i ducă sus pe copiii mai mari și să-i instaleze confortabil pe patul ei. Maisie a refuzat categoric să

rămână acolo și s-a agățat scai de Mary, ceea ce a cam scârbit-o pe Nancy și a făcut-o să-și spună că tot stilul ăsta parental bazat pe atașament, practicat de Mary, era de fapt ridicol și probabil chiar dăunător. Era convinsă că toată mâncarea probabil că se arsese și avea să fie de nemâncat, dar, de fapt, când a ajuns în final să o pună pe platouri și să cheme pe toată lumea în bucătărie, era foarte bună.

De cum s-au așezat, Maisie a început să tragă de bluza lui Mary, iar Nancy a simțit că se aduna în ea din nou repulsia de mai devreme. Doar n-o să se apuce să hrănească copilul acum, și-a spus Nancy, dar Mary și-a scos pur și simplu sânul și Maisie a început să sugă. Nancy s-a uitat în jurul mesei, dar cu excepția lui Robert, nimeni nu părea deranjat, ori măcar să fi remarcat. Din partea cealaltă a mesei, el a ridicat ochii spre ea, dar ea și-a ferit privirea de teamă să nu izbucnească în râs.

— Ce cameră frumoasă, a spus Howard uitându-se în jur, la încăperea care deodată i s-a părut lui Nancy jenantă.

— Spune-mi cu ce te ocupi, i-a spus Eleanor lui Howard, iar lui Nancy i-a venit să o pupe.

Îl așezase pe Frederich de cealaltă parte a ei, iar acum s-a întors spre el, dându-i ocazia să o întrebe:

— Și tu cu ce te ocupi, Nancy?

A simțit că-i iau foc obrajii și s-a bâlbâit.

— A, păi, nu cu mare lucru.

— Aiurea, a spus Robert. Are grijă de noi toți. Ceea ce nu e așa ușor cum pare.

Nancy i-a zâmbit soțului ei.

— Da, dar nu e chiar muncă, nu?

— Dacă te referi la faptul că nu ești plătită pentru asta, a spus Eleanor, aflată în cealaltă parte a lui Howard, atunci e absurd. Lucrez cu un grup de femei din Sri Lanka, pe care le ajut să formeze o cooperativă, și toate sunt mame, și vreau să-ți spun că nu am văzut niciodată oameni care să muncească atâta.

Dar Nancy a remarcat că următoarele ei cuvinte au fost îndreptate către Mary.

— Sincer, nu știu cum reușești să te descurci cu toți trei ai tăi, așa de mici.

Gândul că un grup de femei din Sri Lanka needucate, cu viețile devastate de inundații, formau o cooperativă, în timp ce ea ședea într-una din casele ei mari și elegante, încercând să-și umple zilele, a izbit-o pe Nancy ca o palmă peste față.

— Nu cred că fac nimic cum trebuie, a răspuns Mary.

— Ei, hai, a spus Howard, nu se poate să-ți faci reproșuri din cauza întreținerii casei sau chestiilor de genul ăsta. Îi tot spun să nu mai fie obsedată de toate mărunțișurile astea fără sens. Crește trei ființe umane mici și o face foarte bine, iar asta ar slei de puteri pe oricine.

— Frumos din partea ta să spui asta, a zis Nancy, refuzând să se uite la Robert, care nu îi spusese niciodată ceva așa frumos, credea ea.

— Deci Howard, a spus Robert, care e ultima ta cauză sau idee măreață de care ar trebui să știm?

— Howard a devenit foarte pasionat de tot ce e organic, a spus Mary. Și dacă citești despre asta, e foarte logic. Știați că toate marile ferme care aprovizionează supermarketurile noastre folosesc azot sintetic în îngrășăminte?

Nancy a observat că aproape toți invitații se opriseră din mâncat.

— La New York așa este deja, a zis Frederich. Am fost acolo acum câteva luni și toată lumea întreba de unde sunt alimentele și cum au fost obținute.

— Asociația Solului crede că, în 20 de ani, o să ne uităm în urmă și o să privim mâncarea nonorganică așa cum privim acum țigările, a spus Howard. Ascultați la mine, ăsta e următorul mare val în alimentație și o să fie în toate supermarketurile.

— Nu prea are nicio noimă ce spui, a zis Robert, iar Nancy a văzut că era cam beat și foarte furios.

— Cum adică?

Howard a zâmbit forțat, iar ei îi venea să-și ceară scuze pentru soțul ei atât de brutal. S-a uitat în jos și a văzut că picioarele ei erau

așa de aproape de coapsele lui, strânse în pantalonii de bumbac, că aproape se atingeau.

— Păi, nu ai cum să ai o fermă organică așa cum scrie la carte, a spus Robert. Doar dacă o închizi într-o capsulă sau trăiești pe o insulă izolată sau ceva similar. Tu știi cum funcționează o fermă?

— Cât de cât, a răspuns Howard.

— Întreb doar pentru că, dacă ai ști, ai înțelege că, atunci când un fermier folosește pesticide și îngrășăminte chimice și altul nu, semințele de la fiecare fermă vor ajunge la cealaltă, ceea ce va duce la polenizare încrucișată și mixarea recoltelor.

— Mă plec în fața superiorității cunoștințelor tale, a spus Howard înclinând ușor din cap. Dar presupun că eu sunt de părere că, decât să accepți plictiseala stării de fapt, mai bine încerci să schimbi lucrurile în bine.

Robert și Howard s-au uitat urât unul la altul, iar Nancy și i-a imaginat sărind peste masă și luându-se la bătaie, fiindcă întotdeauna ne separă doar câțiva pași de regnul animal. S-a ridicat.

— Mai vrea cineva o porție?

Toți au scuturat din cap că nu, murmurând că a fost delicios, dar măcar zgomotul farfuriilor adunate unele peste altele a spart tensiunea și, când s-a întors în încăpere cu omniprezentul *mousse* de ciocolată, se desfășurau concomitent mai multe conversații, iar zumzetul blând al petrecerii fusese restaurat. Însă lui Nancy i-a fost greu să se scuture de enervarea provocată de Robert și, din cauza iritării ce-i picura constant în suflet ca dintr-o perfuzie, nu a putut nici măcar să se uite la el când i-a întins budinca. Fără îndoială, mintea lui era preocupată de vreun caz, ceea ce nu lăsa niciodată loc pentru nimic altceva, iar asta îl făcea deseori să fie bădăran. Howard discuta aprins cu Frederich despre ajutoare pentru defavorizați, dar Nancy avea senzația că îi auzea gândurile. Trebuie să fi fost scârbit de ea și Robert, crezând probabil că erau catastrofal de ahtiați după bani și statut social. Ceea ce era prea aproape de ceea ce se temea Nancy că era adevărata lor problemă.

Și-a mai turnat un pahar de vin și s-a uitat la porția de *mousse* de ciocolată din fața ei, dându-și seama că oricum nu putea să o

înghită. Adevărul era că ar fi trebuit să organizeze întâlnirea doar cu prietenele ei, fiindcă acum nu putea să stea ca lumea de vorbă cu ele, și Dumnezeu știa când aveau să mai fie toate în aceeași țară. Doar că păruse o idee așa de grozavă să aibă la masa ei nu doar cele două femei pe care le iubea cel mai mult pe lume, dar și pe oamenii pe care ele aleseseră să-i iubească.

S-a uitat la Mary, care încă se mai lupta cu Maisie, dându-i peste mână când se întindea după nasturii bluzei, și s-a întrebat ce se întâmplase cu ea. Mary, care citea Virgil până în zori. Care, la fiecare petrecere cu pretenții, își înfășura cearșafuri albe peste pielea ei superbă, ce îi amintea întotdeauna lui Nancy de un anume sol maro-roșcat pe care îl văzuse numai în Australia, și își împletea flori viu colorate în părul ei negru-corb. Mary care se smulsese dintr-o viață comună fiindcă iubea tot ce era ieșit din comun, ca să ajungă să fie această persoană care părea să trăiască numai pentru alții.

S-a trezit că îi era iar milă de Howard, deși știa că era complet nedrept, fiindcă Mary era extraordinară și devenise așa de terminată din cauza circumstanțelor, nu din proprie voință. S-a aplecat peste Howard către Eleanor, disperată să o scoată cineva din starea proastă.

— Spune-mi, te rog, mai multe despre incredibilul tău succes, a spus ea. Am senzația că am pierdut toată discuția.

Mary a prins conversația.

— O, da, te rog, Ellie.

Eleanor s-a înroșit.

— Nu e o promovare chiar așa de importantă. Am avut noroc, atâta tot.

— Nu are cum să fie doar asta, a răspuns Nancy, fără să știe de ce era așa de important pentru ea ca Eleanor să-și admită succesul.

Eleanor s-a frecat la ochi de parcă era obosită.

— Totul e doar o iluzie. Sunt sigură că erau alți 20 de oameni la fel de pregătiți ca mine, care ar fi făcut treabă la fel de bună.

— Dacă ai fi bărbat, nu ai spune asta, a zis Mary.

Eleanor a început să râdă.

— Posibil.

— Și nu se poate să nu ți se pară și ție fantastic, măcar parțial, a spus Nancy, simțind că nu putea suporta să o vadă pe Eleanor că nu se bucura aproape deloc de tot ce i se întâmpla.

Eleanor a zâmbit.

— A, nu, sigur că da, e grozav, da.

— Mă uluiește întotdeauna să văd ce consideră oamenii că e succesul, a spus Howard.

Eleanor s-a întors spre el.

— De acord.

— Sunt stupefiat să văd că actorilor li se cere părerea despre orice sau că sunt pe copertele revistelor. Nu ar fi mai bine să fie acolo profesori sau doctori? Sau chiar și lucrători pentru organizații de caritate, ca tine, Eleanor.

— Poate că nici nu e vorba de meserie, a răspuns Eleanor. Poate că ar trebui să definim succesul prin prisma relațiilor noastre. Adică de ce să nu cerem părerea mamelor sau cuplurilor care și-au petrecut 50 de ani împreună?

Nancy a văzut surprinsă că Eleanor s-a înroșit când a rostit acele cuvinte.

— E o idee minunată, i-a spus vechii ei prietene, cu toată afecțiunea de care era capabilă.

— Asta e tot ce contează, a spus Frederich cu accentul lui sacadat, făcându-i pe toți să se întoarcă spre el. Dacă ai o relație de succes, toate celelalte se aranjează de la sine.

Nancy a simțit că lumea din jurul mesei se foia stingherită și i-a venit să chicotească. Dar Robert s-a apucat să toarne în pahare și atmosfera s-a relaxat și s-a schimbat ca luminată de un bec ce se legăna.

— Ei, eu tot cred că trebuie să faci ceva fără legătură cu tine ca să poți spune că ai succes cu adevărat, a zis Howard.

— Eu știu? a spus Mary căscând, cu copilul încă agățat cu gura de ea. Pe patul de moarte nu prea cred că o să privești în urmă și-o să te gândești la altceva decât la copiii tăi, nu?

Nancy nu s-a putut abține să nu se uite la Eleanor, care se uita în paharul ei cu vin. Nu reușise niciodată să-și adune curajul ca să își întrebe prietena dacă suferea că nu avea copii. Presupuseseră

întotdeauna că era prea ocupată cu salvarea lumii, dar poate că nu era așa, poate că nu luase nicio decizie, poate că pur și simplu așa se întâmplase. Nu că Nancy ar fi crezut că femeile pot fi împlinite numai dacă împing în lume o altă ființă umană prin vagin, ci mai degrabă nu-și putea imagina cum ar fi putut cineva să ia o decizie definitivă în privința unui subiect așa de cuprinzător și crucial. La urma urmelor, ea se hotărâse cu greu să facă un copil, așa că i se părea puțin probabil să fie prea mulți oameni care să fi luat o decizie conștientă să nu facă.

— Presupun că cel mai bine e să le ai pe amândouă, a spus Nancy. Adică și succes într-o relație, și succes la job.

A fornăit când a râs și și-a dat seama că era destul de beată.

— Doar că pare al naibii de greu să reușești asta, a adăugat ea. Cel puțin, pentru femei.

— Ai dreptate, a spus Mary. Nu știu cine a venit cu ideea că le putem avea pe toate, dar pun pariu că a fost un bărbat. Păi, Dumnezeu știe când am să mă pot întoarce la muncă. Și, știi cum e, vreau să fiu cea mai bună mamă din lume, dar pe de altă parte, mi-e dor de catedră de mor.

— Însă toate astea sunt numai la latitudinea ta, a spus Howard. Ceea ce mamele noastre nu ar fi putut spune, iar acest lucru trebuie văzut ca un progres autentic.

— Cum adică la latitudinea ei? a întrebat Eleanor. Sau vorbești despre femei, în general? Adică e decizia noastră cum facem ca să ne întoarcem la muncă și, în același timp, să ne creștem copiii?

Howard s-a înroșit puțin, iar Nancy a sperat că Eleanor nu avea de gând să stârnească o ceartă.

— Cred că totul se rezumă la a implementa sisteme fezabile acasă și a te organiza cum trebuie. Și mai trebuie să te uiți și la partea financiară, știi? Ca să vezi cine câștigă mai mult și cât costă o bonă.

Mary a început să râdă, dar râsul ei părea forțat.

— Howard confundă creșterea copiilor cu certatul lor, și bebelușii, cu declarațiile fiscale.

Howard s-a lăsat pe spătar și a ridicat din umeri.

— Pur și simplu, nu înțeleg ce e mai important decât să ne creștem copiii.

Nancy s-a gândit că asta spuneau oamenii care nu trebuiau să o și facă, dar tot a apreciat sentimentul și și-a spus din nou că Robert nu i-ar fi spus niciodată așa ceva.

Pomeții lui Mary erau roșii.

— Însă nu e deloc așa de simplu, nu, Howard? Cred că e normal să te aștepți să le poți face pe ambele.

— Păi, trebuie să fii capabilă de ambele. Ție ți se par și-așa grele toate treburile domestice, așa că nu aș vrea să te văd stresată și de serviciu.

La masă se lăsase tăcerea și toată lumea avea senzația că asista la o ceartă conjugală veche și deseori exersată. Nancy a încercat să se gândească la ceva de zis, dar s-a trezit că pur și simplu nu știa ce să creadă. Până la urmă, cea care a vorbit a fost Eleanor, pe un ton de falsă veselie.

— Știu că nu am copii, deci nu prea pot să mă bag, dar toți prietenii mei cu copii spun că întoarcerea la muncă e partea cea mai ușoară. Cred că ți-ar prinde bine să te întorci la treabă, Mary.

Howard a râs crispat.

— Însă, cum spuneam, e foarte scump să plătești pe cineva să aibă grijă de copii. Al doilea salariu trebuie să justifice cheltuiala.

— Sau poate că, a zis Eleanor, trebuie să cântărești ce e mai bine pentru fericirea și sănătatea tuturor celor implicați. Poate că povara îndatoririlor domestice nu ar trebui să apese pe umerii unei singure persoane.

Nancy și-a dat atunci seama că niciuna dintre ele nu devenise de fapt ceea ce-și imaginaseră cândva că aveau să devină, atunci când stăteau treze până în zori, discutând despre cum o să fie viețile lor. Le-a văzut pe acele trei tinere aproape ca într-un film sau ca pe o fotografie frumoasă; în mintea ei, toate păreau tinere și inocente și frumoase, până și lumina în care se scăldau era limpede și orbitoare. Le cunoscuse pe acele femei la facultate, când fuseseră în culmea puterii lor, sau măcar la începutul a ceea ce crezuseră că o să le conducă să aibă putere. Și acum, uită-te la ele! Mai ales la ea. S-a întrebat, brusc și cutremurându-se de groază, dacă vorbeau vreodată despre ea, dacă se minunau de viața ei transformată în nimic, de zilele ei serbede.

Robert s-a ridicat, iar asta a împrăștiat tensiunea și a permis demararea altor conversații, mai mărunte. S-a întors cu brânza, ceea ce cumva era treaba lui, deși nu discutaseră niciodată despre rolul fiecăruia la petrecerile pe care le dădeau. Deși, pe de altă parte, ce discutaseră ei vreodată? S-a întrebat ce ar fi spus dacă i-ar fi sugerat să stea el acasă, când Zara era mică, și să se ducă ea la muncă. Spera că lucrurile aveau să stea altfel pentru Zara, Mimi și Maisie. Parcă timpul o luase razna și simțea că anii goneau pe lângă ea și în curând nu avea să mai rămână nimic din niciunul dintre ei. A întors capul, căutând o conversație căreia să i se alăture, disperată după ceva care s-o ancoreze în prezent. Dar singura persoană care i-a atras privirea a fost Howard, care discuta cu Eleanor.

— E un articol important, spunea el. Cred că trebuie să ne reevaluăm din temelii relația cu clasa conducătoare. Trebuie să fie trași la răspundere mai mult, fie și numai pentru că acum sunt mult mai vizibili pentru noi toți.

Eleanor abia dacă îi răspundea și dădea din cap mecanic, ceea ce părea nepoliticos. Howard s-a întors spre Nancy și i-a zâmbit, dar exact atunci, Eleanor s-a ridicat și a exclamat văzând cât de târziu era. Mary a părut ușurată și Nancy și-a amintit că ei mai trebuiau să bage copiii într-un taxi și apoi urma infernul culcării lor odată ajunși acasă, cu toate că și-a închipuit și că Howard o ajuta pe Mary, iar asta a făcut-o să se simtă strânsă ca într-un pumn de un sentiment asemănător cu invidia, fiindcă Robert nu ajunsese acasă aproape niciodată la timp ca să o culce pe Zara, când fata lor era mică.

Finalul a părut să dureze ore în șir, iar despărțirile au devenit aproape prea greu de îndurat. Lui Nancy i-a venit să se agațe cu disperare de ambele femei la plecare și să le smulgă promisiuni de revedere ca unui iubit. Când aveau să se mai vadă? Se poate, vă rog, să ne sunăm mai des? De ce nu puteau trăi toate în același oraș? S-au pupat și s-au îmbrățișat și au ieșit în noaptea rece, întorcându-se la planuri și vieți și destinații din care ea nu putea să facă niciodată parte. Și bineînțeles că era bine așa, și bineînțeles că ea avea oricum propria ei cale. Dar tot s-a simțit pustiită după ce ușa

s-a închis pentru ultima dată și s-a trezit așezată pe ultima treaptă a scărilor, plângând incontrolabil în hohote, de i se scuturau umerii și respira sacadat.

— Ei, hai, că n-a fost chiar așa de rău, a glumit Robert. Deși nu m-aș supăra deloc să nu-l mai văd niciodată pe dobitocul ăla de Howard.

Nancy știa că ar trebui să răspundă, dar nu era în stare să se adune. Robert s-a așezat lângă ea pe treapta îngustă.

— Hei, ce s-a întâmplat? a întrebat mult mai blând de data asta.

— Nu știu, a răspuns ea, ridicând ochii, așa cum a simțit că voia el. Doar că mi se pare groaznic de trist.

— Trist?

A bâjbâit după cuvintele care să exprime ce voia să spună și a știut că niciodată nu avea să-și poată articula gândurile.

— Pe vremuri, îmi petreceam fiecare zi cu femeile astea.

Robert a luat-o de umeri.

— E greu să te faci mare.

Ea a fost luată prin surprindere de vorbele lui.

— Dar tu nu simți la fel, nu?

— Din când în când, da. Nu e prea distractiv să stau zi de zi într-un birou plin cu bărbați la costum.

— Serios? Credeam că-ți place mult.

— Nu mă deranjează. Pur și simplu, nu mă gândesc prea mult la asta.

Iar ea a bănuit că asta era diferența fundamentală dintre bărbați și femei. Și-a pus capul pe umărul lui puternic și el a sărutat-o pe frunte. Totul era al naibii de bulversant!

Nancy s-a scuturat ca să iasă din reverie. Vinul se terminase și ceasul arăta aproape 2 noaptea. A devenit brusc conștientă de durerea de cap și de cât de tare o ustura gâtul. S-a ridicat, iar amintirile au căzut valuri, valuri la picioarele ei, risipind vraja pe care o țesuseră, așa că situația în care se afla a devenit clară ca lumina zilei. Își petrecuse ultimul an într-o relație extraconjugală cu soțul uneia dintre cele mai bune prietene ale ei, un act care o făcea mai dezgustătoare decât și-ar fi putut vreodată imagina. S-a

întrebat disperată dacă exista vreo cale de întoarcere și cum îți poți continua viața când știi așa ceva despre tine.

Când s-a ridicat, a simțit în zona lombară o rigiditate pe care începuse s-o simtă când stătea prea mult timp așezată pe scaune tari și a încercat să nu se lase sufocată de deznădejdea provocată de înaintarea în vârstă. Dar măcar vinul își aruncase vraja asupra ei și Nancy a urcat pe scara spre dormitor simțindu-se obosită. Și-a lăsat hainele să cadă pe jos și s-a suit în pat, lângă soțul ei adormit.

A doua zi, a fost trezită la ora 6 de alarma lui Robert și s-a lipit de corpul lui liniștit, somnoros. Au făcut dragoste încet și delicat, iar când Robert s-a dat jos din pat, ea a rămas unde stătuse el întins toată noaptea și a simțit toate adânciturile lăsate de el în saltea.

— Mi-ar plăcea mult dacă ai sta azi acasă, a spus ea în timp ce el se îmbrăca.

— Și mie.

Însă ei i s-a părut că avea un ton distrat.

— Nu suport să văd cum viața ne tot pune piedici.

Tânjea cu disperare dureroasă după ceva nedefinit, ceea ce era la fel de înfricoșător ca un monstru sub pat.

El a început să râdă.

— Doamne, e complicat rău la tine în cap, așa e?

După plecarea lui Robert, Nancy s-a dat jos din pat și și-a făcut o cafea, pe care a luat-o cu ea în birou, și a pornit calculatorul. Traducea o carte superbă, de o autoare pe care o admira, și își făcea griji că nu o să reușească niciodată să găsească vorbele care să redea exact nuanța care trebuia. Se frământa pentru fiecare propoziție, termenul de predare se apropia, iar ea se trezea că îi zbura prea ușor gândul în altă parte. A închis ușa și a pornit radiatorul de lângă birou, cu toate că duduiau caloriferele, așa că, în scurt timp, camera a devenit, ca de fiecare dată, încălzită și plăcută. Își iubea biroul disproporționat de mult pentru o simplă cameră, fiindcă pentru ea reprezenta ceva, un moment când preluase măcar parțial controlul propriului destin și făcuse ceva pozitiv.

După două ore, a început să o doară spatele, așa că s-a ridicat, cu toate că nu avea nimic de făcut, cu mintea plină de propozițiile

poetice care o preocupau. Biroul ei era lângă dormitorul Zarei, așa că s-a dus și s-a așezat pe patul fiicei ei. Se întorsese la facultate după vacanța de Crăciun cu doar o săptămână în urmă, așa că prezența ei încă se simțea intens în aer. Nancy s-a întins cu capul pe pernele în dungi, inhalând aroma de piersici a șamponului Zarei. I s-au umplut ochii de lacrimi, a simțit o durere în pântecul pustiu și a urât viața pentru felul în care complica totul. Și-a dat seama că nu avea să existe niciodată vreo clipă în care să nu îi fie dor de fiica ei și, cu toate astea, relația lor fusese întotdeauna dificilă, iar Nancy știa că nu fusese o mamă așa cum ar fi trebuit să fie. Sincer vorbind, nu se bucurase niciodată pe deplin de Zara. Dar acum pleca, puțin câte puțin, și parcă îi smulgea cineva inima din piept, iar ea nu se așteptase deloc să se simtă așa.

Sentimentele ei pentru Zara fuseseră întotdeauna complicate; pe de o parte, dragoste totală și mistuitoare, pe de altă parte, povara sufocantă a responsabilității. Momente în care era mândră de ea însăși, ca mamă, apoi zile pierdute aiurea, fără să facă nimic. Închidea uși, deschidea altele și se simțea veșnic lăsată în urmă, fără să poată vreodată ține pasul. Și, peste toate astea, ca o fundă pe un cadou, o vinovăție profundă, arzătoare, fiindcă simțea că nimic din ce făcuse nu era suficient.

Când Zara era bebeluș și Robert pleca dimineața la muncă, îi venea mereu să se arunce la picioarele lui și să-l implore să rămână, ba chiar a și făcut-o de câteva ori. *Ce e cu tine?* spunea el. *De ce ți se pare așa de greu?* zicea într-un fel care nici nu se obosea să ascundă cât de mult o ura pe atunci, aproape la fel de mult cât se ura ea. Și de ce i se păruse așa de greu? De ce era așa de devastator de imposibil, că uneori când o plimba pe Zara în landou avea senzația că se micșora și dispărea și că dintr-o clipă în alta o să cadă printre crăpăturile din caldarâm?

Fiecare lucru, cât de mic, a devenit dificil, din momentul în care deschidea ochii dimineața, până adormea la loc noaptea. Era așa de obosită, că se simțea bolnavă; o dureau toți mușchii, avea gura uscată și capul îi bubuia de durere în mod constant, necontenit. Toată ziua, cât era singură cu Zara, era convinsă că o să leșine și atunci Zara o să urle ore în șir, ori o să cadă, ori o să rămână blocată

pe undeva, ori o să bea înălbitor, ori un milion de alte scenarii mortale.

Până la urmă, capul îi zumzăia tot timpul și ea plângea toată noaptea, iar Robert a trimis-o la o stațiune de recuperare medicală. A dus-o el însuși până acolo, iar ea a avut senzația că atmosfera din mașină era așa de încărcată de furie, încât nu a îndrăznit să scoată o vorbă. Apoi, când au ajuns la destinație, era sigură că era mai degrabă balamuc decât stațiune și era convinsă că erau acolo doctori secreți, ascunși dincolo de uși secrete. În camera cu vedere spre grădină pe care i-o dăduseră, a țipat la Robert acuzându-l că o mințea și că încerca să o bage la balamuc. El stătuse la fereastră cu mâinile înfipte în păr și spusese:

— Pur și simplu nu cred că mai rezist prea mult. Ești nebună. Total dementă, la dracu'!

Da, acum își amintea, stând întinsă pe patul Zarei — Zara, care cumva crescuse și se dezvoltase, în ciuda faptului că avea o mamă ca ea —, că acelea fuseseră ultimele cuvinte pe care i le spusese Robert, înainte să-și petreacă două săptămâni în capot, alături de alți oameni la fel de dezaxați ca și ea. Îi fusese întotdeauna teamă să nu înnebunească, dar fusese o teamă abstractă, care ajunsese cumva să fie confirmată de acele 14 zile. Sigur, în timp ce era în stațiune, cu cât s-a gândit mai mult, cu atât i s-a părut lui Nancy că Robert trebuie să fi avut dreptate — nu părea să-și utilizeze creierul la fel ca alții, iar asta sigur însemna că era defectă. Ceea ce însemna că trebuia să se controleze, altfel Zarei i se puteau întâmpla lucrurile de care Nancy se temea, putea chiar să le fie luată.

Nancy a studiat pereții camerei Zarei, acoperiți cu fotografii, bilete la concerte, bilete de tren din țări străine și postere cu colțurile îndoite, și s-a întrebat dacă n-ar fi fost mai bine pentru Zara dacă ar fi fost luată de stat. Dacă n-ar fi fost nevoită să fie martora volatilității mamei ei, a eternei ei nemulțumiri, în loc să fie fericită cu ce avea, adică mult mai mult decât majoritatea oamenilor. Probabil că Robert avusese dreptate atunci, cu atâția ani în urmă, deoarece cu siguranță numai o nebună și-ar fi petrecut ultimul an așa cum o făcuse ea, nu?

Numai că ea nu credea că asta era imaginea completă și o altă amintire din stațiune o tot râcâia pe creier: și-a amintit cum, cât era acolo, își dăduse seama că tot ce trebuia să facă era să se întoarcă la lucru. Poate nu cu normă întreagă, dar era sigură că revista la care lucrase i-ar fi dat voie să lucreze trei zile pe săptămână. Trebuia să se întoarcă printre oameni și să vorbească cu regularitate cu alți adulți, să cumpere sendvișuri pentru pauza de prânz, să stea singură în parcuri, la soare, să viziteze galerii, să iasă cu prietenele la un bar. Nu era posibil ca întreaga ei existență să se rezume la a fi sluga unei ființe micuțe și tiranice, indiferent cât de mult o adora. Stând pe marginea piscinei care duhnea prea tare a clor, lui Nancy i se păruse o soluție fantastic de simplă, care îi liniștise zgomotul gândurilor suficient cât să poată dormi noapte de noapte, iar momentul plecării apropiate nu doar că nu mai era înspăimântător, ci devenise ceva ce aștepta cu nerăbdare.

Cât fusese plecată, Robert angajase un fel de dădacă și, în drum spre casă, i-a spus că Zara dormea acum toată noaptea, fără să se mai trezească, ceea ce i-a dat un sentiment bizar. Când o culcase în seara aceea, Nancy simțise că fetița ei aproape că o voia plecată și fusese cumva tulburător să iasă din cameră când fetița era încă trează, dar nu plângea. A stat o vreme în fața ușii camerei Zarei, până ce Robert a trecut pe acolo și a întrebat-o ce făcea.

— Nu-mi vine să cred că nu mai are nevoie să o legăn ca să adoarmă, a spus Nancy cu vocea aproape sugrumată.

Robert a ridicat din sprânceană.

— Dar asta nu e bine? Te plângeai mereu că pierdeai prea mult timp cu asta.

— A, da, știu. Numai că-mi dă o senzație stranie. Ca și cum se rupe de mine sau așa ceva.

— Credeam că asta îți doreai.

— Nu chiar.

Însă deodată, ce își dorise și ce își dorea nu îi mai era nici ei foarte limpede.

Robert a clătinat din cap.

— Doamne, ce complicată ești! Nu poți să fii și tu fericită că în sfârșit doarme?

Nancy l-a urmat pe Robert în bucătărie ca să ia cina pregătită de el, ceea ce a făcut-o să se simtă ca un musafir în propria ei viață. Gătise cod cu orez, o ofrandă ciudată, care arăta de-a dreptul anemic pe farfuria ei, și i-a rămas în gât când a încercat să înghită.

— Chiar arăți mai bine, a spus el. Te-ai mai îngrășat puțin. Nu mai arăți ca o fantomă.

— Mersi.

— Ei, știi ce vreau să spun.

Nancy a împins peștele uscat cu furculița prin farfurie. Era adevărat că mâncase mai bine cât fusese în stațiune, fiindcă îi fusese foame, dar acum greața familiară i se instalase la loc în stomac și nici nu-și mai imagina că ar putea să mai mănânce vreodată o farfurie întreagă de mâncare.

— M-am gândit foarte mult cât am fost plecată.

— Asta nu sună bine.

Nancy a ridicat privirea ca să vadă dacă Robert glumea, dar nu părea să fie cazul.

— Cred că ar trebui să mă întorc la muncă.

Atunci a privit-o, cu furculița rămasă în aer, fără s-o mai ducă la gură.

— De ce Dumnezeu ai face așa ceva?

A simțit ceva rece ca gheața în stomac.

— Fiindcă asta vreau.

— Dar nu avem nevoie de bani.

— Tu lucrezi numai ca să câștigi bani?

El a continuat să mănânce.

— Păi, nu, dar e altceva.

— De ce e altceva?

— Fiindcă trebuie să muncesc ca să plătesc ratele la casă și toate celelalte, așa că ar fi groaznic dacă nu mi-ar plăcea. Dar poate că ți-ar plăcea ție. Ți-ar plăcea să mă duc zi de zi la o slujbă pe care o urăsc ca să simt și eu ce simți tu.

Parcă o pălmuise.

— De ce aș vrea așa ceva? Nu se poate să crezi sincer că mi-aș dori asta.

Robert și-a împins deoparte farfuria și s-a lăsat pe spătar.

— Nu știu ce vrei, Nancy. Nu cred că știi nici tu ce vrei.
— Dar tocmai ți-am spus.
Avea senzația că vorbeau limbi diferite și că orice speranță de a se face înțeleasă era mai mult un vis.
El a pufnit disprețuitor.
— Ei, mai dă-o naibii de treabă. Vrei să plătim pe cineva să aibă grijă de copilul nostru ca tu să... ce? Să te duci la muncă doar ca să te simți mai bine în pielea ta?
I s-a părut că pierdea firul discuției.
— Nu numai pentru asta. Și, până la urmă, ce ar fi așa de rău în asta? Adică nu aș munci cu normă întreagă.
S-au privit peste masa din bucătărie și Nancy a simțit o schimbare în aer. Uneori credea că se urau așa de tare, că ar fi putut să se înjunghie unul pe altul cu unul dintre cuțitele din bucătărie.
— Deci să înțeleg că ultimele două săptămâni nu au schimbat nimic, a spus Robert. Văd că ești la fel de nemulțumită ca și înainte.
— Of, Doamne, Robert...
O cuprinsese o disperare vie, efervescentă.
— Tare mi-aș dori să trăiești o săptămână viața mea. Poate că atunci nu ai mai face, naibii, atâta pe martirul fiindcă vreau să mă întorc la muncă.
— Dar înțeleg, să știi. Eu nu aș putea să fac ce faci tu.
— Bărbații spun mereu asta, de parcă femeile ar avea o capacitate înnăscută de a deveni calul de povară al casei. Să știi că și nouă ni se pare la fel de greu cum vi s-ar părea și vouă.
— N-aș merge până într-acolo încât să spun că ai o viață de cal de povară.
De data asta, nu a mai reușit să se controleze și a ridicat vocea.
— Fir-ar a naibii de treabă, vorbești cumva despre rarele ocazii când mă văd cu prietenele sau mă duc la coafor? Toți trebuie să avem ceva al nostru, fără legătură cu munca. Nu de aia ieși și tu la cină sau la bar cu prietenii?
A privit-o obosit.
— Deci Zara e muncă?
Parcă i se aduna în piept o tensiune pe cale să explodeze.

— Tu faci pe prostul în mod deliberat? Normal că e muncă, la naiba! Dar asta nu înseamnă că nu o iubesc din toată inima.

Și-a frecat fața cu palmele.

— Nu pricep de ce ți se pare așa de dificil ce faci.

— În comparație cu cine?

Furia creștea în ea, dar Nancy a revenit la tonul calm fiindcă știa că ultimele două săptămâni aveau să-i dea lui Robert apă la moară să o facă nebună de fiecare dată când se certau, iar ea nu voia să îi dea ocazia să facă asta și acum.

— Sincer îți spun, am impresia că tu îți imaginezi că cinele alea plicticoase la care mergem sunt viață autentică. Că toate femeile alea care stau la discuții și râd și prepară, aparent fără efort, *coq au vin* și Pavlova sunt așa tot timpul. Nu-ți dai seama că, probabil, majoritatea bărbaților care vin la noi se duc acasă dorindu-și ca nevestele lor să fie ca mine? Nimeni nu-și arată adevărata față, Robert. Te rog, spune-mi că știi asta!

S-a sprijinit de spătar și a ridicat mâinile cu palmele către ea, iar Nancy a știut că ceea ce urma să-i spună o să aibă intenția de a o zdruncina și a o face să se îndoiască cumva de ea însăși.

— Știi ce, Nance, nu am nevoie de o prelegere despre drepturile femeilor. Nu sunt omul cavernelor, ca tata. Ești sigură că te simți bine?

Mâna i s-a încleștat pe piciorul paharului de vin, din cauza efortului de voință pe care îl făcea ca să nu i-l arunce în față. A vorbit pe un ton egal, conștientă că, dacă țipa acum, el ar fi câștigat.

— Nu face asta, Robert! Nu-mi pune niciodată la îndoială sănătatea mintală doar pentru că nu sunt de acord cu tine.

— Nu făceam asta, a zis el, dar părea jenat. Și ce-o să faci când o să avem încă un copil?

Ea tocmai sorbea din pahar, iar la auzul vorbelor lui mai că s-a înecat.

— Poftim?

— Păi, dacă o să lucrezi când o să mai facem un copil, n-o să-ți fie foarte greu?

— Încă un copil?

Și-a privit soțul și s-a întrebat dacă omul acesta știa ceva despre ea, cât de cât. Ori ea despre el. Ori dacă nu erau doar două ființe care trăiau în același spațiu.

— Robert, nu o să mai fac încă un copil.

— Mă rog, nu acum. Dar peste vreo doi ani...

Nu și-a putut stăpâni un hohot de râs.

— Nu, nu, niciodată!

— Dar de ce?

Arăta dezamăgit, ca un băiețel.

— Fiindcă e de departe cel mai greu, cel mai înspăimântător lucru pe care l-am făcut vreodată. Habar nu am avut că poți iubi așa de mult pe cineva și că acea iubire e de fapt cel mai înfricoșător lucru din lume, fiindcă îți petreci fiecare clipă temându-te să nu îți fie luată.

— Poftim?

Dar de-acum se pornise, iar balonul de furie din pieptul ei explodase.

— Și, apropo, în locul tău, și eu aș mai vrea un copil. Fiindcă, pe lângă chestia aia de rahat cu iubirea, pe care tu e clar că nu o simți, nu tu trebuie să te îngrași așa de tare încât nu mai poți să urci scările fără să ți se taie respirația, nu tu trebuie să faci hemoroizi și apoi nu tu trebuie să împingi chestia aia nefericită ca să-ți iasă prin fofoloancă. Nu tu trebuie să-ți petreci anul următor într-o permanentă stare de epuizare fiindcă bebelușul refuză să doarmă. După aceea, nu tu trebuie să te aștepți la patru ani de muncă silnică prin parcuri și grupuri de joacă, sau de pasat mâncare care să fie azvârlită prin toată camera.

— Doamne ferește, Nancy!

— Și nu e vorba despre Zara și ce simt pentru ea, ci și despre ce simt pentru mine. Uneori mă uit la viața mea de până acum și am senzația că nu am luat niciodată nicio decizie serioasă. Știi cum e, m-am dus la facultate fiindcă eram suficient de inteligentă și așa se face, apoi nu am făcut nimic cu diploma, apoi m-am măritat cu un bărbat care cu siguranță urma să devină bogat și de succes, apoi am făcut un copil.

— Vorbești de parcă ai fost trimisă să lucrezi în mină.

Și-a dorit din tot sufletul să-i tragă o palmă, dar știa că atunci el ar fi câștigat.

Nancy a tras adânc aer în piept.

— Nu spun că o duc rău. Doar că vreau altceva. Și nici nu știu încă ce. Știu doar că nu e asta.

Și spusese adevărul; sigur mai exista ceva ce cuprindea tot ce avea acum, dar cumva includea mai mult. Nu că ar fi crezut că o să găsească ceva mai bun decât ce avea acum, dar incluzând acel ceva în viața ei, totul avea să fie mai bine. Doar că nu știa care era acel lucru, cu toate că îi simțea prezența ca o atingere pe piele.

Telefonul lui Nancy a bâzâit, aducând-o la realitate, așa că s-a ridicat de pe patul Zarei și s-a dus în birou, unde a găsit un mesaj de la Howard: **Abia aștept să te văd diseară. Parcă nici nu exist când nu ești cu mine.** L-a șters imediat, iar apoi a fost nevoită să se așeze, fiindcă se temea să nu cadă din picioare. Copacii golași din grădina ei arătau amenințători, râcâind cu crengile goale cerul înghețat de culoarea granitului. Nu mai văzuse o iarnă așa de aspră de ani de zile, lucru pe care îl considera corect și aproape liniștitor, fiindcă în ultimii ani anotimpurile cam dispăruseră, ceea ce lui Nancy i se părea că simboliza o eroziune a sensului lucrurilor. Spera să ningă și spera ca zăpada să se adune în nămeți și să netezească și să cufunde în liniște întreaga lume, astfel încât totul să pară proaspăt și tăcut. Deși, bineînțeles, nu mai exista o asemenea zăpadă, mai ales în Londra, unde era întotdeauna insipidă și cenușie și fleșcăită.

Telefonul din mâna ei a sunat, făcând-o să tresară, dar i-a apărut numele Zarei, așa că și-a trecut degetul peste ecran, plină de recunoștință.

— Bună, draga mea, a spus veselă. Ce mai faci?

— Nu mă simt prea bine, mamă. Cum îți dai seama dacă ai făcut gripă sau doar ai răcit?

— Păi, ai febră? a întrebat Nancy punându-și palma pe frunte fără să-și dea seama.

Zara avusese ocazia anul trecut să facă un vaccin contra meningitei, iar acum Nancy nu-și mai amintea dacă îl făcuse, dar

nu voia să o întrebe ca să nu o sperie.
— Sunt puțin transpirată.
— Dar capul te doare? Ți-e greață?
— Nu prea. Mă doare puțin capul.
— Unde ești?
— În camera mea. Dar trebuie să termin un eseu și într-o oră am un tutorial.

Te iubesc, a vrut să spună Nancy, dar a descoperit că nu reușea să rostească cuvintele. *Am stat pe patul tău fiindcă mi-e teribil de dor de tine.*

— Nu contează dacă pierzi un tutorial, mai ales dacă suni să le explici.
— Da, dar eseul?
— Cel mai bun remediu pentru o răceală e odihnă multă, apă și să stai la căldură. Ai putea să îl scrii în pat?

Nu știa cum, și-a spus Nancy, dar se transformase în mamă fără să-și dea seama.

— Mda.
— În rest, totul în regulă?
— Îhî. Tu ce faci?
— A, lucrez puțin. Mai târziu ies la cină cu Ellie.

Casa e tare tăcută fără tine, a vrut să adauge, *îți simt prezența peste tot, uneori mi se pare că te aud cum mă strigi,* dar i-a fost rușine. Ori poate că era ceva mai subtil de atât, poate că nu voia să o constrângă pe Zara să o sune sau să vină acasă dacă nu voia.

— Spune-i că o pup.
— O să-i spun. Și sună-mă dacă te simți mai rău. Pot să vin imediat, nu e departe.

Zara a început să râdă.

— Nu cred că e chiar așa de grav.

S-a simțit dezamăgită, fiindcă nimic nu i-ar fi făcut mai multă bucurie în acel moment decât să o vadă pe Zara. Putea anula tot ce avea planificat în seara aceea, până și Howard ar fi înțeles.

— Bine, păi, te sun mâine să văd cum te simți.
— Bine. Mulțumesc, mamă.
— Pa, iubito!

— Pa, pa!

Nancy a rămas cu telefonul mut în mână și s-a întrebat dacă avea să se simtă așa întotdeauna când își lua rămas-bun de la Zara, chiar și atunci când avea să fie mare și să plece de tot de la ei, trăindu-și viața. Și-a spus că mâine, când o suna pe Zara, avea să-i spună măcar că o iubea. Și nu se putea să fie o mamă așa de rea cum se temea, dacă Zara încă îi dădea telefon ca să-i spună de temerile ei mărunte.

I-a dat telefon lui Robert fiindcă deodată casa i se părea prea tăcută, dar când i-a răspuns părea iritat.

— S-a întâmplat ceva?

— Da, tocmai am vorbit cu Zara. E răcită.

— Aha!

Nancy și-a dat seama că făcea ceva în timp ce vorbea cu ea.

— Deci el nu te-a mai sunat?

— Nu.

— Bine. Mai ieși la cină?

— Da.

— La restaurantul ăla grecesc?

— Da.

Robert a ezitat, dar apoi a zis:

— Mi-ai spune dacă te-ai vedea cu el, da?

Lui Nancy i-a stat inima.

— Da, normal. Nu mă văd cu el. Nu vreau.

Măcar ultima parte era adevărată.

Auzea în telefon cum i se accelerase respirația și și-a dat seama brusc că era cumplit de furios. Că de fapt fusese calm fiindcă nu-și putea da voie să se înfurie, căci ar fi fost prea periculos. Și, pentru prima dată, i-a fost frică de ce ar putea face Robert.

— Ne vedem mai târziu, a spus el, apoi a închis înainte ca ea să apuce să-i răspundă.

A rămas nemișcată la birou, în timp ce ziua se scurgea și în jurul ei se întuneca, și s-a gândit că furia stăpânită a lui Robert o oprise de multe ori fără ca ea să-și dea seama. Că acesta fusese adevăratul motiv pentru care nu își luase un serviciu decât când Zara avea 10 ani, la mult timp după ce nu mai fusese nevoie să stea cu ea tot

timpul. Nu avusese nicio legătură cu cumpărarea casei Coombe Place și cu toți anii petrecuți distrăgându-și atenția cu palete coloristice și cumpărături la magazine de antichități. Nicio legătură cu boala tatălui ei și cu faptul că mama sa avea nevoie de ajutor. Nicio legătură cu comitetele organizațiilor de caritate din care făcea parte, ori cu dineurile pe care le organizase, ori cu toate celelalte lucruri de care se folosise ca să acopere fisurile din viața ei.

Ceea ce știa toată lumea despre ea și Robert era că el o iubea foarte mult, ba chiar o adora, ceea ce Nancy știa că era adevărat în numeroase feluri. I-o dovedise de nenumărate ori de-a lungul căsniciei lor, plin de bune intenții chiar și când făcea greșeli. Încercase tot timpul să o includă în viața lui, încercase tot timpul să o smulgă din gândurile ei, încercase tot timpul să găsească feluri în care să o facă să râdă. Știa cum arătau împreună, de ce sute de oameni veniseră la nunta lor, de ce erau invitați la dineuri, de ce până și lui Eleanor i se umezeau ochii uneori când vorbea despre ei. Dar mai știa și că fusese nevoie de multe compromisuri ca să-și păstreze această poziție, compromisuri pe care, de cele mai multe ori, ea fusese nevoită să le facă, nu el.

Trăiseră, și-a dat seama, conform versiunii de adevăr a lui Robert, care nu era neapărat rea, dar era diferită de adevărul ei. O făcea să se simtă mereu prost, o făcea să se îndoiască de alegerile și gândurile ei, care erau diferite de ale lui. Și, pentru prima dată, a înțeles în parte de ce intrase în relația asta extraconjugală dementă.

Pur și simplu, fusese cel mai rău lucru pe care îl putea face, iar pentru o vreme, i se păruse palpitant și fantastic. Fusese ca un drog care-ți întunecă mintea, o euforie ce nu se compara cu nimic altceva, extaz pur. Acum, că se gândea, nu avusese nimic de-a face cu dorința trupească pentru un alt bărbat, ci doar cu aerul de pericol pe care îl avea toată aventura asta. Nancy și-a spus că ar trebui să găsească o cale să-i spună asta și lui Robert. Poate ar putea să o ia împreună de la capăt, nu pe de-a-ntregul, ci doar cu acele lucruri fundamentale care îi iritau și sfâșiau până ce se simțeau amândoi răniți.

Toată luna care trecuse fuseseră sincer buni unul cu altul și asta îi amintise că se iubeau cu adevărat foarte mult. Reușiseră să înceteze cu înțepăturile și reproșurile, fiindcă dăduseră piept cu cea mai urâtă versiune a lor și încă erau împreună. Aveau nevoie unul de altul fiindcă diferențele dintre ei îl făceau pe fiecare să se înțeleagă mai bine pe sine. Dar acum îi era limpede că i-ar fi fost imposibil să trăiască fără Robert, așa cum și lui i-ar fi fost imposibil să trăiască fără ea. Un fel de căldură îi umplea inima la gândul că toată lumea avusese dreptate și că ceea ce îi unea era o mare pasiune, ca în cele mai frumoase povești de dragoste.

Dar această revelație o și întrista, fiindcă o făcea să-și dea seama că, probabil, avusese întotdeauna în ea acea parte care crezuse că-i lipsea. Și-a amintit de una din primele ocazii când se culcase cu Howard și cum el îi sărutase trupul din cap până-n picioare, după care îi spusese „ești eroina mea". Cuvintele pătrunseseră adânc în ea, de parcă el dăduse găuri peste tot în trupul ei și prin ele aruncase o lumină caldă până în cele mai întunecate locuri ale ființei ei. Deși acum i se părea de-a dreptul jalnic să-ți dorești să fii așa ceva, adică o eroină, și-apoi poate că fusese oricum asta dintotdeauna. Ori poate că nu era niciodată o soluție pentru nimeni să fii eroina altcuiva?

Nu ajunsese deloc să se lumineze de-a binelea, că ziua aproape că o și virase iar către întuneric, așa că Nancy a coborât la bucătărie să-și facă un ceai. Avea un gol în stomac, dar nu avea chef să-și facă nimic de mâncare, așa că a ciugulit niște șuncă și brânză, stând în picioare în fața frigiderului. Avea să aibă mai multă grijă de ea după ce se vor termina toate astea, și-a spus — când aveau să se mute la țară poate că o să cultive legume și o să facă dulcețuri, deși gândul a făcut-o să râdă în hohote.

Celălalt lucru pe care o să-l facă era să reîmprospăteze prietenia cu Mary și Eleanor. Știa că acum nu făcea decât s-o calce pe nervi pe Eleanor și, fiindcă din motive evidente nu-i spusese nimic lui Mary despre ultimul ei an, se îndepărtaseră una de alta. Dar îi era un dor fierbinte de prietenele ei. Îi era dor s-o facă iar să râdă pe Eleanor, să-i vadă chipul blând schimonosit de râs, ca pe vremuri, să-i audă râsul contagios revărsându-se în hohote. Și îi era dor de

toate ciudățeniile lui Mary, de cunoștințele ei enciclopedice despre clasici, de gândirea ei profundă, de pasiunea ei pentru copii.

De fapt, și-a dorit să îi lase naibii cu totul pe bărbați și să trăiască iar împreună, ca în facultate, când împărțeau o casă friguroasă care mirosea a pisici și umezeală. Prima iarnă pe care o petrecuseră acolo fusese foarte geroasă, la fel de frig ca acum, era sigură chiar că ninsese. Încălzirea se stricase, desigur, iar ca să se încălzească își trăseseră saltelele în salon, ca să doarmă în fața focului. Și-a amintit de membrele lor lungi și subțiri, aliniate sub privirea ei, cum se trezise de nenumărate ori cu câte un braț de-a curmezișul pieptului ei, sau în bolboroselile lui Ellie care vorbea în somn. Și-a amintit cum miroseau toate a crema de corp cu cocos a lui Mary, cum respirația lor aburea ferestrele peste noapte, cum împrumutau una de la alta farduri și haine, până ce nimic nu mai aparținea cu adevărat nimănui. Și-a amintit cum The Carpenters erau fundalul muzical al tuturor cuvintelor rostite între ele, cum beau grog fierbinte din pahare ieftine și mâncau cartofi prăjiți din pungi îmbibate în oțet.

Și-a mai amintit și de o discuție purtată de Mary și Eleanor într-o noapte, foarte târziu, despre Războiul de Eliberare din Bangladesh, în care vorbiseră despre faptul că femeile erau violate ca act de război. Au schimbat între ele cifre; cifre imposibile, ridicole — peste 3 milioane de morți, până la 400 000 de mii de femei violate —, cifre care nu aveau niciun sens. Ascultându-le, Nancy și-a dat seama că nici nu auzise de război, ceea ce i s-a părut imposibil și rușinos. Tatăl lui Mary nu avusese nicio legătură cu războiul, dar, cu toate astea, își dădea acum seama că, de la acea conversație, Mary ocupase întotdeauna în mintea ei un spațiu al morții. Nancy a realizat că își văzuse întotdeauna prietena în acest context, chiar și acum, după atâția ani. O văzuse întotdeauna ca pe o supraviețuitoare, ca pe cineva care scăpase. Dar dacă nu putea supraviețui acestei trădări, dacă Nancy o să fie persoana care o s-o distrugă?

Nancy și-a băgat degetul într-un borcan cu maioneză ca să-și mai aline gândurile, apoi a lins pasta vâscoasă grețoasă, simțind frigul din frigider venind spre ea în valuri. Apoi și-a făcut un ceai și

l-a luat cu ea în birou, dar gândul la muncă i se părea acum prea mult. Era bine și frumos să se refugieze în trecut și să-și imagineze un viitor strălucit, dar făcând asta ignora o întrebare fundamentală: cum de începuse aventura? A avut senzația familiară că i se întorcea stomacul pe dos, iar gândurile au început să o înconjoare apropiindu-se amenințător. Fiindcă pe cine naiba încerca ea să păcălească, închipuindu-și că avea să iasă ceva bun din dezastrul ăsta dezgustător? Cu siguranță, aflase destule despre viață ca să știe că nu avea să se întâmple așa ceva, că sigur totul o să se termine urât. A simțit cum mintea i se detașează, ca și cum era separată de ea însăși, dar continuând să existe înlăuntrul ei și în același timp detestând fiecare aspect al propriei ființe.

Ei, hai, a zeflemisit-o mintea ei, *nu ești decât o curvă egoistă.* Nu au fost niciun fel de motive subconștiente. *Ai făcut-o pur și simplu fiindcă ai putut. Recunoaște!* Nancy a gemut și și-a sprijinit fruntea de tăblia biroului. Gândurile o prinseseră de-acum și nu aveau s-o cruțe absolut deloc.

Era oare posibil ca ocazia de a-și distrage atenția de la propria persoană să fi fost suficientă ca să o convingă să întoarcă spatele întregii ei vieți? Și dacă era adevărat, atunci ce fel de persoană era? O durea ceafa de la poziția ciudată în care stătea, așezată pe scaun, cu capul pe birou, dar nu s-a mișcat, fiindcă durerea era preferabilă gândurilor, însă ele tot găseau căile de care aveau nevoie ca să-i ajungă în creier.

Nu credea nici că motivul fusese ceva așa de vulgar precum sexul. Era adevărat că nu avusese parte niciodată de sex așa de bun, dar încă se mai culca cu Robert, o aducea la orgasm și nu o făceau rar. În plus, acea primă dată se dusese la apartament fără să știe cum avea să fie sexul. Nu, trădarea ei fusese mentală și probabil că asta era mai rău.

Howard avusese efectul unei bombe aruncate în așa-zisa ei viață perfectă, o viață la care până atunci cam strâmbase din nas, ba chiar o găsise previzibilă și plictisitoare. Numai că, evident, asta dezvăluia de fapt lipsa ei de imaginație. Ar fi putut face orice cu viața pe care o primise, dar și-o și crease și totuși alesese să-și petreacă cea mai mare parte din timp plângându-și de milă,

blocată în propria ei minte ce funcționa cu viteza luminii. El fusese ca pastila aceea pe care ea susținuse mereu că și-o dorea: cea care făcea ca totul să fie suportabil. Fiindcă dacă dai foc la suficient de multe lucruri, dacă te scuturi destul, dacă îți ții palma deasupra flăcării, dacă îți faci inima să bată mai tare, ei bine, atunci agitația permanentă nu mai pare frică, ci începe să pară exaltare.

Inițial, Nancy a crezut că Howard se ridica la înălțimea așteptărilor. Fusese învăluită, vrăjită, hipnotizată de el în așa hal, că parcă luase o doză imensă de Vicodin și toate marginile tăioase ale lumii fuseseră netezite. Chiar și când nu era cu el simțea că plutește, se simțea o persoană mai bună și și-a spus că nu se putea să fie așa de simplu — doar dragoste. Fiindcă fusese convinsă că asta era ceea ce simțea pentru el, căci desigur, nimic altceva nu te-ar putea face să te simți așa de conectat, să fii una cu întreaga lume. Și se purta mult mai frumos cu Robert, cu Zara, cu prietenele ei. Cu excepția lui Mary, pe care nu suporta nici să o vadă, nici să vorbească cu ea, așa că s-a trezit că îi ignora apelurile și inventa pretexte ca să nu se întâlnească cu ea.

Dar în primele câteva luni, reușise să-și înăbușe chiar și vinovăția aceea, fiindcă Howard era mai presus de orice. O făcuse să se simtă puternică, de parcă îi dădea tăria să facă sau să fie oricine. *Noi nu suntem ca oamenii normali,* i-a spus el, iar ea a ales să-l creadă. O devora, îi spunea că tânjea după ea, îi spunea că o visa, o implora să îl părăsească pe Robert și să înceapă o nouă viață cu el. Și erau zile când își imagina că ar fi posibil, când vedea în minte o cabană în sălbăticia americană, în care ar sta amândoi lungiți sub blănuri de urs și ar supraviețui cu sex în loc de mâncare. Erau zile când parcă nimeni altcineva nu conta, ceilalți i se topeau din minte până ajungeau doar niște siluete vagi, și își imagina că putea trăi și fără ei. Erau zile când chiar credea că avea s-o facă. Până când își amintea de tot ce risca să piardă.

Avea deseori senzația că trebuia să spună cuiva ce i se întâmpla, ca și cum nu putea fi adevărat dacă nu mai știa și altcineva. Voia să își împartă ființa cu lumea, ca și cum tot ce se întâmpla în ea nu mai putea fi cuprins și stătea să dea pe-afară. Dar, în principal, voia

să le spună oamenilor ce se întâmpla cu ea fiindcă pur și simplu părea nedrept să țină ascunsă în suflet atâta bucurie.

Sigur, acum Nancy regreta amarnic că îi spusese lui Eleanor, singura persoană căreia îi zisese ceva și probabil cea mai idioată alegere posibilă. Dar când îi spusese lui Ellie, reușise să îl separe pe David de Howard așa de deplin în mintea ei, că abia când a văzut reacția lui Eleanor și-a amintit că această trădare nu era doar față de Robert. Dezaprobarea lui Eleanor a fost imediată și palpabilă, dar a amânat să o judece pe Nancy, mulțumindu-se să îi pună întrebări raționale, vrând să știe cine era amantul și ce avea ea de gând să facă, ceea ce a făcut-o pe Nancy să-și dea seama că uitase cum era să trăiască în lumea alb-negru în care exista de obicei, lumea în care nimic nu părea deosebit sau neobișnuit. Până la urmă, mai mult ca să-i închidă gura, Nancy i-a spus lui Eleanor două minciuni parțiale: că îl cunoscuse la muncă și că îl chema David.

Nancy știa că nu merita compasiunea lui Eleanor și poate că nici nu era surprinzător că lui Eleanor îi era așa de greu să fie blândă acum, când se dăduse cu capul de pragul de sus atât de dureros, conform așteptărilor, dar Nancy și-ar fi dorit ca vechea ei prietenă să o țină din când în când cu afecțiune de umeri. Fiindcă acest final prelungit fusese... era cumplit. Nancy s-a ridicat de la birou și s-a dus în dormitor și a rămas în fața șifonierului, să încerce să-și găsească ținuta potrivită. Bineînțeles că nu voia să fie sub nicio formă seducătoare, dar nici nu voia să pară deprimată și tristă. Howard interpreta cel mai mic detaliu și ea trebuia să găsească tonul perfect în seara asta, ca să îl convingă că vorbea serios și să-l convingă să o lase în pace. Și-a trecut mâinile absentă peste hainele de pe umerașe și, pentru o clipă, i s-a părut că atingea frunze veștede.

La urma urmelor, fusese cu adevărat o formă de nebunie; o nebunie care o mistuise și fizic, și emoțional. Acum, când se gândea, nici nu-i venea să creadă ce făcuse — că îl lăsase să o sărute prin parcuri și s-o ducă la restaurante unde i-ar fi putut vedea prietenii ei. Că după partide de sex după-amiaza nu se spălase, astfel că Robert ar fi putut simți mirosul amantului pe

corpul ei. Că îl adusese în patul lor când Robert era plecat cu serviciul și Zara era la Oxford.

Însă probabil că cel mai rău lucru fusese că îl lăsase să o critice pe Mary. Nu îi aprobase lamentările și nici nu contribuise și ea la ele, dar nici nu îl oprise. În schimb, ascultase fără să comenteze litania lui de critici la adresa uneia din cele mai vechi prietene ale ei. Îl lăsase să spună despre Mary lucruri care acum o făceau să se cutremure; cât de scârbos i se părea corpul ei slăbănog, ori cât de plictisitoare era de când făcuse copiii și devenise total obsedată de ei, ori cum nu înțelegea ea că el era un spirit liber și uneori avea nevoie de spațiu, ori cum trăia ea într-o lume plină de reguli morale meschine care nu țineau cont de creativitate. Ba chiar uneori s-a trezit că, în sinea ei, era de acord cu el și că se întreba ce se întâmplase cu Mary și de ce acceptase să ajungă să ducă o viață așa de măruntă. Cineva îi spusese cândva că totul e o competiție, dar în vreme ce anul trecut se credea învingătoare, Nancy știa acum cât de aproape era de fapt de a pierde totul.

S-a hotărât să poarte o pereche de pantaloni negri și un pulover gri, cu o cămașă albă pe dedesubt, dar se simțea epuizată numai la gândul de a se farda și a-și aranja părul, așa că l-a tras cu degetele spre ceafă, l-a prins în coadă și s-a mulțumit să-și dea cu puțin rimel. Știa că arăta neglijent, că avea pielea pământie și ochii adânciți în orbite, cu cearcăne cenușii, dar a mai descoperit totodată și că nu îi păsa, ceea ce știa că nu era un semn bun. Dacă nu era atentă, viața putea începe să i se pară din nou o corvoadă și avea să fie nevoită să se târască cu greu prin îndatoriri cotidiene care nu ar trebui să i se pară așa de grele. Nancy îl întrebase odată pe Robert dacă se simțea vreodată așa, dar el o privise cu ochii mari, și ea știuse că răspunsul era nu și că ea era cea defectă, nu lumea din jur.

— Motivul pentru care ești așa de nemulțumită de viață e că nu ești o femeie normală, îi spusese Howard odată, când luau cina într-un restaurant japonez aglomerat din Soho. Ești o zeiță și ar trebui să fii tratată ca atare.

Ea râsese, deși verdictul lui avusese asupra ei un efect cathartic.

— Adică cum? Ar trebui să stau lungită pe o canapea și să fiu hrănită cu struguri?

Îi mângâia gamba cu piciorul pe sub masă.

— Da, în parte. Dar nu pe o canapea, ar trebui să fii la înălțime, deasupra noastră, a tuturor, hotărându-ne soarta.

Nancy continuase să râdă, dar vorbele lui i se păruseră cumva de rău augur și atunci își amintise că Mary spunea întotdeauna că cel mai ingrat rol din lume îl aveau zeițele din mitologia greacă. Toate erau fie pasive, fie pedepsite, ori violate, ori căzute în dizgrație. Și s-a mirat cât de firesc menționase Howard zeițele, când acela era domeniul lui Mary — și oare chiar nu îl făcuse asta să tresară așa cum o făcuse pe ea?

Și apoi, Mary era pur și simplu acolo, în picioare, pe masa îngustă dintre ei, numai că era Mary cea din urmă cu aproape 30 de ani, și se aflau în casa lor din studenție, pregătindu-se să meargă la o petrecere, îmbrâncindu-se în fața oglinzii.

— Adevărul e, a spus Mary conturându-și buzele cu corai, că încep să-mi dau seama că zeițele există doar ca să fie povești moralizatoare și, cu toate astea, le învățăm pe fetițe că asta ar trebui să-și dorească să fie. Păi, ne gândim la Meduza ca fiind un monstru malefic, dar a ajuns așa deoarece Atena a pedepsit-o fiindcă fusese *violată*. Iar Atena s-a născut din capul despicat al lui Zeus pentru că acesta o înghițise pe mama ei însărcinată. Fiindcă era furios pe ea. Zeițele sunt un fals mit. Sunt însăși definiția oprimării femeilor, fir-ar a naibii de treabă!

— Jos cu zeițele! scandase Eleanor de undeva din spatele lor, dar Nancy ținea minte că ea nu știuse ce părere avea sau ce să creadă, or, dacă era să fie sinceră, nici acum nu știa ce părere avea sau ce să creadă.

Taxiul întârzia și probabil că de aceea era așa de agitată, însă știa că nu ăsta era motivul. S-a instalat pe bancheta de piele și s-a uitat la străzile cufundate în întuneric, pline de oameni înfofoliți care se grăbeau spre casă. Doamne, ajută să se termine în seara asta, și-a repetat ea ca pe o mantră. Fiindcă gândul că toate astea puteau continua era prea mult, mai mult decât putea îndura. Nu era

suficient de puternică pentru a mai ține piept telefoanelor, ori ca să continue să ascundă așa de multe de Robert. Dacă mai continua, ceva avea să cedeze, iar secretul ei sordid și oribil avea să se scurgă în lume ca o deversare de petrol în ocean.

Nancy a simțit o durere ce-i creștea în piept și a trebuit să-și stăpânească lacrimile. Pur și simplu, nu-și putea imagina furia lui Robert dacă ar fi aflat că celălalt bărbat era Howard.

Robert găsise scrisoarea incriminatoare cam în urmă cu o lună. Erau în Sussex și tocmai terminaseră de împodobit bradul de Crăciun, pregătindu-se de sosirea Zarei, în weekendul următor. Afară era beznă și bătea un vânt puternic, iar Nancy își îngăduise să se detașeze o clipă de problemele ei, așezată în lumina caldă a ghirlandelor, cu picioarele încălzite de focul din șemineu și cu un pahar de vin roșu în mână. Însă atunci intrase Robert și ea își dăduse seama pe loc că se întâmplase ceva cumplit, fiindcă el se cam clătina pe picioare și avea privirea sticloasă.

Ea se gândise imediat la Zara.

— Ce s-a întâmplat?

El nu răspunsese, ci se așezase cu palmele pe genunchi în celălalt fotoliu din fața focului, lăsându-și bărbia să-i cadă în piept. Atunci văzuse scrisoarea, cea pe care Howard o băgase cu o zi înainte prin fanta de la ușa de la intrare și pe care ea o găsise pe covorașul de la ușă când venise de la cumpărături, și o făcuse să vomite în baia de la parter numai la gândul că Robert ar fi putut veni acasă înaintea ei. O citise și apoi o îndesase pe fundul poșetei, cu gândul s-o ardă sau ceva de genul ăsta, fiindcă nu voia să riște să fie găsită în coșul de gunoi.

Robert ținea scrisoarea între degetul mare și cel arătător de parcă era contaminată, iar ea a crezut că acestea erau ultimele ei clipe de viață. Ar fi trebuit să fie curajoasă și să spună ceva, dar se trezise că nu putea, de parcă înghețase.

— Am găsit asta, a spus el în cele din urmă. Căutam nenorocitul de Nurofen pe care îl ai întotdeauna în poșetă și am găsit asta.

— Of, Doamne, Robert, îmi pare așa de rău!

El a ridicat privirea spre ea și parcă îi tremura albul gelatinos al ochiului.

— Ai de gând să-mi spui ce se întâmplă?

Ea a descoperit că nu poate decât să înceapă să plângă, acoperindu-și fața cu mâinile. Dar el i le-a tras deoparte.

— Nu scapi așa ușor!

Avea dreptate, dar tot voia ca el să o consoleze.

— S-a terminat.

— Se pare că el nu e deloc încântat de asta.

— Nu e.

Robert s-a uitat la hârtia scârboasă.

— Nu, fiindcă voi doi sunteți mai presus de moralitatea meschină.

A trebuit să-și suprime un țipăt, căci nu suporta să-l audă pe Robert recitând cuvintele alea oribile.

— Of, Doamne, Robert, te rog, încetează!

— De când durează treaba asta?

— Nu de mult, doar câteva luni.

— Cine e?

— Nimeni, zău! Nu-l cunoști.

— Atunci cum v-ați cunoscut?

— La serviciu. A fost un moment de nebunie, pe care l-am regretat de cum a început.

A rămas neclintită și s-a uitat la umerii lui Robert, care se mișcau odată cu respirația lui accelerată.

— Îl iubești?

Vocea lui era sugrumată în timp ce rostea cuvintele, iar asta i-a dat speranță. A făcut-o pe Nancy să își dea seama cât de tare își dorea să nu-și piardă soțul, cât de complet făcea el parte din ea, de parcă se contopise cu ea.

— O, nu, deloc, Robert. Crede-mă, niciodată!

— Atunci, de ce?

— Nu știu. Cred că m-am simțit flatată, sau ceva de genul ăsta, oricum un motiv stupid. Ori poate că plecarea de acasă a Zarei m-a afectat mai mult decât am vrut să recunosc chiar și în sinea mea.

S-a simțit josnică fiindcă o folosea pe fiica lor drept scuză jalnică pentru ce făcuse.

— Ei, hai, fii serioasă! Și eu sufăr că Zara nu mai e aici, dar asta nu m-a făcut să vreau s-o fut pe alta.

Nancy a simțit că i se umplu iar ochii de lacrimi.
— Mă părăsești? Fiindcă nu cred că aș putea îndura asta. Cred că aș muri.
El a râs amar.
— Bineînțeles că nu ai muri. Iar eu ar trebui să te părăsesc, dar probabil că n-o s-o fac.
Ușurarea a sleit-o de puteri, lăsând-o slăbită și nesigură pe picioare.
— N-a avut nicio legătură cu noi, nu m-am gândit nicio clipă să te părăsesc, a mințit ea.
Și totuși cum de îi trecuse vreodată prin cap așa ceva? Asta era dincolo de puterea ei de înțelegere, de parcă gândurile acelea aparținuseră altcuiva.
— Cu ce am greșit așa de tare? a întrebat el cu voce slabă, aplecându-se în față.
Nancy și-a dorit din tot sufletul să îngenuncheze la picioarele lui și să-l ia în brațe, dar nu a îndrăznit.
— Cu nimic, termină! Ai fost întotdeauna extraordinar.
— Și atunci...?
— Problema e la mine. Nu știu ce am. Parcă nu reușesc să fiu fericită.
El a ridicat ochii și ea a văzut în ei o scânteie de recunoaștere, ca și cum știuse dinainte. Ca să-l păstreze pe Robert, era foarte posibil să fie nevoită să admită că era persoana pe care el o bănuise mereu că era... dar care ea știa foarte bine că nu era. Un firicel de mânie a străbătut-o ca un curent, încât i-a venit să-i spună că el o erodase așa de tare, în atâtea moduri, încât fusese forțată să facă ceva așa de distructiv. Dar el a vorbit înaintea ei:
— Întotdeauna ai fost așa. Întotdeauna te-ai încăpățânat să complici totul.
Avea dreptate, nu era doar vina lui, ea fusese întotdeauna așa. Poate că agravase lucrurile cu faptul că trebuia să aibă mereu dreptate, dar probabil că vina nu era sută la sută a lui.
— Așa e. Dar nu știu de ce.
— Deși presupun că nici eu nu sunt cea mai ușor de suportat persoană. Vreau să te înțeleg mai bine, dar mi se pare foarte greu.

Adică mă uit la tine și la toate realizările tale și pur și simplu nu pricep de ce nu poți fi fericită.

Nancy avea în stomac o prăpastie plină cu apă stătută, al cărei gust îl simțea pe limbă.

— Crezi că e ceva fundamental defect la mine?

— Nu știu.

Mărturisirea a fost așa de sinceră, că lui Nancy i-a venit să urle.

Au stat îndelung în tăcere, iar ea s-a gândit la perioada de după nașterea Zarei, la cât de nemulțumită fusese de soarta ei în toți anii de școală ai Zarei, la cât de tare o enervaseră constructorii care nu făceau decât să-i construiască casa visurilor ei, la dorința ei de a munci, pe care nu și-o îndeplinise niciodată cu adevărat, iar apoi, când își găsise un serviciu bun, la cât de greu și stresant i se păruse, când de fapt nu era nici pe departe așa. Iar acum, asta. Parcă luase un chibrit și dăduse foc întregii ei vieți. I-a fost imposibil să-și stăpânească un suspin.

Dar dincolo de toate aceste realizări, mai exista și credința fermă că nu era nimic rău în a-ți dori altceva. Femeilor din această lume încă li se cerea să se conformeze, cu toate că lucrurile păreau să se fi schimbat. Puteai fi multe în această viață, dar nu puteai nicicum să fii o femeie nemulțumită. *Ce ai,* întreabă bărbații în timp ce avansează făcându-și loc cu coatele, *de ce nu ești mulțumită acolo, în spate, de ce nu-ți ajunge?* Peștii le spun asta prostituatelor lor, bărbații bogați le-o spun și ei nevestelor, șefii le-o spun angajatelor, tații le-o spun mamelor. Uneori, pur și simplu vrem altceva.

Robert i-a întins mâna, iar ea a luat-o, lăsându-se să alunece pe podea, între picioarele lui. El a tras-o în poală la el, iar ea l-a luat cu brațele de gât și și-a îngropat fața în scobitura umărului. Toate gândurile pe care le avusese cu o clipă mai devreme s-au topit. Doamne, cât îl iubea, aproape că simțea tăria acelei iubiri în tot trupul. Parcă erau împreună de așa de mult timp, încât uitase cât îl iubea, dar gândul de a-l pierde o devasta până în străfunduri.

— N-aș putea niciodată să te las să mă părăsești, a spus el de undeva, de deasupra capului ei. Cred că aș prefera să mori decât să mă părăsești.

Au făcut dragoste, atunci, lângă foc, apoi mai târziu în pat, iar acela fusese începutul pasiunii lor, ca și cum trupurile lor erau singurele moduri în care își puteau spune cu adevărat ce simțeau.

În dimineața următoare, a făcut ceva ce nu mai făcuse niciodată — s-a dus singură la biserică, mânată de o bizară nevoie de penitență. A stat în încăperea aproape goală și înghețată și a cântat imnuri înălțătoare împreună cu cele patru persoane care mai erau acolo. A ascultat predica vicarului despre păcat și mântuire, care parcă fusese scrisă special pentru ea, și a simțit că o umplea senzația că avea în sfârșit un țel. A luat din naos una din felicitările desenate manual, a pus o bancnotă de cinci lire în cutia cu donații și a luat felicitarea cu ea acasă, unde s-a așezat la masa din bucătărie fără măcar să-și scoată haina, și i-a scris lui Robert un bilet plin de disperare: *Îmi pare rău, dragul meu Robert, îmi pare nespus de rău, acum și întotdeauna. Nu e intenția mea să îți provoc atâta tristețe și furie. Știu că trebuie să mă străduiesc mai tare și știu cât de exasperantă sunt. Cred că la un moment dat am uitat tot ce însemnăm unul pentru altul, tot ce am însemnat întotdeauna. Te rog, fii blând cu mine!*

Nu știa unde era Robert, dar casa părea goală și tăcută, așa că s-a dus direct la biroul lui. A bătut, dar nu a primit niciun răspuns, așa că a intrat și i-a lăsat felicitarea pe masa de lucru. Scrisoarea era acolo cu fața în sus, așa că nu s-a putut abține să nu o mai citească o dată, iar după aceea i-a venit să o mototolească în pumn și s-o arunce în râul care trecea prin fundul grădinii lor. I se părea imposibil că îi permisese acelui bărbat să intre în viața ei și a fost copleșită de rușine că Robert fusese nevoit să citească niște cuvinte așa de penibile și să creadă că au legătură cu ea, dar mai știa și că scrisoarea era de-acum a lui și doar el putea face cu ea ce credea de cuviință.

Robert nu i-a pomenit niciodată nimic de felicitare, dar în seara aceea a rugat-o să stea cu el cât lucra, așa că Nancy a luat romanul de Patricia Highsmith pe care îl citea și s-a așezat în fotoliul de lângă el, ridicând din când în când privirea către profilul lui ferm, luminat de ecranul monitorului. Era ușurată că felicitarea și scrisoarea nu se vedeau nicăieri. Aproape că era ușurată și că se

întâmplaseră toate astea, fiindcă scoseseră la iveală ceva extrem de prețios în ea și în Robert, de parcă însăși esența lor era străbătută de un șir de diamante.

Blocată în trafic pe bancheta din spate a taxiului, Nancy s-a întrebat dacă nu cumva asta era de fapt dragostea: o legătură profundă și întunecată, dar având în miezul său un filon de miracol pur. Pentru prima dată în viața ei, a știut cu certitudine că nu voia să fie zeița lui Howard, dar nu voia să fie nici nevrotica defectă a lui Robert. Înțelegea acum că, cu Robert, avea să poată găsi calea de mijloc, unde să poate fi ea însăși, ceea ce era un gând minunat, încurajator, în ciuda faptului că fusese nevoie de aproape 30 de ani de negocieri ca să ajungă în acest punct. Dar Howard era musca din lapte și totodată cel care putea să dea multe în vileag despre ea. El putea face ca posturile de zeiță sau victimă să i se pară dezirabile, fiindcă avea puterea de a o transforma în demon.

De pe buze i-a scăpat un geamăt, făcându-l pe taximetrist să se uite la ea în oglinda retrovizoare. Ar urî-o dacă ar ști ce făcuse, la fel ca toată lumea. Aproape că-i venea să se aplece și să-i mărturisească, fiindcă totul i se părea încă imposibil, de parcă ultimul an fusese într-adevăr un basm magic, plin cu zeițe și demoni. Păruse doar o poveste pe care și-o spusese; o poveste care devenise reală doar când Howard începuse să vorbească serios despre abandonarea întregii lui vieți, ceea ce făcuse ca totul să se prăbușească în jurul ei.

Da, vorbiseră într-o doară să fugă împreună în cealaltă parte a lumii, dar era ca și cum ai spune că ai să deschizi o ceainărie în Devon, una din acele fantezii care te ajută să treci prin nopțile lungi. Dar la sfârșitul verii, el începuse să spună că se simțea captiv, apoi ajunsese să spună că nu mai putea continua să ducă o viață dublă, mai ales când simțea că adevărata lui viață era cea pe care o împărțea cu ea. Asta o făcuse pe Nancy să se gândească serios la ce făcea, de fapt. Fiindcă prima ei reacție fusese de groază la gândul că avea să afle toată lumea, o frică profundă, cumplită, să nu afle cineva. Dar dacă un astfel de plan nu fusese niciodată luat în

calcul ca o posibilitate reală, atunci tot ce făcuseră era doar o tâmpenie periculoasă, josnică și sordidă.

Nancy s-a uitat pe geamul taxiului la Londra care lucea în ploaie și și-a amintit de furia incandescentă a lui Howard când îi spusese că trebuia să se termine, o furie care i-a arătat că îl judecase fundamental greșit. O făcuse să își dea seama că uitase că aventura lor era și povestea lui și că avea tot dreptul să pretindă un alt final. Că, de fapt, era totodată povestea multor alți oameni, a partenerilor lor, a copiilor lor, într-o anumită măsură chiar și a lui Eleanor. Își înfipsese tentaculele peste tot și fiecare dintre ei ar fi spus-o altfel, nimeni nu era cu adevărat în rolul principal, iar ea era probabil condamnată.

— Ce dracului vrei să spui?! explodase el aproape imediat ce ea rostise vorbele și, cu toate că muzica din barul în care se aflau era dată tare, lumea tot s-a întors să se uite la ei.

— Pur și simplu, nu mai pot îndura vinovăția, spusese ea doar o frântură de adevăr.

Era ciudat când se gândea că asta se petrecuse în urmă cu doar opt săptămâni, cam pe la jumătatea lui noiembrie, iar barul în care se aflau era deja împodobit cu beteală țipătoare și beculețe pâlpâitoare, a căror lumină pulsa pe chipul lui palid, provocându-i greață lui Nancy. Atunci era deja aproape total obsedată de Mary, în așa măsură încât era convinsă că o vedea, aproape în fiecare zi, fie dând colțul pe o stradă, fie urcând într-un autobuz, întotdeauna prea departe ca să poată ajunge la ea. Mary era prezentă și în visele ei, aproape în fiecare noapte; uneori, Mary era pe drept cuvânt furioasă, dar alteori era bătută și plină de sânge, întinzând mâinile disperată către Nancy.

— Vinovăție! a scuipat el cuvântul către ea. Parcă nu te-a deranjat așa de tare în ultimul an.

Nancy și-a încleștat mâinile pe paharul cu gin ca să nu înceapă să plângă.

— Știu. Dar acum trebuie să ne oprim. Nu mai suport!

— Ceea ce nu suporți e să accepți cine ești.

A tras o dușcă din halba cu bere neagră și o parte din spumă i-a rămas în barbă.

— Nu pot să cred că spui asta. Te credeam mai presus de asemenea lucruri.

— Sunt mai presus de asemenea lucruri. De aceea îi pun capăt.

Însă el a fluturat disprețuitor din mână.

— Nu, vreau să spun mai presus de influența moralei meschine a societății.

L-a privit și, preț de o clipă, parcă se uita la un străin. Un bărbat furibund în locul celui care o ținuse în brațe și-i șoptise la ureche promisiuni că avea să schimbe totul în bine.

— Dar nu e meschină. De fapt, morală e doar un sinonim pentru decență, decență umană elementară. Iar noi nu ne-am purtat decent cu oamenii din viața noastră, care merită mai mult decât atât.

— Merită mai mult..., a pufnit el disprețuitor. Doamne, ce urăsc expresia asta! Nimeni nu merită nimic, n-ai aflat până acum? Viața e inerent nedreaptă și de căcat pentru majoritatea oamenilor și nu are nicio legătură cu karma sau orice alt rahat de genul ăsta.

— Știi că nu vorbesc din punct de vedere mistic. Ne-am bătut joc de oamenii pe care îi iubim cel mai mult, iar ei chiar merită mai mult decât atât.

A văzut cum expresia i s-a mai îmblânzit, după care s-a aplecat peste masă.

— Uite, nu e nicio surpriză că începe acum să ți se facă teamă.

— Nu e vorba de teamă.

— Ei, ajungem în punctul în care va trebui să luăm o hotărâre. Și bineînțeles că o să fie haotic și oribil o perioadă, dar anul viitor pe vremea asta deja o să înceapă să fie mai bine. Iar noi vom fi împreună, ceea ce ne dorim amândoi.

A simțit cum un pumn se strângea în jurul inimii ei și a știut că era frică autentică. S-a uitat la el și și-a dat seama că vorbea serios, că el chiar credea că ceea ce spusese era posibil. A încercat să vorbească în continuare cu calm:

— Asta n-o să se întâmple niciodată. Am pierde amândoi totul. Niciunul din copiii ori prietenii noștri nu ar mai vorbi vreodată cu noi. Nimeni nu trebuie să afle vreodată ce am făcut.

Însă și-a regretat vorbele de îndată ce le-a rostit, fiindcă a văzut cum gura lui se strâmbă într-un zâmbet; știau amândoi că o avea la mână.

— Te venerez. Și știu că și tu mă iubești de fapt.

— Ba nu!

— Vino cu mine! Ultima dată.

Ea a clătinat din cap.

— Nu, nu vreau.

Dar a văzut în ochii lui o licărire care i-a arătat cine era el cu adevărat.

— Insist!

I-a venit să-și pună mâinile în cap, fiindcă avea senzația că zidurile barului se prăbușeau peste ea.

— Vrei să zici că dacă nu ne-o tragem acum, o să spui tuturor?

— Vreau să te ajut, a zis el ridicând din umeri. Vreau să-ți dai seama cât de mult mă iubești. Vreau să te iubesc la lumina zilei.

Părea dezaxat când a spus asta, cu fața congestionată și cu o peliculă lucioasă de transpirație pe frunte.

— Nu cred că mă iubești cu adevărat.

Furia lui a erupt, contorsionându-i o clipă trăsăturile:

— Nu-mi spune mie ce simt! Ce e între noi e real.

— E pasiune și atât.

— Ba nu, e iubire adevărată și știi asta foarte bine. Trebuie să vii cu mine ca să ți-o dovedesc.

În seara aceea, s-a dus cu el la apartament și, după sex, a plâns în duș, simțind cum tot trupul o durea și avea furnicături pe piele. Dar când a ieșit mirosind a săpunul de lavandă pe care îl avea mereu prietenul lui Howard, i-a promis că o să se gândească la ce i-a zis el, și îi spusese asta fiindcă nu știa cum altfel avea să scape din apartament. Acea situație oribilă, umilitoare, a continuat patru săptămâni cumplite, până în seara când Robert găsise scrisoarea, ceea ce îi dăduse curajul de a-i spune că nu se mai putea culca cu el. Că dacă nu înceta s-o hărțuiască, avea să se sinucidă. Când i-a spus asta la telefon, nu păruse deloc melodramatică, fiindcă știa că era adevărat.

— Dacă în acest moment am de ales între a continua să mă culc cu tine sau să trăiesc într-o lume în care tu le spui tuturor ce am făcut, atunci aleg moartea în oricare dintre aceste variante.

Când a spus aceste cuvinte, șoptit, fiindcă Zara venise acasă cu o seară în urmă, era așezată la biroul ei, privind pe fereastră cerul, ce arăta ca o pânză albă bine întinsă. Dar vorbise foarte serios, fiindcă dacă mai continua așa la nesfârșit, avea de ales între a-și răzui viscerele ca să se curețe după fiecare întâlnire cu el, ori a ajunge să fie urâtă de toți oamenii pe care îi iubea. Niciuna nu era o viață care să merite trăită. S-a ridicat în picioare cu telefonul la ureche și s-a uitat pe fereastră. Biroul ei era deasupra întregii case, la etajul trei, de unde ar fi fost cât se putea de ușor. Se urca pe birou, deschidea fereastra și sărea în abis.

Ceva din tonul ei trebuie să-l fi convins, fiindcă l-a auzit că începe să se bâlbâie.

— Doamne ferește, nu spune asta, te implor!

— Mă ucizi, i-a spus ea, simplu.

Apoi l-a auzit plângând încet la telefon.

— Dar... te iubesc așa de mult... Ești totul pentru mine.

— Dacă e adevărat, trebuie să mă lași în pace.

Și-a ținut respirația, așteptându-i răspunsul, care în cele din urmă a venit.

— Nu pot. E imposibil.

Nancy era deja în întârziere când taxiul a reușit să-și croiască drum pe străzile blocate ale Londrei, pe care și-o imaginase întotdeauna ca pe o inimă muribundă. Eleanor era deja la restaurant, așezată la o masă lângă perete, uitându-se în telefon. După postura ei încordată, părea enervată, așa că, deși avea nevoie la toaletă, Nancy s-a dus direct la masă.

— Iartă-mă! Traficul a fost un coșmar.

Eleanor și-a pus telefonul la loc în geantă.

— Stai liniștită...

Nancy s-a așezat, iar Eleanor i-a turnat un pahar de vin. Încăperea părea foarte aglomerată, de parcă vocile tuturor ricoșau pe lângă urechile ei.

— Ce faci?
— Ei, știi tu, bine. Uit mereu ce de rahat sunt iernile britanice. Nu e pic de lumină.
— Doar nu te bate gândul să pleci iar din țară, nu?
— Nu, nu. Sunt prea bătrână de-acum pentru așa ceva. Iar afacerea merge bine. Și știi cum e, adevărul este că-i plăcut să te stabilești undeva. Doar că-mi lipsește...
— Normal!

Nancy a sorbit lacom din pahar. Se simțea agitată, aproape frenetică, și nu era sigură că avea să poată sta într-un loc suficient de mult ca să mănânce. Știa că se foia prea mult în scaun, pe când, în fața ei, Eleanor arăta foarte calmă și stăpână pe sine.
— Cum a fost de ziua ta? Îmi pare tare rău că nu am putut veni.
— S-a întâmplat ceva? a întrebat Eleanor.
— Ei, știi cum e.

Și-a auzit vocea tremurând ușor și a mai luat o gură de vin ca să și-o dreagă.
— Ai probleme cu David?

Nancy a dat aprobator din cap.
— Tot mă mai sună.
— Fir-ar a dracului de treabă, Nance! E deja prea mult.

Nancy a ridicat privirea și s-a uitat la chipul prietenei ei. Eleanor arătase dintotdeauna ca o carte deschisă. De fapt, fața ei îi atrăsese prima dată atenția lui Nancy în acea primă seară la facultate, o făcuse să o strige, deși se întâlniseră doar scurt, la sesiunea de orientare. Poate din cauza rotunjimii obrajilor ei, ori a părului ei negru întotdeauna tuns drept, care-i încadra cumva trăsăturile, ori poate că era din cauza staturii ei mici, care o făcea să pară robustă, de încredere.
— Sincer, nu mai știu ce să fac. I-am scris o scrisoare acum vreo două zile, dar parcă l-a înfuriat și mai tare. Am acceptat să mă întâlnesc cu el în seara asta, după cină, ca să încerc să pun capăt acestei povești o dată pentru totdeauna.
— Dar n-ai mai făcut o dată asta?
— Ba da!
— Vrei să vin cu tine?

— O, Doamne, nu!
A venit chelnerul și Nancy și-a dat seama că nu se uitase pe meniu. A aruncat o privire, dar nimic nu părea apetisant, ba chiar gândul la mâncare îi provoca greață.
— O să iau doar una din salatele voastre speciale. Și încă o sticlă de vin, a spus, simțind privirea lui Eleanor fixată asupra ei.
— Ai slăbit, a spus Eleanor după plecarea chelnerului.
— Din cauza grijilor, a zis Nancy încercând să râdă.
— Știu că am mai spus-o, dar nu crezi că e timpul să mergi la poliție?
— Nu. Nu, mă descurc.
Și asta era partea cea mai înfricoșătoare. Nancy știa că trebuia să facă față singură situației, din cauză că era inadmisibil să afle cineva ce se întâmpla. Nici măcar nu îi putea spune lui Eleanor că Robert găsise scrisoarea și știa de aventură, fiindcă dacă ar fi făcut asta, nimic nu ar mai fi oprit-o pe Eleanor să se ducă la poliție. Și dacă se ducea la poliție, totul ar fi ieșit la iveală și atunci nimic nu ar mai fi avut vreodată sens. Simțea că toate posibilitățile și imposibilitățile și minciunile și înșelătoriile îi vâjâiau prin minte, așa că era mai tot timpul amețită. Uneori, în toiul nopții părea să fi găsit o soluție, dar până dimineață se făcea praf.
— Știu că nu vrei să afle Robert, a spus Eleanor de parcă îi citise gândurile. Dar te iubește așa de tare, încât eu cred că te-ar ierta.
Nancy a avut senzația că i se tăia respirația și s-a frecat pe gât, pe pielea deja iritată.
— Te rog, Ellie! Chiar nu pot face asta.
— Arăți groaznic.
Cuvintele lui Eleanor au sunat mai aspru decât ar fi fost nevoie.
— Nu dorm deloc.
Își simțea inima bubuind în piept și știa că mintea și trupul ei erau pe punctul de a-i ceda din cauza epuizării.
— Mă simt...
A căutat cuvântul potrivit.
— Mă simt mistuită de vinovăție. Ca și cum n-o să scap niciodată de ea. Ca și cum toată lumea poate să vadă pe chipul meu ce am făcut. Ar trebui să am o literă stacojie arsă pe frunte.

Eleanor a oftat, iar Nancy și-a dat seama că iar o enervase.

— Nance, știi bine că nu ești primul om care a avut o aventură extraconjugală. Nu pricep de ce trebuie să faci așa o nenorocită de melodramă din asta.

Le-a venit mâncarea și, după ce farfuriile au fost așezate în fața lor, Nancy s-a uitat la Eleanor, urând-o o clipă fiindcă o judeca. Îi venea să-i spună că fusese păcălită de un bărbat care era clar un maestru în arta manipulării, care obținea un fel de satisfacție sexuală din exercitarea puterii asupra ei, care practic a forțat-o să facă sex cu el de cinci ori după ce îi spusese că s-a sfârșit și că, dacă nu o lăsa în pace, avea de gând să se arunce de la fereastra biroului ei. Dar firește că era imposibil să facă asta... sigur că totul era din vina ei, pentru că ar fi putut foarte bine să nu se combine cu el.

— Nu cred că sunt deosebit de melodramatică.

Nancy a turnat vin pentru amândouă, convinsă că n-ar fi putut reține în stomac nici măcar o frunză de salată.

— E o situație cumplită, fir-ar al naibii! a mai adăugat ea.

— Da, știu, a zis Eleanor și a gustat din nou din mâncare. Dar ai avut de ales. Vreau să zic... nu ai fost obligată s-o faci.

— Nu ai avut niciodată un moment de rătăcire?

— Ba da, normal. Dar fără să afecteze așa de mulți oameni.

Eleanor s-a îmbujorat și Nancy și-a dat seama că era mai enervată decât arăta.

— Știu că nu-ți place să vorbești despre asta, dar înțeleg că e însurat? Poate are și copii?

Nancy a dat confirmativ din cap.

— În caz că te ajută să te simți mai bine, să știi că mă detest din toată inima.

— Tâmpenie mai mare nu puteai să spui.

Nancy s-a sprijinit de spătarul scaunului, simțindu-se ca un copil certat.

— Tu nu mănânci? a întrebat Eleanor arătând cu furculița către salata neatinsă a lui Nancy.

— Mi-e greață.

— Of, Doamne, ce nebunie!

Au stat o vreme tăcute, așteptând să treacă timpul, fără ca vreuna dintre ele să spună direct ce gândea. Până la urmă, Nancy a fost cea care a vorbit.

— Els, să știi că știu că sunt de rahat și melodramatică și enervantă. Și știu că m-am băgat singură în mizeria asta îngrozitoare. Dar acum descopăr că mi-e foarte greu să ies din ea.

Tot ce-și dorea în clipa aceea era ca Eleanor să se aplece spre ea și s-o ia de mână, să facă ceva, orice, care să-i arate că o înțelegea, ori că voia să o ajute cumva.

Dar Eleanor s-a apucat iar să mănânce, cu ochii în farfurie.

— Nu știu cum să te ajut când tu spui ***nu*** la tot ce-ți sugerez. Nu știu, tu nu ești furioasă pe David ăsta? Nu vrei să-i faci probleme, dacă de asta e nevoie ca să scapi de el? Nu vrei să iei și tu atitudine cât de cât, ca să te aperi?

Dar Nancy nu simțise niciodată furie, poate doar față de ea însăși, dar chiar și aceea se disipase. Singura emoție pe care o simțea cât de cât cu regularitate era frica.

— Nu știu. Nu m-am gândit niciodată la așa ceva.

Eleanor a ridicat capul și a privit-o cu asprime, în ochi.

— Auzi, Nance, cam așa a fost mereu. Creezi întotdeauna probleme acolo unde uneori nu există. Cred că aventura asta a ta cam așa a fost. Cumva, ai inventat ceva teatral și palpitant. Încep să mă întreb cât de tare îți dorești de fapt să pui capăt acestei aventuri.

— Serios?

Nancy recunoștea prea bine această versiune urâtă a ei, iar cuvintele astea o umileau și mai mult. Însă Eleanor bineînțeles că se înșela, fiindcă Nancy nu-și dorea nimic mai mult decât să scape din această situație, doar că nu putea articula niciun cuvânt ca să-i spună asta, fiindcă ar fi deschis ușa mult prea multor întrebări la care nu putea răspunde.

— Dar atunci, de ce mă simt așa de vinovată?

— Fiindcă oricine s-ar simți vinovat.

Eleanor s-a lăsat pe spătarul scaunului și a oftat umflându-și obrajii.

— Adică, din câte știu eu, ai o viață foarte bună. Iar tu și Robert vă înțelegeți de fapt bine. Pur și simplu, nu pricep de ce ai făcut așa ceva.

Nancy a mai băut niște vin, ținând apoi paharul la piept, fără ca măcar să se mai prefacă că ar mânca ceva. Un om normal, și-a spus, poate că s-ar înfuria să audă astfel de cuvinte, dar ea le accepta, așa cum accepta comportamentul lui Howard, fiindcă frica anula orice alt sentiment.

— Sinceră să fiu, nu am un răspuns. Mi-aș dori să-mi pot explica și mie.

Eleanor a început să bată darabana pe masă și Nancy s-a întrebat dacă o plictisea.

— Să știi că nici Robert nu e perfect, așa cum pare să creadă toată lumea.

— Normal că nu cred că e perfect. Dar nu e nici rău.

— Uneori, este.

Nancy nu prea știa unde voia să ajungă cu această conversație. *E groaznic de manipulator*, voia să-i spună. A făcut în așa fel încât e imposibil să trăim altfel decât așa cum consideră el că trebuie să fie viața noastră, iar varianta lui nu e în niciun caz cea pe care aș fi ales-o eu. Iar acum e blând și spune multe lucruri pe care mi-am dorit să le aud, dar i-a luat al dracului de mult ca să ajungă aici. Știa că relația ei nu o minimalizase mai mult decât se întâmpla în alte relații, de fapt, probabil că mult mai puțin decât puteau spune alte femei, dar tot i se părea nedrept că trebuise să meargă până la capătul pământului ca să-l facă să o vadă pe ea, cea reală, pe Nancy.

— Nimeni nu știe cum e cu adevărat altcineva în spatele ușilor închise.

Eleanor a pufnit cu dispreț.

— Ei, na! Ai să-mi spui acum că de fapt Howard îi aduce ceaiul la pat lui Mary în fiecare dimineață și nu știm noi. Poate că nu știm toate detaliile, dar ne putem face o idee destul de clară, aș zice.

Șocul de a-i auzi numele rostit din senin a buimăcit-o pe Nancy așa de tare, că s-a temut că avea să recunoască totul pe loc, având în vedere că era așa de sleită de puteri, că nu credea că mai avea energia psihică să se controleze.

Dar în creierul ei s-a produs o schimbare și dorința de a mărturisi s-a risipit când s-a uitat la prietena ei și s-a gândit că Eleanor nu avea cum să înțeleagă cum era să trăiești cu cineva ani și ani la rând. Că te cunoșteai atât de bine, încât puteai să fii mereu cea mai rea și plină de ură versiune a ta. Că majoritatea cuplurilor nu evoluau niciodată dincolo de asta; că își găseau unul altuia punctul slab și apoi petreceau următorii 40 și ceva de ani râcâindu-și unul altuia aceleași vechi răni.

— Uite, da, îl iubesc pe Robert, a spus în cele din urmă. Dar, Els, ești foarte aspră. Poate că pur și simplu nu sunt așa de independentă și sigură pe mine ca tine. De fapt, știu sigur că nu sunt. Iar asta probabil că înseamnă că sunt jalnică, dar, sinceră să fiu, zilele astea abia reușesc să-mi țin capul la suprafață ca să respir.

Chipul lui Eleanor nu s-a destins într-un surâs, cum și-ar fi dorit Nancy.

— Nu sunt nici pe departe independentă și sigură pe mine. Mă îndoiesc mereu de alegerile pe care le fac. Dar, totodată, cred că toți facem, până la urmă, alegerile pe care trebuie să le facem, și aici mă refer la alegerile importante. Nu sunt sigură că ți-ai asumat vreodată alegerile pe care le-ai făcut.

Cuvintele lui Eleanor păreau inutil de brutale și a fost cât pe ce să o înfrunte, dar vorbele pe care voia să i le spună s-au pierdut în oceanul de vinovăție.

— Uneori cred că nu am crescut de tot, nu la nivel fundamental. Știi senzația aia pe care o ai în adolescență, când nu prea îți vine să crezi că trebuie să faci ceva? Ei, eu încă o am în legătură cu o mulțime de lucruri. Într-un fel, cred că de aceea mi s-a părut așa de greu să am grijă de Zara de-a lungul anilor — pur și simplu, nu puteam să accept ideea că sunt răspunzătoare pentru o altă ființă umană.

Sprâncenele lui Eleanor s-au încruntat de parcă avea sub nas ceva urât mirositor.

— Zara e grozavă.

— Știu.

Nancy a avut senzația că nu-și găsea vorbele care să o ajute să se facă înțeleasă. Și a mai avut senzația că îi cam provoca scârbă lui Eleanor. Ceea ce a făcut-o să-și dea seama că, undeva, în adâncul inimii ei, bine ascunsă chiar și de ea însăși, păstrase un vis, cum că dacă totul ieșea la iveală, Eleanor avea să fie șocată și furioasă, dar în cele din urmă, ar înțelege și ar sprijini-o. Însă în seara asta, devenea foarte clar că, dacă Eleanor afla adevărul, nu avea să mai vorbească niciodată cu ea. Ba chiar ar urî-o din toată inima.

— Îmi pare rău, să știi, a spus în cele din urmă Nancy.

— Nu ai de ce să-mi ceri mie scuze.

— Da, și totuși...

— Trebuie neapărat să faci ceva în privința asta, Nance. E al dracului de exasperant să privesc din afară și să te văd cum o scrântești în halul ăsta.

Nancy a aprobat din cap și ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Te-aș ajuta cu dragă inimă, dar pari hotărâtă să faci totul singură.

— Trebuie!

— Mă rog. Spun doar că trebuie să faci ceva. Măcar spune-i lui David că te duci la poliție dacă nu termină cu telefoanele, chiar dacă n-ai de gând să faci asta. Și dacă tot nu încetează, atunci chiar ar trebui să te gândești să-i spui lui Robert și să rezolvi lucrurile. Dacă chiar vrei s-o termini, atunci nu poți să mai trăiești așa.

Nancy își simțea capul așa de greu, încât făcea eforturi ca să și-l susțină.

— Știu. Așa o să fac.

Numai că normal că nu avea să facă așa ceva, fiindcă nu putea. Erau foarte multe aspecte ale situației despre care nu putea vorbi cu nimeni, iar asta o făcea să se simtă neajutorată, ca un pește eșuat care murea în tăcere pe mal. S-a uitat la ceas și a văzut că era 10 fără un sfert.

— Fir-ar să fie, trebuie să plec. Mă întâlnesc cu el la 10.

— Bine. Nu-ți bate capul cu nota, o plătesc eu, a spus Eleanor întinzând mâna după poșetă.

— Ești sigură?

— Da, da. Doar du-te și rezolvă porcăria asta o dată pentru totdeauna, te rog!

Nancy s-a ridicat și și-a dat seama că se clătina puțin pe picioare, probabil că băuse mai mult decât crezuse. S-a uitat în jos, la creștetul prietenei ei care cotrobăia prin geantă și s-a simțit străbătută de un fulger de iubire pentru această femeie cu care împărțise atâția ani din viața ei.

— Te sun mâine să-ți spun cum a mers.

A încercat cu puterea minții să o facă pe Eleanor să ridice capul, poate chiar să-i zâmbească.

Dar capul ei a rămas aplecat.

— Da, sigur, a spus ea uitându-se în poșetă, așa că Nancy s-a întors și a traversat restaurantul către ieșire.

Temperatura parcă scăzuse cu vreo 10 grade, așa că Nancy și-a strâns mai bine paltonul pe lângă corp îmbrățișându-se. Îi clănțăneau dinții și, în clipa aia nu-și dorea decât să urce într-un taxi, să se ducă acasă și să se bage în pat lângă Robert. Nu mai mâncase și nu mai dormise bine de zile în șir, iar mintea ei începea să-și piardă claritatea, așa încât aproape că o simțea fragmentată, ca o piatră crăpându-se. Nu, trebuia să mai încerce o ultimă dată. Trebuia să îl facă să priceapă. Poate dacă Howard îi vedea chipul devastat, își dădea seama ce făcea și o lăsa în pace. A văzut lumina portocalie a casetei unui taxi și a ridicat mâna.

În taxi era cald și s-a așezat pe banchetă recunoscătoare pentru asta, dar când a întins mâna să închidă portiera, a văzut cu coada ochiului un tip înalt și suplu, cu păr blond, iar inima i-a sărit din piept, fiindcă i se păruse că era Robert. S-a răsucit pe banchetă în timp ce taxiul a luat-o din loc, dar trotuarul era aglomerat și, oricine-ar fi fost tipul, fusese înghițit de mulțime. S-a întors la loc, inima îi bubuia în piept, iar frica îi țâșnea prin piele sub formă de mici broboane de sudoare care i se prelingeau pe trup, pe sub haine.

Și-a amintit că, în acea după-amiază, el mai verificase o dată unde se ducea. Dacă venise să se asigure că într-adevăr se întâlnea cu Eleanor? Dacă o urmărea chiar acum, ca să verifice dacă se

ducea acasă? Dacă îl conducea direct către magnitudinea ticăloșiei pe care o comisese? Nancy a întins iar gâtul ca să se uite în urmă, dar în spatele ei, șoseaua era plină de taxiuri, și Robert putea fi în oricare dintre ele, sau nu.

I-a bâzâit telefonul: Am ajuns. E ger. Vrei să ne vedem în bar? Dar nu putea suporta gândul să fie văzută cu el în public, chiar dacă era puțin probabil să dea peste cineva cunoscut, așa că a răspuns: Nu, stai acolo. Ajung în 10 min.

Nu știa pe cine trădase mai rău: pe Robert, pe Mary, pe ea însăși, pe copiii lor, pe Eleanor? În mintea ei, totul era o încâlceală, era haos; de parcă viețile lor erau o serie de căi interconectate ce se încrucișau, intersectându-se veșnic, suprapunându-se mereu. Abia dacă-și mai amintea cine erau ei toți, încotro mergeau și, mai ales, de ce existau. Știa doar că ea stricase totul, că distrusese toate acele fire complicate și delicate, care fuseseră construite în foarte mulți ani, care fuseseră alimentate de iubire și pe care acum le otrăvise cu ură.

Parcă era și mai frig când a coborât din taxi pe drumul dosnic, întunecos, ce ducea către peticul de iarbă pe care se obișnuiseră în vară să se întâlnească și care aproape că li se părea că era al lor, așa cum obișnuiesc îndrăgostiții să facă ceva special din orice. De aceea îi propusese să se întâlnească aici, în speranța că avea să-i amintească cum erau pe vremuri și că, dacă o iubea cu adevărat, acum trebuia să o ajute. Numai că, în beznă, planul părea viclean și manipulator, ca o chintesență a tuturor lucrurilor despre care ți se spunea să nu le faci ca femeie. Când a început să se îndepărteze de luminile de pe șosea, frica a înfășurat-o ca o mantie, strângând-o până aproape să o sufoce, încât respirația i se transformase în gâfâieli sacadate. Aerul se umplea de gheață și îi gâdila nasul, iar expirațiile scurte formau în fața ei norișori de parcă era un dragon — așa spunea Zara când era mică. Amintirea i-a umezit ochii, iar printre lacrimi a văzut că vârfurile ierbii deja se albeau, promițând sosirea unui îngheț purificator.

El o aștepta în picioare lângă o bancă pe care stătuseră de foarte multe ori, deseori cu mâinile împreunate, furându-și săruturi. Era mai bine îmbrăcat pentru ger decât era ea, având mănuși și fular,

dar tot bătea din picioare și se lovea cu palmele peste brațe ca să se încălzească.

S-a apropiat până a ajuns față în față cu el și s-au privit fix câteva secunde, de parcă niciunuia dintre ei nu-i venea să creadă ce făceau. *Nu există zeițe*, i-a venit ei un gând din senin, *iar noi am fost niște proști că am crezut vreodată altceva*. Mary avusese întotdeauna dreptate, era doar un mit fals, o poveste după care alergase în mod eronat toată viața. Brusc, s-a văzut cu o extraordinară claritate — o femeie idolatrizată pentru aspectul ei, care nu avea nicio legătură cu ea, aflată în căutarea unei alte modalități de a fi ea însăși și găsind drept soluție cea mai uzată dintre toate dorințele: conformarea. Și, între timp, viața a gonit pe lângă ea, luând cu sine toate lucrurile care ne întregesc, toate micile momente pentru care merită să trăiești. Nu era nici zeiță, nici victimă, era doar o femeie normală, vrăjită de lumini sclipitoare, înfricoșată de ea însăși mai mult decât de orice altceva. Era una din acele revelații care pot schimba vieți, dar ea mersese prea departe, greșise mult prea grav ca să mai aibă vreodată luxul de se gândi să facă schimbări sau să o ia de la capăt.

Deodată, era clar ca lumina zilei ce avea să se întâmple în acea noapte, era clar că nu mai avea încotro să o apuce, și atunci a știut cu siguranță că nu mai putea să continue cu niciun fel de prefăcătorie.

— Ce se întâmplă, Louise? a întrebat el întinzând mâna s-o atingă.

— Nu-mi spune așa! l-a repezit ea. Nu sunt Louise, iar tu nu ești David. Totul a fost doar o fantezie stupidă. Am fugit mult prea multă vreme de cine suntem. Eu sunt Nancy și tu ești Howard. Ăștia am fost dintotdeauna și, din păcate pentru noi, ăștia vom fi mereu.

El nu a răspuns, iar tăcerea s-a așternut apăsătoare peste ei. Câmpul ei vizual era perforat de pete albe, ceea ce însemna că era epuizată și că îi venea să se întindă pe poteca înghețată și să se lase luată de o forță, oricare-ar fi fost ea. Totul părea dintr-odată fără speranță, iar ea fusese o proastă să creadă că exista vreo ieșire din această situație. Nu se putea ascunde nicăieri de ceea ce făcuse și i se părea deodată foarte clar că, într-un fel sau altul, toată lumea

avea să afle curând, ceea ce însemna că urma să piardă tot. A întors capul să se uite la zidul care îi separa de apa înghețată a Tamisei, dar a știut pe loc că nu avea curajul să sară, nici peste zid, nici pe fereastra biroului ei. De fapt, era chiar mai slabă și mai disperată decât crezuse, și asta i-a umplut inima de o frică așa de profundă, că parcă un diavol îi pătrunsese în suflet și se cuibărise acolo.

Howard a întins mâna spre ea, dar ea a făcut un pas înapoi, ceea ce l-a făcut să o înșface cu disperare de braț. A deschis gura să-i spună că nu mai conta, că nimic bun nu avea să i se mai întâmple vreodată. Însă exact când a observat furia dementă din ochii lui, a auzit în spate un zgomot puternic și s-a întors să vadă cine mai venea, cine o mai ura așa de tare încât să vină aici, pe acest pământ înghețat și pustiu.

Cineva sau ceva răsărea din bezna potecii, cu pași zgomotoși ce trădau o nepăsare aproape periculoasă. Preț de o clipă, ar fi putut fi oricine, chiar și o fantomă, dar apoi, silueta s-a materializat și ea a știut că totul se terminase.

— Dumnezeule mare! a spus Nancy. Ce cauți aici?

MARY

A fost cât pe ce ca Mary să nu răspundă la telefon, fiindcă tocmai intrase în biroul lui Howard și trebuia neapărat să găsească actele de asigurare. Dar când a scos telefonul din buzunarul de la spate, a văzut că era Eleanor... or, încerca de vreo două zile să dea de ea, fiindcă avusese o voce ciudată ultima dată când vorbiseră și nu îi stătea în fire lui Ellie să nu sune înapoi dacă nu putea răspunde la telefon.

— Pe unde umbli? a spus ducându-se la geam ca să se uite la șirurile de mici grădini, petice rectangulare de verdeață alocate fiecărui locatar. Era o zi superbă, în care strălucirea soarelui scosese lumea din case. Vecinii ei luau prânzul în grădină, râzând de tumbele pe care le făcea fetița lor.

La început nu a reușit să priceapă ce auzea, dar apoi și-a dat seama că Eleanor plângea cu un fel de abandon complet, așa cum

plângeau copiii ei când erau mici.
— Ellie, a țipat la telefon. Ellie, ce s-a întâmplat?
— Am rupt-o cu Robert, a hohotit ea. Și mă simt groaznic. Parcă nici nu știu ce să fac.
— Unde ești?
Mary a simțit cum i se umple sufletul de frică, fiindcă Eleanor părea că-și pierduse total controlul.
— În mașină.
— Unde te duci?
— Acasă. Mă întorc din Sussex.
— Poftim?
— Am fost s-o văd pe Nancy.
Mary și-a dus palma la frunte. Nu înțelegea ce se petrece.
— Ellie, liniștește-te! Ce vrei să spui?
A auzit-o pe Eleanor inspirând profund, iar când a vorbit din nou, în vocea ei nu se mai simțea isterie, deși tot mai plângea.
— Am dat-o rău de tot în bară. Parcă mi-am pierdut mințile săptămâna asta. Am fost să vorbesc cu Davide Boyette.
— Ce-ai făcut? Te-ai întâlnit cu bărbatul care probabil a omorât-o pe Nancy? Ce-a fost în capul tău?
— Nu știu. Și ieri a trebuit să mă duc la înmormântarea Irenei. S-au adunat toate deodată.
— Of, Ellie, draga de tine!
— Am început să mă întreb dacă nu cumva Robert a fost implicat în moartea lui Nancy. Adevărul e că nu mai știu ce să cred.
— Robert?
Mary avea senzația că purta una din conversațiile acelea pe care le ai cu un bebe de trei ani, în care nimic nu are nicio noimă și orice e posibil.
— Și apoi m-am trezit azi-dimineață și am simțit așa o nevoie să-i cer iertare lui Nancy, încât m-am dus la ea la mormânt, însă a apărut Robert și am avut o discuție bizară. Și știu că nu putem fi împreună, dar îl iubesc.
Ultimele cuvinte au sunat de parcă o sufocau.
— Ellie, trebuie să te liniștești, a spus Mary, pe tonul pe care le vorbea fetelor când se certau. Ascultă aici, uite ce-o să faci! O să ieși

de pe autostradă cu prima ocazie. O să-ți dai cu niște apă pe față și o să bei un ceai. Apoi, când te calmezi, te urci în mașină și vii direct încoace.

Nu auzea decât smiorcăielile lui Eleanor, așa că a ridicat vocea.

— Ellie, mă auzi? Te rog să faci cum zic, fiindcă să fiu a naibii dacă am de gând să-mi pierd amândouă prietenele în același an... or, tu nu ești acum în stare să conduci.

— Bine, a spus Ellie părând acum undeva foarte departe.

— Te iubesc, a spus Mary. O rezolvăm noi cumva.

A simțit brusc că i se taie respirația și s-a așezat la biroul lui Howard, lăsându-se pe spătarul scaunului. Peretele din fața ei era acoperit de bilețele îngălbenite, cu colțurile îndoite, și articole pe care le lipise pe perete de-a lungul anilor, iar pe birou era un talmeș-balmeș de hârtii ce înconjurau un Mac rablagit. La drept vorbind, era absurd că el confiscase așa micul dormitor din spate, când Mimi și Maisie ajunseseră de mult la vârsta la care ar fi trebuit să aibă fiecare camera ei. Avea să aranjeze camera și să-i schimbe destinația, nu doar pentru că începea să devină evident că Howard probabil că nu avea să se mai facă vreodată bine, ci și pentru că lucrurile trebuiau să se schimbe. În ultimul timp, Mary începuse să aibă impresia că boala lui scosese la lumină toate aspectele căsniciei lor pe care ea alesese să le ignore ori se prefăcuse că nu însemnau mare lucru. Dar fără prezența emoțională constantă a lui Howard în mintea ei, începea să vadă exact cât de rău fusese în ultimul deceniu, cât de mult o uzase și o diminuase, cât de rău își permisese să ajungă.

S-a îndreptat de spate, fiindcă înainte de sosirea lui Ellie trebuia neapărat să se apuce să caute actele de asigurare; trebuia să fie prin ele vreo clauză care să-i protejeze de ceea ce se întâmpla cu Howard. Poate reușeau măcar să obțină decontarea îngrijirii lui, ori un ajutor pentru plata ipotecii, ceva, orice. S-a ridicat iar și a deschis geamul ca să intre aerul blând și cald, dar și chiotele copiilor, care încă o mai făceau să zâmbească. A început căutarea cu sertarele, dar nu părea să existe niciun fel de sistem coerent de aranjare a hârtiilor; majoritatea păreau să fie notițe aleatorii, ori copii ale eseurilor scrise de el, ori orare vechi de ani întregi. A

trecut iute cu privirea peste câteva dintre hârtii, pe măsură ce le lua la mână, dar niciuna din scrierile lui nu părea să aibă vreo utilitate, alta decât ca să marcheze cumva cariera lui academică, de parcă se aștepta ca oamenilor să le pese de asta peste ani. Multe dintre eseuri fuseseră publicate în ziare și periodice obscure, cu tiraje minuscule, și ea s-a întrebat ce sens avea această activitate, dar și mai mult s-a întrebat ce să facă cu toate astea. Gândul a întristat-o, i-a dat senzația că o mare parte din viață e o risipă, ori o diversiune și că, cu excepția relațiilor interumane, nimic altceva nu avea de fapt nicio însemnătate. Râdea de fete sau țipa la ele fiindcă se uitau la așa de multe *reality show*-uri, dar, așezată la birou, s-a gândit că poate nu înțelesese — că poate nu făceau decât să caute ceva real în tot haosul vieții.

Al treilea sertar era înțepenit și a fost nevoită să se ridice în picioare și să-l zgâlțâie până a cedat și s-a deschis brusc, lovind-o tare în coapsă. Din el s-au împrăștiat pe jos hârtii, așa că s-a lăsat în genunchi ca să le adune, dar odată ajunsă pe podea, a văzut un plic maro care căzuse prin spatele sertarului și îl înțepenise. S-a întins prin deschizătura prăfuită și l-a scos. Pe el nu scria nimic, dar conținutul părea voluminos. Și-a dat seama că nu era contractul de asigurare, dar și că trebuia să știe ce era înăuntru. Știa deja destule despre viață, ca să fie conștientă că nu avea să găsească în el nimic bun.

Mary a scos pachetul gros din plic, era o bucată de hârtie înfășurată în jurul unui maldăr de suveniruri. A despachetat-o cu grijă și a vărsat tot conținutul pe birou: un amestec de chitanțe și jumătăți de bilete, o păpădie presată, o șuviță de păr blond, o inimă desenată cu creionul, o vedere cu un nud de la Muzeul Tate, un ambalaj de ciocolată, prima pagină din *Poveste despre două orașe,* ruptă din carte, cu primul rând subliniat, colțul unei eșarfe roșii de mătase și o fotografie polaroid. I s-a încețoșat privirea și au început să îi tremure mâinile când a atins dosul pozei, negru și proeminent ca o umflătură. Știa de pe acum că ce avea să vadă putea să o distrugă, dar degetele deja băteau ușurel colțul, provocând-o să întoarcă fotografia. Numai că văzuse deja scrisul lui Nancy pe scrisoare și s-a gândit că vorbele pe care o să

trebuiască să le citească aveau să fie, probabil, mai devastatoare decât poza.

A întors polaroidul, atingându-i suprafața cât de puțin a putut, iar inițial nu a reușit să-și dea seama ce vedea, doar o masă întunecată, poate niște dealuri în amurg. Dar apoi i-a venit să râdă de propria naivitate, fiindcă, deodată, iat-o pe Nancy, întinsă goală pe un pat, cu picioarele desfăcute ca să-și arate deschizătura roșie a pizdei — un cuvânt pe care Mary nu l-ar fi folosit niciodată, dar care aici știa că se potrivea perfect — cu abdomenul arcuit și chipul puțin ridicat, astfel încât dorința ce-i ardea în ochi era vizibilă.

Mary a pus scrisoarea peste fotografie și s-a chinuit să se concentreze.

David,

Trebuie să încetezi să mă mai contactezi. Dacă chiar mă iubești așa cum spui, atunci, te rog, fă asta pentru mine. Începi să mă sperii și simt că mă îmbolnăvesc de atâta îngrijorare. Am crezut că poate distanța pe care am pus-o între noi în timpul Crăciunului te-a adus puțin cu picioarele pe pământ, dar văd că nu s-a întâmplat asta și începe să mă cuprindă disperarea.

M-am gândit foarte mult în ultimul timp și iată ce am descoperit despre mine: sunt o persoană slabă și egoistă. Nimeni dintre cei pe care îi cunosc nu ar fi început o aventură cu soțul uneia din cele mai bune prietene. Îmi tot cotrobăi prin amintiri, încercând să găsesc motivul pentru care am făcut ceva așa de dezgustător, dar nimic nu e limpede, ca și cum toată mintea mi-e învăluită în ceață. Oare să fie ceva așa de primitiv precum sexul? Posibil, însă aș fi putut să nu te las să mă săruți atunci, prima dată, și nu-mi pot da seama de ce nu am făcut-o. Îmi aduc aminte ce fiori mi-a dat, îmi aduc aminte cum ți-ai băgat mâna prin deschizătura rochiei mele și mi-ai mângâiat piciorul și cum am simțit că luam foc. Dar tot nu reușesc să-mi amintesc de ce am permis să se întâmple asta.

Presupun că, într-un fel sau altul, întotdeauna m-am îndreptat spre dezastru. De când mă știu, mi-am sabotat fericirea. Nu știu

de ce fac asta, dar de un lucru sunt absolut sigură: o viață fără oamenii pe care îi iubesc nu e viață pentru mine. Și iată care sunt oamenii pe care îi iubesc: Robert, Zara, mama, Eleanor și Mary. Nu e o listă foarte lungă, dar pentru mine e de-ajuns.

Dacă ar ieși la iveală adevărul despre noi, toți acești oameni m-ar urî, pe bună dreptate, și nu ar mai vorbi niciodată cu mine, iar pentru mine, asta ar fi la fel de rău ca moartea. Dar mai presus și mai mult decât atât, pur și simplu nu pot îndura să-i văd pe acești oameni că-și dau seama cine sunt, că mă privesc ca pe mizerabila dezgustătoare care am devenit. E de departe mult mai bine să nu afle niciodată, astfel încât să mă pot detesta în tăcere, din toată inima, pentru tot restul vieții, încercând în același timp, din toate puterile mele, să îmi răscumpăr greșeala față de ei.

Apropo, ai dreptate, orice s-ar întâmpla mai departe, ar trebui să o părăsești pe Mary. Nu mi-am dat seama până acum, dar o faci tare nefericită și îi distrugi viața. Am fost total păcălită de tine și presupun că la fel și ea. Ar trebui să-ți faci bagajul și să pleci pentru totdeauna. La început îi va fi greu, dar o să îi fiu alături ca să o sprijin.

Un bărbat nu va înțelege niciodată pe deplin ce înseamnă femeile una pentru alta. Te-ar șoca intensitatea sentimentelor pe care le avem una pentru alta.

Faptul că în această perioadă a vieții mele nu pot să caut sprijin la prietenele mele îmi arată cât de mult m-am îndepărtat de experiența umană normală.

Nu pot să mai fac asta.

Te rog, te implor, lasă-mă în pace!

Louise

Mary și-a pus palmele pe scrisoare și a încercat să-și controleze respirația sacadată care amenința să o copleșească și să o facă să se prăbușească pe podea, sufocându-se, cu vederea împânzită de puncte albe luminoase. S-a gândit la Howard, aflat la parter, în fotoliul lui, cu bale în barbă, și s-a gândit la Nancy, aflată în pământ, și parcă două orori s-au ciocnit în mintea ei, obligând-o să reinterpreteze, în mod dezgustător, tot ce credea că știe. I s-a întors

stomacul pe dos și chiar s-a aplecat lângă birou și a icnit de parcă-i venea să vomite.

Amețeala a refuzat să i se risipească, așa că și-a lăsat capul în palme. De pe buze i-a scăpat un sunet grav, ca o combinație între geamăt și hohot de râs amar. După care s-a simțit ca ultima tâmpită, că nu făcuse legătura până acum. Boala devastatoare a lui Howard, care apăruse odată cu moartea lui Nancy. Faptul că ea știuse că el o înșelase tot anul dinaintea morții lui Nancy. Și numele David... sincer vorbind, abia acum îi pica fisa și îi devenise cât se poate de logic: Howard David Smithson și Nancy Louise Hennessy. David și Louise, soțul ei și prietena ei.

A adunat hârtiile și le-a îndesat la loc în plic, fiindcă știa că avea nevoie de timp ca să se gândească la asta, știa că nu era ceva ce ar trebui scăpat aiurea în conversație. A împins plicul la loc în ascunzătoarea lui și n-a putut să nu remarce că era cumva o crudă ironie în faptul că afla despre Nancy așa cum aflase despre așa de multe dintre aventurile lui Howard. De atâtea ori se întâmplase să stea pe vine în bucătărie, scoțând tot ce era prin buzunarele hainelor pe care voia să le bage în mașina de spălat, ca să se trezească în mână cu chitanțe de la restaurante la care ea nu fusese niciodată, ori cu câte un cercel care nu era al ei, ba chiar a găsit odată și o coroniță din margarete împletite. Înainte, le strângea întotdeauna tare în pumn și le îndesa pe fundul coșului de gunoi. La urma urmelor, Mary era expertă în mitologie greacă, așa că știa foarte bine că nici măcar zeii nu erau perfecți. Numai că Nancy era, bineînțeles, altceva. Situația cu Nancy cerea o răzbunare vrednică de zei. În clipa aceea, era convinsă că, dacă Nancy nu ar fi fost moartă, ar fi omorât-o ea, cu mâna ei.

Când Mary a început să urce încet scările, nesigură pe picioare, a simțit că ceva se slăbea în sufletul ei, ca și cum constrângerile conformității care o reținuseră până acum se destrămau. Dar totodată simțea și că parcă se umplea, ca un balon care se umfla cu aer, pregătindu-se de decolare. Bănuia că, în scurt timp, avea să se uite la viața ei de undeva de la înălțimea la care ajungea, iar grija ei de a păstra lucrurile sub control avea să pară la fel de iluzorie ca un set de Lego al unui copil, privit de sus. Știa că era aproape de

punctul când nu o să-i mai pese, așa cum făcuse întotdeauna, știa că era pe punctul de a-și recunoaște înfrângerea sporadică, neștiința permanentă, frustrarea zilnică și frica prezentă în fiecare clipă a vieții ei. Era o senzație nouă, dar nu tocmai neplăcută. Avea un iz de adevăr și eliberare, ambele fiind lucruri care lipsiseră din viața ei de până acum, și-a spus Mary.

Eleanor avea să sune curând la ușa ei și tânjea după eliberarea de a-i spune totul prietenei ei, dar și-a dat seama că, dacă îi spunea lui Eleanor, însemna cu siguranță implicarea lui Robert și a poliției și, fără îndoială, a presei. S-a cutremurat la propriu la gândul de a-și expune astfel copiii, nu doar atenției lacome a publicului, ci și adevărului despre tatăl lor, cine era el de fapt. Când a ajuns la baza scărilor, știa deja cu o limpezime rece ca oțelul că trebuia să îi protejeze prin orice mijloace. Că deși le-ar fi oferit lui Robert și Eleanor răspunsuri la întrebări pe care probabil aveau să și le pună toată viața, nimeni nu trebuia să afle ceea ce tocmai descoperise ea.

A rămas multă vreme în ușa de la salon, cu brațele încrucișate la piept, și s-a uitat la Howard. Stătea în fotoliul care devenise al lui, cu ochii fixați într-un punct îndepărtat și degetele bătând darabana pe genunchi. Un fir de salivă îi rămăsese captiv în barbă, iar trupul i se ofilise și i se micșorase.

Și-a amintit că, atunci când Eleanor venise să îi spună de Nancy, Howard era sus, doborât la pat de ceea ce credea atunci că era o răceală; și-a amintit că, în seara dinainte, el venise acasă după ce ea se culcase, și o trezise zgomotul pe care îl făcea vomitând în toaletă. Se dăduse automat jos din pat, mânată de instinctul matern care învinsese oboseala și frigul tăios, ca să se ducă să stea pe marginea căzii și să-l frece pe spate cât el a icnit și a vărsat. Și-a mai amintit și că nu își făcuse mari griji, și că, trecând pe lângă camera lui Marcus, văzuse ușa deschisă și patul neatins, și fusese mai îngrijorată pentru fiul ei că nu știa unde era, decât de ce se întâmpla cu Howard.

Mary a intrat în cameră și l-a ocolit pe Howard ca să se posteze în fața lui, dar el a continuat să se uite fix la ceva ce numai el vedea.

— Howard, a spus ea pe ton răstit, care l-a făcut să-și îndrepte atenția spre ea. Ce s-a întâmplat cu Nancy?

— Nancy, a repetat el, iar ea a văzut cum lumina i s-a reaprins pentru o clipă în ochi.

— Da, Nancy.

A mai făcut un pas spre el și și-a dat seama că, așa slabă cum era, el era acum și mai slab și, pentru prima dată în căsnicia lor, era mai puternică decât el.

— Nancy? a întrebat el, lungindu-și gâtul ca să se uite peste umărul ei.

Lui Mary i-a venit să-i tragă cu sete un pumn drept în față, i-a venit să-i sfâșie pielea și să-i facă nervii ferfeniță.

— Nu te-a iubit niciodată, s-a mulțumit ea să spună.

S-a răsucit pe călcâie și a ieșit din cameră urmărită de smiorcăielile lui, care de data asta au lăsat-o rece.

Amândouă fetele erau la diverse cursuri și habar nu avea unde era Marcus, așa că și-a turnat un pahar mare de vin și a găsit un pachet de țigări vechi, pe care Howard îl ținea întotdeauna pe bufetul de lângă geam. Cu toate că nu avea neapărat chef să simtă căldura soarelui, a deschis ușa din spate și s-a așezat pe trepte. Gândurile ei erau în totală discordanță cu râsetele și zgomotele vesele ce veneau de dincolo de gard, de parcă unele vieți nu erau niciodată zdrobite.

Vinul și nicotina i-au năvălit în sânge și, pentru câteva clipe, s-a simțit mai bine. Mary era pătrunsă de un simț al răspunderii așa de puternic față de copiii ei, încât știa că aceasta era o excepție, că atunci când Mimi și Maisie aveau să intre pe ușă, ea o să se comporte normal, o să știe ce urmau să mănânce la cină, o să le poată răspunde la întrebări, ba chiar avea să reușească să zâmbească. S-a uitat peste umăr la ceas. Mai avea trei ore până atunci, trei ore în care avea voie să tremure și să se frământe, să încerce să rearanjeze fragmentele vieții ei într-o nouă ordine.

Pentru prima dată după mulți ani, i s-a făcut dor de părinții ei, ceea ce i-a umplut inima de o profundă singurătate, fiindcă abia dacă mai vorbea cu ei. Lui Howard i se părea că familia ei era dificilă și nu îi plăcea să meargă la ei, ori să îi invite pe ei să vină în

vizită, iar ea lăsase lucrurile așa, fiindcă Howard se pricepea așa de bine să construiască o argumentație, încât ei îi fusese mai ușor să accepte tacit decât să se opună. Și, oricum, era adevărat, nici ei nu îl plăcuseră niciodată. Chiar și în ziua nunții, cu Marcus în abdomenul rotunjit, tatăl ei o luase deoparte după ce făcuseră poze în camera din față și îi spusese că nu era nicio rușine să fii mamă singură și că familia avea să o ajute cu tot ce putea, ceea ce probabil că îi fusese groaznic de greu să spună, iar acum, gândindu-se la ce trebuie să fi simțit tatăl ei, lui Mary i-a venit să plângă. Se aplecase foarte aproape de ea, învăluind-o cu mireasma intensă, picantă, care îl însoțea întotdeauna, și îi spusese că putea să se întoarcă acasă, la Birmingham, înapoi în camera copilăriei ei, cu cuvertura de pat creponată, roz. Și-a amintit că simplul gând o făcuse să se cutremure, că se cutremurase și uitându-se la sora ei, Naomi, cu Terry și cei trei copii ai lor, toți la doar o stradă distanță de casa părinților ei. Chiar și acum, ca o proastă, gândul tot o făcea să se cutremure.

Probabil că era de acord cu Nancy — Howard avea ceva ce sfida orice rațiune, ceva ce te împingea să faci toate lucrurile pe care știai că nu ar trebui să le faci. Când își pusese prima dată mâna pe gâtul ei la ceafă și o mângâiase în timp ce ea stătea aplecată peste biroul ei, ea știuse totul despre soția lui, Penny, și despre regulile dintre femei. Mai știuse și ce clișeu era că se culca cu șeful ei; că își putea pune în pericol slujba de vis pe care o avea la UCL, cu doctoratul ei proaspăt obținut și capul plin de cunoștințe.

— N-ai citit *Sinele divizat*? o întrebase el așa de șocat în prima ei zi de lucru, că ea cumpărase cartea în pauza de prânz și își petrecuse tot weekendul următor răsfoind-o.

Găsise studiul profund eronat; toată ideea de persoană sigură ontologic era cu siguranță o fantezie masculină. Femeile, evident, nu-și permiteau să contopească latura lor publică cu cea privată, intimă, ceea ce însemna, desigur, că toate femeile erau nebune, iar dacă Mary se gândea bine, acesta părea să fie un punct de vedere foarte adânc înrădăcinat în societate.

Lunea următoare, când îi dusese cafeaua lui Howard, i-a spus ce citise în weekend. El ridicase privirea către ea și începuse să râdă,

făcând-o să se simtă ca o școlăriță prostuță ce încerca să-și impresioneze profesorul.
— Cum ți s-a părut? a întrebat el, iar asta a făcut-o să se simtă mai bine, fiindcă părea sincer interesat.
— Cred că ignoră unele dintre cele mai elementare aspecte ale comportamentului uman.
— Cum ar fi? a spus el ridicând o sprânceană.
— Cu siguranță, trebuie să avem un profil public și unul privat, altfel ar fi anarhie.
— Și de ce ar fi asta ceva rău?
În momentul acela, s-a simțit groaznic de limitată și și-a amintit de toate modurile în care reușea să-și stânjenească părinții spunând tot ce gândea și simțea.
— Fiindcă..., s-a bâlbâit ea, fiindcă atunci toată lumea ar ști tot timpul ce gândim și simțim.
Nu era tocmai ce-și dorise să spună, dar el o făcea să se simtă nesigură pe sine.
De data asta, el a râs și mai tare, cu capul pe spate, expunându-și gâtul.
— Foarte interesant argument. Dar nu cred că l-ai înțeles deloc pe Laing.
Mary a simțit că îi dădeau lacrimile, poate că nu îl înțelesese, și nu voia să pară proastă în ochii lui Howard.
— A fost revoluționar fiindcă a pus pacientul în centrul înțelegerii noastre. A transformat bolile mintale într-o chestiune politică fiindcă, dacă vrem să tratăm individul, și nu simptomele, atunci statul are responsabilitatea să asigure nu doar tratamentul, ci și prevenția.
Mary a dat aprobator din cap, iar fața îi ardea așa de tare, că știa sigur că era roșie ca focul. Adevărul era că înțelesese oarecum felul în care analizase Howard textul lui Laing, dar conceptul i se părea în continuare ridicol. Și-a imaginat, în schimb, o lume în care oamenii își exprimau liber orice emoție și i s-a părut absurd. Dar, pe de altă parte, asta poate că se datora faptului că femeile gândeau mai mult decât bărbații. Încă nu-și dădea seama.

— În fine, a spus Howard privind-o mult mai serios. Ce anume crezi tu, personal, că nu ai vrea să știu eu?
— Nimic, a spus mult prea repede Mary, lovindu-se de birou când ieșise din încăpere.

Prima dată când se culcase cu el, o dusese în apartamentul unui prieten care era plecat o jumătate din an în America, la o altă universitate. La acel moment, Howard se dădea peste cap ca s-o facă să se simtă deosebită, să creadă că punea preț pe părerile ei, așa că îl lăsase să o sărute, să o întindă pe pat și să i-o tragă. Deși nu era expresia potrivită, fiindcă tânjea după el într-un fel care o făcea să tremure la simpla lui apropiere. Mary își făcuse griji în privința reacției ei la atingerile lui, se temuse că avea să creadă că nu îl place, dar nu era vorba de asta, ci mai degrabă de faptul că nu știa cum să se poarte cu el fiindcă experiența asta era așa de diferită de toate acele tăvăleli stângace studențești! După aceea, întinși pe pat gâfâind, privind în sus, la ferigile care, nu se știe de ce, atârnau deasupra capetelor lor în coșuri din fire împletite, simțise o căldură necunoscută împrăștiindu-se prin trupul ei, o căldură pe care voia să o simtă iar și iar, la nesfârșit.

În plus, el devenise deja, fără urmă de îndoială, cea mai fascinantă și interesantă persoană pe care o cunoscuse ea vreodată. Cum era posibil să nu-l fi citit niciodată pe Marx, ori să nu se fi gândit niciodată cât de inerent de nedreaptă era societatea? Howard i-a spus că tatăl ei făcea parte din clasa muncitoare oprimată și că restul familiei ei aluneca în aceeași capcană. Faptul că erau imigranți înrăutățea lucrurile, fiindcă, cu siguranță, se simțeau mereu marginalizați, ceea ce a nedumerit-o pe Mary, căci se născuse în Birmingham, dintr-o mamă așa de englezoaică, încât nici nu plecase vreodată din țară. Dar nu i-a spus asta lui Howard, fiindcă el trecea de la un subiect la altul și deja vorbea despre cum nu îi învinovățea, fiindcă unul din aspectele fundamentale ale oprimării era să blochezi accesul la o educație decentă, cu atât mai mult cu cât coborai pe scara socială. Tatăl ei, susținea el, era exemplul clasic de bărbat care nu se gândea niciodată mai departe de cum să pună pâine pe masă și să își întrețină familia, așa că a devenit neinteresat de politică și de cea

mai bună cale de a-și schimba viața în bine. Mary nu era sigură că era neapărat adevărat, ori că tatăl ei voia să schimbe ceva, dar a descoperit că, cu cât ea își exploata mai mult în fața lui Howard etnia și originea muncitorească, cu atât mai mult își dorea el să stea întins lângă ea.

— Penny nu se întreabă niciodată unde ești? a întrebat ea într-o zi, după vreo lună de vizite la ciudatul apartament cu ferigi.

Își amintea foarte clar senzația de prăbușire pe care o trăise la gândul că Penny avea mai multe drepturi asupra lui.

Howard a suflat inele de fum în aerul saturat de sex de deasupra capetelor lor.

— Nu prea. Oricum, are mereu de scris vreun curs.

— Mi-e milă de ea.

Poza ei se afla pe un raft din biroul lui Howard — era o brunetă elegantă, cu ochi mari și triști și un zâmbet timid.

— Și ăsta e unul dintre motivele pentru care mă îndrăgostesc de tine, a răspuns Howard. Majoritatea femeilor ar fi incapabile să vadă dincolo de gelozia lor.

Mary a simțit că vorbele lui i-au dat lumea peste cap. A încercat să pară adultă, ignorându-le.

— Am vreun motiv să fiu geloasă?

Howard s-a întins peste ea să-și stingă țigara.

— Absolut deloc.

I-a sărutat umărul.

— Doar nu vrei cu adevărat asta, nu?

— Ce anume?

— Să vorbim despre Penny, a spus el privind-o în ochi.

Dar ea voia, așa că a continuat.

— Păi, vreau să spun că, dacă ești aici cu mine, atunci nu ai cum să fii fericit cu ea, deci de ce stai cu ea?

El a înghițit în sec și ea s-a temut că îl supărase și i s-a strâns stomacul.

— Mă simt foarte neloial că-ți spun asta, dar nu poate să facă copii. Adevărul e că mariajul nostru s-a terminat de ani de zile, doar că e teribil de tristă și nu pot să înrăutățesc lucrurile părăsind-o. Presupun că m-am purtat ca un laș.

— Vai, Doamne, ce îngrozitor! Nu ești laș.

Însă un alt gând i-a răsărit în minte lui Mary, se simțea ca o proastă că nu-l întrebase până acum.

— Câți ani ai?

— Împlinim amândoi 40 de ani anul acesta. Asta a făcut-o să simtă că nu mai are nicio șansă să facă copii.

A încercat să proceseze informația, fiindcă la 40 de ani i se părea groaznic de bătrân. S-a întors pe o parte ca să se uite mai bine la el; trupul lui înalt, suplu, te inducea foarte mult în eroare și poate că și barba lui ascundea alte semne.

— Dar tu câți ani ai? a întrebat-o el.

— 28.

A întins mâna și a mângâiat-o pe obraz.

— Probabil că nu ar trebui să facem asta. Dar ai ceva ce mă înnebunește și parcă nu se mai aplică niciuna dintre regulile obișnuite.

S-a topit la atingerea lui.

— Nu-mi pasă de vârstă.

— Părinții tăi nu ar avea o problemă cu asta?

A adorat faptul că el se gândea la asta, de parcă aveau un viitor real împreună.

— Poate. Nu știu. Adevărul e că sora mea, Naomi, ar fi probabil mai șocată decât părinții mei.

— Mary și Naomi, a zis Howard, mângâind-o cu un deget pe obraz. Ce nume nepotrivite pentru niște fete ca voi!

Pentru prima dată, Mary s-a uitat la pielea ei maronie, lângă pielea lui albă și, cumva, presupunerile făcute de el au îndurerat-o puțin.

— Știi că mama e albă, da? O cheamă Sheila și votează cu conservatorii, lucrează la Asda, iar vinerea se duce la bingo și, sincer vorbind, ar fi foarte greu să găsești pe cineva mai britanic decât ea.

— Nu, am presupus doar că...

Howard a avut măcar decența să se înroșească.

— Tata e din Bangladesh. Mă rog, părinții lui s-au mutat aici când el era foarte mic, așa că adevărul e că și el a trăit toată viața în

Birmingham.
— Trebuie să fi fost foarte greu.
— Ce anume?
— Să fii copil de rasă mixtă în anii ’80.

Atunci, ea a început să râdă. Observase că oamenii aveau întotdeauna o idee greșită despre ce e într-adevăr greu în viață. Ori le plăcea să se uite la tine și să creadă că înțelegeau lucruri pe care era imposibil să le înțeleagă fără să vorbească cu tine. S-a gândit, din senin, că Ellie și Nancy erau poate singurii doi oameni pe care îi întâlnise vreodată și care doriseră din start să o cunoască pur și simplu, adică să știe ce era în mintea ei, nu ce reprezenta ea.

— Mary, tu vrei copii?

Întrebarea era bizară și în afara contextului, dar ea a sesizat vulnerabilitatea din vocea lui.

— Presupun că da.
— Presupui?
— Păi, da, nu-mi pot imagina viața fără ei. Doar că par să ceară foarte multă muncă. Naomi tocmai a născut gemeni, deci are trei copii sub cinci ani și, când am fost ultima dată în vizită la ea, parcă era pompier într-o zonă calamitată. Apoi mai am și o prietenă, Nancy. A făcut un fel de cădere nervoasă la începutul anului, înainte să te cunosc, după nașterea fiicei ei. Au spus că a fost depresie postnatală, dar suna tare înspăimântător și, cu toate că se simte mai bine, n-aș spune că și-a revenit pe deplin la normal.

El a început să râdă.

— Înțeleg acum de ce ești ambivalentă. Dar sigur cunoști și oameni fericiți și cu copii, nu?

Dar Mary nu știa și a clătinat din cap.

— E vina societății noastre patriarhale, a spus el trecându-și un deget peste sânul ei. Sunt foarte puțini bărbați care înțeleg ce înseamnă să ai copii. Până nu demult, o mulțime de bărbați dădeau partenerelor lor câțiva firfirei în fiecare săptămână pentru cheltuielile gospodăriei și restul cheltuiau la cârciumă, iar uneori am impresia că încă mai există rămășițe ale acelei atitudini. Ca societate, nu ascultăm cum trebuie mamele, nici nu înțelegem că mai au și ele alte dorințe, diferite de cele pe care le au ca mame.

Mary fusese impresionată de ce-i spusese el, dar opinia lui nu părea să se aplice nici lui Naomi, nici lui Nancy, și a simțit nevoia să le apere alegerile.

— Terry și Robert sunt foarte de treabă. Adică Naomi și Terry nu prea au bani, dar cred că împart totul. Și, mă rog, Robert e puțin cam convențional. Nancy spunea că nu a lăsat-o să se întoarcă la muncă.

Howard a ridicat din umeri de parcă tocmai îi dovedise că avea dreptate.

— Cu ce se ocupă? Pun pariu că e bancher sau ceva similar.

— De fapt, e avocat specializat în drepturile omului.

Howard și-a mai aprins o țigară.

— Tot sclav al dolarului capitalist e. Banii transformă oamenii în monștri.

— N-aș zice că Robert e un monstru.

— Nu ai cum să lucrezi în lumea capitalistă fără să te transformi în șarlatan.

S-a ridicat în capul oaselor, îngrijorată brusc că ferigile de deasupra lor aveau să le cadă în cap. A luat țigara din mâna lui Howard și a tras un fum adânc, iar nicotina i-a luat-o la goană prin sânge și i s-a urcat la cap. S-a gândit la faptul că gura lor atinsese aceeași țigară și s-a simțit deodată copleșită de impresia că erau îndrăzneți și rafinați.

Howard a privit-o prin perdeaua de fum și colțurile gurii i s-au ridicat într-un zâmbet.

— Doamne, ce-mi place cât de imperfectă ești!

Ea a simțit că îi cam pierea elanul.

— Asta îți place la mine?

El și-a luat țigara înapoi.

— Categoric! Femeile perfecte sunt al naibii de plictisitoare. E grozav de distractiv să corectezi imperfecțiuni.

Apoi s-a aplecat și a sărutat-o din nou, iar lui Mary îi vâjâia capul de toate calitățile lui, care nu semănau cu nimic din ce văzuse ea vreodată.

În acel weekend, se întâlnise cu Nancy la Galeria Națională și, după ce se uitaseră la tablouri de Monet și Gauguin, se așezaseră la

o masă în cafenea și băuseră ceai.
— Chiar mă întrebam ce ai pățit, a spus Nancy în timp ce priveau amândouă pe fereastră râul curgând. Te-ai dat la fund în ultimul timp și Ellie zicea că nici ei nu i-ai mai dat niciun semn de viață.
Mary a simțit că se îmbujorează.
— Îmi pare rău. M-am luat cu munca... Știi cum e când începi un serviciu nou.
Ar fi trebuit să știe că nu putea încerca să se ascundă de Nancy.
— Doamne, Mary, ai un nou iubit?
— Nu.
Dar a simțit o dorință fierbinte să-l elibereze pe Howard din mintea ei, să-i confere puțină corporalitate.
— Mă rog, de fapt... da.
Nancy a țipat, apoi și-a pus mâna peste gură.
— Ce palpitant! Trebuie să-mi povestești tot și să-mi mai colorezi puțin existența cenușie.
— A, nu, Nance! Te-am invitat în oraș ca să aflu noutățile din viața ta.
Nancy a fluturat o mână în fața ei.
— Ei, na! Nu am nicio noutate, asta dacă nu vrei să afli ce nuanță de verde avea căcatul Zarei azi-dimineață. Sau cum îi place lui Robert să-i pregătesc ouăle. Ori calitățile relative ale nuanței Sahara versus galben-nisipiu pentru pereții din living, nuanțe între care cu siguranță nu există oricum nicio nenorocită de diferență.
Mary a început să râdă.
— Adevărul e că mi-ar prinde bine un sfat.
— Zi!
S-a dovedit că nu-i era ușor să rostească vorbele potrivite.
— E profesorul pentru care lucrez.
Nancy strălucea de încântare.
— Vai, incredibil! Ca în cărțile lui D.H. Lawrence!
— Ei, nu chiar. E cu 12 ani mai mare ca mine și de cinci ori mai deștept.
— Nu mai vorbi prostii!
— Și e însurat.

Nancy nu a răspuns, așa că Mary și-a ridicat privirea și a văzut că era șocată.
— Vai, Doamne, e o situație de tot rahatul, nu-i așa?
— Nu e o situație ideală.
Nancy a luat un cub de zahăr din zaharnița de pe mijlocul mesei și a început să-l răsucească între degete.
— Știai că e însurat când ai început relația?
— Da.
— Ei, tot e ceva. Dar... cum rămâne cu ea?
— Exact, a spus Mary simțind că-i venea să plângă. Vrea să o părăsească, dar îi e tare milă de ea, fiindcă e un om foarte bun. Vezi tu, ea nu poate rămâne însărcinată.
Nancy s-a îmbujorat.
— Fir-ar a naibii de treabă! Dar asta e oribil. Aproape că mi se pare mai rău decât dacă ar părăsi-o și gata.
De cum a auzit aceste cuvinte, Mary a fost așa de sigură că erau adevărate, de parcă se prinsese deja singură de asta, dar totodată au făcut-o să-și dea seama de un alt lucru supărător.
— Sunt îndrăgostită de el.
— Vai de mine! Dar crezi că o să-și părăsească vreodată nevasta?
— N-am idee.
I-au dat lacrimile, și Nancy s-a întins și a mângâiat-o pe braț.
— A mai făcut așa ceva înainte de tine?
Întrebarea a luat-o prin surprindere pe Mary. Și-a tamponat obrajii cu șervetul, mânjindu-i albul impecabil cu rimel negru.
— Nu știu. N-aș crede.
— Cred că ar trebui s-o termini cu el.
Mary s-a uitat la prietena ei și a văzut expresia rece de pe chipul ei perfect.
— Deci înțeleg clar că e incitant să ți-o tragi cu un bărbat care nu e doar șeful tău, ci și un profesor universitar deștept. Și, știi tu, poate că nu și-a mai înșelat soția până acum. Dar acum a făcut-o, chiar dacă o dată, și asta nu e prea grozav. Așa cum nu e grozav nici motivul pentru care stă cu biata lui soție. Și gândește-te cum trebuie să se simtă ea. Păi, nu crezi că e cumva de datoria noastră, ca femei, să ne purtăm de grijă una alteia în astfel de situații?

Lui Mary i-a scăpat fără să vrea un hohot de plâns și o doamnă de la masa de alături s-a întors către ele, apoi s-a întors foarte repede la loc.

— Ai dreptate. Dar viața e cu mult mai complicată decât ce trebuie și ce nu trebuie să faci, nu crezi?

Nancy a început să râdă.

— Sigur că cred asta. Dumnezeule mare, a trebuit să fiu trimisă la balamuc, fiindcă realitatea — adică să am grijă de Zara — mi se părea al naibii de grea.

Pentru o clipă, Mary s-a gândit la R.D. Laing.

— Dar de obicei e bine să faci ceea ce e bine să faci, dintr-un motiv foarte bine întemeiat.

— Și dacă nu pot?

Nancy și-a retras mâna.

— Bun, hai să-ți spun ceva! Cred că există un fel de pact secret al femeilor, care spune că nu trebuie să dezvălui totul, ca să nu faci alte femei să evite căsătoria și procrearea, dar îmi bag picioarele. Când te căsătorești și faci un copil și întemeiezi un cămin, e, în mare parte, fantastic. Dar, în același timp, în mare parte e groaznic ca naiba. Este cumplit de greu să trăiești cu altcineva. Nu cred că există pe lume vreun cuplu care să poată spună că e total fericit. Așa cum nu cred nici că există vreun cuplu care să nu se fi gândit la un moment dat că le-ar fi fost mult mai bine cu altcineva. Dar toate astea sunt aberații, fiindcă, chiar dacă dai cu șutul partenerului pe care îl ai și îl schimbi cu un model mai tânăr și mai bun, uneori și ăla o să se cace și o să împută baia, ori o să sforăie, ori o să spună ceva cu care nu ești de acord fundamental, de o să-ți vină să-l înjunghii. Cei mai mulți dintre noi strâng din dinți și merg înainte, dar unii aleg să și-o tragă cu alții și, sinceră să fiu, aceia sunt oameni în care nu poți avea încredere.

Cuvintele acestea au reușit să-i usuce lacrimile lui Mary.

— Vorbești despre tine și Robert?

— Da, în parte. Dar nu numai.

— Crezi că te-a înșelat?

Nancy a ridicat din umeri.

— Mă îndoiesc. Dar asta nu înseamnă că nu au fost nopți când a venit târziu acasă și mi-am făcut o mie de gânduri. Când mi-a trecut prin cap că nu l-aș putea condamna sub nicio formă dacă ar face-o. Până la urmă, viețile noastre sunt incredibil de paralele.

— Cum adică?

— Adică el se duce la muncă toată ziua, iar eu stau acasă. Iese pe ușă, se duce la birou, muncește pe rupte, stă de vorbă cu oameni interesanți, probabil iese la vreun prânz rafinat. În timp ce eu gătesc și fac curat și împăturesc haine, o duc pe Zara la plimbare în parc și sunt încântată când poștașul îmi aduce un pachet și schimbăm amabilități în prag. Și nu spun că viața mea e... vai, așa de grea în comparație cu a lui... doar că zilele mele au foarte multe spații goale, pe care le umplu gândindu-mă. Dar asta înseamnă că atunci când, în sfârșit, stăm seara împreună, e greu să găsim subiecte comune. Fiindcă mie nu-mi pasă de ultima lui negociere, iar lui nu îi pasă că, atunci când eram în parc cu Zara, am văzut o familie de iepuri.

Mary a simțit că o păștea una din durerile ei de cap îngrozitoare, când i se încleștau umerii și creierul i se storcea. În vederea periferică deja dansau particule albe minuscule.

— Vai, Doamne, Nance, am fost așa de naivă! Săraca, amărâta de Penny!

— Nu ești nici prima, nici ultima. Și nu înseamnă că ești un om rău, a zis și a început să râdă. Doamne ferește, vorbesc ca mama! Mai lipsește să-ți spun că are balta pește.

După discuția lor printre lacrimi, Mary calculase în minte că lui Ellie avea să-i ia vreo două ore ca să ajungă la ea, dar a durat mult mai mult. Așa de mult, că atunci când mașina ei s-a oprit în fața casei, Mary deja se uita după ea la fereastră, imaginându-și accidente mortale orbile pe autostradă, caz în care nu ar fi anunțată decât peste multe ore, fiindcă era doar o prietenă. Însă pe de altă parte, avusese astfel timp să se asigure că nimic din comportamentul ei nu avea să trădeze faptul că, de când vorbiseră, întreaga ei lume fusese spulberată.

Dar, de cum a deschis ușa, și-a dat seama că Eleanor oricum nu era în stare să observe nimic la ea. Arăta complet răvășită, avea ochii așa de roșii și umflați, de parcă făceau parte dintr-un experiment medical, obrajii îi erau buhăiți și cămașa pătată de ceva ce Mary credea că erau lacrimi. Și-a tras prietena spre ea și a strâns-o la piept, scoțând exclamații liniștitoare, apoi a condus-o în bucătărie, a așezat-o pe un scaun și i-a făcut o ceașcă de ceai dulce.

— Spune-mi tot, a zis așezându-se lângă ea cu ceașca ei de ceai.

Eleanor a ridicat ceașca cu mâini tremurătoare și a sorbit din ceai.

— Doamne, Mary, ce proastă am fost!

— Hai să nu ne gândim la asta acum, a spus Mary. Hai să pornim de la premisa că ne simțim de tot rahatul.

Eleanor a ridicat ochii și aproape că a râs.

— Scuze, corect.

S-a frecat la ochii tumefiați.

— Uite ce este, știu că n-ar fi trebuit să mă culc cu Robert, în fine, știu asta. A fost o tâmpenie uriașă. Dar moartea Irenei a fost ca o palmă peste față fiindcă — și știu că mă crezi melodramatică — aș fi putut-o împiedica, ori măcar aș fi putut să o fac mai puțin oribilă, dacă nu aș fi fost așa obsedată de Robert, încât nu m-am mai putut gândi la nimic altceva. Ultima săptămână m-a făcut să mă îndoiesc foarte tare de mine însămi și de ceea ce fac, iar asta m-a determinat să mă gândesc că nu am făcut niciun efort să aflu ceva despre moartea lui Nancy și, atunci, ce fel de prietenă sunt?

— Dar poliția...

Eleanor a fluturat disprețuitor din mână.

— Știu. Dar, în fine, m-am dus să mă întâlnesc cu David Boyette, ceea ce a fost... hai să zicem tulburător.

— În ce fel?

Mary a presupus că exista totuși o șansă să fi înțeles ceva greșit și să fi interpretat eronat toată situația.

— Păi, știu că e foarte posibil să fie un actor foarte bun, dar sinceră să fiu, eu aș zice că nu el era amantul, ba chiar că abia dacă o cunoștea. Și, cu toate astea, viața lui a fost devastată de toată treaba asta, așa că m-am simțit și mai prost.

Mary era puțin nedumerită.
— Nu înțeleg ce legătură ai tu totuși. Adică nu tu l-ai acuzat, ai spus poliției doar că pe amant îl chema David.
Eleanor a fixat-o cu privirea.
— Nu ți-am spus ceva.
— OK.
Mary s-a gândit la plicul maro de la etaj.
— Cred că Robert știa de aventura lui Nancy.
— Păi, n-a spus că știa?
— Nu, a spus că bănuia că avea o aventură. M-a făcut să-i spun în noaptea în care ea nu s-a întors acasă, înainte să aflăm că era moartă.
Mary a văzut-o pe Eleanor înghițindu-și cu greu nodul din gât și și-a dat seama că prietena ei ținuse acest secret în ea foarte mult timp, și a invidiat-o fiindcă putea să se elibereze acum de el.
— Dar am găsit în biroul din Sussex al lui Robert o scrisoare primită de Nancy de la amantul ei.
— Poftim?
Mary a încercat să-și ordoneze gândurile, să fie coerente.
— Deci știi cine era amantul ei? De ce naiba te-ai dus să te vezi cu Davide?
Dar Eleanor a clătinat din cap.
— Nu, nu. Scrisoarea nu era semnată, și nici datată, dar era clar că era de la amant.
— Ce spunea în ea?
— A, știi ceva? Adevărul e că era foarte ciudată. I-am făcut o poză cu telefonul.
— Pot să o văd? a întrebat Mary cu inima-n gât.
— Da, dar nu asta e ideea.
Eleanor s-a înroșit, făcând-o pe Mary să își dea seama că fiecare din ele era captivă în propria versiune a acestui iad.
Eleanor și-a luat poșeta atârnată de spătarul scaunului, dar a prelungit suspansul rămânând cu ea în poală, fără să o deschidă.
— Înțelegi, Mary? Dacă Robert știa că Nancy îl înșela încă dinainte de moartea ei, înseamnă că m-a mințit și pe mine, și la poliție. Și ce ar avea de câștigat din asta? Dacă Howard ar fi omorât

și tu ai avea o informație, cât de mică, ce ar putea ajuta la prinderea ucigașului, nu ai arăta-o poliției?

Mary s-a foit, stânjenită de privirea sfredelitoare a lui Eleanor.

— Probabil. Nu știu. Depinde.

— Depinde de ce?

Mary s-a uitat în ochii întrebători ai prietenei sale și s-a gândit că Eleanor era de fapt o inocentă, ceea ce era foarte ciudat pentru cineva care văzuse și făcuse lucrurile pe care le văzuse și făcuse ea. Dar avea o doză de naivitate pe care, până acum, nu o apreciase la adevărata magnitudine, chiar și după 30 de ani de prietenie. Mary și-a dat seama că prietena ei încă nu înțelegea ce se întâmpla când doi oameni trăiau împreună pe durata unei întregi căsnicii. Nu știa ce răni se află între pereții fiecărei case, nu cunoștea suișurile și coborâșurile ascunse de perdele, aflate dincolo de ușile închise.

— Poate a găsit-o după moartea lui Nancy?

— Da, m-am gândit la asta. Dar chiar și așa, de ce nu ar fi arătat-o poliției? Și era pliată și pusă într-o felicitare pe care i-o scrisese Nancy și care nu suna a Nancy. Era un mesaj în care-și cerea iertare și părea tare chinuită de remușcări. Nu cred că avea de ce să-și ceară iertare pentru altceva decât pentru aventură, ceea ce înseamnă că el știa dinainte de moartea ei.

Mary s-a hotărât să nu întrebe de ce cotrobăia Eleanor prin biroul lui Robert, la urma urmei o înțelegea.

— Au fost împreună foarte mult timp, s-a mulțumit ea să spună.

Eleanor a respins vorbele fluturând din mână.

— Dar dacă Robert nu a vrut ca poliția să știe identitatea amantului?

Mary a simțit că i se întorcea stomacul pe dos și s-a întrebat dacă cea mai veche prietenă a ei era pe cale să o pună față în față cu un adevăr cumplit pe care deja îl știa.

— De ce să nu vrea?

Eleanor și-a dat bretonul la o parte și Mary i-a văzut transpirația de pe frunte.

— Fiindcă... dacă știa că nu amantul a ucis-o? Dacă avea de câștigat din faptul că poliția îl vâna pe amant, fiindcă... ei bine, fiindcă astfel nu își îndreptau atenția spre el.

Mary a avut brusc senzația că e răcită, fiindcă totul ajungea la ea înfundat și neclar. Era evident că Eleanor nu știa de Howard. S-a gândit la cum îi curgeau balele în camera de alături și la scrisoare și la suvenirurile de la etaj. Putea să pună capăt tuturor acestor speculații arătându-i lui Eleanor plicul maro, așa cum își și dorea cu ardoare s-o facă, dar gândul la copii era mereu prezent. Iar pe de altă parte, dacă se înșela și Robert știuse și Howard nu fusese făptașul? Abia dacă reușea să înregistreze gândurile care-i alergau prin minte cu viteza luminii.

— Nu se poate să crezi că Robert chiar a avut vreo legătură cu ce s-a întâmplat.

— Nu știu ce să cred.

— Pot să văd scrisoarea?

Eleanor și-a scos telefonul din geantă și a căutat prin el, apoi i l-a întins, în sfârșit, lui Mary. Cu degete tremurătoare, a mărit imaginea și a citit cuvinte pe care aproape că le auzea rostite de Howard, cuvinte despre care știa că fuseseră bătute la rabla de mașină de scris pe care o ținea în biroul lui pe un raft, pe care o și auzise din când în când păcănind, de-a lungul anilor. I-a venit să scuipe cuvântul „vinovăție" apărut pe ecran. Nancy era doamna lui perfectă și el mințise și se prefăcuse întotdeauna că își dorea altceva la o femeie. Aproape că a rugat-o pe Eleanor să îi trimită o copie, dar nu avea nevoie de ea, fiindcă îi era deja întipărită pe creier cu fierul roșu.

Mary i-a dat înapoi telefonul, capul explodându-i de atâtea noutăți.

— Nu cred că o să aflăm vreodată adevărul.

Lui Eleanor i-a alunecat telefonul din mână și s-a aplecat să-l ia de jos, așa că, atunci când a vorbit, vocea îi era distorsionată.

— Crezi că ar trebui să spun la poliție?

A trebuit să gândească foarte rapid, dar răspunsul era în scrisoare.

— Nu! Categoric, nu! Închipuie-ți cum ar fi să citească Zara chestia aia.

Sau propriii ei copii.

— Da, dar dacă Robert e vinovat, ar trebui pedepsit.

— Nu e vinovat Robert, Ellie.

Prietena ei și-a înclinat capul într-o parte, încruntându-se.

— Hai să fim serioși, nu mi-l pot imagina pe Robert făcând rău cuiva, cu atât mai puțin lui Nancy. Motivul pentru care nu a arătat scrisoarea poliției e că o protejează pe Zara, evident. Niciun părinte nu și-ar dori ca propriul copil să citească așa ceva despre el, mai ales când a fost scris de o persoană pentru care mama sa riscase totul.

Habar nu avea dacă era adevărat ce spunea despre Robert, dar erau lucruri mai importante în joc. Cât a vorbit, nu s-a putut abține să nu tot tragă cu ochiul către ușă, ca și cum furia și scârba ei puteau topi zidurile dintre ea și Howard.

Eleanor a părut ușurată.

— Ai dreptate. Și presupun că doar fiindcă nu e Davide amantul, nu înseamnă că nu amantul e ucigașul. Cu siguranță, pare suficient de dezaxat ca să fi acționat.

— Și, așa cum spui, scrisoarea nu e semnată. Probabil că Robert oricum nu știe cine e.

— Dar nu i-ar fi spus Nancy după ce el a aflat de aventură?

Mary a fost din nou șocată de inocența lui Eleanor. Nu-și amintea să fi știut vreodată identitatea vreuneia dintre cuceririle lui Howard, cel puțin până acum.

— Nu, nu neapărat.

Mary se simțea ca sub apă. A închis o clipă ochii și aproape că a văzut aievea cum Howard își repezea pumnii în fața perfectă a lui Nancy, cum îi crăpa craniul izbindu-l de pământ, mânat de o furie la fel de adâncă precum fluviul ce gonea pe lângă ei.

— Doar că cine a făcut-o a făcut-o cu intenție și ură, a spus Eleanor, readucând-o la realitate. Nu ți-am spus atunci, fiindcă era prea oribil și după aia s-a îmbolnăvit Howard, dar când am văzut-o la morgă, avea urme de lovituri pe față, dar și o rană mare la cap. Adică arăta ca și cum fusese bătută, știi tu, ca și cum cine a făcut-o a vrut să îi facă rău.

Mary s-a uitat în jos, la mâinile ei, încercând astfel să își păstreze capul pe umeri, însă acestea tocmai luaseră forme în care nu mai putea să aibă încredere.

Eleanor își freca fruntea.
— Irena mi-a spus odată ceva ce-mi tot vine acum în cap. Nu știu dacă ți-am zis, dar soțul ei a murit subit și în chinuri, când copiii lor erau încă mici, din cauza unei forme agresive de cancer. Am întrebat-o cândva cum făcuse față, iar ea mi-a spus că lucruri rele li se întâmplă mereu oamenilor și că șmecheria e să ții minte că ceea ce ție ți se pare o tragedie, o catastrofă, din perspectiva Universului nu e decât o suferință minoră.
Lui Mary totul i se părea gigantic și nu i-a venit în minte un răspuns, dar Eleanor a continuat:
— Spunea că avem tendința să ținem tristețea în noi, dar când ni se întâmplă ceva bun, vrem să ne împărțim bucuria cu alții. Spunea că dacă ai fi pe Lună și te-ai uita la lume, ar străluci de lumină, nu ar fi cufundată în întuneric.
Mary a pufnit.
— Doamne ferește, deci toate mizeriile adunate ne macină încet pe dinăuntru, ucigându-ne pe tăcute. Sună groaznic!
— Nu cred deloc că asta voia să spună, i-a retezat-o aspru Eleanor.
Mary și-a regretat vorbele, fiindcă nici măcar nu le credea, doar că, în acest moment, îi era greu să accepte ideea că mai exista ceva bun pe lume.
Eleanor a continuat:
— Cred că a vrut să spună că ar trebui să învățăm să ne aline gândul că fiecare are propriile dureri. De fapt, cam așa ceva a spus și Davide Boyette, a spus că lumea a luat mult prea în serios moartea lui Nancy. Eu am făcut curățenie după nenumărate dezastre, și tot am permis ca moartea lui Nancy să aibă o însemnătate mai mare pentru mine decât oricare dintre acele catastrofe. Poate că nu am privit moartea ei în perspectivă și i-am permis să ne cotropească viețile cu totul.
Mary a simțit că îmbrățișează pe loc argumentul, de parcă exista posibilitatea să găsească un înțeles, și tot ce trebuia să facă era să își croiască drum pe lângă el, să ocolească mitul ca să ajungă la adevărul de la capăt.
— Durerea Irenei pare să fie de fapt vinovăție. Știi tu, vinovăția aceea specială pe care o simt femeile. Poate, ca femei, ar trebui să

terminăm dracului să mai absorbim durerea din jur și să-i tot protejăm pe alții de ea, ce zici?

Cuvintele au făcut-o să se simtă ca un manechin de testare a rezistenței mașinilor, făcut să absoarbă șoc după șoc, după șoc, până la ultima lovitură, cea care îl frânge. Și atunci a izbit-o revelația, simplu și clar.

— Poate că moartea e doar un simplu act de egalizare.

— La ce te referi?

— La faptul că nimeni nu e iertat de moarte, deci e un fel de proces de uniformizare.

S-a gândit la Nancy și și-a dorit ca ceea ce spusese să fie adevărat, și-a dorit ca prietena ei să se fi dizolvat pur și simplu în particule de praf, iar însemnătatea ei să se fi spulberat în vânt. Numai că bineînțeles că nu era adevărat, fiindcă moartea ei îi afectase pe toți în feluri pe care nu și le-ar fi putut imagina niciodată.

*

În seara aceea, în timp ce îl hrănea pe Howard, Mary și-a imaginat cum ar fi să-i împlânte lingura în gâtlej cu atâta forță, încât să-i sfâșie traheea. Și-a imaginat și sunetul pe care l-ar face când s-ar rupe și cum s-ar zbate el, luptându-se să respire. Cum s-ar holba și ar implora-o, cum i-ar zvâcni și i-ar flutura brațele și cum ea i-ar zâmbi, aplecată deasupra lui.

Dar el nu a remarcat nimic diferit de alte seri. Deschidea gura pentru mâncarea pasată și lăsa o parte din ea să i se prelingă pe bărbie. Când Mimi a venit să ceară bani pentru o excursie, el nici nu s-a întors către ea, toată atenția lui fiind îndreptată spre degetul cu care râcâia aceeași porțiune de stofă uzată de pe brațul fotoliului. Îi venea să-l apuce de bărbie, să-i întoarcă capul cu forța și să-i urle în față că fiica lui vorbea cu el și să nu-și mai irosească timpul pierzându-se în amintiri cu Nancy. Dar n-a făcut-o, i-a spus doar lui Mimi unde era poșeta și a continuat să-i bage mâncarea în gură.

Fetele au început să se certe și a știut că una din ele avea să dea buzna imediat ca să se plângă de cealaltă, cerându-i să arbitreze. Și

a știut pe loc că nu mai era capabilă de asta, ca și cum ceea ce descoperise în acea zi îi zdruncinase lumea așa de puternic din temelii, că nu mai știa cum să funcționeze. Inima i se zbătea nebunește în piept și, pentru o clipă, a crezut că avea să cadă leșinată la picioarele soțului ei, ca o eroină din romanele victoriene. Dar apoi și-a spus că poate asta făcuse oricum în ultimii 20 și ceva de ani, iar gândul i s-a părut așa de dezgustător, că i-a venit să vomite și a icnit.

S-a ridicat în picioare luând cu ea castronul lui Howard, deși mâncase mai puțin de jumătate din el. Howard și-a îndreptat iute privirea spre mâncarea ce îi era luată, însă ea l-a ignorat și s-a dus în bucătărie, unde a azvârlit castronul în chiuvetă. A rămas în mijlocul încăperii și și-a trecut în revistă bucătăria delabrată și veche, acest spațiu de trei pe trei metri în care își petrecuse atât timp. Acest spațiu îi fusese atât refugiu, cât și povară și, brusc, și-a dat seama că ceea ce făcuseră Howard și Nancy putea distruge toate acestea pentru ea. Putea să-i corodeze sufletul și s-o umple cu resentimente amare, care aveau să înghită tot ce îi era drag, până ce, într-un final, avea să-i dea drumul din gheare, probabil măcinată de boli, într-un viitor ostil, plin de singurătate. Dar la fel de brusc a fost convinsă că nu avea să permită să i se întâmple așa ceva. Poate că Nancy și Howard o abandonaseră, sau mai rău, nu dăduseră doi bani pe ea, poate că nu le păsase, dar ea era un om mai bun decât ei și avea să se ridice deasupra mizeriei pe care o făcuseră cei doi.

S-a uitat la cadranul crăpat al ceasului de deasupra ușii și a văzut că era aproape 9, și dacă le spunea fetelor că o durea capul, aveau să o lase să facă o baie și să se culce. Ba chiar le-ar plăcea; le-ar conveni să se uite la televizor la niște oameni care țipau unii la alții, sau să se culce puțin mai târziu decât de obicei. În seara asta, nu avea să îi dea mesaj lui Marcus ca să-l întrebe unde era, ca apoi să se frământe toată seara cu telefonul în mână. Fiindcă își făcea întotdeauna apariția la un moment dat în timpul nopții, așa că, pentru o singură seară, nu avea să își facă griji pentru el. Voia să trăiască clipa asta.

Și-a umplut cada cu apă fierbinte, deși seara încă mai păstra ceva din căldura zilei, așa cum făcea mereu, fiindcă Howard îi lăsa foarte rar să dea drumul la căldură în timpul iernii. În primii ani, justifica asta spunând că Penny îl lăsase în fundul gol după divorț, o expresie pe care o folosea așa de des, că Mary și-o imagina deseori pe Penny luându-i totul lui Howard și lăsându-l la propriu în fundul gol. Însă acum nu reușea să-și mai amintească de ce continuase această situație și de ce trebuiau să sufere cu toții în continuare de frig. Howard — și-a dat ea seama — făcea de obicei duș la facultate, după ce se ducea la sală, așa că rareori trebuia să îndure gerul mușcător din baie.

Și-a lăsat hainele să-i cadă la picioare și, goală, și-a privit reflexia în oglinda de deasupra chiuvetei: trupul micuț, costeliv, cu pielea flască, ridată. Priveliștea era șocantă; i s-a părut că arăta de parcă se topise, de parcă se dizolvase treptat în nimic, pierzându-și ultimele rezerve de grăsime și protecție. Și-a ferit privirea de propria imagine și a pășit în apa îmbietoare, care a cuprins-o ca într-o îmbrățișare. S-a scufundat cu totul, dar a rămas cu ochii deschiși, privind prin apă către tavan, cu părul dansându-i în jurul capului.

Și-a pus mâinile pe abdomen, pipăindu-l până la protuberanțele ascuțite ale osului bazinului. Părea incredibil că burta i se mărise cât să-i crească în ea pe cei trei extraordinari copii ai ei. Iar gândul acesta a făcut-o să se simtă mai bine, fiindcă, chiar și știind tot ce știa, s-ar fi măritat din nou cu Howard pentru copiii ei, cele mai bune, cele mai fenomenale lucruri care i se întâmplaseră vreodată.

Ratase doar o singură pastilă contraceptivă, după ce Penny îl sunase într-o zi pe Howard la birou ca să-i spună că mama ei căzuse și trebuia să se ducă la Surrey, de unde urma să se întoarcă a doua zi. Prietenul cu ferigi deasupra patului era din nou plecat și, din felul în care Howard i-a dat toate aceste vești, era evident că nici prin cap nu-i trecuse că ea ar fi putut să-l refuze. Erau singuri în chicineta angajaților, iar el venise din spate și se lipise de ea, dându-i părul într-o parte ca să-i poată șopti la ureche; tânjea după ea, îi luase mințile, vedea lumea în culori numai când ea era cu el.

Și ea parcă se topea la propriu, trupul ei reacționând la un nivel așa de primar în preajma lui, încât a știut limpede că ar face orice pentru el.

Ciudat cum ratarea unei pastile echivala cu o linie albastră pe un băț și, cu toate astea, nu a fost o surpriză totală pentru Mary, fiindcă, la cât de pasional era sexul, era cumva imposibil să nu creeze viață. Dar tot s-a simțit foarte speriată singură, cu testul în mână, în toaleta de la birou; era mult prea tânără, la început de carieră, necăsătorită. Aproape că simțea dezaprobarea părinților ei adusă de vânt pe autostradă până la ea. Șocul a paralizat-o o vreme, de parcă, dacă nu vorbea despre asta, avea să dispară. Așa că nu a spus nimănui, nici lui Eleanor, nici lui Nancy, nici măcar lui Howard. Asta până a văzut o tânără care semăna foarte bine cu ea, trăgând o fetiță de mână ca să urce în autobuz, iar fetița se zbătea furioasă. Într-o zi, ceea ce se afla în burta ei avea să fie o persoană întreagă, vie, cu propriile nevoi și dorințe, pe care o să trebuiască să le îndeplinească, iar ea nu mai putea ignora situația.

Mary i-a cerut lui Howard să vină în sâmbăta aceea în Hyde Park, dar el a spus că îi era greu să facă asta, fiindcă invitaseră la cină niște prieteni și Penny se panica întotdeauna în astfel de situații. Dar ea a insistat, ceea ce era neobișnuit pentru ea. S-au întâlnit pe unul dintre podurile care leagă aleile de pe Serpentine și bineînțeles că el a întârziat. Mary s-a aplecat peste balustrada de piatră ca să se uite la lebedele ce alunecau pe apă și, când a făcut asta, a simțit în burtă o rotunjime tare ce nu semăna cu nimic din ce existase până acum în trupul ei. A rămas neclintită, cu greutatea corpului lăsată pe piatră, simțind corpul străin imediat sub piele. A încercat să-și imagineze ce era acolo, cum arăta copilul, ce părți ale lui arătau deja uman, dar nu îl putea vedea decât ca pe un bebeluș complet, gata format. Și-a pus palmele între abdomen și piatră și, cu un șoc care a durut-o, și-a dat seama că deja îl iubea.

Howard a propus să bea amândoi o ceașcă de ceai, dar ea a vrut să se plimbe, astfel încât, dacă judecase greșit toată relația, să nu fie lăsată singură la o masă în restaurant. A remarcat că el mergea cu pași mari, fără să dea atenție ritmului în care putea să meargă ea, și vorbea la întâmplare despre un articol pe care încerca să îl

scrie și cât de enervantă era Penny. Mary începuse să observe că uneori Howard începea să se miște smucit, spasmodic, ceva ce până acum văzuse la el doar când erau la serviciu, iar asta a făcut-o să se teamă că și ea i-ar putea produce o astfel de reacție. Doamna Sodart, secretara departamentului, închidea uneori ușa de la biroul lui și le spunea tuturor cu voce scăzută că profesorul Smithson nu trebuia deranjat, și toți știau ce însemna asta.

În cele din urmă, s-a oprit cu respirația tăiată și fruntea transpirată, iar după alți câțiva pași s-a oprit și el și s-a întors să se uite la ea. Ieșiseră de pe aleea principală și se aflau sub un copac mare.

— Ce faci? a întrebat el și s-a uitat la ceas. I-am spus lui Penny că iau o carte de la birou, și am o listă uriașă cu alimente de cumpărat.

— Sunt însărcinată.

Mary aproape că nu mai respira, nemișcată.

Chipul lui s-a contorsionat și ea a fost convinsă că pielea ascunsă de barbă era albă ca varul. El s-a uitat în jur să vadă dacă o auzise cineva, apoi s-a întors din drum ca să vină lângă ea.

— N-ai cum. Iei anticoncepționale.

Ea a încercat să-și înghită nodul din gât și, odată cu el, să împingă în adâncul sufletului fanteziile ei romantice despre cum avea să decurgă acel moment.

— A fost în noaptea aia când Penny s-a dus la părinții ei și nu aveam nimic la mine. Nu am crezut că o să conteze că am sărit o singură pastilă.

Nu îi plăcea licărirea din ochii lui, iar pământul parcă începea să se legene ușor sub picioarele ei. Măcar dacă nu l-ar fi iubit deja, și-a spus, plus că nu era sigură că putea să se descurce singură.

— Dumnezeule!

Și-a trecut disperat degetele prin păr într-un gest aproape comic.

— În câte săptămâni ești?

— Cam 10, cred.

— 10 săptămâni?! a spus ridicând tonul cu încă o treaptă. De ce nu mi-ai spus mai devreme?

— Nu știu. Mi-a fost greu să procesez ce se întâmpla.

Mary și-a dat seama că părea ultima proastă.

— Mai e timp să iei măsuri. O să întreb și eu în jur, ne descurcăm.
Nu se uita în ochii ei și nu o întrebase ce părere avea.
— Nu vreau să iau nicio măsură.
Mary a simțit că i se aprindeau obrajii și în piept i s-a răspândit ceva asemănător indignării.
Atunci a primit-o în față.
— Vrei să-l păstrezi?
— Da, a răspuns ea punându-și instinctiv mâna pe burtă.
O clipă, el arăta ca și cum avea să înceapă să urle la ea, dar apoi s-a calmat și a făcut și ultimul pas ce îl despărțea de ea, luând-o de mâini. Când a vorbit, vocea lui era mult mai blândă.
— Hai, Mary, gândește-te și tu! Cum o să te descurci?
Ea i-a susținut privirea.
— Dar te-aș avea pe tine.
Nu era de fapt decât o provocare, fiindcă, deodată, nu se mai aștepta ca el să îi fie alături și Mary avea senzația că se prăbușea în gol.
El i-a dat drumul la mâini.
— Și Penny? Păi, ei ce o să-i spun?
— Ce cauți cu mine? Nu se poate să fii fericit cu ea.
A avut senzația că era într-un film prost, în care o femeie nevinovată e păcălită de un bărbat rău, numai că ultimele luni nu i se păruseră deloc așa.
Howard s-a întors către lac.
— Doamne ferește, tu chiar nu pricepi nimic!
Mary a trebuit să-și muște buza ca să-și stăpânească lacrimile.
— Te iubesc, Howard, a scâncit ea, simțind cum o părăseau ultimele rămășițe de mândrie.
Dar la auzul acelor vorbe, el s-a întors spre ea și a strâns-o la piept.
— Vai, iartă-mă, și eu te iubesc!
A sărutat-o pe creștet.
— O să trecem și peste asta. Totul va fi bine, promit!
*

A spus că avea să o părăsească pe Penny, dar Dumnezeule, cât a durat! Au trecut zile, săptămâni, luni, în care burta i s-a rotunjit, spatele a început să o doară și picioarele i s-au umflat. Nu îi venea să mănânce decât pâine cu gem. Iar el tot spunea că aștepta momentul potrivit.

— Momentul potrivit nu o să vină niciodată, i-a spus Nancy lui Mary, va trebui să accepți asta și să le spui părinților tăi ce se întâmplă, ca să faci pregătirile necesare.

Eleanor i-a spus de locuri pentru mame singure unde chiria era mică și se trăia la comun ca să nu sufere de depresie. Și amândouă au promis să o ajute cât de mult puteau. Mary le-a ascultat și a dat din cap și le-a mulțumit, dar de fapt nu putea să creadă că totul o să fie bine. De-acum simțea copilul mișcând și uneori, când stătea liniștită în cadă, vedea cum călcâiul lui îi împungea burta.

E un ticălos, i-au spus în repetate rânduri amândouă femeile, dar ea nu putea fi de acord cu ele. Fiindcă Howard își ceruse deja iertare de atâtea ori, încât era de-a dreptul amuzant. A dat vina pe șoc pentru reacția lui inițială și pe dorința de a nu o răni pe Penny, ceea ce recunoștea și el că era o prostie și că era deplasat. Îi spunea mereu că o iubea și ea era sigură că așa era, simțea asta în forța îmbrățișărilor lui când stăteau întinși pe ciudatul pat rotund pe care prietenul lui și-l instalase recent în apartament; în cele din urmă, iubirea lor părea suficientă ca să îi ajute să treacă prin orice.

Apoi, într-o zi, i-a spus că găsise pentru ei un apartament lângă facultate, în care o să locuiască în cele din urmă cu ea și copilul, odată ce îi spunea lui Penny.

— Te pune exact acolo unde vrea să te țină, i-a spus Eleanor, dar Mary s-a relaxat și mai mult, fiindcă nimeni altcineva nu înțelegea ce era între ea și Howard, că totul pentru ei era diferit și izolat de orice altceva.

— Societății, i-a spus el, îi place să stabilească reguli pe care trebuie să le respectăm cu toții, fiindcă astfel suntem mai ușor de controlat.

Dar ei erau mai presus de toate astea, a asigurat-o el mângâindu-i mâna de pe burta care arăta de-acum de parcă înghițise o minge de fotbal, mai ales când era goală. Când era așa cu el, se simțea

topită; dacă ar fi putut, s-ar fi băgat înlăuntrul lui, fericită să fie dusă așa de el peste tot, toată ziua.

La apropierea Crăciunului, Howard a decis că avea să-i spună lui Penny de revelion, ca să mai aibă și ea un ultim Crăciun fericit. Mary era deja în șase luni și avea de ales între a-și petrece Crăciunul singură la Londra sau a se duce acasă să le spună totul părinților. Eleanor și Nancy i-au spus că trebuia să se ducă acasă și să le spună. Cu ajutorul lui Howard, a compus o poveste care o omitea pe Penny și în care el trebuise să se ducă să își viziteze părinții bolnavi. El a inventat cumva o stratagemă ca să o poată suna aproape în fiecare seară și, o dată, a vorbit cu tatăl ei și i-a spus cât de mult o iubea pe fiica lui și că abia aștepta sosirea copilului. Când Mary a luat în cele din urmă receptorul, el i-a spus că nu putea îndura să fie departe de ea și că fiecare clipă la părinții lui Penny era ca și cum se uita la un serial prost. Adevărata lui viață, a spus el, nu începuse decât când o cunoscuse pe ea, iar Mary a avut senzația că îi luase foc tot corpul.

Părinții ei nu au întrebat-o dacă aveau de gând să se căsătorească, iar Mary i-a iubit pentru asta, însă într-o dimineață a intrat în bucătărie și a găsit-o pe mama ei plângând pe umărul tatălui ei, iar ea a știut din ce cauză. În autobuz, la întoarcerea la Londra, s-a gândit că, probabil, acesta era încă un lucru pe care ei nu aveau să îl înțeleagă niciodată despre ea. Howard avusese dreptate când o numise inadaptată, doar că greșise motivul pentru care credea el că era așa. Se simțea singură ca inadaptată în propria familie, chiar dacă acea familie o iubea, fiindcă o făcea să se întrebe de ce nu putea fi fericită cu ceea ce îi oferise viața.

La două săptămâni după întoarcerea la Londra, Mary a primit prin poștă de la mama ei un pachet învelit în hârtie maro, în care era o păturică tricotată albă. A strâns la piept micuțul obiect moale în timp ce mânca pâine prăjită cu gem, singură în apartamentul plătit de Howard, și parcă s-a trezit deodată, parcă i s-a aprins un bec, o lumină care scotea la iveală faptul că nu avea absolut nimic ca să țină în viață un copil.

Nancy a fost cea pe care a sunat-o panicată și tot Nancy a apărut a doua zi cu o geantă plină cu haine, un leagăn pentru bebeluș și o

cădiță de plastic. Mai făcuse și o listă cu obiecte ce trebuiau cumpărate, precum scutece și șervețele umede și vată și tampoane pe care să le pună în chiloți pentru hemoragia de după naștere. Și, după aceea, când fusese evident că nu avea să fie capabilă să ducă la îndeplinire nici măcar această simplă însărcinare, Nancy o dusese la Mothercare.

— Părinții mei vor să ne căsătorim, i-a spus a doua zi lui Howard în timp ce-și mâncau sendvișurile pe bancă.

Ei nu spuseseră, de fapt, asta, dar Mary știa că asta își doreau. Dar mai important decât atât, asta își dorea ea, deși știa că nu era cazul să-și exprime dorințele burgheze în fața lui Howard.

El începuse să arate obosit, să aibă cearcăne vinete.

— Probabil că am făcut amândoi o prostie că nu le-am spus de Penny când am avut ocazia.

— Cât durează un divorț?

Howard și-a înfășurat strâns sendvișul pe jumătate mâncat în hârtia în care fusese împachetat.

— Prea mult.

Înainte să și-o poată opri, o lacrimă i s-a prelins din ochi lui Mary și a căzut pe pâinea sendvișului ei.

— Doamne, ce încurcătură de rahat! a spus el.

Numai că discuția lor a părut să aibă efect, fiindcă a doua zi dimineață a venit la muncă cenușiu la față și i-a spus lui Mary că o făcuse. Că avea să doarmă cu ea în apartament în seara aceea și în toate nopțile care aveau să vină. Îi spusese lui Penny că voia să divorțeze, îi spusese de copil. Ușurarea pe care Mary a simțit-o parcă i-a luat un munte de pe inimă. Îi venea să i se arunce la picioare și să-i mulțumească la nesfârșit. Îi venea să plângă în hohote.

În pauza de prânz, s-a dus și a cumpărat ingredientele pentru cină, permițându-și și un răsfăț: două cotlete de porc, care știa că erau preferatele lui Howard. Dar când s-a întors la muncă, el nu era la birou, iar doamna Sodart și o altă asistentă șușoteau lângă fișier.

— Ai auzit? a întrebat doamna Sodart când Mary își punea haina în cuier.

— Ce să aud?

Mary știa deja că nu avea să fie ceva de bine.

— Soția profesorului Smithson a încercat să se sinucidă azi-dimineață. A sărit de la fereastra dormitorului lor și a aterizat în stradă.

Cele două femei au fixat cu privirea burta lui Mary, a cărei sursă era un secret cunoscut de toată lumea la birou.

Mary s-a așezat și camera a început să se învârtă cu ea.

— A murit?

Nu era sigură dacă pusese întrebarea cu speranță sau nu.

— Nu, a spus doamna Sodart. Dar și-a fracturat grav picioarele și s-a rănit la coloană. Medicii se tem că o să rămână paralizată.

Cotletele de porc au ajuns la gunoi, fiindcă ea nu a putut mânca nimic, iar Howard nu a apărut două zile nici la muncă, nici la apartament. Doamna Sodart o ținea la curent cu ceea ce se întâmpla: Penny nu era paralizată, dar avea fracturi grave la ambele picioare; se părea că ea comisese gestul fiindcă el îi spusese că voia să divorțeze; odată externată, avea să se ducă să se recupereze acasă la părinții ei, în Surrey; Howard nu plecase de lângă patul ei nici măcar când tatăl ei își făcuse apariția și îl făcuse albie de porci; se părea că exista o altă femeie și se zvonea că era însărcinată. În timp ce doamna Sodart îi împărtășea veștile, Mary și-a răsucit pe deget firul de la telefon, simțind cum tot trupul îi pulsa, arzând de rușine că Howard o suna pe doamna Sodart, și nu pe ea. Dar cuta dintre sprâncenele doamnei Sodart i-a spus tot, ca un rid de dispreț față de nenorocirea pe care o provocase Mary.

În a treia noapte, a apărut la apartament imediat după ora 9, când ea își pierduse speranța, cu pielea pământie și vizibil mai slab, chiar și după numai câteva zile. Avea cu el o sticlă de whisky, pe care l-a băut dintr-o ceașcă de porțelan ciobită în timp ce îi spunea că nu se așteptase niciodată ca Penny să facă ceva atât de stupid. A dus ceașca la buze cu mâini tremurătoare, dar lui Mary i s-a părut că a văzut și o umbră de zâmbet jucându-i în colțul gurii. La urma urmelor, o femeie se aruncase de la etaj din dragoste pentru el, ceva ce ea înțelegea pe deplin.

— Cred că va trebui să renunți la serviciu, a spus Howard. Ceea ce oricum o să faci în curând, fiindcă am citit despre toată problema

asta, și parentingul de atașament pare să fie cea mai bună alegere pentru viitor.

Pe Mary o tenta să îi ceară o gură de whisky. Dacă renunța la serviciu, avea să fie o femeie necăsătorită fără nicio modalitate de a se întreține. Însă s-a mulțumit să-l întrebe:

— Ce e parentingul de atașament?

— O să-ți dau o carte despre asta.

Ceea ce, a remarcat Mary, era deseori răspunsul lui la orice.

— Și dacă o să mă las de slujbă, eu din ce o să trăiesc?

— Mă ai pe mine de acum, a spus el, dar zâmbetul lui arăta ca linia unui orizont foarte îndepărtat.

— Dar nici nu suntem căsătoriți.

— Stai liniștită, ne descurcăm. Acum, că Penny știe de tine și de copil, vrea un divorț rapid.

Apa din cadă se răcise în jurul ei, de parcă o înghețaseră amintirile, așa că Mary s-a ridicat și s-a șters cu un prosop aspru. S-a schimbat în treningul uzat în care dormea și apoi a coborât iar ca să se ocupe de Howard. Era tot în fotoliul lui și încăperea era cufundată în frig și tăcere. Nu avea chef nici să îl spele, nici măcar să îl dezbrace, așa că i-a scos doar pantofii. Asta a făcut-o să se întrebe cum s-ar fi simțit dacă ar fi descoperit ceva de genul acesta în primii lor ani de căsnicie. Probabil că ar fi ucis-o. Dar oamenii aceia rămăseseră undeva, foarte departe față de cei care erau acum, la capătul a 19 ani de drum plin de gropi și fisuri, ani în care învățase să își întărească inima în fața loviturilor venite din partea lui. Nu că se așteptase vreodată la o trădare de o asemenea magnitudine, deși acum i se părea straniu că nu o făcuse.

— Hai, a spus ea cu asprime. E timpul să mergi la culcare.

Ochii lui au trecut șovăitori peste chipul ei și lui Mary i s-a părut că era dezamăgit. A întins mâinile și s-a cutremurat când el le-a luat în mâinile lui. L-a tras în picioare și l-a condus la toaleta de sub scară, unde a rămas în prag, nici înăuntru, nici afară, de parcă i se stricase motorul.

— Dă-i drumul, Howard. Trebuie să faci pipi, că eu nu-ți mai schimb cearșafurile dacă te piși iar în pat.

S-a întrebat de ce nu îi vorbise așa și înainte, s-a întrebat de ce își îmblânzise până acum tonul și îl rugase și îl lingușise și încercase să discute rațional, când era evident că nu avea absolut niciun efect asupra lui. Și, oricum, nu îi mai păsa.

— Hai odată, fir-ar a naibii de treabă!

L-a văzut că tresare și s-a simțit satisfăcută. Și-a făcut loc pe lângă el ca să intre în baie și l-a tras spre toaletă, unde i-a deschis prohabul și i-a tras afară prin deschizătură penisul flasc și zbârcit. L-a simțit moale și delicat și i-a venit să-l smucească, poate chiar să i-l smulgă de tot.

— Hai, Howard! Pișă-te, că sunt obosită!

A privit-o cu ochi speriați, lăcrimoși și, pentru o fracțiune de secundă, ei i-a fost milă de el, dar apoi l-a urât și mai tare pentru că încă o mai putea face să simtă ceva. I-a susținut privirea până a auzit șuvoiul constant de urină ajuns în apa din toaletă. S-a uitat în jos și a văzut că pantalonii lui erau împroșcați cu stropi umezi. N-ar fi fost nevoie decât de vreo două zile ca să ajungă să miroasă a cadavru în descompunere, ca bătrânii aceia pe care îi vezi urcând și coborând din autobuze cu pași târșâiți, îmbrăcați în costume de tweed. I-a îndesat penisul la loc în pantaloni și l-a condus înapoi în camera din față, până la patul lipit de peretele opus ușii. În seara asta era mult mai placid ca de obicei, nici măcar nu s-a încordat când i-a scos jacheta și i-a tras pantalonii de pe el, ba chiar nici atunci când l-a întins în pat fără să-i mai pună pijamalele și l-a lăsat singur în beznă, fără să-l mai sărute pe frunte. Ar fi trebuit să se poarte de ani ca și cum nu-i păsa, și-a spus ea închizând ușa.

Fetele erau amândouă absorbite de telefoanele lor. Le-a spus să le închidă și să se culce, dar știau toate trei că o spunea doar ca să-și facă datoria. Ușa de la camera lui Marcus era închisă, deci probabil că venise acasă; a bătut încet și a auzit un răspuns înfundat. Era lungit în pat, cu o scrumieră pe piept și căști pe urechi, pe care și le-a scos când a văzut-o.

— Ai avut o zi bună? a întrebat ea.

— Mda, n-a fost rău.

Nu îi spunea niciodată cu ce își ocupa timpul, dar avea ochii mereu injectați. Știa că trebuia să se ocupe în mod serios de ce se

întâmpla cu fiul ei. Trecuse de acum aproape un an de când se transformase dintr-un băiat calm și tăcut în această parodie de adolescent recalcitrant, care vorbea în argou și purta blugii mult prea coborâți pe șolduri. Îi venea să îl înșface zdravăn și să îl tragă înapoi, dar nu știa sigur nici unde era el, nici unde și-ar fi dorit ea să fie.

— Ai să te descurci? Luni, adică.

Atunci trebuia să-și înceapă voluntariatul la Eleanor, iar Mary se temea că nu avea să se ducă.

— Da, de-abia aștept, pe bune.

A simțit că i se taie respirația, fiindcă parcă îl întrezărise o clipă pe vechiul Marcus.

— Arăți terminată.

Ea a încuviințat din cap, fiindcă se temea că, dacă vorbea, începea să plângă. Îi venea să se așeze lângă fiul ei și să-și pună capul pe umărul lui. Să-i spună de scrisoare și de ce însemna aceasta, să îi ceară iertare că îl obliga să trăiască alături de un ucigaș. Între ea și copiii ei fusese întotdeauna o legătură puternică, pe care Mary și-o imagina ca pe un fir întins între inimile lor, așa că știa întotdeauna ce gândeau, simțea întotdeauna când îi tulbura ceva. Îl iubea și acum pe Marcus cu aceeași ferocitate ca în ziua când îl născuse, ceea ce nu însemna că îl iubea mai mult decât pe fete, dar îl iubea altfel, fiindcă știuse întotdeauna că ele nu aveau să aibă niciodată atâta nevoie de ea ca el. Marcus își purta vulnerabilitatea ca pe un strat de carne vie, și totuși ea nu fusese în stare să facă singurul lucru care ar fi putut să-l ajute să se vindece.

— Ar trebui să cauți pe cineva să te ajute cu tata, a spus el.

— Poate. Mă gândeam să-mi iau un serviciu. E clar că, în curând, o să avem nevoie de bani.

— Ți-ar prinde bine să mai ieși din casă. E deprimant să fii închisă aici cu el toată ziua.

Își simțea mușchii obosiți.

— Noapte bună, Marcus. Somn ușor!

A închis ușa și a plecat, cu inima plesnindu-i de bucurie. Claritatea cu care vedea căsnicia lor acum, de când cu boala lui Howard, se extinsese și la copiii lor și acum vedea mult mai

limpede că nu fusese un tată bun, mai ales pentru Marcus. Încă nu reușea să își dea seama de ce nu putuse să îi iubească așa cum îi iubea ea, dar știa că asta lăsase urme în sufletele lor. Începea să creadă că ar fi trebuit să-i ia de lângă el mult mai devreme și se temea că poate își sacrificase fiul pentru soț. Era un gând așa de cumplit, încât simțea că regretul ar putea s-o ucidă.

Mary s-a trezit a doua zi scăldată în sudori reci de frică. Era foarte posibil, desigur, ca Eleanor să se răzgândească totuși și să ducă la poliție scrisoarea pe care o găsise la Robert, iar dacă făcea asta, polițiștii puteau să facă legătura între ea și mașina de scris a lui Howard. S-a ridicat din pat și, fiind duminică, a reușit să iasă din casă înainte să se trezească copiii. A aruncat mașina de scris la containerul din cartier, înfășurată într-un cearșaf vechi, îndesată la fundul unui sac negru de gunoi și acoperită cu resturile menajere pe care le avea în casă. Un bărbat de la container a întrebat-o dacă avea nevoie de ajutor, dar ea a spus nu, fiindcă știa câtă plăcere avea să-i facă să-și simtă brațul încordat de greutatea mașinii de scris, în timp ce o azvârlea cu boltă în containerul imens de metal. A auzit-o zăngănind când a aterizat pe fundul containerului și s-a dus să se uite peste margine ca să vadă cât de nevinovată arăta, înconjurată de resturile vieților altor oameni. Știa că azi avea să fie aruncat peste ea și mai mult gunoi, iar apoi va veni unul din camioanele acelea mari să ia containerul cu totul și să îl ducă să fie incinerat la unul din locurile acelea ale primăriei față de care protesta lumea. Mașina de scris avea să ajungă particule, probabil inhalate de vreun biet copil care trăia într-o locuință socială aflată prea aproape de stația de prelucrare a deșeurilor, cum avea impresia că li se spunea acum.

În drum spre casă, a plâns în mașină, fiindcă nu fusese totul chiar rău, cum ar fi putut fi așa? Prin minte i se derulau dovezile — imagini cu ei toți pe plaje bătute de vânt, în praguri de rulote, chiar și în propria lor grădină. Lumânări de tort stinse cu o suflare, prima zi de școală în uniforme prea mari, coifuri de Crăciun purtate pe o parte.

Când a ajuns acasă, s-a dus direct la albumele foto și iată-i: ea și Howard zâmbind în aproape toate pozele; în una se țineau chiar de mână, în picioare în fața canapelei din salon. Își amintea că o făcuse Mimi, cu camera primită de ziua ei, și că îi pusese să-i pozeze, mutându-i și aranjându-i ca să fie aproximarea ei personală a imaginii unui cuplu fericit. Își amintea cu cât entuziasm o luase Howard de mână, cum râsese de Mimi, cum după aceea se întorsese spre ea și spusese: „E clar fiică-ta, așa-i?“ Mary a încercat acum să audă vreo urmă de răutate în spusele lui, dar și-a dat seama că nu exista.

În rulota pe care și-o amintea, dar pe care o și vedea imortalizată dincolo de învelișul din plastic, Howard împărțise spațiul cu un cearșaf vechi ca să poată face dragoste cu ea în fiecare noapte după ce adormeau copiii. Își amintea gustul sării de pe pielea lui și al berii de pe limba lui și cum, când făceau bagajele ca să se întoarcă acasă, a luat-o de talie și i-a spus: „Așa ar trebui să fie mereu“. Dar tot în vacanța aceea, se și certaseră groaznic, cu voci scăzute și încordate, ca să nu trezească copiii, când îi spusese că era ca o portocală care arată foarte bine pe dinafară, ba chiar și miroase bine când o desfaci, dar care de fapt e uscată și insipidă înăuntru și fiecare felie parcă e nisip pe limbă.

— De ce spui așa ceva? întrebase ea cu ochii în lacrimi.

— Fiindcă atunci când ne-am cunoscut păreai așa de fără griji și plină de viață, de parcă urma să te duci în lume și să faci ceva cu viața ta. Dar acum ai ajuns acest cal de povară care mă cicălește întruna și tot timpul vrea ceva de la mine.

— Am zis doar că am impresia că ne-a expirat RCA-ul la mașină și că ar trebui să verificăm înainte să pornim spre casă.

Însă spuse cu voce tare, cuvintele sunau, ce-i drept, plicticoase, dar, știi ce?, știi ce?, erau necesare și, dacă se întâmpla ceva și nu aveau RCA, deci nu erau asigurați, știa că Howard avea să dea vina pe ea. Și știi ce?, o fi fost ea cal de povară, dar ajunsese așa frecând podelele casei lui și gătind pentru copiii lui. Acum nu-i venea să creadă că nu îi urlase în față aceste lucruri.

Iar dacă era să fie complet sinceră în privința amintirilor, atunci nu mai putea să ignore ultimul deceniu și toate acele nopți când îl

așteptase să se întoarcă acasă, știind că avea să fie îmbibat cu duhoarea altei femei. Sau cum, când era în faza inițială de îndrăgostire, era mitocan și disprețuitor cu ea și cu copiii. Cum umbla țanțoș prin casă, plesnind de mândrie în secret, fiindcă știa că cineva îl găsea irezistibil, întrebându-se de ce Dumnezeu propria lui familie nu îi aprecia măreția.

Dar cel mai rău era că nu fusese un tată bun, lucru pe care putea să-l recunoască acum, că se termina totul. Cu fetele, să zicem că fusese cât de cât în regulă, dezinteresat, dar uneori afectuos și mai puțin înclinat să urle și să țipe la ele. Dar cu Marcus fusese deseori de-a dreptul rău. Nu îl lovise niciodată, dar toate interacțiunile lui cu băiatul aveau o notă umilitoare. Cu timpul, Mary învățase să se așeze între ei, metaforic vorbind, încercând să atragă furia lui Howard către ea, și tactica funcționa deseori. Deși, de cele mai multe ori el se prindea totuși de ce făcea și-i spunea că era jalnică și că nu era de mirare că Marcus era așa un fătălău legat de poalele mă-sii.

Acum s-a întrebat dacă Howard își dorise de fapt vreodată copii. Poate că o mințise de la început și motivul pentru care el și Penny nu avuseseră nu era că nu putuseră să-i facă, ci că nu își doriseră. Mary era sigură că o iubise la început, dar acum, că fusese nevoită să treacă prin așa de multe din pasiunile lui pasagere, s-a gândit că probabil el era sincer îndrăgostit la începutul oricărei noi aventuri amoroase. Lui Howard îi plăcea emoția începuturilor, momentul acela ireal al îndrăgostirii, nu banalitatea vieții de zi cu zi, ori o iubire confortabilă care trebuia să includă și defectele celor doi. Era un bărbat plin de conștiința propriei măreții, care nu voia să-și vadă imperfecțiunile reflectate în nemulțumirea altuia.

Acum i se părea evident că, dacă nu ar fi rămas însărcinată, el s-ar fi plictisit până la urmă și ar fi rămas cu Penny, ceea ce probabil că i-ar fi convenit mai mult. Fiindcă acum credea că Howard era un narcisist, iar asta însemna că era imposibil ca el să iubească pe altcineva, inclusiv pe propriii lui copii, la fel de mult cât se iubea pe sine.

— Nu faci decât să mă cicălești, fir-ar a naibii de treabă, i-a spus de nenumărate ori când încerca să obțină de la el o promisiune să fie

la timp undeva sau îi amintea de un angajament. Nu pot să funcționez în lumea ta de rutină plictisitoare — urla el —, îmi face rău la creier.

Așa că Mary se ducea iar singură la ședințe cu părinții, sau venea acasă pe jos de la cumpărături, cu sacoșe de plastic grele care îi tăiau mâinile așa de rău, că durerea devenea aproape transcendentală, crezându-l chiar uneori, aproape ajungând să-și spună că nu ar trebui să-l deranjeze cu mărunțișuri, că făcea ea prea mare tevatură.

Poate că acesta era cel mai rău lucru pe care i-l făcuse Howard. O făcuse să creadă că nevoile și preocupările ei erau mărunte și meschine, când de fapt ele țineau familia în viață și în funcțiune. Insistase să se extragă din corvoada traiului zilnic, de parcă el era teribil de special, iar ea era teribil de comună. De parcă toate lucrurile care o alcătuiau pe ea, adunate laolaltă, nu valorau nici pe departe cât toate lucrurile care îl alcătuiau pe el.

Durerea a atacat-o prin surprindere pe Mary, prinzând-o în capcană în următoarele câteva zile, iar ea a descoperit cu surprindere că era legată de Nancy, nu de Howard. Se simțea absolut și complet zdrobită că lui Nancy a putut să-i pese așa de puțin de ea, după toate lucrurile prin care trecuseră împreună și după tot ce știau una despre alta. Când le cunoscuse pe Nancy și Ellie la facultate, pentru Mary fusese începutul a ceea ce ea considera adevărata ei viață. Nu că ar fi fost nefericită înainte, dar existase mereu o parte imensă din ea care aproape că părea un secret rușinos, așa că se trezea că își ascundea cărțile sub pat sau că spunea că iese să se vadă cu prietenii, când de fapt se ducea la bibliotecă. Apoi se dusese la facultate într-un orășel cu acoperișuri ascuțite și, în prima seară acolo, se auzise o bătaie la ușă și o fată scundă și rotundă i-a întins mâna din prag, spunându-i că erau vecine. Iar Mary își amintea clar că și-a spus: „Adică mă aleg și cu prieteni din toată treaba asta?“

În seara aceea, se duseseră la o petrecere pentru anul întâi, organizată într-o încăpere lungă, cu mese de lemn pe lângă pereți și un bar în fundul camerei, care servea bere locală și vodcă ieftină.

Eleanor părea să cunoască deja câțiva oameni, fiindcă, după cum i-a spus lui Mary, participase la ziua de introducere pentru grupa ei, care, fir-ar să fie, nu studia literatura clasică, ci engleză. Mary ratase ziua de introducere a grupei ei, dar Eleanor a avut grijă să o includă în toate conversațiile și să o prezinte tuturor.

Mary a zărit-o pe Nancy înainte să schimbe vreo vorbă, stând în picioare într-un colț al încăperii ca un far, părând că emană lumină. Era înaltă și slabă-băț, părul blond îi cădea drept de o parte și de alta a feței, ochii aproape comic de imenși din cauza dermatografului negru aplicat la rădăcina genelor și pomeți care țâșneau din ovalul feței ca o acuzație. Stătea într-o rână, cu un șold mai sus și un braț lăsat leneș de-a curmezișul abdomenului, pe care îl mai ridica din când în când ca să ia câte o gură din băutură. Stătea de vorbă cu un băiat roșu la față care-și tot smucea capul ca să-și îndepărteze din ochi bretonul pleoștit, iar lui Mary i s-a părut că fata aceea arăta așa cum își imaginase întotdeauna că ar fi arătat Atena.

A rămas cu gura căscată când au trecut pe lângă ea și Nancy le-a strigat, sau mai degrabă a strigat-o pe Eleanor, care s-a dus la ea de parcă nu era nimic ciudat să vrea să vorbească cu tine cea mai fascinantă persoană din încăpere. Băiatul fusese expediat rapid și apoi rămăseseră ele trei, în colțul lor, iar Eleanor spusese ceva amuzant, ceea ce le-a făcut pe toate să râdă și, cumva, asta fusese de-ajuns. Viața s-a cimentat în jurul lor, consolidându-le într-un grup, învăluindu-le în siguranță ca un șal de cașmir. Au stat de vorbă până târziu, și-au planificat viitorul, și-au conturat obiectivele și ambițiile, și-au împărtășit fanteziile despre iubire, s-au delectat cu visuri secrete, și-au imaginat vieți importante. S-au ținut de mână când au făcut primii pași în lume și, fiindcă erau împreună, au simțit că totul avea să fie bine.

Mary a recitit scrisoarea de nenumărate ori, devorând fiecare cuvânt și încercând să vadă dincolo de ticăloșia înțelesului lor. Din când în când, găsea acolo o fărâmă de alinare — că Nancy o numea una dintre cele mai bune prietene, că era evident cât era de scârbită de ce făcuse, că îl îndemna pe Howard să facă ce era corect și să plece, că spunea că avea să fie lângă ea să o ajute să se pună

iar pe picioare. Uneori, Mary visa la acea viață — Howard la celălalt capăt al lumii, ea cu inima frântă, Nancy nu doar vie, dar și salvând-o, făcând-o să își dea seama că îi era mult mai bine fără el. Visa cum s-ar ridica din ruine o nouă femeie, mai puternică și mai bună, iar prietenia dintre ea și Nancy ar deveni mai strânsă ca niciodată.

Însă, până la urmă, era mai ușor să vezi pe pagina aceea cea mai urâtă versiune a lui Nancy. Vai, cât de melodramatic își spunea singură că era mizerabilă și dezgustătoare și cât de poetică era atunci când a scris cât de mult se îndepărtase de emoțiile umane normale! Dar rândul care chiar o călca pe nervi era „dacă chiar mă iubești, așa cum spui", fiindcă nu doar că îi dădea o idee despre toate promisiunile pe care trebuie să i le fi făcut Howard și toate promisiunile pe care Nancy le înghițise orbește, dar totodată dezvăluia o femeie deplin conștientă de farmecul ei irezistibil. O ura pe Nancy pentru această încredere în sine.

A încercat să-și amintească momente petrecute cu Nancy în anul dinaintea morții ei, când probabil că se culca cu Howard și totuși reușea să o privească în ochi. Numai că adevărul era că nu o văzuse mai deloc pe Nancy în anul dinaintea morții ei. Mary și-a spus că probabil fusese preocupată de copii și de corvoada zilnică de a ține o familie cu foarte puțini bani, și bănuia că, de cele mai multe ori, fusese prea obosită ca să remarce absența lui Nancy, ori chiar să îi ducă dorul. Și-a adus aminte că o sunase o dată pe Nancy, posibil în vara dinainte să moară, fiindcă avea nevoie în viața ei de un pic din energia și eleganța prietenei ei. Dar și-a amintit și de scuzele pe care i le-a servit Nancy; cum inventase pretexte și se eschivase și se prefăcuse ca să scape de prânzul propus de Mary.

Sigur că o văzuse. Ar fi fost imposibil să nu se fi văzut. Sigur merseseră la teatru ca să vadă o piesă regizată de o fostă colegă de facultate, iar Eleanor fusese și ea, bineînțeles. Mary își amintea expresia concentrată cu care Nancy citea programul și cum mai că-l aruncase pe jos după aceea, ca să trăncănească la nesfârșit despre cât de bine ajunsese toată lumea și ce nenorocită de ratată era ea. Fuseseră nevoite să o ridice în slăvi și să o liniștească și să îi spună

ce minunată era, ceea ce a cam stricat seara și Mary a fost furioasă tot drumul spre casă cu autobuzul, fiindcă, la urma urmelor, cine naiba se simte grozav în pielea lui?

Mai ieșiseră de vreo două ori să bea ceva, dar și-a dat seama că fusese întotdeauna și Eleanor cu ele. De fapt, nu putea să-și amintească să fi fost singură cu Nancy nici măcar o dată în anul dinaintea morții ei. Acum era evident de ce, dar asta n-a făcut-o să se simtă mai bine, fiindcă, în esență, asta însemna că, dintre ea și soțul ei, Nancy îl alesese pe Howard.

Într-o zi și-a amintit, cu o tresărire ca un șoc electric, că doar cu un an înainte, se duseseră împreună la petrecerea anuală, cu foc de tabără, a lui Robert și Nancy, cu doar vreo două luni înainte să moară Nancy, când probabil că încă se mai culca cu Howard. De obicei, lui Howard nu îi păsa de angajamentele ei sociale, dar acum și-a amintit că avusese grijă atunci să o întrebe dacă fuseseră invitați, ceea ce i se păruse ciudat, dar nu așa de ciudat încât să își bată prea mult capul cu asta. A încercat să își amintească detalii ale acelei seri și i s-a părut că văzuse tensiune pe chipul lui Nancy, o privire furișă sau două schimbate cu Howard. Dar era imposibil să-ți dai seama dacă amintirile ei erau reale ori le colorase ea cu ceea ce știa acum. Însă era sigură că se întorsese acasă în noaptea aceea fără să aibă nici cea mai vagă idee de ceea ce se întâmpla. Amintirile, și-a dat ea seama, nu aveau nicio însemnătate fără context.

Numai că exista o amintire legată de acea noapte, ce nu avea nevoie de niciun context. Încercase s-o anihileze înghesuind-o în adâncurile minții, în felul acela în care devenise cu timpul așa de pricepută, dar acum refuza să stea la locul ei. Howard băuse prea mult la petrecere, ceea ce nu-i stătea în fire, așa că atunci când au ajuns acasă, ea se dusese direct sus, dar, spre surprinderea ei, el a urmat-o imediat. Ieșise de la baie și venise în cameră când ea era pe jumătate dezbrăcată și tocmai își scotea piciorul din blugi, așa că atunci când s-a îndreptat de spate era doar în sutien și chiloți. El era deja în spatele ei și a apucat-o de brațe ca s-o întoarcă cu fața spre oglinda mare din fața șifonierului. Rămăseseră o clipă așa, în penumbra dormitorului lor, privindu-se în oglinda plină de praf, ce

le distorsiona imaginea. Howard plecase capul și, pentru o fracțiune de secundă, Mary crezuse că avea să-i sărute umărul și apoi o să continue cu sărutările în sus, pe gât. Trupul i s-a cabrat și a simțit sub piele tresărirea unei vechi amintiri, fiindcă trecuse foarte multă vreme de când nu o mai atinsese așa.

— Uită-te la tine, spusese Howard, însă felul în care șuierase cuvintele a prevenit-o că nu avea să aibă loc un moment romantic.

Ea și-a plecat capul, dar el a apucat-o cu degetele de bărbie și i l-a ridicat cu forța ca s-o oblige să se uite în oglindă, la desuurile ei cenușii, la părul pubian care-i ieșea lung din chiloți, la abdomenul scofâlcit, la oasele proeminente.

— Cum dracului te-ai lăsat să ajungi în halul ăsta? a șoptit Howard. Cum să te iubească cineva când arăți așa?

— Te rog, Howard! scâncise ea.

El i-a dat drumul la bărbie, dar Mary încă mai simțea strânsoarea lui. Apoi, cu o mișcare rapidă, și-a strecurat mâna în sutienul ei și i l-a smucit tare, smulgându-i-l. L-a lăsat să cadă pe podea, apoi i-a cuprins blând cu mâna sânul stâng. Arăta ca un pliculeț de ceai folosit, cu sfârcul imens, dar pielea era ca hârtia cerată mototolită. Și-a pus degetul mare și arătătorul de-o parte și de alta a sânului ei și a strâns așa de tare, că ei i-au dat lacrimile. Însă în clipa următoare, el și-a luat mâinile de pe ea, i-a întors spatele și a ieșit din cameră, iar ea a rămas pe loc, și singurul sunet era respirația ei întretăiată, și aproape că nu-i venea să creadă ce se întâmplase.

*

Mary fusese întotdeauna o mare iubitoare de plimbări, dar, pe măsură ce amintirile despre căsătoria ei începeau să iasă la suprafață, refuzând să mai fie reduse la tăcere, a început să iasă la plimbări lungi prin cimitirul Kensal Green, care fusese întotdeauna locul ei preferat din Londra. Mergea cu pași mari pe aleile verzi, cu copacii cu ramuri plecate, trecând pe lângă miile de suflete, fiecare cu povestea sa, sperând că rațiunea avea să se aștearnă peste gândurile ei agitate.

Odată, când avea vreo 15 ani, un bărbat o oprise pe Mary pe poteca de lângă lungul canal din Birmingham, unde obișnuia să se plimbe. O atrăsese într-o conversație politicoasă, dar cu scop vădit, iar ea răspunsese așa cum fusese educată. De acum, din prezent, îi vedea dinții galbeni și limba mare, știa ce făcea de fapt mâna lui în pantaloni, îi observa slinul din păr și disperarea din voce. Dar atunci nu i se făcuse frică decât când spusese că trebuia să ajungă acasă și el o înșfăcase de braț, spunându-i să lase prostiile.

Își amintea că se uitase la el tăcută, cu chipul inexpresiv, trecându-și în revistă opțiunile. Însă el a reacționat primul, trăgând-o violent de braț, așa că ea l-a urmat exact unde dorea el s-o ducă. Știa că peste câțiva metri era o răscruce cu o potecă ce urca un dâmb și ducea la un petic de teren viran, și a știut că într-acolo se îndreptau. A știut chiar și cum avea să arate după ce termina el cu ea, însângerată și învinețită, probabil complet distrusă psihic, și, cu toate astea, îl lăsase să o ducă, cu toate astea, îl urmase poticnindu-se.

Mai aveau câțiva pași până la răspântie, când a apărut un câine care lătra, făcându-i pe amândoi să tresară. După câine a apărut un bărbat, îndreptându-se hotărât spre ei.

— Băga-mi-aș! a zis slinosul dându-i drumul la braț și rupând-o la fugă pe poteca pe care Mary fusese sigură că avea să o apuce.

Bărbatul cu câinele i-a zâmbit când a trecut pe lângă ea și abia după aceea a luat-o și ea la fugă.

Cu timpul, groaza simțită n-a mai fost provocată de acel bărbat, ci de ea însăși. În ziua aceea, văzuse ceva la ea care o înspăimântase mai tare decât toate loviturile pe care i le-ar fi putut da el. Și-a văzut propria pasivitate, limpede ca lumina zilei, complicitatea ei la propria distrugere. Nici măcar nu putea fi sigură că, dacă el ar fi continuat să o țină de braț, iar bărbatul cu câinele ar fi ajuns lângă ei, ea ar fi țipat după ajutor sau s-ar fi zbătut să scape. În schimb, părea să-și accepte destinul, să se lase complet în voia și la mâna unei alte persoane. Mergând pe aleile cu morți din cimitir, Mary și-a dat seama că era și acum tot acea fată, tot așa de pasivă, tot așa de neputincioasă.

Howard o omorâse pe Nancy.

Mary știuse asta din clipa în care citise scrisoarea, dar îi luase ceva timp creierului ei să asimileze informația. Și era evident că o făcuse fiindcă ea voia să îl părăsească. Se îndoia că Howard mai fusese vreodată părăsit în viața lui; el era întotdeauna cel care punea capăt aventurilor, ieșea din căsnicii, călca în picioare familii. Iar boala lui — și-a dat ea seama — era o extensie a acestui lucru. Probabil că nu știuse cât de mult o iubea pe Nancy până ce ea nu dispăruse, iar acum creierul lui nu putea concepe să trăiască fără ea, ceea ce Mary știa că n-ar fi simțit dacă ar fi murit ea în locul lui Nancy. Privind retrospectiv, fără îndoială că el nu o omorâse pe femeia pe care ar fi trebuit s-o omoare.

Încă îl mai hrănea și îl spăla zilnic, dar nu vorbea cu el. Acum o urmărea cu privirea oriunde se mișca prin încăpere, așa cum nu mai făcuse până în prezent, iar ea simțea o doză de satisfacție refuzând să se uite și ea la el. Dar nu era suficient, ba era chiar jalnic; la fel de jalnic ca toate celelalte lucruri din amărâta lor de căsnicie.

Se întreba constant și obsesiv de ce își lăsase viața să continue așa. Nu avea să creadă niciodată că ceea ce simțiseră unul pentru altul la început nu fusese iubire adevărată, dar totodată știa că viața îi schimbase cumva, că responsabilitățile și presiunile și banii și datoriile pătrunseseră în ei și că relația lor fusese de toată jalea mult prea mult timp. Însă mai era un lucru pe care începea să îl recunoască în sinea ei, și anume că felul în care funcționau nu era deloc normal, că cei mai mulți oameni nu trăiau zi de zi cu nivelul de dispreț și dezgust pe care Howard i-l arăta ei. Știa că toate cuplurile se ceartă și se rănesc, dar erau totodată tandre și partenerii țineau unii la alții. Mary și-a spus că era timpul să recunoască faptul că tot ce era bun în relația lor fusese erodat ca de o inundație ale cărei ape iau cu ele nu doar case și mașini, ci și copaci și sol, lăsând în urmă pământul pustiit și distrus.

Lucrurile începuseră să meargă rău de-a binelea după nașterea lui Mimi, iar ea avea acum 15 ani, ceea ce însemna că toate astea se petreceau de mult prea mult timp. Nașterea coincisese cu faptul că Howard nu primise o promovare care considera că i se cuvenea, iar

asta îl cufundase într-o melancolie profundă și morbidă, combinată cu o obsesie constantă privind vârsta lui. A început să judece totul în funcție de cât mai avea de trăit, ba o dată s-a întors de la dentist după ce îi spusese să nu-și mai bată capul să-i curețe dinții, fiindcă nu avea niciun rost să îi facă să arate bine având în vedere că fața lui se dezintegra. Când vorbea așa, Mary se uita la micuța ei familie în creștere și simțea gheara rece a fricii în stomac. Încerca să îl scoată cu forța din criză cu cuvinte de alinare, atingeri tandre și povestioare amuzante despre copii, dar nimic nu mergea. Până la urmă, totul a devenit doar cifre: la câte alegeri avea să mai voteze, de câte ori avea să-și mai reînnoiască pașaportul, câte locuri mai avea de vizitat, câte cărți avea să mai citească.

Cam pe atunci a început să primească pentru prima dată telefoane de la tinere înlăcrimate, care nu știau să mintă, dar mințeau suficient de bine pentru ca o tânără mamă să decidă că le crede, pentru a le putea ignora semnificația. Și apoi a rămas foarte repede gravidă, din greșeală, cu Maisie, ceea ce l-a cufundat într-o stare și mai mizerabilă, de parcă tot ce i se întâmplase rău vreodată era din vina ei.

Mai erau doar câteva săptămâni până la nașterea lui Maisie, când Mary auzise o bătaie la ușă într-o seară rece de duminică și, când a deschis, în prag stătea o tânără, udă leoarcă de ploaie ori de lacrimile care-i șiroiau pe obraji, era greu să-ți dai seama. Amândouă păruseră la fel de șocate să se vadă, dar fata reușise să întrebe de Howard, care era la fel de șocat când l-a chemat Mary. Cu o expresie dură, încordată, o condusese repede pe fată în salon și închisese ușa după el, fără măcar o privire peste umăr, către Mary. Auzise prin ușă jelania și implorările, dar nu și cuvintele rostite, deși nu erau greu de ghicit.

După vreo oră, când Mary îi făcea baie lui Marcus și încerca să o oprească pe Mimi din urlat, fata a plecat, în sfârșit. S-a așteptat ca Howard să apară și să-i ofere o explicație, oricât de penibilă, dar n-a făcut-o, așa că ea a trebuit să treacă cu greu prin toată rutina culcatului copiilor, tremurând de neliniște. Când s-a dus la el în salon, Howard abia a catadicsit să ridice privirea și a trebuit să-l

întrebe ce se întâmpla, în picioare lângă fotoliul lui, în timp ce el citea un articol despre triburile politice.
— Nimic, a spus. E una din studentele mele.
— Da, m-am prins.
— A înțeles greșit niște lucruri.
— Te rog să nu mă tratezi ca pe o proastă.
Încerca să își păstreze calmul fiindcă citise că nu era bine pentru copil să se enerveze prea tare. Dar Maisie a început oricum să dea din picioare.
A ridicat încet privirea spre ea și a zâmbit strâmb.
— Dar la ce te așteptai, Mary? Se pare că singurul mod prin care ești capabilă să extragi vreo urmă de sens din existența ta pe lume e să faci copii. Am început să mă întreb dacă nu cumva ai un fel de dereglare psihică. Și nu e tocmai atrăgătoare ideea.
Și-a pus instinctiv mâinile pe burta imensă, cu pielea întinsă.
— Cine e tânăra aia?
— Chiar mă grăbeam să-ți spun cine e, a pufnit el disprețuitor.
Mary ieșise atunci din cameră și se dusese în bucătărie, unde rămăsese în picioare în mijlocul încăperii. Nu credea că se simțise vreodată în viața ei mai singură sau mai disperată, ca și cum rămăsese naufragiată pe o insulă, ca și cum tot ce construise cu atâta grijă se prăbușise. Voia să se țină de ceva concret, stabil, dar în jur era doar blatul din bucătărie, plin de cratițe și oale murdare, rămase după cină.
Și apoi, avea trei copii sub cinci ani, nu mai lucrase de cinci ani, familia ei era departe și nu doar la propriu, iar ea ar fi făcut orice ca să îl țină lângă ea. După aceea, mai intervenise, desigur, și frica de a nu traumatiza copiii la o vârstă așa de vulnerabilă, apoi senzația că nu avea nici unde să se ducă și nicio cale de a câștiga un salariu decent după atâția ani de stat pe tușă. Și, dacă era să fie total sinceră, mai era și teama de a încălca convențiile și faptul că nu voia să arate public nenorocita aia de față privată a lui Laing, care de altfel o băgase în toată această mizerie. Dar acum totul dispăruse și se simțea pregătită să nu-i mai pese. Interesant era că, dacă ar fi spus deschis exact ce simțea în prezent, ori dacă s-ar fi purtat cum dorea, ar fi fost considerată nebună, iar teoria lui Laing

ar fi putut ajunge să fie folosită în tratamentul ei. Și cu toate astea, categoric nu se simțise niciodată așa de întreagă la cap ca în clipa asta.

Trebuie să o fi urât tot timpul, și-a spus ea. În toate acele momente pe care ea le crezuse tandre, el probabil că-și bătuse joc de ea. Fiindcă fuseseră momente tandre. Făcuseră dragoste, râseseră împreună auzind povestiri amuzante, ea îi bătuse la mașină uneori articolele și eseurile, discutaseră politică la lumina lumânărilor, se priviseră peste creștetul copiilor lor. Da, fuseseră lungi perioade în care parcă trăise singură într-un deșert, dar fuseseră și destule perioade bune. Nu pricepea nicicum de ce își bătuse el capul să îi ofere și momente bune, doar dacă nu cumva era așa de sadic, încât îi dădea satisfacție să o vadă suferind.

Mary încă mai avea câțiva prieteni care lucrau la diverse universități din Londra și le-a spus că își căuta un serviciu, orice, oricât de umil li s-ar fi părut. Sigur că ar fi ajutat-o mult să mai iasă din casă, dar tot avea să fie nevoită să se întoarcă în fiecare seară acasă, la Howard, și să respire, la fel ca el, același aer contaminat. Putea să-l părăsească, să zicem, deși și asta era o idee absurdă, fiindcă el nu avea unde se duce și oricum era incapabil să se mai îngrijească. S-a jucat puțin cu ideea de a vinde casa și de a-l interna la azil cu o parte din bani, dar atunci nu și-ar putea permite o locuință suficient de mare pentru ea și copii și, sincer vorbind, nu vedea de ce ar suferi ei din cauza alegerilor ei proaste.

Dar, în esență, nu putea îndura gândul că Howard nu avea să fie pedepsit. Și știa că îl voia pedepsit pentru ce-i făcuse ei, la fel de mult ca pentru ce îi făcuse lui Nancy. Se putea spune că starea lui actuală era o pedeapsă suficientă, dar problema cu asta era că el alesese să fie în acea stare. Și-o făcuse cu mâna lui și ea nu se putea abține să n-o considere alegerea lui. Ar fi așa de tipic pentru nenorocitul de Howard să comită o crimă și apoi să creadă că ar trebui să își aleagă singur pedeapsa, una care o condamna și pe ea, nu doar pe el!

Până la urmă, singura soluție care i-a venit în minte a fost să îl omoare. Ea îi băgase pe toți în rahatul ăsta și ea trebuia să îi scoată.

În plus, Nancy trebuia răzbunată și asta nu se putea întâmpla niciodată în sens convențional, fiindcă atunci totul ar trebui să iasă la lumină și copiii lor ar trebui să trăiască cu gândul că tatăl lor era un ucigaș. Nu avea să-și ierte niciodată prietena, dar avea s-o răzbune, iar făcând asta, avea să pedepsească un bărbat vinovat și să se elibereze. Ca și cu nașterea și moartea, nimeni nu avea s-o ajute,și așa și trebuia.

Stătea în pat noapte de noapte, încercând să găsească cea mai bună metodă. Cel mai ușor ar fi să îi pună, pur și simplu, o pernă pe fața suptă. Dacă îi dădea pe furiș un somnifer, se îndoia că avea să se zbată, dar chiar dacă ar fi făcut-o, acum era așa de slăbit, că nu ar fi contat. Doar că ar fi fost cât se poate de clar crimă, cu un singur suspect, iar ea categoric nu avea de gând să mai piardă nicio zi de libertate pentru mizerabilul de Howard.

Un brânci ca să cadă pe scări ar fi cu siguranță satisfăcător, cu tot sângele și haosul aferente, dar dacă nu murea, ci doar rămânea paralizat și încă mai dependent de ea? Atunci nu mai putea să aibă loc un al doilea accident și ar fi rămas cu el pe cap pentru totdeauna.

Otrava era prea ușor de detectat și habar nu avea de unde să facă rost de așa ceva. Putea să înscenze o spargere și să îl înjunghie, ceea ce ar fi fost cumva o dreptate poetică, dacă te gândeai ce îi făcuse lui Nancy, dar poate că ar fi prea suspect să pățească așa ceva două persoane din viața ei și probabil că poliția ar ancheta acest indiciu. Iar dacă s-ar descoperi adevărul, poate că anchetatorii s-ar întreba atunci dacă nu cumva era vinovată și de moartea lui Nancy, ceea ce, cumva, se putea spune că era adevărat. Fiindcă, dacă Howard nu ar fi fost însurat cu ea, atunci poate că Nancy ar fi fost de acord să fugă cu el și el nu ar fi trebuit să o omoare ca să nu îl părăsească.

Și-a spus că, probabil, singura opțiune era o supradoză de medicamente.

După ce se hotărâse să îl omoare, i-a fost puțin mai ușor să se poarte nu chiar frumos cu Howard, dar măcar mai tolerant. A făcut un plan, pe care l-a demarat ducându-se la medicul de

familie. I-a spus că Howard se plângea că-l durea un picior, dar nu știa dacă putea să îi dea analgezice, având în vedere toate medicamentele pe care le lua. Medicul de familie a spus că ar trebui să vină să îi facă un control lui Howard, dar că două-trei analgezice nu aveau să îi facă niciun rău.

În drum spre casă, Mary a cumpărat un pachet de calmante. Și-a propus să citească despre otrăvirea pe termen lung cu analgezice, dar nu știa cât de eficientă era ori cât timp necesita. Știa că nu putea căuta informația pe Google, nici măcar de la un Internet Cafe, fiindcă acum era ușor de urmărit totul, oriunde ai fi fost. Adevărul era că singurul lucru pe care îl putea face era să îl convingă cumva să ia singur supradoza. Dar nu înainte să fie cât se putea de sigură că nu avea să pice vina pe ea.

A luat folia cu pastile cu ea în salon, fără măcar să-și scoată haina de pe ea. De curând, zilele începuseră să se scurteze imperceptibil și, când se întorcea pe jos de la cabinet, simțise în aer răcoarea, pe care acum o lăsa după ea în timp ce traversa încăperea. Howard a ridicat privirea către ea, așa cum făcea mereu în ultima vreme, și s-a uitat la ea cu ochi mari, ca de pui de animal, iar ei i-a venit să râdă de cât de ușor era până la urmă să îl facă să o bage în seamă.

— Ți-am luat pastile pentru durerea de picior, a spus ea apropiindu-se de el, ținându-se tare, ca și cum asta ridica o pavăză protectoare în jurul ei.

— Pentru picior?

S-a uitat în jos, la pastilele mici de pe fotoliu. Când s-a uitat iar la ea, era încruntat.

Ea a oftat.

— Da, pentru picior. Ai spus că te doare.

— Așa am zis?

I s-a făcut brusc cald, așa că a trebuit să-și scoată haina și s-o pună pe canapea. Dar întoarsă cu spatele la soțul ei, și-a reamintit tot ce făcuse el.

— Haide, Howard, ai strigat de durere toată noaptea. Mă tot trambalez până jos la tine. Doctorul spune că pastilele astea o să te ajute.

— Am strigat?

Dar ea auzea deja cum i se înmuiase tonul, făcând loc acceptării. La urma urmelor, era total obsedat de sine și avea să-i facă plăcere să se gândească la o suferință.

A luat în mână cana cu apă, care din fericire era pe jumătate plină.

— Întinde palma!

S-a supus, și ea i-a pus în palmă două din pastilele roșii și moi, remarcând mizeria care i se adunase sub unghii.

— Înghite-le! a spus ea blând, iar el a făcut ce i-a cerut.

A băut apă din cană sub ochii ei, în timp ce îi urmărea mărul lui Adam mișcându-se.

Avea o bănuială că l-ar putea face să înghită toată folia chiar atunci. Și-a imaginat cum i-ar pune în palmă toate pastilele și ar sta să se uite cum le înghite una câte una. Cum el nu ar pune nicio clipă la îndoială cererea ei și cât de ușor ar fi, și și-a dorit din tot sufletul să se termine odată totul. Dar s-a abținut, fiindcă trebuia să-și protejeze copiii, ceea ce însemna că trebuia să se protejeze pe sine.

Când a venit doctorul, ei aveau deja rolurile bine învățate. Era un tânăr plin de bune intenții, care a trecut pe la ei la lăsarea întunericului, într-o seară care-i amintea de iarna ce se apropia, cu o ploaie ce bătea pieziș în ferestre. Cu o seară înainte, Mary îl spălase pe Howard, îi pieptănase barba încâlcită și-l înfășurase într-o flanelă groasă și îi pusese șosete pufoase. Îi pusese la picioare un radiator și niște ulei de lavandă într-o candelă pe raft.

— Deci am auzit că ai probleme cu piciorul, a spus doctorul lăsându-se în genunchi în fața lui Howard.

Howard s-a uitat la Mary pe deasupra capului lui.

— Mă doare piciorul, a spus el.

— Mi-a zis soția dumneavoastră. Poți să-mi arăți unde?

Howard a continuat să o privească pe Mary cu ochi plini de panică.

— Mă doare, a repetat.

— Mai mult n-o să prea scoateți de la el, a spus Mary. Uneori nici nu sunt sigură că durerea e reală.

De-acum se juca cu focul.

— Domnule Smithson, pot să-ți ating piciorul?

Howard a dat din cap și medicul i-a palpat piciorul de-a lungul oaselor, strângând genunchiul și flexându-i glezna. Toată treaba era așa de ridicolă, că lui Mary îi venea să râdă.

— Deci, la prima vedere, nu pare să fie nicio problemă, a spus doctorul ridicându-se.

S-a întors spre Mary.

— Analgezicele au avut efect?

— Adevărul e că par să îl calmeze.

S-a uitat peste umărul lui la Howard, ca și cum ținea la el. Oamenii sunt foarte proști, își amintea că spunea deseori Howard, creierele noastre sunt sensibile la aproape orice sugestie. Își dorea să-și fi amintit mai devreme acea lecție.

— Cred că e mai util să nu vă bateți capul cu sursa durerii, spunea doctorul. Dacă îl calmează și, indiferent din ce motiv, opresc durerea, atunci nu văd de ce să nu continuați să îi dați pastilele.

— Dar le cere în fiecare zi!

Mary a avut grijă să pară epuizată de îngrijorare.

— Atât timp cât nu depășiți doza, nu e nicio problemă.

I-a zâmbit, iar ea și-a dat seama că îi era milă de ea.

L-a condus afară din cameră, în holul de la intrare, și Mary a închis ușa după ea ca să nu-l mai vadă pe Howard.

— Dumneavoastră cum vă descurcați? a întrebat doctorul.

— Ei, bine, știți cum e.

— E foarte important să aveți grijă de dumneavoastră, doamnă Smithson. Viața dumneavoastră s-a schimbat complet în ultimul an și asta poate fi copleșitor.

Mary s-a stăpânit cu mare greutate să nu izbucnească în râs, fiindcă habar nu avea doctorul ce de schimbări fusese ea nevoită să îndure.

— Mi-e tare milă de el.

— Da, dar nu vrem să vă îmbolnăviți.

— Mă gândeam să-mi iau o slujbă *part time*. Avem nevoie de bani, e drept, dar totodată, aș mai ieși și eu puțin din casă.

El a dat cu entuziasm din cap.

— Aș zice că e absolut esențial. Există o mulțime de organizații care vă pot ajuta cu îngrijirea lui și cu alte lucruri. Trebuie să apelăm tot mai mult la organizații de caritate din cauză că avem fonduri așa puține, dar puteți primi sprijin, iar eu vă pot ajuta să îl găsiți.

— Mulțumesc!

— Și știu că nu vreți să vă gândiți încă la asta, dar trebuie să începem să luăm în calcul situația pe termen lung. Soțul dumneavoastră a suferit o cădere psihică totală și catastrofală. Sigur, sunt oameni care își revin, dar nu mai sunt niciodată ca înainte. Uneori, nici pe departe.

Mary a tresărit puternic și și-a lăsat ochii în jos, fiindcă perspectiva ca Howard să se facă bine era așa oribilă, că nici nu se putea gândi la ea. Dar doctorul i-a interpretat greșit reacția și și-a pus mâna pe brațul ei.

— Îmi pare rău. Știu că știți toate astea. O vom lua încet, pas cu pas.

A dat din cap și i-a deschis ușa ca să iasă, în ploaia ciudată, aproape musonică, și a zâmbit când doctorul i-a făcut cu mâna din poarta stricată. Apoi a închis ușa și s-a sprijinit de ea, inspirând adânc. Îi era foarte greu să-și dea seama dacă făcea ce trebuia. Uneori uita chiar pe cine răzbuna. Îi mai păsa măcar de Nancy? S-a uitat către ușa închisă a camerei lui Howard, iar ura și furia s-au inflamat în ea, bolborosind și acrindu-i sufletul și consolidându-i hotărârea.

*

A doua zi a primit un telefon de la o prietenă de la UCL, care i-a spus că cineva din departamentul ei căuta o asistentă administrativă, post care ar fi perfect pentru ea, fiindcă profesoara respectivă era specialistă în mitologia greacă. Femeia, Thea Brackenbury, a sunat după-amiază și Mary a aranjat să se întâlnească cu ea a doua zi. Nu cu mult timp în urmă, Mary s-ar fi simțit intimidată de Thea, închipuindu-și că cineva cu un asemenea nume se născuse ca să studieze zeii, dar acum a fost doar un gând trecător. În cele din urmă, l-a lăsat singur pe Howard,

încuindu-l în salon ca să nu facă cine știe ce prin casă, deși era sigură că nu o să se miște. Apoi a luat metroul până la Warren Street și a ieșit din subteran într-o mare de oameni cu vieți foarte diferite de a ei.

Simplul fapt că se afla în clădirea facultății i-a dat senzația că se întorsese acasă, de parcă cineva îi pusese o mână liniștitoare pe creștet. Și-a imaginat cum ar fi să-și petreacă zilele în acest loc, din nou în strânsă relație cu zeii, găsind comori ascunse, îngropate în cuvintele altora. De fapt, i se părea incredibil că își refuzase atâta amar de vreme accesul la acest vis al ei. Numai că, așteptând-o pe Thea pe scaunul moale de la ușa biroului, și-a spus că fusese mai mult decizia lui Howard decât a ei. El dorise ca ea să stea acasă, cu copiii, refuzase să angajeze pe cineva să o ajute, îi spusese că într-o căsnicie nu era loc de doi profesori universitari.

— Mary, zău așa, cine-o să te angajeze? îi spunea de câte ori deschidea subiectul. N-ai avut o carieră tocmai strălucită înainte să rămâi gravidă și nici nu ai mare lucru de oferit. Păi, tu nu ești în stare să te descurci nici măcar cu munca dintr-o gospodărie, deci nu știu cum îți închipui tu că o să te descurci la universitate.

Respirând aerul rarefiat al universității, s-a întrebat ce motive avusese să facă asta, fiindcă de bani sigur aveau nevoie. A presupus că astfel o ținea pe ea într-o poziție vulnerabilă, făcând-o ușor de controlat, dar și-a spus că probabil pur și simplu fusese mai practic pentru Howard să o țină departe de serviciul lui. Lumea academică era mică și, dacă ar fi lucrat și ea, cu siguranță că i-ar fi ajuns la urechi zvonuri despre el. Dintr-odată, s-a întrebat dacă nu cumva lucrurile pe care le știa despre el, precum fetele înlăcrimate sau comisia disciplinară în fața căreia fusese obligat să apară în urmă cu cinci ani pentru atitudinea lui agresivă față de colegi, erau doar vârful icebergului. S-a văzut brusc mișcându-se ca o fantomă prin propria ei viață, fără să ia parte la ea pe deplin, fiindcă era prea periculos. Fiindcă ce fel de femeie permite să apară fete la ușa ei sau acceptă ca pe ceva firesc agresivitatea soțului, atât acasă, cât și la muncă? Greșise foarte mult când ignorase aceste lucruri, când le permisese să devină viața ei de zi cu zi. S-a

îndreptat puțin de spate, străfulgerată de revelația că Howard disprețuia profund omenirea.

Mintea ei a suferit o răsturnare și o recalibrare din temelii și, pentru prima dată în viața ei, l-a văzut pe Howard ca fiind cel defect din relația lor. Poate că nu fusese niciodată un nobil luptător pentru dreptate, ridicându-și glasul împotriva sistemului nedrept, punându-și mintea în slujba binelui. Poate că fusese întotdeauna un bărbat așa de furios pe lume, că privea oamenii ca pe obiecte pe care le putea îndoi, plia și rupe ca să se potrivească în viața lui. Iar ea îl lăsase să se poarte așa și să scape basma curată, când adevărul era că ar fi trebuit să pună piciorul în prag cu ani în urmă. Ori poate că ar fi trebuit pur și simplu să se înfurie și ea. A început s-o furnice pielea la acest gând.

Thea era fermecătoare și blândă, cu ochi expresivi și generoși. Se temea că slujba era puțin sub nivelul de pregătire al lui Mary, dar a spus și că asistenta ei universitară își căuta altceva, deci avea să fie o ocazie să mai facă niște schimbări. Au râs de aspectele unor texte cu care Thea se cam chinuia în acel moment și au discutat despre lucrările publicate de ea, iar Mary a știut că slujba era a ei chiar înainte ca Thea să i-o ofere. Trebuia să plece peste câteva zile, pentru o lună, în America, într-un turneu de prelegeri, a spus ea, iar apoi urma coșmarul Crăciunului, deci ar fi fost OK pentru Mary să înceapă după Anul Nou?

După Anul Nou, se împlinea un an de când murise Nancy și aproape șase luni de când Mary știa de ea și Howard. Există o simetrie în planul ăsta, și-a spus ea, acceptând oferta; avea să fie momentul perfect pentru ca Howard să moară și viața ei să fie cu totul alta. A întrezărit o licărire îmbietoare a unei libertăți care îi scăpase întotdeauna printre degete, iar gândul la ea îi tăia respirația și era totodată ireal, așa că avea senzația că nu o să ajungă niciodată să o atingă.

În metrou, îndreptându-se spre casă, furia lui Mary atât pe ea însăși, cât și pe Howard, a început să crească. Da, copiii fuseseră întotdeauna cel mai important lucru pentru ea, dar asta n-ar fi trebuit să o determine să sacrifice toate celelalte lucruri care, și ele, făceau parte din identitatea ei. Cele două aspecte nu erau

incompatibile și, cu toate astea, Howard o făcuse să creadă că erau. S-a uitat în jur, la chipurile tracasate ale celor din vagon, și și-a spus că alții își organizau viețile astfel încât niciuna din persoanele din cuplu să nu fie cu desăvârșire uitată. Fiindcă asta făcuse Howard — uitase că și ea era o persoană care avea nevoile și dorințele ei. Ea permisese să ajungă să ducă un mod de viață față de care femeile protestaseră legându-se cu lanțuri de garduri, ca să obțină dreptul de a trăi cum vor, un mod de viață care se presupunea că dispăruse, dar de fapt încă exista în înspăimântător de multe cămine. Toată lumea credea că societatea era acum așa de justă și liberală, dar nimeni nu vorbea despre faptul că, pentru foarte multe femei, societatea asta le obliga să ocupe aceleași vechi poziții degradante. Metroul s-a oprit scrâșnind în tunelul întunecat, iar ea și-a dat seama că Howard o făcuse complet dependentă de el, atât financiar, cât și emoțional.

Recent descoperita ei furie îi făcea sângele să fiarbă în vene și îi oferise o limpezime a gândurilor cum nu credea că mai simțise de ani de zile. Adevărul era că Howard folosise banii drept armă mai bine de un deceniu. De câte ori pomenise de posibilitatea de a se angaja undeva, el făcuse un scandal monstru că bonele sunt scumpe, apoi, când copiii plecaseră la școală, îi spusese că nu o s-o angajeze nimeni. Nu avuseseră niciodată un cont bancar comun, în schimb Howard îi dădea din când în când cash, niciodată suficient, certând-o mereu că nu era în stare să gestioneze un buget, după cum îl numea el. Casa se năruia în jurul lor, nu mergeau niciodată nicăieri, iar copiii aveau totul de la second-hand. În ultimii câțiva ani, înainte ca el să se îmbolnăvească, i se păruse chiar că începea să insinueze că ea era de vină pentru tot, fiindcă ea vrusese trei copii și nu mai dorise să muncească, de parcă stătea toată ziua pe canapea mâncând struguri.

Și-a spus că într-o altă viață ar fi putut fi Thea, cea cu ochi blânzi și prelegeri în America. Numai că mai știa și că n-ar fi dat copiii pe asta, ori pe nimic altceva. Nu o întrebase pe Thea de familie, dar Mary nu avusese senzația că exista cineva în viața ei. Femeile, și-a spus, erau nevoite să facă o alegere cu care bărbații nu se confruntau.

A început să o doară capul și metroul a pornit cu un zgâlțâit, iar aerul s-a încălzit vizibil când toți pasagerii au oftat ușurați. Își simțea capul greu și încețoșat, iar asta a umplut-o de o panică ce i-a încleștat inima, făcând-o să se zbată nebunește. Nu avea nicio altă opțiune viabilă decât să îl ucidă pe tatăl copiilor ei; avea să îl elimine din viața lor și, făcând asta, avea să le modifice din temelii destinele. Și nu o să le poată spune niciodată ce făcuse, ori de ce fusese asta cea mai bună soluție. Aveau să îl jelească, iar ea o să îi aline, deși chiar ea le provocase durerea.

Nu credea că îl iubeau, nu profund și deplin cum se iubeau ei patru. Marcus sigur nu îl iubea, ba chiar i-o spusese în repetate rânduri, însă nu și în ultimul timp, nu de când cu boala lui Howard. Iar fetele erau ambivalente. Îl iubeau într-un mod abstract, așa cum iubești animalul de companie al familiei. Boala lui nu se răsfrânsese asupra lor, nu le afectase așa cum s-ar fi întâmplat dacă ea ar fi fost cea căreia îi curgeau balele, neclintită într-un scaun. Îi făceau ceai și uneori stăteau cu el și îi povesteau ce mai făceau, dar boala lui nu-și pusese pe sufletele lor amprenta tristeții.

Dacă îl lăsa să trăiască, viețile lor nu s-ar fi schimbat cu nimic. Nu i-ar fi împiedicat să plece în lume și să-și trăiască destinul, nu ar fi schimbat nimic în bine pentru ei și nu le-ar fi ușurat cu nimic existența. În schimb, poate că moartea lui i-ar fi putut elibera într-un fel, mai ales pe Marcus. Chiar în seara dinainte, Mary îl găsise sprijinit de tocul ușii de la salon. Îi pusese mâna pe spate, iar când se întorsese, văzuse cu surprindere că avea lacrimi în ochi.

— S-a întâmplat ceva? întrebase ea.

— Nu.

— E normal să fii trist.

El a clătinat din cap.

— Nu mă întristează ce e acum, ci mai degrabă că nu am avut șansa să aflu cum era înainte.

I s-a părut ciudat să îl audă spunând așa ceva.

— Știi cum era.

Au lăsat vorbele în aer, fiindcă nu aveau cum să nu se gândească amândoi la același lucru — scandalurile, țipetele, ușile trântite și

mersul în vârful picioarelor pe lângă birou, ca nu cumva să îl deranjeze.

— Nu știu, a spus Marcus, scărpinându-se absent pe obraz. Încep să mă întreb dacă nu cumva oamenii au mai mult de o fațetă. Mamă, tu crezi că se poate să cunoști vreodată cu adevărat pe cineva?

Firește că ea s-a gândit imediat la Nancy.

— Nu, probabil că nu.

Dar apoi s-a gândit la Eleanor.

— Însă în cazul foarte multor oameni, cred că îți poți face o idee destul de clară despre cine sunt.

— Sper. E prea înfricoșător gândul că suntem complet singuri, izolați în mințile noastre, și că nimeni n-o să intre niciodată.

A întins mâna și l-a ciufulit, gest menit să ascundă teama care îi înghețase inima.

— Ei, stai liniștit, cineva sigur o să intre.

În drum spre bucătărie, a trimis o rugăciune către Venus, fiindcă, la urma urmelor, asta era tot ce-și dorea pentru copiii ei — să găsească o iubire generoasă și bună.

S-a ridicat cu genunchii tremurând, când metroul s-a oprit la stația ei după o ultimă porțiune în pantă. Adevărul era că Marcus avea înspăimântător de multă dreptate. Ea o să-l omoare pe tatăl lui, iar el nu avea să își închipuie niciodată, nici măcar pentru o fracțiune de secundă, că era posibil așa ceva. Dumnezeule mare, înainte de scrisoare, nici ea nu ar fi crezut vreodată că era posibil. Și poate faptul că nu ne cunoaștem niciodată pe noi înșine era mai terifiant decât faptul că nu îi cunoaștem niciodată pe ceilalți.

De la metrou, Mary a mers pe jos până acasă, pe străzi mult mai pustii decât cele din locul de unde se întorsese, și s-a întrebat dacă ce urma să facă era cauza faptului că nu o cunoscuse niciodată pe Nancy, ori că nu se cunoscuse niciodată pe ea însăși. Începea să i se pară mai ușor să se împace cu ideea că Howard o trădase în asemenea hal, dar îi era aproape imposibil să creadă asta și despre Nancy. Gândul că prietenia lor fusese falsă era mai mult decât putea îndura.

Pășind pe trotuarele murdare, pe lângă interminabilele șantiere de renovare a cartierului, a încercat să găsească o dovadă că Nancy o iubise. Și fiindcă tocmai se gândise la fiul ei, în minte i-a venit imensul buchet de flori pe care i-l trimisese Nancy după nașterea lui Marcus. Îl primise a doua zi după ce se întorsese de la spital, și era așa de mare, încât mai întâi a văzut florile și abia după aceea pe Howard care le ținea în mână, iar priveliștea i-a umplut inima de fericire, fiindcă nu erau cumpărate la repezeală de la colțul străzii, ci erau flori alese cu grijă și atenție special pentru ea, superbe prin intensitatea culorilor lor vii și a parfumului puternic, două lucruri pe care le adora și acum, ca o reminiscență a copilăriei. Și-a privit soțul care venea cu ele, în timp ce fiul lor sugea la sânul ei, și și-a spus că nu fusese niciodată așa de fericită, că acum erau un tot, un întreg indestructibil.

Dar Howard o șocase azvârlind florile pe pat, rupând cel puțin una din ele.

— De la amica ta capitalistă, a spus el cu dispreț.

După prima naștere, el părea cam dezorientat, dar Mary dăduse vina pe amestecul de oboseală și entuziasm pe care îl simțea ea și care făcea ca totul să pară aproape ireal. Dar el avea ochii sticloși și buzele strânse.

— Ce vrei să spui, Howard?

— Păi, uită-te și tu la ele, a zis el. Trebuie să fi costat o avere.

— Sunt de la Nancy?

El a pufnit disprețuitor.

— De la cine altcineva?

— Poți să le pui într-o vază, te rog?

A încercat să nu plângă, fiindcă reacția lui Howard părea complet necaracteristică lui.

— Presupun că a vrut să facă un gest frumos.

Vocea i s-a înecat puțin și asta l-a făcut măcar să-și revină cât de cât în fire, fiindcă s-a dus și a adus o vază și a pus florile pe scrinul de lângă geam, unde, în următoarele zile, le-a privit cum s-au ofilit și au murit. Și-a dat seama acum că Nancy avusese întotdeauna un efect exorcizant asupra lui Howard. Dacă ei i-ar fi mers mintea, poate că ar fi recunoscut fascinația ascunsă în iritarea lui, dar

fusese așa de proastă, încât luase de bună enervarea lui, ba chiar uneori îi aproba criticile.

Howard, și-a spus ea intrând în casă. Howard, ucigașul de visuri, opusul iubirii, pumnalul din inima ei, ghimpele din coasta ei, maestrul capcanelor, regele egoismului, veșnicul războinic, bărbatul care acum trebuia să moară.

Spre deosebire de majoritatea oamenilor din viața ei, Eleanor nu mințise și chiar s-a întors din Yemen după patru săptămâni. Ușurarea pe care a simțit-o Mary văzând-o a fost de-a dreptul fizică, de parcă i s-a ridicat brusc un munte de pe inimă atunci când i-a deschis ușa la sfârșitul unui octombrie mohorât, dar atât de cald, că uneori se trezea dimineața și avea senzația că era începutul primăverii, iar asta contribuia la starea ei de plutire în ireal.

S-au dus în bucătărie și Mary nu-și putea lua privirea de la prietena ei amuzantă și îndesată, cu tunsoarea ei severă și ochii ca doi nasturi. Călătoriile nu o schimbau niciodată pe Ellie, și-a spus Mary. Pe cei mai mulți oameni, îi făceau să slăbească, să fie mai zvelți, mai bronzați, dar nu și pe Ellie, care rămânea la fel indiferent de unde venea.

Au stat la masa de lemn din bucătărie și au mâncat câte un castron de curry aburind, în timp ce fetele veneau și plecau și puneau întrebări și se uitau la pozele din telefonul lui Ellie. Mary a simțit că i se relaxau umerii pentru prima dată în așa de mult timp, că parcă și pleoapele i se îngreunau, luând-o somnul, dar, pe de altă parte, nu voia să piardă nicio clipă.

— Încă nu l-am salutat pe Howard, a spus Eleanor când au rămas în sfârșit singure.

— N-are niciun rost.

— Serios? Totuși aș vrea.

— Oricum, nu l-ai plăcut niciodată.

Nu putea suporta ca lui Ellie să-i fie milă de el, dar apoi a observat șocul de pe chipul prietenei ei.

— Asta nu înseamnă că îi doresc răul.

Ceea ce lui Mary i s-a părut ironic venind din partea lui Eleanor, fiindcă nu i-ar fi dorit decât răul dacă ar fi știut ce îi făcuse lui Nancy.

Mary s-a ridicat.

— Bine, atunci hai!

S-au dus împreună în salon, dar Howard dormea aplecat, cu capul atârnându-i în piept. Mary a simțit tresărirea lui Eleanor și a privit-o la timp ca să surprindă groaza de pe chipul ei. Și-a dus degetul la buze și au ieșit în vârful picioarelor, închizând ușa după ele.

— Doamne ferește! a spus Eleanor când s-au întors la masa din bucătărie. Vai de mine, Mary!

— Știu...

— Nu mi-am dat seama că a ajuns așa de rău. E mai rău decât când am plecat. S-au mai lămurit ce ar putea fi?

— Spun că e o chestie numită bipolaritate aleatorie sau cam așa ceva. Dar de fapt e o cădere psihică de proporții catastrofale.

— Dar de ce? Bun, știu că e o întrebare stupidă, dar...

— Nu se știe.

Mary își dorea din tot sufletul să aducă plicul maro și să i-l arate prietenei ei, tânjea așa de mult după apropierea dintre ele, încât s-a temut că nu avea să se poată abține. Deși, în ultimul timp, începuse să se întrebe dacă nu cumva Howard avea să ajungă oricum în starea actuală, iar Nancy fusese doar ultima picătură. Observase că o mulțime de colegi de-ai lui nu păruseră deloc surprinși de ce i se întâmplase, că mulți pomeniseră, mai pe ocolite, de stările lui proaste și de izbucniri de furie. Aproape că se simțea mai bine știind că nu fusese doar ea cauza acestora, așa cum crezuse întotdeauna.

— Mai poate vorbi? Te recunoaște? a întrebat Eleanor.

— Poate vorbi, dar nu o prea face, iar când deschide gura, vorbește în dodii. Da, mă recunoaște, dar nu cred că e un lucru bun.

Eleanor s-a întins peste masă și a luat-o de mână.

— Și te descurci singură?

— Păi, sunt și copiii aici.

— Nu, știi la ce mă refer.

Mary deja plângea înainte să apuce să-și dea seama că o face. Lacrimi imense, grele, îi șiroiau pe față și cădeau pe masa din bucătărie. O înecau, îi umpleau gura și îi încețoșau privirea. A simțit-o pe Eleanor că-și trage scaunul mai aproape și o cuprinde în brațe și și-a dat seama că trecuse o veșnicie de când nu mai fusese strânsă în brațe de o ființă umană. Era foarte posibil ca ultima dată să fi fost când stătuseră exact așa, tot aici, după Nancy.

— Trebuie să cauți ajutor. Trebuie să fie ceva disponibil, a zis Eleanor.

Mary s-a retras din îmbrățișarea ei și și-a șters lacrimile cu dosul palmei.

— Îmi caută doctorul ceva. Dar nu prea se găsește ajutor pentru situații de-astea, fiindcă nu a mai rămas niciun ban, în niciunul din bugete.

— Dar trebuie să existe ceva.

— Zău, Els, tu știi mai bine ca oricine că sunt prea multe nevoi și nu sunt destui bani.

— Fir-ar a naibii de treabă! a spus Eleanor dându-și părul după urechi. Ce an de căcat!

— Măcar știm că n-are cum să nu meargă spre mai bine.

Mary s-a gândit la foliile argintii cu pastile roșii care așteptau în sertarul noptierei. Din nou, impulsul de a-i spune lui Eleanor a copleșit-o așa de tare, că a fost nevoită să își pună efectiv palma peste gură ca să oprească revărsarea vorbelor.

— De multe ori, lucrurile se înrăutățesc înainte să se îndrepte, a spus Eleanor, ceea ce a făcut-o pe Mary să se simtă prost că o ținea una și bună cu problemele ei.

— Ce mai simți pentru Robert?

— Probabil că ar trebui să-l sun, dar nu-mi vine deloc, a oftat ea. Tot anul ăsta a fost aiurea rău de tot, de parcă Nancy a aruncat cumva o vrajă peste noi.

Mary a pufnit cu dispreț și a simțit imediat privirea pieziță a lui Eleanor. Uitase că, dacă nu spunea nimănui, avea să fie nevoită să idolatrizeze tot restul vieții amintirea lui Nancy.

— Scuză-mă. Știu că ai ținut mult la Robert.

— Sinceră să fiu, cred că l-am iubit.

— Of, Els, doar știi că n-avea cum să iasă bine, nu?

Mary a spus aceste cuvinte privind chipul plăcut al prietenei ei și a văzut grimasa de durere pe care i-a provocat-o.

— Nu fiindcă nu ținea la tine, dar rana era mult prea proaspătă, iar tu erai prea apropiată de Nancy.

— Știu, știu, dar...

— L-ai iubit.

Eleanor a dat din cap, mușcându-și buza.

— Dragostea e de tot rahatul, a spus Mary.

— Tu îl mai iubești pe Howard?

— Nu.

Au stat o vreme în tăcere, apoi Mary a adăugat:

— Nu e vorba doar de boala lui. Mai degrabă aș zice că am avut timp să-l văd cumva din afară, dacă înțelegi ce vreau să spun. M-am gândit mult la căsnicia noastră în ultimele luni și am descoperit că nu prea am amintiri frumoase.

— Mă bucur că nu-l mai iubești. Nu a meritat niciodată dragostea ta.

Ferocitatea instinctului protector al prietenei ei i-a stârnit lui Mary un zâmbet.

— Ar fi trebuit să te ascult și să-l părăsesc cu mulți ani în urmă.

— Iar eu ar fi trebuit să te ascult în privința lui Robert. Dar nu facem asta niciodată, nu? Dragostea e mai presus de orice altceva, nu-i așa? Te scoate din minți chestia asta.

— Mă rog, cu excepția morții. Dragostea nu e mai presus de moarte.

— Dar tot te scoate din minți.

Mary a început să râdă și, pentru prima dată după o veșnicie, a simțit o fărâmă de fericire autentică, fiind sigură că Eleanor avea dreptate, iar vorbele ei pledau, cumva, cauza lui Nancy, absolvind-o de vină. Sau, poate că nu o absolveau, dar îi explicau cât de cât faptele; poate că făceau ca trădarea ei să nu mai doară așa de tare.

— Măcar noi două ne putem iubi fără rețineri ori temeri, a spus Eleanor.

S-a auzit o cheie în ușa de la intrare și s-au întors amândouă să se uite la Marcus, care a venit direct în bucătărie.

— Aud lucruri tare frumoase despre tine de la Lucy și Tom, a spus Eleanor de cum a intrat.
— Îmi place foarte mult ce fac, a spus Marcus. Mulțumesc... Știi tu, pentru...
— Nu e nevoie să-mi mulțumești de fiecare dată când mă vezi. Drept să-ți spun, eu ar trebui să-ți mulțumesc. Ba chiar, știu că nu e momentul să discutăm despre asta, dar ne gândeam că poate ar trebui să oficializăm relația și să-ți dăm și un salariu.
— Pe bune?
Lui Mary i s-a strâns inima auzind în vocea fiului ei un entuziasm pe care nu credea că îl mai auzise de când era mic.
— Vin mâine la birou, așa că hai să vorbim mâine cu toții!
— Mulțumesc, a spus Mary când Marcus a urcat în camera lui.
— Te rog, termină cu mulțumirile! E un băiat minunat.
— Da, dar...
Lucrurile mici erau întotdeauna cele mai importante, s-a gândit Mary, lucruri pe care cineva din afară probabil că nu le observa, dar despre care oamenii care te iubeau știau că contau mai mult decât orice.
— Ce părere mai ai despre... știi tu, implicarea lui Robert în moartea lui Nancy? a întrebat Mary cât de delicat a putut, fiindcă se temea că Eleanor nu avea de gând să renunțe la idee.
— Nu prea știu, a zis Eleanor. Adică nu sunt sigură că ar fi putut să-i facă rău lui Nancy. Și probabil că ai dreptate, e foarte posibil să nu spună nimic de scrisoare, ca să o protejeze pe Zara, ceea ce probabil că e cel mai important acum. Dar, pe de altă parte, sunt sigură că nu a fost Davide Boyette. Deși, sigur, așa cum am mai spus, doar pentru că nu e el amantul, asta nu înseamnă că nu a omorât-o amantul. Dar e foarte clar că povestea asta i-a dat și lui toată viața peste cap. De fapt, multe vieți au fost date peste cap. E o mare mizerie.
— Scumpa de Nancy, a spus sec Mary înainte să se poată opri.
— Ce vrei să spui?
Mary a descoperit că nu putea forța cuvântul „nimic“ să-i iasă pe gură.

— Eu știu? Doar că, dacă stai să te gândești, s-a purtat foarte egoist, nu crezi?

Pe chipul lui Eleanor a trecut fugar o expresie ce spunea că-și recunoștea propriile gânduri în spusele lui Mary, dar și-a controlat-o imediat.

— Cred că toată treaba a fost tipică lui Nancy.

— Păi, da, cam așa ceva spun și eu. Întotdeauna am dansat toate după cum a cântat ea, nu crezi?

— Eu știu?

— Vreau să zic, până și faptul că ți-a spus ție despre aventură, iar mie, nu. Și, evident, faptul că l-a mințit atâta vreme pe Robert.

Mary simțea că îi iau foc obrajii, iar când a ridicat ochii, a văzut că Eleanor o privea încruntată.

— Cred că Nancy era unul din acei oameni pe care trebuie să-i iei așa cum sunt, dacă înțelegi ce vreau să spun.

— Da, înțeleg, dar asta, în sine, e enervant. Păi, tu cât de des ești tu însăți, fără filtre și fără compromisuri? a zâmbit Eleanor.

— Eu cred că nu sunt așa niciodată, dar, cu toate astea, Nancy credea că era dreptul ei să fie tot timpul orice voia ea, și noi ceilalți nu aveam decât să ne ducem naibii.

— Interesant e că Davide a zis cam același lucru. Bine, sigur că nu a cunoscut-o pe Nancy, dar a zis ceva cum că punem oamenii ca Nancy în centrul vieții. Spunea că dăm o importanță exagerată unor vieți și unor morți, când, la drept vorbind, nu ar fi normal să le vedem pe toate la fel?

Mary a simțit cum i se zbârlea fiecare fir de păr de pe trup.

— Cred că e foarte mult adevăr profund în ce spune.

— Și ție ți s-au întâmplat multe anul ăsta, a spus Eleanor roșind puțin. Adică s-ar putea spune că ce ți s-a întâmplat ție e mai rău decât ce i s-a întâmplat lui Nancy, dar, cu toate astea, nu e pe prima pagină a ziarelor, corect?

Mary a dat din cap, temându-se brusc că avea să urle adevărul în gura mare, așa de tare, că avea s-o audă toată lumea.

După plecarea lui Eleanor, Mary s-a dus să vadă ce făcea Howard și, spre surprinderea ei, era treaz, dar nu strigase după ea. A aprins

aplicele laterale, cruțându-l de iadul becurilor din tavan pe care își făcuse obiceiul să le folosească, de parcă îl interoga pe Howard fără să-i pună nicio întrebare. Când și-a retras mâna de sub abajur, a atins rama de argint a fotografiei din ziua nunții lor și a luat-o în mână, uitându-se la chipurile lor. Zâmbetul lui Howard era mic și forțat, iar fața ei era așa de rotunjită de sarcina ce avea să se termine după doar 72 de ore de la clicul aparatului de fotografiat, încât obrajii aproape că-i străluceau, iar trăsăturile îi dispăruseră complet.

Nimeni nu ar trebui să se mărite arătând așa, și-a spus ea, minunându-se de dimensiunile abdomenului de sub materialul — că rochie nu i se putea spune — pe care îl purtase. Și-a amintit cum au ros-o pantofii în ziua aceea, cum o strângea rochia peste burtă, cum o durea spatele, cum transpira la subraț și pe frunte.

Nu-și mai amintea nicicum de ce insistase să facă nuntă. Probabil, pentru că părinții ei preferau ca ea să nu fie o mamă singură, necăsătorită, deși totodată nu i-ar fi deranjat prea tare dacă ar fi fost. Erau deja foarte obișnuiți cu fiica lor cea diferită — îi acceptaseră pasiunea pentru cărți, pentru zeii ei greci, admiterea la Oxford, mutarea la Londra. Erau mândri de ea și de excentricitatea ei, cum o numeau, iar copilul nu li s-ar fi părut așa de diferit de celelalte bizarerii ale ei. Nu, știa răspunsul: o făcuse doar ca să-l lege pe Howard de ea, să și-l revendice, să-l marcheze cu mirosul ei.

A luat fotografia și s-a așezat lângă Howard, pe taburetul pe care îl pusese acolo ca să-l hrănească mai ușor.

— Ții minte ziua asta?

Nu se așteptase la vreo reacție, dar el și-a mișcat încet mâna, trecând-o peste sticlă, peste chipurile lor.

— Tu măcar ai vrut vreodată să te însori cu mine? Sau ai fi preferat să rămâi cu Penny?

S-a încruntat; poate că el nici nu-și mai amintea cine era Penny. Pentru o clipă, Mary și-a imaginat-o lungită pe puntea unui iaht, râzând de ei.

— De ce ai omorât-o pe Nancy, Howard? a întrebat ea pe un ton care până și ei i s-a părut încărcat de furie.

— Nancy e moartă, a spus el, apoi a început să plângă.

El a lăsat fotografia să cadă pe jos, dar nu s-a spart. Mary a ridicat-o și și-a pus-o în poală, cu fața în jos.

— E moartă fiindcă ai omorât-o.

Howard scotea un sunet ciudat, aproape ca un bocet; îi picurau muci din nas și și i-a șters cu mâneca puloverului.

— Ai iubit-o?

Mary a simțit cum inima îi bubuia în piept.

— Da, a spus privind-o în ochi.

— Ea nu te-a iubit. M-a iubit pe mine.

Știa că era jalnică această tocmeală pentru o femeie moartă, dar părea important.

S-a uitat la Howard și și-a spus că era condamnat. S-a întrebat dacă scrisoarea din plicul maro o condamnase pe Nancy la moarte, ori dacă îi mai prelungise puțin viața. S-a gândit cum, din punctul ei de vedere, bărbatul cu câinele de pe potecă alesese momentul perfect ca să meargă la plimbare, cum mama lui Penny căzuse pe scări în momentul perfect ca să fie conceput Marcus. Uneori, viața și moartea erau doar accidente de sincronizare. Dar alteori, necesitau planificare. Alteori, trebuia să preiei controlul, altfel nu se schimba nimic.

Howard și-a pus mâinile pe față și umerii au început să i se cutremure. Mary s-a gândit la pastilele roșii și asta i-a calmat nevoia de a da fuga în bucătărie ca să pună mâna pe cel mai ascuțit cuțit pe care îl avea. Planificase totul. Avea să coboare în toiul nopții ca să-l trezească să-i dea pastilele pentru picior, așa cum făcea de câteva săptămâni în fiecare noapte, deși adevărul era că el nu strigase după ea niciodată. Numai că, de data asta, nu o să-i dea doar două. Știa că el avea să le ia, dar nu știa sigur dacă avea să fie conștient de ce făcea. Apoi, dimineață, ea o să se prefacă că lăsase din greșeală folia lângă patul lui și el luase o supradoză.

Numai că nu reușea să se hotărască când avea să se întâmple asta. Se trezea dimineața convinsă că aceea avea să fie ziua, dar, cu trecerea orelor, își pierdea curajul, copleșită de ce însemna să iei cu bună-știință viața cuiva, chiar dacă acel cineva o luase, practic, pe a ta. Știa că zeii ar râde de lașitatea ei.

Câteva zile mai târziu, Mary a primit un mesaj bizar de la Robert, care o invita la petrecerea anuală a focului de tabără pe care el și Nancy o organizau întotdeauna. Casa lor era așezată pe marginea unui oval mare, alături de alte case la fel de grandioase, care cuprindeau în mijlocul lor o superbă grădină comună. Proprietarii organizau împreună o petrecere cu foc de tabără, la care erau invitați și oameni din afară, ca iobagii la conac, iar Nancy le inclusese întotdeauna pe ea și pe Ellie.

— Auzi! Cică va fi o ocazie bună de a alunga fantome ale trecutului! Poți să crezi așa ceva? s-a bâlbâit Eleanor când Mary a sunat-o ca să vadă dacă primise și ea mesajul. Păi, n-a trecut nici un an!

Însă lui Mary acest gând îi făcea mare plăcere.

— Ei, trebuie să-și continue și el viața la un moment dat. Eu cred că e o atitudine pozitivă.

— Și mă invită așa, într-un mesaj de grup!

— Vrea să fie împăciuitor. Adevărul e că nu era obligat să ne invite pe niciuna. Iar tu i-ai spus foarte clar că nu vrei o relație cu el.

— Știu. Dar...

— Mă rog, eu mă duc.

Mary știa de pe acum cât de plăcut va fi să stea în casa lui Nancy fără Howard, uitându-se cum își izgonește nenorocitele de fantome. Probabil că avea să mai potolească chiar și furia incandescentă care acum ardea dezlănțuit în mod constant în sufletul ei.

— Te rog, vino și tu!

Eleanor a oftat.

— Da, normal că vin.

Marcus a fost de acord să stea cu Howard în noaptea aceea, așa că ea l-a hrănit devreme și l-a băgat în pat, unde l-a lăsat cu radioul dat tare.

— Mă duc la Nancy acasă, a spus ea îndreptându-se de spate după ce îl învelise.

Ochii lui s-au îndreptat imediat către ea.

— Nancy?

— Da. Ții minte? Nancy, prietena mea cea mai bună, cu care te-ai culcat tot anul trecut și pe care ai omorât-o fiindcă a decis că nu te mai plăcea.

Chipul i s-a boțit într-un fel foarte ciudat, de parcă era supt în interiorul lui, cam cum își imagina ea că ar fi arătat o casă înghițită de o dolină. I-a întors spatele și a ieșit din cameră cu pași mari, fiindcă tot nu suporta să vadă devastarea pe care i-o cauza Nancy și acum.

Eleanor o aștepta la gura de metrou de la Notting Hill și au coborât împreună dealul, pe străzi ce arătau ca parodii a ceea ce fuseseră, pe lângă magazine care vindeau produse mai scumpe decât tot conținutul casei ei laolaltă. Zona avea un fel de vulgaritate care — și-a spus acum — lui Nancy îi plăcuse la nebunie și pe care putea să pună pariu că socialistul de Howard o îmbrățișase cu entuziasm. Cu doar câteva seri înainte, luase la mână fiecare suvenir din plicul maro, încercând să găsească curajul să-și transforme mânia în furie ucigașă la propriu, și găsise un bon de restaurant așa de exorbitant, că ar fi putut hrăni o săptămână întreagă familia cu banii ăia. De fapt, erau mai mulți bani decât îi dădea Howard săptămânal tocmai ca să hrănească familia.

Casa lui Nancy era scăldată în lumini și, pe ferestre, se vedeau oameni care beau și stăteau de vorbă.

— Fir-ar a naibii de treabă, chiar e o petrecere în toată legea! a zis Eleanor.

Ușa era deschisă, așa că au intrat și au coborât în bucătăria imensă, de unde venea cea mai mare parte a zgomotului. Să tot fi fost vreo 20 de oameni în încăpere, prieteni și colegi de-ai lui Robert pe care ele îi cunoșteau de la petrecerile anterioare, și Zara, lângă aragaz, împărțind chilli cu polonicul. Robert le-a zărit imediat și a venit la ele înroșindu-se tot mai tare.

Le-a pupat pe amândouă pe obraji și Mary a simțit-o pe Eleanor cum stă încordată lângă ea.

— Mă bucur mult că ați venit amândouă, s-a bâlbâit el. N-ar fi fost la fel fără voi.

— N-aș fi ratat petrecerea asta pentru nimic în lume, a răspuns Mary, cu toată sinceritatea.

— Poate că pare cam ciudat, a spus el, și Mary și-a dat seama că, deși se uita la ea, vorbea cu Eleanor. Dar am vorbit cu Zara și ne-am gândit că asta i-ar fi plăcut lui Nancy. I-au plăcut întotdeauna noaptea focului de tabără și petrecerea asta. Iar ideea de a sta aici singuri și triști, doar noi doi, ni s-a părut de nesuportat.

— Nu, ați făcut ce trebuia, a spus Eleanor.

Atunci Robert și-a permis să se uite la ea, iar Mary s-a gândit că tensiunea dintre ei era ca un iaz care îngheța chiar sub ochii tăi.

— În fine, a spus Robert. Cred că știți aproape pe toată lumea.

— O văd pe Dido, a spus Mary făcându-i cu mâna unei tipe rafinate cu care Robert lucra de așa de mulți ani, încât se întâlniseră la o mulțime de petreceri.

— Luați-vă ceva de mâncare și apoi vă prezint celorlalți, a spus el, înroșindu-se și mai tare.

Zara le-a întâmpinat cu efuziune și, judecând după buzele pătate, era evident că băuse prea mult vin roșu. A început o discuție complicată cu Eleanor pe tema unei cărți pe care o studia, iar Mary și-a lăsat privirea să rătăcească prin camera pe care o cunoștea așa de bine. Părea total diferită fără Nancy, ca și cum prezența ei ținuse cumva totul laolaltă, așa că acum lucrurile pluteau în derivă, neștiind unde să ancoreze.

După un timp, grupul a migrat afară, către imensul foc de tabără din mijlocul grădinii, de care Mary își amintea că Nancy se plângea în fiecare an. Zicea ceva de genul că era singurul lucru care îl însuflețea pe Robert cu adevărat, fiindcă aduna lemne și petrecea duminici în șir clădind rugul cu vecinii. Nu reușea să-și amintească de ce fusese asta o problemă pentru Nancy; era o structură frumoasă, prin care se împleteau flăcările portocalii, umplând văzduhul cu aroma groasă a fumului de lemne.

Prima salvă de artificii a șuierat prin aer, urmată imediat de încă una și încă una. Și-au lăsat cu toții capul pe spate ca să vadă culorile care sfârâiau deasupra lor, împroșcând cerul cu un roșu ca sângele de la scena unei crime. Și, preț de o clipă, și-au permis să

creadă că lumea pe care o știau se sfârșise și că dragonii existau cu adevărat în cer, pregătindu-se să instaureze o nouă ordine.

Eleanor i-a dat un ghiont.

— Mary, uite! a șoptit făcându-i semn din cap să se uite în dreapta.

Mary a mijit ochii, dar nu reușea să deslușească nimic, era prea multă lume și simțea pe limbă gust de praf de pușcă, ceea ce îi plăcea la nebunie fiindcă făcea ca totul să pară străvechi și plin de înțelesuri.

— Acolo, a șuierat Eleanor. Robert!

Mary s-a uitat în direcția în care arăta prietena ei și atunci, ca niște siluete negre pe fundalul focului, l-a văzut pe Robert cu mâna pe talia unei femei.

— E Dido? a șoptit ea către Eleanor.

— Da. Ce dracului se întâmplă?

— Poate nu e nimic. Doar sunt prieteni vechi.

Numai că nu părea că nu este nimic. Părea un gest prin care el își marca teritoriul.

— Dumnezeule mare! a spus Eleanor.

Mary s-a întors spre ea, dar nu a reușit să vadă dacă se înroșise ori era lumina flăcărilor reflectată pe chipul ei.

— Nu-i nimic, a spus ea. Era de așteptat să se întâmple asta la un moment dat. Nu uita ce am vorbit despre faptul că nu ar fi putut funcționa niciodată o relație între voi doi.

Dar spre surprinderea ei, Eleanor a zâmbit, ba a încercat chiar să râdă puțin. Apoi a apărut de niciunde Zara și le-a luat pe amândouă de câte un braț, exact cum ar fi făcut Nancy dacă Howard nu ar fi distrus totul. Și atunci, Mary s-a simțit cuprinsă de tristețe și poate puțin și de aburii alcoolului. Erau prea multe pocnituri și bubuituri, iar focul ardea prea tare și era greu de înțeles de ce lucrurile o luaseră pe calea pe care o luaseră.

Le-a spus lui Eleanor și Zarei că avea nevoie la baie și s-a întors în casă, unde a băut un pahar cu apă stând în picioare lângă chiuvetă. Iar după aceea, chiar a avut nevoie la baie, numai că cea de la subsol era încuiată, așa că a urcat la etaj. Ușa de la salon era deschisă și ceva asemănător nostalgiei — fiindcă se îndoia că avea

să mai vină vreodată aici — a îndemnat-o să intre și să rămână în mijlocul camerei galbene. S-a dus la biblioteca masivă, atrasă de fotografiile sprijinite de unele cărți, știind dinainte pe cine avea să vadă. Și iat-o pe Nancy, zâmbindu-i ca și cum nimic nu se schimbase.

Cel mai tare i-a atras privirea o poză într-o ramă simplă de lemn, în care era Nancy cu brațul pe umerii Zarei, care avea vreo 10 ani și era îmbrăcată în echipament de fotbal, cu o medalie la gât. Nancy zâmbea direct către cameră, îmbrăcată cu un tricou alb, blugi și adidași, iar brațul ei lung era bronzat. Mary a luat fotografia de pe raft și a privit-o foarte de aproape, simțind ceva ca o neliniște undeva în adâncul minții, poate era o amintire îngropată sub cele imediat accesibile. Apoi a auzit-o pe Nancy spunând ceva cum că era păcat că Zara și Marcus nu au jucat fotbal în aceeași perioadă, că ar fi putut forma prima echipă neutră ca gen, și și-a amintit că ideea le-a făcut să râdă.

S-a uitat iar la Zara în poză — da, trebuie să fi avut vreo 10 ani, câștigase o ligă, sau ceva în genul ăsta, doi ani la rând, apoi i-au crescut sânii, i-a venit ciclul și n-a mai jucat nimic, ceea ce a înfuriat-o pe Nancy așa de tare, încât în mai multe rânduri a înjurat lumea în care era atât de greu să fii femeie. Pe de altă parte, Marcus nu fusese deloc interesat de fotbal în copilărie și apoi devenise brusc pasionat când avea... cât?... 13 ani? Adică exact când Zara terminase cu fotbalul. Asta era, nu? Creierul ei încerca să îi spună ceva legat de Marcus și fotbal și Nancy?

Adevărul e că nimic nu rămâne îngropat pentru totdeauna. Totul își croiește în cele din urmă drum spre lumina zilei, prin pământul rece și dur. Probabil că știuse întotdeauna ceea ce începuse să conștientizeze de când descoperise plicul maro, dar cumva ascunsese de ea însăși această informație, însă acum răsărea din străfunduri, rece și tăioasă ca un bisturiu. În mintea ei a început să se contureze o amintire incredibil de limpede, ca un film documentar proiectat pe interiorul craniului ei alb.

Nu era o amintire colorată de moartea lui Nancy, dar era recentă, nu din vara tocmai încheiată, ci din cea de dinainte. Mary era în grădină cu fetele, întinse toate trei pe fâșia de iarbă, pe prosoape și

cu o carafă cu limonadă alături, uitându-se la avioanele care treceau pe cerul albastru și vorbind despre unde s-ar duce dacă ar putea. Și își permisese pentru un moment să se bucure că măcar trăia acest moment; își amintea clar acel sentiment, era o senzație aproape fizică ce i se împrăștia prin corp ca o melasă dulceagă.

Știa de ceva vreme că Howard se încurcase cu o amantă nouă. Erau prezente toate semnele obișnuite: aerul lui permanent absent, iritarea față de ei, statul târziu „la birou“ cu regularitate, tonul tăios când vorbea cu ea. Dar cumva, în mod pervers, de data asta nu se simțise așa de afectată ca alteori, iar asta contribuise la bucuria pe care o simțea, de parcă faptul că învățase să accepte infidelitățile lui Howard ar fi fost o mare realizare. Își spusese că știa cum decurgeau lucrurile — fata avea să fie irezistibilă vreo două-trei luni, apoi el o să se plictisească de ea, poate o să urmeze câteva telefoane neplăcute pe care ea o să se prefacă că nu le aude, dispoziția lui o să devină mizerabilă, apoi o să se îmbunătățească considerabil. Iar în timp ce se întâmplau toate astea, ei respirau puțin mai ușurați, fiindcă el stătea mai puțin pe acasă.

Dumnezeule mare, cum ai putut să fii atât de proastă? și-a spus Mary cu fotografia lui Nancy în mână, ca o zeiță privind în jos din vârful muntelui Olimp. Fiindcă ce știa acum despre acel moment o făcea omnipotentă, ceea ce însemna că avea toate motivele să îi fie groază de ce se întâmpla la vremea aia, și situația respectivă nu avea cum să-i aducă vreodată vreo fărâmă de bucurie. Fiindcă acum înțelegea că acea amantă nouă a lui Howard era Nancy.

— Mamă, a spus Marcus în amintirea ei, dar acea amintire avea atâta forță, că vorbele au reverberat în încăpere.

Se ridicase într-un cot și îl privise printre gene cum stătea în ușa bucătăriei.

— Ei, salut! Când te-ai întors?

— Acum.

— Totul e-n regulă?

Chiar și de aici, din salonul lui Nancy, Mary și-a auzit tonul îngrijorat, fiindcă își cunoștea băiatul mai bine ca oricine, îi citea starea după poziția umerilor ori încleștarea maxilarului.

— Îhî.

Dar a rămas în umbra bucătăriei, cu mingea pe șold.
Mary s-a ridicat.
— Fetelor, mă duc să aduc fursecurile, a spus, cu toate că ele nu îi dădeau nicio atenție.
După soarele de afară, în casă era întuneric și în fața ochilor îi jucau mici puncte luminoase.
— Cum a fost la fotbal? a întrebat ducându-se la bufet ca să ia fursecurile pe care nu le voia nimeni.
— Mamă, trebuie să-ți spun ceva!
S-a întors cu inima bubuindu-i în piept, cu mintea plină de mii de lucruri rele care i s-ar fi putut întâmpla.
— Ce este?
— L-am văzut pe tata.
A dat un șut în piciorul mesei, refuzând să se uite la ea.
— În parc?
— Îhî.
— Dar credeam că e la prelegerea aia...
Era uluitor că pe atunci încă îi mai credea minciunile.
În cele din urmă, Marcus a ridicat privirea și ea a văzut că băiatul avea lacrimi în ochi.
— Era cu... Deci era cu...
Lui Mary i s-a uscat gâtul.
— Sunt sigură că prelegerea s-a anulat, atâta tot.
— Nu, mamă. Ziceam că... l-am văzut sărutând-o.
Ea s-a uitat instinctiv spre grădină.
— Of, Doamne, Marcus, să nu le spui fetelor!
Lacrimile lui s-au evaporat instantaneu.
— Știai?
— Nu. Mă rog, poate.
— Poate? a repetat cuvântul cu dezgust. Deci știi?
— E complicat.
Privirea lui a amuțit-o și ea a simțit că ceva murise în el.
— Cum poți să-i lași să-și bată joc de tine în halul ăsta?
A dat să îl apuce de mână, dar el s-a smucit.
— Te rog, Marcus, nu înțelegi!
— Ba nu, a spus ieșind din cameră. Tu nu înțelegi!

A fugit pe coridor după el.

— Marcus, trebuie să vorbim despre asta.

— Stai liniștită, a spus el din capul scărilor. N-o să le spun nimic fetelor.

De-atunci, el nu a mai vorbit niciodată cu ea, cu adevărat. Și cu fiecare zi care trecea, îl simțea cum îi aluneca tot mai mult printre degete. În prima noapte când nu a venit acasă, i-a fost rău la propriu de îngrijorare, stând toată noaptea cu mâna pe telefon, gândindu-se dacă să sune sau nu la poliție. Dar când s-a întâmplat a zecea oară, a dormit neîntoarsă. Hainele lui miroseau a tutun, iar sub pat i-a găsit sticle de vodcă și pungulițe de plastic. Au sunat-o de la facultate ca să-i spună că chiulise de la cursuri, dar Howard refuza să discute despre asta.

— Oh, Dumnezeule! a spus Mary cu voce tare.

A trebuit să se țină de bibliotecă pentru a nu se prăbuși în genunchi, când toate fragmentele s-au aliniat într-o oribilă cronologie. Și-a cotrobăit prin amintiri încercând să vadă chipurile copiilor ei, să le plaseze în timp și da, în vara aceea începuse Marcus să o ia razna, începuse să se înece în băutură și droguri și nu mai dădea pe acasă cu zilele, distrugând în el copilul care fusese. Și acum știa de ce. Fiul ei nu doar că îl văzuse pe tatăl lui cu altă femeie, dar îl văzuse cu una din cele mai bune prietene ale mamei sale, cu nașa lui, la dracu'!, iar mama lui aproape că îi spusese că ea nu avea nimic împotrivă. Probabil că întreaga lui lume se răsturnase, tot ce credea că știa se spulberase într-o clipă.

Ghemul de furie adunată în ea de atâta vreme a explodat deodată, cu gust acid, apoi scurgându-i-se prin toate organele. A simțit că se pierde, ca și cum nimic nu o pregătise pentru această senzație. Crescuse în trupul ei copii, iubise, îngrijise, cultivase. Fată fiind, fusese învățată de mică să facă toate aceste lucruri, lumea o asigurase că avea asta în genele ei, dar nimeni nu o pregătise pentru asta, așa cum probabil că ar fi făcut dacă era băiat. Privirea i se precipita în toate direcțiile și mâinile îi zvâcneau spasmodic pe lângă trup; se simțea ca o Furie din iad.

— Futu-ți morții tăi de curvă mizerabilă! i-a spus lui Nancy uitându-se la poză.

Fotografia parcă-i ardea mâinile, așa că s-a întors și a aruncat-o în perete, făcând-o praf.

A plecat nesigură pe picioare, de parcă între tălpile ei și pământ era o pernă de aer. Știa doar că trebuia să vorbească cu Marcus și că îl ura pe Howard visceral, cu fiecare celulă a corpului ei.

Când a ajuns acasă, totul era cufundat în tăcere și întuneric, dar pe sub ușa camerei lui Marcus se strecura un fir de lumină, așa că a bătut și el i-a spus să intre. Era lungit în pat cu laptopul pe piept, uitându-se la imagini ce licăreau pe ecran.

— Te-ai distrat? a întrebat-o el.

Mary a tras scaunul de la biroul lui și s-a trântit pe el. Purtase deja această conversație cu el de o mie de ori în metrou, venind spre casă, și acum trebuia să afle cum se termină.

— Nu prea. Trebuie să te întreb ceva.

A închis laptopul și s-a ridicat în capul oaselor.

— Ce?

— Mai ții minte cum, într-o zi, nu în vara asta, ci acum două veri, înainte de boala tatălui tău și moartea lui Nancy, ai venit de la fotbal, eu eram în grădină cu fetele și mi-ai spus că îl văzuseși pe tata în parc, sărutând o femeie?

A văzut cum fiul ei se face palid sub ochii ei, ca în desenele animate.

— De ce mă întrebi?

— Marcus, te rog, mai ții minte?

— Normal.

Mary și-a împreunat mâinile în poală, simțindu-și-le mici.

— Femeia aia era Nancy, nu-i așa?

— Știi că ea era, și-a mijit el ochii.

Și, Dumnezeule mare, iată că nu se înșelase. Propriul ei fiu crezuse că ea alesese să-și protejeze prietena în defavoarea lui.

— Nu, Marcus, atunci nu știam.

Pe chipul lui s-a așternut o expresie descumpănită.

— Dar ai zis... păi, ai zis că știai.

— Știam, sau mai degrabă bănuiam, că tata mă înșela, dar nu știam că mă înșela cu Nancy.

A văzut cum Marcus e străbătut de un val de ușurare — băiatul ei frumos, care abia ce devenise adult, umilit toată viața de tatăl lui, și care apoi crezuse că mama lui era așa de distrusă, că l-ar fi sacrificat pe el ca să-și păstreze viața așa cum era.

— Marcus, n-aș fi tolerat niciodată așa ceva. Știu că sunt jalnică, dar nu sunt chiar atât de jalnică!

— Nu te cred jalnică.

— Ei, ar trebui, fiindcă așa sunt, sau, mă rog, eram. L-am lăsat pe tata să mă trateze ani la rând ca pe ultimul rahat. Și pe tine la fel. Doamne, trebuia să-l părăsesc demult, să vă fi luat de lângă el... și îmi pare mai rău decât pot spune, și sunt furioasă pe mine că nu am făcut-o.

Marcus a început să plângă, așa că s-a așezat lângă el, trăgându-l la pieptul ei, băiatul ei stângaci, atât de înalt, care crescuse ca din apă.

— Nu e vina ta, a spus el cu fața îngropată în umărul ei.

— Ar fi trebuit să vorbesc cu tine în ziua aia, dar adevărul e că nu puteam să-mi ofer nici mie o explicație pentru felul în care trăiam, darămite ție. Marcus, te rog să mă crezi că vă iubesc pe tine și pe fete mai mult decât orice pe lume. Nu știu de ce, am crezut că îl pot separa pe tata de noi, dar acum înțeleg ce prostie a fost asta.

S-a desprins din îmbrățișarea ei și semăna așa de mult cu un băiețel, cu ochii roșii și părul ciufulit, că i s-a strâns inima. Parcă era iar bebeluș, iar odată cu acest gând a venit și amintirea acelui moment imediat după naștere, când te simți atotputernică, ca și cum poți să faci absolut orice, ca și cum deții în ființa ta răspunsul la întregul mister al creației. Mary uitase cu timpul acel sentiment, dar acum revenise și nu avea să îl mai uite niciodată.

— Dacă nu știai atunci de Nancy, cum de știi acum? a întrebat el.

— Am găsit acum vreo două luni o scrisoare de la ea pentru tata, pe care trebuie s-o fi scris înainte să moară, și din care era evident că ea și tata aveau o aventură.

El a dat aprobator din cap.

— Marcus, i-ai spus vreodată tatei că l-ai văzut cu Nancy?

El s-a foit pe pat.

— Da, în vara aia, după ce am vorbit cu tine. Dar s-a înfuriat rău de tot pe mine.
— Dar nu înțeleg, asta înseamnă că a crezut că știu?
Marcus a scuturat din cap.
— Nu, nu i-am spus că vorbisem cu tine, fiindcă a început să urle, cum făcea el. A zis că-mi interzice să-ți spun, fiindcă te-ar supăra rău de tot și ar fi vina mea. Am crezut că se referea la faptul că nu-ți plăcea să vorbești despre asta, de aceea nu ți-am mai zis nimic, dar probabil că de fapt nu voia să afli.
Mary a suspinat îndurerată.
— Of, Marcus...
Începuse să tremure, dar a încercat să-și păstreze cumpătul. Avea să asimileze informația asta, că Howard îl mințise pe fiul lor și îl prinsese la mijloc într-o situație oribilă, ca să scape el basma curată, dar acum nu o să se mai întâmple asta. Nu se mai simțea lașă, iar până dimineață, zeii aveau să înceteze să mai râdă de ea.
— Când i-ai văzut împreună în parc, era în vara dinainte să moară ea, nu? Era vacanță, deci prin august?
Marcus a dat iar din cap.
— Și păreau fericiți?
El s-a înroșit.
— Îhî. Păi, se sărutau. Întinși pe iarbă. Se purtau ca niște adolescenți, era chiar scârbos.
— Dar în scrisoarea asta pe care am găsit-o, e clar că ea încerca să o rupă cu el. Iar în ianuarie a murit, deci probabil că relația lor se stricase între timp.
Mary simțea că arde, deși caloriferele erau oprite, așa că și-a scos haina.
Marcus s-a aplecat în față.
— Știu că s-a vorbit mult în presă despre amantul ei și că probabil el a ucis-o, dar nu cred că tata a făcut așa ceva, mamă. Pe bune, să nu cumva să crezi asta! Faza cu amantul era doar abordarea cea mai simplistă, sunt sigur.
— Of, Doamne!
Furia ei a devenit așa de intensă, că a început să vadă pete dinaintea ochilor.

— Ai să te duci la poliție? Ca să le zici de tata și Nancy? a întrebat el cu vocea tremurând de emoție.

— Nu. Oricum n-aveam de gând, fiindcă voiam să vă protejez de toată nebunia pe tine și pe fete. Dar în seara asta, m-am prins că tu știai și că eu am fost o proastă.

— N-ai fost proastă, mamă. Tata a fost prost.

Ea a dat din cap, fiindcă fiul ei avea dreptate, desigur.

— Marcus, nu cred că ar trebui să spunem nimic despre asta nici la poliție, nici nimănui altcuiva. Nu vreau să afle fetele, ori să fie nevoite să digere această informație despre tatăl lor. Și nu cred că-mi mai pasă ce s-a întâmplat cu Nancy.

El a dat aprobator din cap.

— O să distrug scrisoarea.

S-a ridicat, înțepenită, dar cu mintea limpede.

— Cred că acum e timpul să ne odihnim amândoi.

Dar nu a lăsat-o inima să plece fără să-i spună ceva din suflet.

— Nu-ți poți imagina cât de rău îmi pare, Marcus! Ar fi trebuit să vorbesc cu tine în ziua aceea. Te-am dezamăgit foarte tare și sunt foarte mândră de felul în care ai făcut față întregii situații.

— Of, Doamne, mamă, te rog!

Atunci Marcus a început să plângă atât de afectat, că inima lui Mary s-a umplut de teamă.

— Mi-e tare frică, mamă!

Ea s-a întors repede la el și s-a așezat iar pe pat, strângându-l în brațe.

— Ce vrei să spui? De ce ți-e frică?

El și-a îngropat fața în umărul ei, udându-i bluza cu lacrimile lui. Când a vorbit, vocea lui suna înfundat.

— Mamă, eu știu ce s-a întâmplat. Cu Nancy, vreau să spun...

Pentru o clipă, lumea a încremenit și n-a mai existat nimic în afara lor, iar la periferia câmpului vizual al lui Mary a început să pulseze o lumină. Însă imediat, totul a revenit cu violență la o claritate perfectă, colorată, volumul sunetelor a crescut din nou, astfel încât era perfect conștientă de fiecare atom din fiul ei, care plângea în brațele ei.

— Nu înțeleg, a spus cât de calm a putut. Cum adică?

El s-a retras din îmbrățișare și a încercat să inspire adânc, dar respirația i s-a blocat undeva în piept, așa că și-a șters ochii roșii.

— Aveai dreptate, când am crezut că știai de tata și Nancy, am fost groaznic de furios pe tine, de parcă mă înșelasem cu totul în privința tuturor.

Mary l-a apucat disperată de mâini pe fiul ei.

— Am vorbit despre asta cu tata încă de vreo două ori după ce am vorbit cu tine, dar mi-a servit de fiecare dată același rahat, cum că eu nu puteam să înțeleg că-mi interzicea să vorbesc cu tine fiindcă te-ai supăra prea tare. Apoi mă uitam la tine și păreai așa de... nu știu, înfrântă, și am început să-mi dau seama că nu era atât vorba că îi lăsai să-și facă de cap, cât mai degrabă că nu aveai de ales. Și apoi mi-am dat seama că eram furios pe cine nu trebuia, așa că am vrut să-ți fac dreptate.

— Vai, Marcus...

Trebuia să trăiască cu gândul că fiul ei văzuse cea mai urâtă versiune a ei, că trăise mult prea mulți ani cu o mamă care era mai mult o umbră. Dar nu mai era femeia aceea și încă mai avea destul timp să îi arate cine era ea cu adevărat.

El a dat scurt din cap.

— Am decis că trebuia să scap de tata. M-am gândit că, dacă îl convingeam să plece, totul avea să fie mai bine și noi ne puteam vedea de viețile noastre. Mai ales după Crăciunul trecut. Mai ții minte ce de rahat a fost?

— Sigur.

Mintea lui Mary s-a umplut deodată de amintirea urletelor, crizelor de furie, a ușilor trântite, a farfuriilor aruncate de pereți. Acum știa că, probabil, Howard era disperat că Nancy voia să îl părăsească, dar la momentul respectiv părea doar o parte din programul obișnuit, toanele lui obișnuite, labilitatea lui obișnuită. Nenorocita lui de furie obișnuită. S-a întrebat cât i-ar fi mai luat să-și găsească și ea furia din suflet dacă nu ar fi fost chestia cu Nancy și, pentru o clipă, i-a fost recunoscătoare prietenei ei.

Marcus a înghițit în sec.

— Mi-a venit ideea să-i înfrunt pe amândoi și să le spun să ne lase în pace. M-am gândit că, dacă Nancy afla că știam, ar fi schimbat

cumva lucrurile, a spus el și a suspinat, dar apoi s-a stăpânit. În noaptea în care a murit ea, mi-ai spus că tata lucra până târziu, așa că ți-am luat iPhone-ul și am văzut că era într-adevăr la muncă, dar mi-am zis că, dacă mă duc acolo, pot să-l urmăresc și, poate, îi prind cumva împreună. Am așteptat afară până pe la 9, apoi a ieșit și m-am ținut după el până în Hammersmith, la râu. Nancy a apărut pe la 10 și am stat și m-am uitat la ei câteva minute. Păreau să se certe și tata tot încerca s-o apuce. Dar, până la urmă, mi-am dat seama că nu avea niciun sens să aștept și m-am dus la ei și i-am înfruntat.

Lui Mary îi venea să închidă ochii ca să se apere de ce auzea, fiindcă totul părea prea real și, în același timp, imposibil.

— Ce au spus?

— Tata îi tot dădea înainte că o să-ți spună și că totul o să se rezolve. Dar Nancy parcă înnebunise. Tot zicea întruna cât ești de incredibilă și cât de mult te iubește și m-a speriat rău de tot, mamă.

Și, în ciuda tuturor celor întâmplate, Mary s-ar fi târât pe coate și genunchi înapoi în timp, doar ca s-o audă pe Nancy spunând acele cuvinte.

— Și apoi?

— A început să-mi ceară iertare și, cu toate că îi ziceam să tacă din gură, ea tot continua. Și după aia a încercat să mă ia în brațe și... n-am vrut s-o lovesc, dar am sărit când m-a atins și mâna mi-a țâșnit din instinct ca s-o resping, și am simțit când am atins-o pe față. Dar probabil că tata a crezut că am lovit-o dinadins sau așa ceva, că m-a atacat. L-am văzut luându-și avânt cu pumnul ca să mă lovească, dar când l-a repezit spre mine, Nancy a pășit în fața mea și a lovit-o pe ea în obraz.

Mary l-a frecat pe braț, așa cum făcea când era mic și cădea. Nu trecuse destul timp între atunci și acum, niciodată nu avea să treacă destul timp.

— Șșșș, e-n regulă, Marcus, l-a alinat ea.

Cuvintele ei l-au făcut să ridice privirea.

— Atunci m-am repezit la tata și nu știu cine pe cine lovea, dar Nancy încerca să mă oprească. Trăgea de mine și încerca să mă cuprindă cu brațele și eu voiam să scap de ea. Voiam să dispară

amândoi și... am împins-o. N-am vrut să-i fac rău, voiam doar să mă lase în pace, dar era așa de slabă, că parcă am împins o crenguță, era ca nimic. A căzut așa de rău!

Și-a pus palmele pe față.

— Doamne, mamă, ce sunet s-a auzit când a căzut! Capul ei a bufnit așa de tare de pământ, că m-am mirat că nu s-a auzit de pe celălalt mal al râului. Și după aia a rămas așa, jos, nemișcată, cu un cerc de sânge în jurul capului, ca un halou. Tata a început să țipe și să plângă, iar eu am încercat să-i sar în ajutor, dar m-a împins. Am știut întotdeauna că mă urăște, dar când s-a uitat la mine în noaptea aceea, am văzut clar în ochii lui toate lucrurile oribile pe care le-a gândit dintotdeauna despre mine. După aceea am luat-o la fugă și am tot fugit, până am obosit și a trebuit să vin acasă. Am crezut că a doua zi când o să mă trezesc, tata o să se ducă la poliție și cu asta basta, dar de atunci, știi, a fost prea bolnav ca să mai facă ceva. Probabil că merit să fiu pedepsit, dar tot mi-e frică.

Au stat o vreme tăcuți. Furia lui Mary era ca un curent electric, aruncându-i scântei prin tot corpul.

— Marcus, a spus pe un ton care l-a făcut să se uite la ea. Trebuie să știi că nimic din toate astea nu e din vina ta. Spune-mi că înțelegi asta, da?

Încă nu era prea sigură a cui era vina. Poate că nu era a nimănui. Poate că moartea nu era cea mai mare crimă care fusese comisă în acest caz.

— Dar am împins-o, mamă. Dacă nu eram eu, n-ar fi murit.

— Nu, nu e adevărat!

Mary și-a amintit de scrisoare și i-a mulțumit în gând lui Nancy că o ajuta chiar și acum, după ce murise.

— Într-un fel sau altul, Nancy se îndrepta oricum spre dezastru. Și tata... n-o fi dat el lovitura de grație, dar e responsabil pentru tot ce s-a întâmplat. Ești ultimul om care merită să fie pedepsit în tot coșmarul ăsta și îți promit că voi face absolut tot ce-mi stă în putință ca să mă asigur că n-o să se întâmple niciodată așa ceva!

— Dar dacă n-ai să poți, mamă?

— Ba pot, a răspuns ea. Te iubesc foarte mult, Marcus!

— Și eu te iubesc, mamă, a zis el înroșindu-se.

Ar fi trecut din nou prin toate pentru Marcus, Mimi și Maisie, iar gândul ăsta îi venea în minte a doua oară în ultimele luni. Dar sosise vremea pentru asta și îi era foarte clar ce avea de făcut.

După ce a văzut că Marcus a adormit, i-a îndepărtat cu gesturi tandre șuvițele de păr de pe chip, cum îi făcea când era mic, apoi Mary s-a dus direct la biroul lui Howard și a scos din nou plicul. L-a luat cu ea în dormitor, unde s-a întins în pat îmbrăcată, strângându-l la piept. Nu și-a bătut capul să aprindă lumina sau să tragă perdelele. Sângele îi fierbea în vene și respirația îi era rapidă și sacadată, făcând-o să-și imagineze că era un dragon pregătindu-se să scuipe foc. A stat așa mai bine de o oră, lăsându-și gândurile să se liniștească, iar furia și ura să se contopească într-o masă compactă.

Când a reușit să se miște din nou, a scos scrisoarea din plic și a citit-o la lumina telefonului, lăsând cuvintele să i se întipărească în creier. Citind, și-a dat seama că Nancy fusese întotdeauna vrăjită de mitul zeiței, fără să înțeleagă vreodată cât era de restrictiv. Frumusețea și adorația sunt cruci foarte greu de purtat, și acum și-a dorit să o fi ajutat pe Nancy mai demult, și-a dorit să fi observat că prietena ei suferea. Dar viața te trage și te împinge în toate direcțiile, punându-ți în cale nenumărate bariere, așa că până să te dezmeticești, cineva cu care te vedeai în fiecare zi devine cineva cu care vorbești pe fugă o dată pe săptămână. Pentru prima dată de când descoperise plicul, Mary s-a simțit tristă că Nancy murise, iar gândul insistent care o râcâia pe creier, că nu avea s-o mai vadă niciodată, i s-a părut imposibil de crezut. Se vedea pe sine într-o bună zi gândindu-se cu drag la ea, amintindu-și-o pe ea, nu ce făcuse. Eleanor avea dreptate, nimeni nu putea trăi la nesfârșit în mijlocul marilor drame, iar greșeala lui Nancy fusese că își confundase sentimentele cu ceva mult mai grandios.

Nu, persoana care își bătuse joc de viața ei mult prea mult timp era Howard. Howard, care credea că era normal să infecteze căminul cu nervii lui. Howard, care își disprețuia copiii, căruia îi făcea plăcere să îi umilească pe cei pe care susținea că îi iubea. Care îi răpise cea mai bună prietenă, apoi îl mințise și îl păcălise pe

fiul lor să își ignore sentimentele, ca să și le protejeze pe ale lui. La urma urmelor, nu era decât un sadic.

A așteptat ca toată casa să se cufunde în liniște, legănată de respirația regulată a celor care dormeau, apoi s-a ridicat și a tras perdelele. S-a schimbat în treningul cu care dormea și și-a pus în picioare șosete groase. După aceea, a luat pastilele din sertarul noptierei, a luat și plicul și a coborât scările în vârful picioarelor.

Întâi s-a dus în bucătărie, unde a găsit chibriturile pe întuneric. Apoi, stând în picioare lângă chiuvetă, a ars tot ce era în plicul maro, fiecare obiect, unul câte unul, toate amintirile lui Howard și Nancy dezintegrându-se în funingine. A păstrat la urmă scrisoarea, pe care a ținut-o de un colț și i-a dat foc la celălalt, apoi a urmărit flăcările albastre ridicându-se peste fiecare cuvânt, anihilând tot ce-și spuseseră vreodată. După ce a terminat, a deschis robinetul și s-a uitat cum rămășițele carbonizate s-au scurs în canalizare, și și le-a imaginat trecând prin țevile pline de reziduuri, apoi prin canal, transformându-se în nimic înainte să ajungă în mare. Apoi a adunat chibriturile folosite și le-a aruncat la gunoi, a înlocuit cutia de lângă aragaz cu una nouă și a umplut un pahar cu apă.

Când a deschis ușa de la camera lui Howard, a simțit cutia cu pastile atingându-i piciorul prin țesătura buzunarului. El a continuat să doarmă netulburat când a închis ușa după ea, așa că s-a dus lângă patul lui, unde era întins pe spate, cu gura deschisă și ochii închiși înfundați în orbite. Doamne, cât îl ura! Îi venea să îl omoare cu mâinile ei, apucându-l de gât și storcând din el și ultima rămășiță a vieții lui ticăloase. Numai că sigur că nu avea voie să cedeze unor astfel de tentații. Nu trebuia să lase loc pentru nici cel mai mic dubiu în privința felului în care murise și al cauzei morții.

Mary și-a pus mâna pe umărul lui osos și l-a scuturat, urmărind cum somnul îi părăsea trupul și creierul începea să intre în acțiune. A deschis ochii clipind și a privit-o. Ea și-a spus că probabil așa se simțeau și zeii când împărțeau pedepse divine muritorilor; nu simțeau nimic, perfect satisfăcuți să își pună în aplicare răzbunările, deseori în cele mai crude moduri posibile. Oricum, ei doi, ea și Howard, erau acum așa departe de etapa sentimentelor, că asta era tot ce mai rămăsese între ei. Ani în șir, el îi ținuse viața

atârnată de un fir deasupra unei prăpăstii, prefăcându-se că el era singura ei salvare, singurul datorită căruia ea nu se prăbușea în neant, când acum știa că asta nu fusese niciodată adevărat.

Ești o femeie al naibii de puternică, Mary, și-a amintit-o pe Nancy spunându-i asta de undeva, din trecut, iar amintirea aproape că a făcut-o să se clatine pe picioare. Nu se mai simțise puternică de foarte mult timp, așa că senzația era aproape ireală.

— Ridică-te, i-a spus lui Howard, iar el s-a supus, luptându-se cu păturile. Te doare piciorul, i-a zis și i-a întins două pastile și paharul cu apă.

El le-a luat ascultător, așa cum îl învățase în toate acele ore de exercițiu, iar după aceea ea a mai scos două pastile din folie, iar el le-a înghițit, apoi încă două. Și-ar fi dorit să existe o cale mai dureroasă de a face asta.

A mai scos două și i le-a întins.

— Nu, a spus el și și-a întors capul.

L-a apucat de bărbie și i-a întors din nou fața către ea.

— Știu ce i-ai făcut lui Marcus. Și lui Nancy. Și mie.

— Nu Marcus, a spus el.

Vorbele au șocat-o.

— Nu Marcus ce?

Lui Howard i se vedea în întuneric albul ochilor, cum se uita la ea, dar Mary nu și-a dat seama ce voia să spună. Cum lui îi tremurau buzele, inima ei s-a înmuiat o clipă, în ciuda tuturor celor întâmplate. Cu bărbia lăsată în piept și cu umerii ridicați, Mary nu și-a putut reprima un geamăt — dacă nu făcea acum ce-și propusese, atunci nu mai era nicio speranță, iar furia avea să o distrugă.

Dar poziția în care stătea părea prea defetistă, așa că a ridicat cu greu capul să se uite în ochii lui bântuiți și la trăsăturile pe care le cunoștea prea bine, toate ascunzând mizeria din mintea lui, ticăloșiile pe care le făcuse atâția ani. Cu mâna tremurând, a ridicat iar pastilele spre el.

— Nu mai pot să trăiesc așa, Howard. Nu știu ce vrei de la mine, ce-ai vrut vreodată de la mine, dacă stau să mă gândesc. Dar uite ce

știu. Știu că, dacă nu mori, o să vând casa și o să te las singur în drum, fiindcă refuz să mai accept viața asta.

Atunci el a făcut un semn din cap către pastile și a întins mâna. Ea s-a îndreptat de spate, nemaiștiind unde era granița dintre bine și rău. Dar el a dat iar din cap și a arătat cu degetul spre folia cu pastile. Ea i-a pus-o în palmă și a apăsat pe foița argintie, scoțând încă o pastilă, apoi încă una și tot așa, până a pierdut șirul, iar el și-a închis pumnul strângând în el propriul destin inevitabil.

I-a zâmbit, apoi și le-a aruncat pe toate în gură. Era un zâmbet șiret, care i-a dat senzația că făcuse oricum exact ce-și dorise el, că o manipulase până în ultima clipă. Pentru prima dată, și-a făcut curaj ca să-i susțină privirea, să nu cedeze presiunii exercitate de el, să îi arate că nu avea să regrete ce făcea.

Dar atunci Howard s-a strâmbat și i s-au bulbucat ochii, fiindcă pastilele păreau că îi rămăseseră în gât. Și, în ciuda a tot ce simțea, undeva, în adâncul sufletului, tot a avut impulsul să-i bage degetele pe gât ca să-l forțeze să scoată otrava din organism. O parte din ea a intrat în panică la gândul că nu avea să-l mai vadă niciodată. O parte din ea nu voia să se schimbe nimic, fiindcă chiar și când schimbarea e în bine, tot e înfricoșătoare. Lacrimile au luat-o prin surprindere când au început să-i curgă pe obraji, picurându-i pe piept.

Dar el s-a întins fără o vorbă la loc în pat și s-a întors cu fața la perete, iar ea a rămas cu ochii la spinarea lui scheletică, încovoiată sub bluza de pijama.

— E OK, a spus el cu fața la perete.

Auzind aceste cuvinte, lacrimile i s-au uscat și s-a simțit învăluită de un calm straniu.

— Mulțumesc, a spus ea în cele din urmă.

Mary a sărit din somn înainte de ora 5 dimineața, uimită că reușise să doarmă. A știut pe loc ce făcuse cu doar câteva ore mai devreme, dar conștientizând acest lucru, nu era îngrozită, așa cum se așteptase să fie. Și-a analizat sufletul să vadă dacă găsea în el dezgust și remușcare, dar nu a găsit nimic. Nu simțea că făcuse ceva de o importanță crucială, ci mai degrabă se achitase de o

îndatorire ca oricare alta de pe lunga listă de îndatoriri pe care le îndeplinise în viața ei. Până și furia i se mai atenuase, nu o mai simțea ca pe ceva dur și periculos în sufletul ei, ci mai degrabă o asimilase și îi dădea putere.

S-a îmbrăcat încet și cu atenție — o pereche de blugi uzați, un maiou șifonat, un tricou gros bleumarin pe deasupra și șosete mari, din lână. De la fereastra camerei ei, din cauza cerului întunecat, ziua încă arăta ca noaptea, iar primii stropi de ploaie s-au lovit de geam. Și-a strâns părul într-un coc la ceafă și și-a uns fața cu o cremă hidratantă ieftină care nu avea cine știe ce efect asupra pielii ei uscate. Avea unghiile lungi și urâte și a trebuit să reziste impulsului de a le pili. Era crucial să îl găsească ea pe Howard, fiindcă nu și-ar fi iertat-o niciodată dacă îl găsea unul din copii, deși, realist vorbind, mai erau ore bune până să se trezească ei.

A deschis ușa dormitorului și a rămas în prag încercând să-și dea seama dacă se schimbase ceva în atmosferă, dacă părea cumva mai puțin apăsătoare, dar nu a găsit niciun indiciu. A presupus că era posibil ca Howard să nu fie mort. Dacă era cineva care putea să supraviețuiască unei supradoze, era sigură că el era. Gândul acesta a făcut-o să țâșnească pe scări în jos, până la ușa lui, unde a pus mâna pe clanța rotundă, a rotit-o încet, precaut, simțind cum se scurg secundele dintre a nu ști și a ști cu certitudine.

Afară încă era întuneric ca noaptea, dar lumina de pe hol era suficientă ca să vadă că era întins pe spate, dar nu și dacă i se ridica și cobora pieptul. A intrat și a simțit răceala încăperii, ca și cum o umplea o absență, iar asta i-a făcut inima să bată și mai tare. A aprins lumina, speriată dintr-odată că era singură cu el în întuneric. Când a ajuns lângă pat, a înțeles clar că era mort. Pielea îi devenise cenușie și corpul arăta deja țeapăn și nefiresc. Avea ochii închiși, dar ea a știut că nu mai era nimic dincolo de pleoape, iar buzele îi erau întredeschise, însă pe ele nu mai părea să fie nici urmă de umezeală ori respirație. A tras încet păturile de pe el și i-a descheiat bluza de la pijama, dezgolindu-i pieptul descărnat, neclintit. Nu voia să îl atingă, dar știa că trebuia, numai că atunci când a făcut-o, și-a retras mâna instantaneu, fiindcă era rece la

atingere, ca de ceară, iar ea nu se așteptase să fie totul așa de irevocabil, nu încă.

A făcut un pas înapoi și a țipat, iar ochii i s-au împăienjenit de lacrimi. Reacția ei era perversă, dar nu și-a putut-o controla; șocul era visceral și profund și venea dintr-un colț al ființei ei care nici nu știuse că exista. Dar totodată s-a simțit tare bine să afle că esența ei supraviețuise, că Howard nu o anihilase, că nu îi smulsese din suflet calitățile fundamentale care o făceau să fie cine era. Poate că toată lumea se înșela crezând că furia distruge sensibilitatea unei femei, poate că, dimpotrivă, o făcea mai puternică.

S-a forțat să se concentreze, a luat folia goală de pastile de pe noptieră și i-a pus-o lui Howard în mâna încleștată. Trebuia să ia în calcul toate variantele — or, era posibil ca poliția să ia amprente. Evident că aveau să fie prezente și ale ei, dar trebuiau să fie și ale lui. Era o senzație foarte bizară să-l țină astfel de mână și i-au năvălit în minte momentele învăluite în mister ale morții lui, din noaptea trecută.

S-a dus în bucătărie să dea telefonul necesar și de-abia a nimerit cu degetele tremurătoare cele trei numere pe care nu le mai formase niciodată. Chiar și ei i s-a părut că vocea îi era pierită și speriată când și-a recitat adresa cu respirația întretăiată. Aveau să ajungă în aproximativ 30 de minute, i-a spus operatoarea, după care a întrebat-o din nou dacă era absolut sigură că era mort.

Bucătăria părea fără viață, așa că a pus ceainicul pe foc ca să-și facă de lucru, dar apoi nu s-a simțit în stare să facă nici măcar o ceașcă de ceai. Probabil că trebuia să trezească copiii înainte să-i trezească sirena ambulanței, dar, ca atunci când erau mici, fiecare clipă petrecută singură i se părea neprețuită. A simțit brusc că se învârtea camera și s-a aplecat peste masa din bucătărie, inspirând adânc. Ăsta era, ăsta era momentul pe care îl așteptase, ăsta era lucrul pe care și-l dorise, dar acum, că se întâmpla, era înspăimântată și nu știa dacă avea tăria necesară să-l ducă până la capăt.

În spatele ei s-a deschis ușa și, când s-a întors, l-a văzut pe Marcus în prag, ciufulit și somnoros.

— Ce e cu agitația asta? a întrebat el.
— Vai, scumpule, închide ușa!
El a ascultat-o și apoi s-a așezat la masă.
— Ce se întâmplă?
S-a așezat lângă el și și-a pus palmele peste mâinile lui, nefiind prea sigură că era real ce se întâmpla.
— Îmi pare foarte rău că trebuie să-ți spun, dar tata a murit azi-noapte.
Trăsăturile lui s-au contractat, ca și cum primise o palmă.
— Ce? Dar... cum așa?
— Îl durea piciorul, așa că i-am dus calmantele, dar le-am lăsat din greșeală lângă pat și cred că a luat o supradoză.
Marcus și-a îngropat fața în palme, dar chiar și-așa, ea îi vedea lacrimile, și umerii scuturându-i-se, ca într-un film prost.
— Of, Marcus, îmi pare rău!
I-a îndepărtat mâinile de pe față, dar el tot a refuzat să se uite la ea.
— Știu că trebuie să fie un mare șoc pentru tine, a încercat ea să îl facă să vorbească, fiindcă o durea faptul că fiul ei nu reușise să-și clarifice relația cu tatăl lui. Tata nu avea nicio șansă să se facă bine. Într-un fel, a luat decizia corectă.
Atunci s-a oprit din plâns și s-a uitat la ea. Mary și-a spus că sigur se gândeau amândoi la același lucru.
— Marcus, n-o să spunem nimic nimănui despre noaptea aceea. Nu are niciun rost. Ai toată viața înainte și ești un om bun și generos. La drept vorbind, ce s-a întâmplat cu Nancy nu are nicio legătură cu tine.
— Dacă știam că tata o să moară, poate..., a început el, dar s-a oprit, ca și cum nu reușea să-și dea seama ce încerca să spună. Dar tata a luat deciziile pe care a vrut el să le ia, nu-i așa? Nu suntem noi răspunzători pentru ce a făcut, nu?
— Nu, sigur că nu suntem.
— Știi, de când lucrez pentru Ellie, am început să mă gândesc că suntem cu toții aici pentru scurt timp, după care nu mai suntem. Am să încerc să-mi amintesc numai lucrurile bune pe care le-a făcut.

Mary i-a văzut lacrimile ce stăteau să-i curgă pe obraji.

Apoi a dat aprobator din cap, simțindu-și, la rândul ei, ochii în lacrimi.

— Voi încerca să fac și eu același lucru.

Marcus avea dreptate, dacă dădeai voie furiei să-ți intre în suflet, trebuia să știi și când să renunți la ea. Ea avea să-și amintească spatele lui Howard întors spre ea și vocea lui șoptită spunându-i că era OK ce făcea.

— Știi, Marcus, nu cred că tata s-ar fi dus vreodată la poliție. Probabil că el a fost cel care i-a luat telefonul și banii lui Nancy, ca să dea impresia că ar fi putut fi victima unui jaf. Probabil că a încercat să te protejeze.

— Probabil, a ridicat Marcus din umeri. Mamă, nu trebuie să te simți vinovată.

Marcus o privea scrutător, de parcă voia să-i vadă prin piele.

— Fiindcă ai lăsat calmantele acolo, adică.

S-a uitat la fiul ei, încercând să-și dea seama ce voia să spună, fiindcă, cu siguranță, bănuia ce făcuse, dar era mai bine dacă nu rosteau niciodată cuvintele. Promisese că avea să îi protejeze întotdeauna pe toți trei și asta făcuse, asta avea să continue să facă până la ultima suflare.

— Nu, serios! E perfect de înțeles. Nu a fost niciodată vina ta, pentru nimic din ce s-a întâmplat.

I-a zâmbit fiului ei, tot fără să fie prea sigură că vorbeau amândoi despre același lucru.

— Nici a ta.

— Totul o să fie bine, a spus el, iar ea a ales să îl creadă pe fiul ei, un bărbat extrem de diferit de soțul ei, ceea ce era mare lucru, iar asta însemna probabil că făcuse și ea ceva bun.

Aveau tot ce le trebuia ca să treacă peste încercarea asta, și-a spus ea, fiindcă se iubeau, fiindcă știau ce importantă era iubirea lor, fiindcă era imposibil ca iubirea lor să nu fie mai puternică decât ura pe care o revărsase Howard peste ei atâția ani.

Fetele au fost foarte îndurerate și au plâns, dar Mary se așteptase la asta. Au vrut să îl vadă, au plâns la patul lui, dar ea

credea că jeleau mai mult pentru ele decât pentru el. Marcus a păstrat distanța, iar ei i s-a părut că arăta tânăr și speriat. N-a vrut să intre în cameră și s-a așezat pe scări, trecându-și mâinile prin păr, cu ochii imenși și speriat.

Până să vină ambulanța, Maisie a făcut ceai dulce pentru toată lumea și toți aveau ochii roșii de plâns, așa că Mary și-a spus că arătau cu toții exact așa cum trebuia să arate o familie îndoliată. Paramedicii au confirmat decesul și ea le-a spus aceeași poveste atent repetată, iar ei au bătut-o ușor cu compasiune pe braț și i-au spus că nu era vina ei, că e epuizant să ai grijă de un bolnav și că era o greșeală foarte ușor de făcut. Apoi au venit polițiștii și și-au exprimat și ei condoleanțele, și au băut și ei ceai. Au stat la masa din bucătărie și nici măcar nu au întrebat dacă Howard era depresiv, fiindcă era evident. Și nu i-a fost greu să plângă, fiindcă era tristă, nu doar pentru că murise Howard, ci și pentru amărâta lor de căsnicie și toate lucrurile pe care și le făcuseră unul altuia de-a lungul anilor.

Nu găsea că are sens să justifice ce făcuse, dar nici nu se simțea cine știe ce vinovată. În schimb, i se părea absolut incredibil că lăsaseră amândoi lucrurile să meargă așa atâția ani. Și-a amintit cum întinsese Howard mâna după pastile în noaptea anterioară și cum îi spusese că era OK, apoi cum ea îi mulțumise după ce le-a înghițit. Și-a spus că, probabil, în acele câteva minute făcuseră cel mai omenesc și blând gest pe care îl făcuseră vreodată unul pentru altul.

Apoi Mary s-a gândit la Eleanor și, cu toate că era foarte devreme, a știut că putea s-o sune.

Eleanor a răspuns somnoroasă.

— Mary! Ce s-a întâmplat?

— A murit Howard, a spus ea privind pe fereastră la mica lor grădină.

Privirea i-a fost atrasă de cele câteva frunze care se încăpățânau să se țină de crengile unicului lor copac.

— Poftim? Vai, Doamne, de aceea ai plecat aseară fără să-ți iei rămas-bun?

— Nu, nu. A murit azi-noapte.

— Fir-ar să fie! Cum?
— E vina mea.
Cuvintele i-au lăsat pe limbă un gust delicios și, pentru o clipă, a fost cât pe ce să spună pur și simplu adevărul.
— S-a plâns în toiul nopții că-l durea piciorul și i-am dat un calmant, dar eram foarte obosită și am uitat folia lângă patul lui, iar el a luat o supradoză.
— Of, Doamne, Mary, îmi pare tare rău. Dar nu e vina ta.
— Mă simt foarte ciudat.
Și așa era, parcă plutea.
— Cine e cu tine?
— Păi, copiii, și au fost aici și paramedicii. N-am știut pe cine altcineva să sun, doar pe tine.
— Mă îmbrac. Ajung în jumătate de oră.

Când a venit Eleanor, a strâns-o mult timp în brațe, iar Mary aproape că a simțit că-și putea lăsa corpul obosit să se relaxeze, susținută de prietena ei. Dar, în cele din urmă, s-au desprins una de alta și s-au dus în bucătărie. Era bizar să se gândească la așa ceva în acel moment, dar Mary a observat că Eleanor strălucea de parcă se scăldase în aur. Howard era tot în camera de alături și totul părea ireal.
— M-am gândit, a spus Eleanor. Și probabil că e prea devreme să spun asta, așa că-mi pare rău că o fac, dar știi și tu că tot răul spre bine, nu?
— Da, știu.
Mary s-a uitat la ceaiul din cană, care vibra ușor.
— Ce trăia el nu era viață și te împiedica și pe tine să ți-o trăiești pe a ta. Putea s-o ducă așa ani și ani, iar asta ar fi fost groaznic.
— Tot aiurea mă simt.
Eleanor s-a întins peste masă și a luat-o de mână.
— E și normal, scumpa mea.
— Mi-am găsit serviciu.
Nu știa de ce spusese asta, așa că a râs stânjenită.
— Chiar nu e momentul să vorbesc despre asta.
Eleanor a fluturat din mână.

— Ba e momentul perfect.
— Nu știu de ce nu ți-am spus până acum. Am obținut slujba acum ceva vreme.

Numai că știa de ce — știa că, înainte de acest moment, nimic nu era atât de important. Dar gândul la Thea, pe care o întâlnise o singură dată, era minunat de optimist.

— Vai, Mary, a spus Eleanor, totul va fi mai mult decât bine.

Deodată, viața părea un drum deschis care i se așternea în față, ceea ce a făcut-o să-și dea seama că, până acum, nu mai făcuse planuri decât cu un pas, doi în avans. Era o senzație palpitantă și proaspătă, care aducea puțin cu primăvara, ceea ce părea o emoție nepotrivită când cadavrul soțului său zăcea în camera de alături.

Îl omorâse pe Howard. Acesta era adevărul pur și simplu și Mary s-a întrebat dacă, trăgând linie în acest mod, era la fel de rea ca el. Deodată, și-a făcut griji că actul în sine și conștientizarea lui ar putea să o otrăvească pe dinăuntru. Dar nu părea să fie așa, sentimentul care predomina era mai degrabă de eliberare, și și-a imaginat că avea să vină o vreme, peste ani și ani, când o să povestească cum a murit Howard și o să uite că nu era tocmai adevărată acea variantă. A înțeles deodată că moartea nu este niciodată ceva simplu.

— Arăți altfel, i-a spus lui Eleanor.

Eleanor și-a trecut vârful degetelor peste buze, de parcă se săruta singură.

— Mă simt altfel. Nu știu, s-a întâmplat ceva când l-am văzut aseară pe Robert. Poate a avut dreptate că a venit momentul să alungăm fantomele.

— Presupun că viețile noastre nu au ieșit așa cum credeam.

— Cred că e la fel pentru toată lumea. Și, pentru prima dată, sunt împăcată cu acest gând.

Eleanor a zâmbit, cu ochi strălucitori.

— Când am luat cina cu Nancy în seara în care a murit, tot repeta întruna că se simte vinovată. Și-mi aduc aminte că mi-a dat o oarecare satisfacție să știu că se simte așa, îmi aduc aminte că mi-am spus că chiar era vinovată, că dintre noi trei, ea era cea care o dădea mereu în bară și făcea din țânțar armăsar. Și m-a enervat

rău de tot. De fapt, m-a enervat așa de tare, încât am lăsat-o să plece singură să se întâlnească cu tâmpitul ăla, fără ca măcar să-i spun o vorbă bună sau să-i zâmbesc. Și bineînțeles că, de-atunci, m-am simțit vinovată din cauza asta. Și apoi a fost chestia cu Robert, care a intensificat sentimentul de vinovăție. Dar ce rost are toată această nenorocită de vinovăție? Nu contează. E imposibil să nu faci niciodată nicio greșeală.

Mary își dorea cu disperare să-i spună lui Eleanor adevărul despre ce se întâmplase cu Nancy, dar trebuia să-și protejeze copiii până în pânzele albe. Ea și Eleanor urmau să trăiască fiecare cu versiunea proprie a poveștii lui Nancy. Mai devreme, Marcus îi spusese că Nancy o credea extraordinară, și lui Mary nu îi era greu să își imagineze asta. Cu trecerea anilor, acestea aveau să fie amintirile pe care ea și Eleanor o să și le împărtășească despre prietena lor, iar asta era cel mai important.

Eleanor s-a aplecat și și-a luat geanta de jos, a scotocit prin ea și a scos o cutiuță de lemn pe care a pus-o în mijlocul mesei. Lemnul era așa de deschis la culoare, încât, pentru o clipă, lui Mary i s-a părut că era suflat cu aur și poate că o parte din el se transferase pe Eleanor, care chiar era poleită cu praf de aur, dar apoi a văzut că, de fapt, era atât de lustruit, că părea lăcuit, ca și cum fusese atins de foarte, foarte multe ori. Pe capac scria ceva și și-a întins gâtul să citească, dar cuvintele erau într-o limbă străină.

— „Ești iubită", a spus Eleanor din spatele ei.

Mary s-a uitat peste umăr la prietena ei și i-a văzut lacrimile sclipindu-i în ochi.

— Irena mi-a lăsat cutia asta, a spus Eleanor. Mi-a spus că avem o responsabilitate față de cei care ne iubesc. Că faptul că suntem iubiți ne face prețioși și asta înseamnă că trebuie să avem grijă de noi. Cred că tu și eu, la fel ca și Nancy, știm să iubim, dar nu prea știm să ne lăsăm iubite de ceilalți. Iar asta înseamnă că pierdem ceva important, preluăm prea multă responsabilitate negativă și nu destulă din cea pozitivă, și asta nu e bine.

Mary s-a uitat la minunata ei prietenă și, poate pentru prima dată în viața ei, a înțeles că se cunoșteau așa de bine și de profund, încât nu era nevoie să se prefacă că viețile lor erau perfecte. Nu era

nevoie să se vaite că nu deveniseră cine își doriseră să devină, nici să se întrebe cum ar fi fost viața lor în alte circumstanțe. Înțelegeau perfect cuvintele pe care și le spuneau și își știau poveștile. Puterea lor stătea tocmai în slăbiciunile lor și și-a dorit să fi înțeles asta la timp ca să o salveze pe Nancy.

Inima i-a vibrat, ca atinsă de o adiere caldă.

— Te iubesc, Ellie, a spus ea simplu.

— Și eu te iubesc, a răspuns Ellie cuprinzând cutiuța în palmă.

Dacă pielea i se transformase în aur, acum ochii îi străluceau ca diamantele.

— Și știi cum se zice: că ghinionul lovește de trei ori!

Mary a dat aprobator din cap.

— Ei, au fost Nancy, Irena și acum Howard.

Mary a oftat adânc umflându-și obrajii, fiindcă ceva tot o sâcâia. A scuturat din cap și parcă, făcând asta, a dislocat o senzație, un gând, poate chiar o amintire. I-a zâmbit prietenei ei.

— Știi ceva, Ellie? Poate că nu ar trebui să mai privim astfel viața. Poate că ceea ce ni se întâmplă nu are nicio legătură cu norocul, ori vina, ori răspunderea. S-ar putea ca asta să fi încercat Irena să-ți spună.

Eleanor a dat din cap.

— Și eu m-am gândit la asta în ultimul timp și cred că ai dreptate. Cred că îmi spunea să îmi trăiesc viața fără să mă mai frământ mereu că iau o decizie greșită, ori să-mi fac griji pentru toată lumea.

— Nu Robert a omorât-o pe Nancy, Els.

Atunci Eleanor a privit-o în ochi.

— Știu, a răspuns ea.

Și nu a mai fost nevoie să spună nimic despre asta, niciuna dintre ele.

— Știi ce mi-ar plăcea să fac? a spus Mary, înghițindu-și nodul de lacrimi din gât. Aș vrea să punem toată vinovăția și regretele în cutia noastră, unde pot să trăiască alături de iubire, și astfel să nu mai fie sentimentele primordiale pentru noi. Pentru prima dată în viața mea, nu mă mai deranjează haosul și nebunia. Nu mai simt nevoia să îndrept lucrurile. Nu mă deranjează că nu sunt perfectă.

Pentru o clipă, Eleanor a părut șocată, dar apoi a zâmbit larg, iar ridurile de la coada ochilor i s-au adâncit.

— O, da! a spus. E cea mai bună idee pe care o aud, de mult timp încoace. Ce-ar fi să fim imperfecte împreună?

S-a auzit soneria și Eleanor a dat să se ridice, dar Mary i-a făcut semn cu mâna să stea jos. Știa că trebuiau să fie oamenii care veniseră să îl ia pe Howard și voia să le deschidă ea, și tot ea să închidă ușa după ei.

Nimic nu le ieșise cum se așteptau cele trei fete care se cunoscuseră cu atâția ani în urmă, și-a spus Mary îndreptându-se spre ușa de la intrare. Dar, dacă învățase ceva, era că asta nu conta, fiindcă există mereu posibilitatea unor noi capitole în povestea fiecăruia. Deodată, i s-a părut foarte limpede că Irena avusese dreptate: e responsabilitatea noastră să avem grijă de noi, să ne simțim prețioși, în ciuda greșelilor și slăbiciunilor noastre. Fiindcă doar așa înveți că perfecțiunea nu există.

Probabil că ieșise soarele, fiindcă pe geamul ușii intra o rază de lumină orbitoare. A pășit în această lumină și a simțit cum o încălzea până în adâncul sufletului.

Mulțumiri

Această carte este, fără frică și fără rețineri, despre femei și, în multe privințe, despre prietenia dintre femei. Am marele noroc să lucrez cu multe femei incredibile și să am totodată o mulțime de prietene extraordinare, fără de care zilele mele ar fi considerabil mai plictisitoare și mai greu de parcurs.

Cărțile sunt cu siguranță un proces de colaborare și nu e o exagerare să spun că nu ar exista nimic dacă nu ar exista multe alte persoane, pe lângă cea care scrie cartea. Așadar, le mulțumesc din tot sufletul tuturor acestor oameni:

Agentei mele, Lizzy Kremer, care a insistat să scriu această poveste, după câteva șovăieli inițiale, când mi-am pierdut curajul. Și care e o susținătoare incredibilă și un ajutor important atât din punct de vedere editorial, cât și practic, dar și din multe alte puncte de vedere. Mulțumesc și întregii echipe de la David Higham,

inclusiv Maddelenei Cavaciuti, care e o cititoare fantastică, lui Nicky Lund, care știe să transforme cuvintele în imagini, și lui Alice Howe și minunatei sale echipe de traducători, care trimit cărțile în întreaga lume.

Sunt fantastic de norocoasă să fiu publicată de extraordinara și ingenioasa echipă de la Orion, în special de redactorul meu, Francesca Pathak, care a fost o promotoare entuziastă și sclipitoare a acestei cărți. Mii de mulțumiri și lui Debbie Holmes pentru ilustrația de copertă, atât de frumoasă și impresionantă.

Această carte le este dedicată celor mai vechi cinci prietene ale mele, dintre care pe unele le cunosc dinainte ca vârsta mea să aibă două cifre. Dar mi-am făcut multe prietene minunate pe viață și prin intermediul muncii, dar și ca mamă, și toate sunt cele mai fantastice, puternice și amuzante femei. Vă mulțumesc, Amy, Bryony, Emma, Sophie, Clare, Cherry, Moya, Eve, Lizzie, Dorothy, Kate și Laura!

Ca întotdeauna, mulțumesc părinților mei, Lindy și David, numeroșilor mei frați și surori, tuturor partenerilor lor și copiilor lor.

Și, în cele din urmă, dar niciodată ultimul, soțului meu Jamie și copiilor noștri, Oscar, Violet și Edith, fără de care nimic nu ar avea nicio însemnătate.